

BÁTASZÉK INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA I.

**Településfejlesztési koncepció
megalapozó vizsgálatai**

**(Helyzetfeltáró, helyzetelemző
és helyzetértékelő
munkarészek)**

Megalapozó vizsgálat Bátaszék Integrált Településfejlesztési Stratégiájának teljes körű felülvizsgálatához kapcsolódóan

Készítették:

Kapos - Faktor Tanácsadó Nonprofit Kft.

DDRFÜ Nonprofit Kft.

Végleges verzió elkészültének dátuma:

2016. január 11.

Aláíró lap

Hőnyi Pál projektvezető	Gazdaságfejlesztési szakértő Agrármérnök, szaküzemgazdász, közgazdasági szakokleveles mérnök
Badáczy-Csiba Zsuzsanna szakmai vezető	Geográfus, Terület- és településfejlesztési szakirány
Béres Gábor	Településtervező TT-02-0658
Bene Zoltán	Építésmérnök ME-É-I-MÉK 13-20261 MV-Ép/A-MÉK 13-10552
Horváthné Harangozó Szilvia	Tervező 17-0534 VZ-TEL-Települési vízi közmű tervezése VZ-TER-Területi vízgazdálkodási építmények tervezése VZ-VKG-Vízkészlet gazdálkodási építmények tervezése
Sikabonyi Miklós	Táj és kertépítész mérnök, tájvédelmi-, élővilág-védelmi szakértő K 01-5158 Sz-045/2009 Sz-045/2009
Halmosi Nóra	Terület- és településfejlesztési szakértő
Kovács Zoltán	Területfejlesztési szakértő
Nagy Árpád	Gazdaságfejlesztési szakértő

Tartalomjegyzék

Bevezetés	9
1 HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ	11
1.1 Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok	12
1.1.1 A település szerepe az országos településhálózatban.....	13
1.1.2 A település szerepe a regionális, a megyei és a járási településhálózatban	14
1.1.3 A település vonzáskörzete	16
1.2 A területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata.....	21
1.2.1 EU 2020 stratégia	21
1.2.2 Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK).....	22
1.2.3 Tolna megye területfejlesztési koncepciója	23
1.2.4 Tolna megye területfejlesztési programja	26
1.2.5 A Szekszárdi kistérség fejlesztési programja.....	26
1.3 A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata.....	28
1.3.1 Országos tervhierarchia és összefüggései	28
1.3.2 Bátaszék az Országos Területrendezési Tervben	29
1.3.3 Bátaszék a megyei területrendezési tervben.....	35
1.4 A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – Bátaszék fejlesztését befolyásoló – vonatkozó megállapításai	44
Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása	47
1.4.1 A hatályos fejlesztési koncepció vonatkozó megállapításai	47
1.4.2 Az Integrált Városfejlesztési Stratégia vonatkozó megállapításai	47
1.4.3 Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések	54
1.4.4 Folyamatban lévő koncepciók, stratégiák, programok.....	55
1.5 A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata	56
1.5.1 A hatályban lévő településrendezési eszközök.....	56
1.5.2 A hatályos településszerkezeti terv megállapításai	56
1.6 A település társadalma	61
1.6.1 Demográfia, népesesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség	61
1.6.1.1 Demográfia, népesség.....	61

1.6.1.2	Háztartás, család	73
1.6.1.3	Nemzetiségek.....	74
1.6.1.4	Iskolai végzettség	76
1.6.1.5	Foglalkoztatottság	78
1.6.1.6	Jövedelmi viszonyok.....	88
1.6.1.7	Életminőség.....	91
1.6.2	Települési identitást erősítő tényező.....	97
1.7	A település humán infrastruktúrája	98
1.7.1	Humán közszolgáltatások.....	98
1.7.1.1	Oktatás	98
1.7.1.2	Egészségügy, szociális ellátás	105
1.7.1.3	Kultúra	108
1.7.1.4	Sport.....	113
1.7.2	Esélyegyenlőség biztosítása	114
1.8	A település gazdasága	121
1.8.1	A település gazdasági súlya, szerepköre	122
1.8.2	A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői.....	122
1.8.3	A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fejlesztési elképzelése	141
1.8.4	A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F, stb.).....	142
1.8.5	Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat).....	144
1.9	Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere	148
1.9.1	Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program	148
1.9.2	Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere 150	
1.9.3	Gazdaságfejlesztési tevékenység	150
1.9.4	Foglalkoztatáspolitikai	151
1.9.5	Lakás- és helyiséggazdálkodás	151
1.9.6	Intézményfenntartás.....	151
1.9.7	Energiagazdálkodás.....	152
1.10	Településüzemeltetési szolgáltatások.....	153
1.11	A táji és természeti adottságok vizsgálata	155
1.11.1	Természeti adottságok.....	155

1.11.1.1 Geológia és domborzat, talaj	155
1.11.1.2 Vízrajz	158
1.11.2 Tájhasználat, tájszerkezet	159
1.11.2.1 Táj történeti vizsgálat.....	159
1.11.2.2 Tájhasználat értékelése.....	161
1.11.3 Védett, védendő táji, természeti értékek, területek	161
1.11.3.1 Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek.....	161
1.11.3.2 Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék.....	162
1.11.3.3 Ökológiai hálózat.....	162
1.11.4 Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése	162
1.11.5 A települési zöldfelületi rendszer elemei.....	162
1.11.6 A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái.....	167
1.12 Az épített környezet vizsgálata	168
1.12.1 Az épített környezet vizsgálata	168
1.12.1.1 Területfelhasználás vizsgálata.....	168
1.12.1.2 Ingatlan nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és minőségi osztályok	169
1.12.1.3 Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek.....	170
1.12.1.4 Funkció vizsgálat	172
1.12.1.5 Alulhasznosított barnamezős területek.....	173
1.12.1.6 Konfliktussal terhelt terület	173
1.12.2 A telekstruktúra vizsgálata.....	174
1.12.2.1 Telekmorfológia és telekméret vizsgálata	174
1.12.2.2 Tulajdonjogi vizsgálat.....	175
1.12.3 Önkormányzati tulajdon kataszter.....	175
1.12.4 Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése.....	175
1.12.5 Az építmények vizsgálata	175
1.12.5.1 Településkarakter, helyi sajátosságok utcakép.....	176
1.12.6 Az épített környezet értékei	176
1.12.6.1 Településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag.....	176
1.12.6.2 Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület	178
1.12.6.3 Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők	185

1.12.6.4 Világörökségi és világörökségi várományos terület.....	185
1.12.6.5 Műemlék, műemlék-együttes	185
1.12.6.6 Műemlékvédelem sajátos tárgyai (történeti kert, temető és temetkezési emlékhely)	190
1.12.6.7 Műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet.....	190
1.12.6.8 Nemzeti emlékhely	190
1.12.6.9 Helyi védelem.....	191
1.12.7 Az épített környezet konfliktusai, problémái.....	194
1.13 Közlekedés.....	196
1.13.1 Hálózatok és hálózati kapcsolatok	196
1.13.2 Közúti közlekedés.....	196
1.13.3 Községi közlekedés	197
1.13.3.1 Közúti.....	197
1.13.3.2 Kötöttpályás	197
1.13.4 Kerékpáros és gyalogos közlekedés	198
1.13.5 Parkolás.....	198
1.14 Közművesítés és elektronikus hírközlés	199
1.14.1 Víziközművek	199
1.14.1.1 Vízgazdálkodás és vízellátás.....	199
1.14.1.1 Szennyvízelvezetés.....	199
1.14.1.2 Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés	200
1.14.2 Energiaközművek	200
1.14.2.1 Energiagazdálkodás és energiaellátás.....	200
1.14.2.2 Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei	201
1.14.2.3 Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése	201
1.14.3 Elektronikus hírközlés	202
1.15 Környezetvédelem (és településüzemeltetés).....	203
1.15.1 Talaj.....	203
1.15.2 Felszíni és felszín alatti vizek.....	204
1.15.3 Levegőtisztaság és védelme.....	205
1.15.4 Zaj- és rezgésterhelés.....	206
1.15.5 Sugárzásvédelem	207

1.15.6	Hulladékkezelés	207
1.15.7	Vizuális környezetterhelés	207
1.15.8	Árvízvédelem.....	207
1.15.9	Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák.....	208
1.16	Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők) 209	
1.16.1	Építésföldtani korlátok.....	211
1.16.1.1	Alábányászott területek, barlangok, pincék	211
1.16.1.2	Csúszás-, süllyedésveszélyes területek	211
1.16.1.3	Földrengés veszélyeztetett területek.....	212
1.16.2	Vízrajzi veszélyeztetettség	213
1.16.3	Egyéb.....	216
1.16.3.1	Kedvezőtlen morfológiai adottságok	216
1.16.3.2	Mélységi, magassági korlátozások	216
1.16.3.3	Tevékenységből adódó korlátozások	216
1.17	Ásványi nyersanyag lelőhely	217
1.18	Városi klíma	221
2	HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ.....	222
2.1	A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése	225
2.1.1	ERŐSSÉGEK.....	225
2.1.2	GYENGESÉG.....	227
2.1.3	LEHETŐSÉG.....	230
2.1.4	VESZÉLYEK.....	232
2.1.5	ÖSSZEFOGLALÓ SWOT TÁBLÁZAT	235
3	HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ.....	238
3.1	A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis	239
3.2	Problématérképek.....	258
3.3	Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek	259

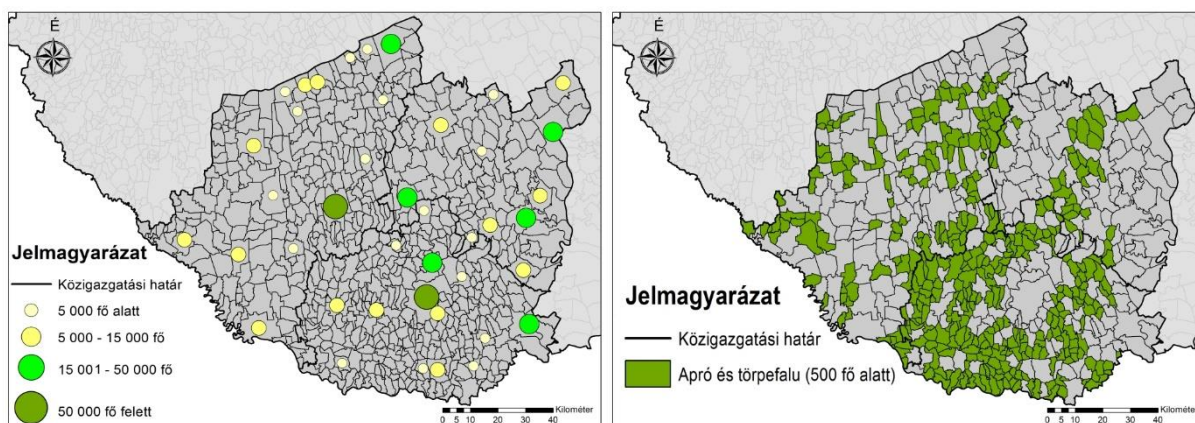
BEVEZETÉS

A 2007–2013-as programozási időszakban Bátaszék is elkészítette a 2007-ben megjelenő, majd 2009-ben felülvizsgált, a várospolitikáért felelős minisztérium által kiadott Városfejlesztési Kézikönyv útmutatásai alapján az Integrált Városfejlesztési Stratégiáját (IVS). Az azóta eltelt évek száma után több szempontból is aktuálissá vált a város stratégiájának felülvizsgálata, új stratégia készítése. Jelen megalapozó vizsgálat követi a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012.(XI. 8.) Kormányrendelet (továbbiakban: Kormányrendelet) mellékletében foglaltakat, így helyzetfeltáró, helyzetelemző és helyzetértékelő munkarészt tartalmaz. Az elemzés során vizsgálatra kerültek az Európai Unió 2014–2020 tervezési időszak célrendszerei, az Országos Fejlesztési- és Területfejlesztési Konceptió 2014–2020, illetve Tolna megye Területfejlesztési Konceptiója a megfelelő szinergia miatt. A helyzetfeltáró munkarész fogja át Bátaszék város térségi kapcsolatait, a különféle tervekben, koncepciókban való megjelenését, a területrendezési tervekkel kapcsolatos magállapításokat, a szomszédos települések terveinek a vizsgált településre vonatkozó észrevételeit és a hatályos fejlesztési dokumentumokat. Részletes elemzések készülnek a település társadalmáról, a gazdaságra vonatkozó fejezetben pedig kitér a dokumentum a gazdasági szerkezet jellemzőire és annak változására. Elemzésre kerül az épített környezetet, támaszkodva a rendelkezésre álló dokumentumokra. A város közlekedésében az IVS elkészülése óta hatalmas változást hozott az autópálya megépülése, így ennek ténye és hatásai is markánsan megjelennek a dokumentumban, annak közlekedéshálózattal foglalkozó részében, illetve marginális hatása a többi anyagrészekben is. A helyzetelemző és helyzetértékelő munkarészben elkészítésre került a város SWOT elemzése kockázatelemzéssel. A településrészeket egyenként is értékelésre kerültek, társadalmi, demográfiai és településszerkezeti paraméterekkel is, meghatározva a problémapontokat, felhívva a tervezők figyelmet a szükséges vagy kívánatos beavatkozásokra. Elemzés során vizsgálat alá került a város térsége is.

1 HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

1.1 TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK, A TELEPÜLÉS HELYE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN, TÉRSÉGI KAPCSOLATOK

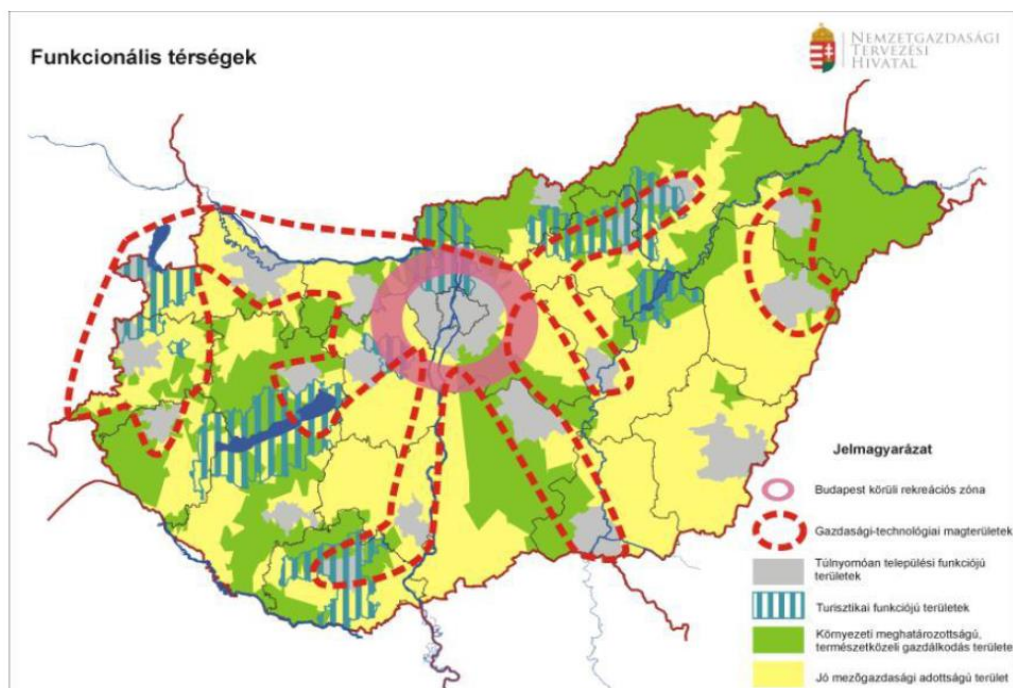
Bátaszék a Dél-dunántúli régióban, Tolna megyében fekszik. A régió településszerkezete kedvezőtlen, arra egyrészt a városhálózat fejletlensége, másrészt az aprófalvak és kistelepülések nagy aránya jellemző. A Dél-dunántúli régiót 656 település alkotja, amelyből 41 városi jogállású (6,25 százalék). A városi népesség az ország összes régióját tekintve Észak-Magyarország után ebben a régióban a legalacsonyabb, a lakosság mindössze 58,3 százaléka él városokban. A régió társadalmi-gazdasági életében, a lakossági szolgáltatások biztosításában meghatározó jelentősége van a megyékben központi szerepet betöltő nagyobb városoknak (Pécs, Szekszárd, Kaposvár). A régió városhálózatának gerincét tizenegy 10–30 ezer fő közötti lakosságú város adja. A régióban a tízezer főnél kisebb népességű városok (27 db) ellátó intézményrendszere erősen hiányos, a nem mindennapos szolgáltatásokat az ott élők kénytelenek másutt igénybe venni. E városok saját települési infrastruktúrájának kiépítettsége is elmarad a nagyobb városok színvonalától. Bátaszék ebbe a kategóriába tartozik, lakossága 6370 fő (KSH, 2011). Mindezek mellett a térségben még jelenleg is vannak városhiányos területek, ilyenek Tolna megye középső részének vidékei, a Zselicség, az Ormánság vagy a Somogyi dombvidék. A városhiányos területek nagyrészt megegyeznek az aprófalvas területekkel. A régió településhálózatának körülbelül 55 százalékát aprófalvak alkotják, ezekben él a lakosság 10 százaléka. A falvak közül 361 számít aprófalunak, vagyis itt az 500 főt sem éri el a lakosság száma. Az aprófalvas településszerkezetet rendszerint kedvezőtlen gazdaságföldrajzi környezetben találjuk. A kimondottan aprófalvas Baranyában a községek közel 70 százaléka 500 lakos alatti falu (Tolnában 30 százalék körüli). A Duna menti területeken ugyanakkor jóval népesebb települések helyezkednek el, 500 fő alatti település nincs is, az átlagos népességszám pedig 2,5-szerese a belső területekének.

A városi ranggal rendelkező települések és az aprófalvak elhelyezkedése a Dél-dunántúli régióban

1.1.1 A település szerepe az országos településhálózatban

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK; elfogadva az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozatával) értelmében a városstratégiák célja a többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózatok kialakulása, valamint a kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése. Mindezek szem előtt tartásával az OFTK olyan funkcionális térségeket határoz meg, amelyek a jövőben egy-egy, nemzeti szinten is jelentős gazdasági, társadalmi vagy környezeti feladatot fognak ellátni, integrálódva a nemzeti szintű társadalmi és területi munkamegosztásba.

Funkcionális térségek Magyarországon

A városok és térségeik az ország gazdasági növekedésében és területi fejlődésében is jelentős szerepet játszanak. A térségi szemlélet érdekében az OFTK kijelölte a növekedés elsődleges színtereit és hálózatait. Ezeket olyan városok alkotják, amelyek kiemelkedő telephelyi lehetőségeik, jelenlévő és potenciális befektetők, vállalataik, térségi beágyazódottságuk révén a növekedés dinamikus térségeiként jelennek meg a hazai településszerkezetben.

Bátaszék városa jellemzően környezeti meghatározottságú, természet közeli gazdálkodást folytató területen található, a térség egésze is jó mezőgazdasági adottságú terület, ami a környező települések gazdasági életében a mai napig jelentős szerepet játszik; ugyanakkor az M6-os autópálya menti gazdasági–technológiai magterületben fekszik.

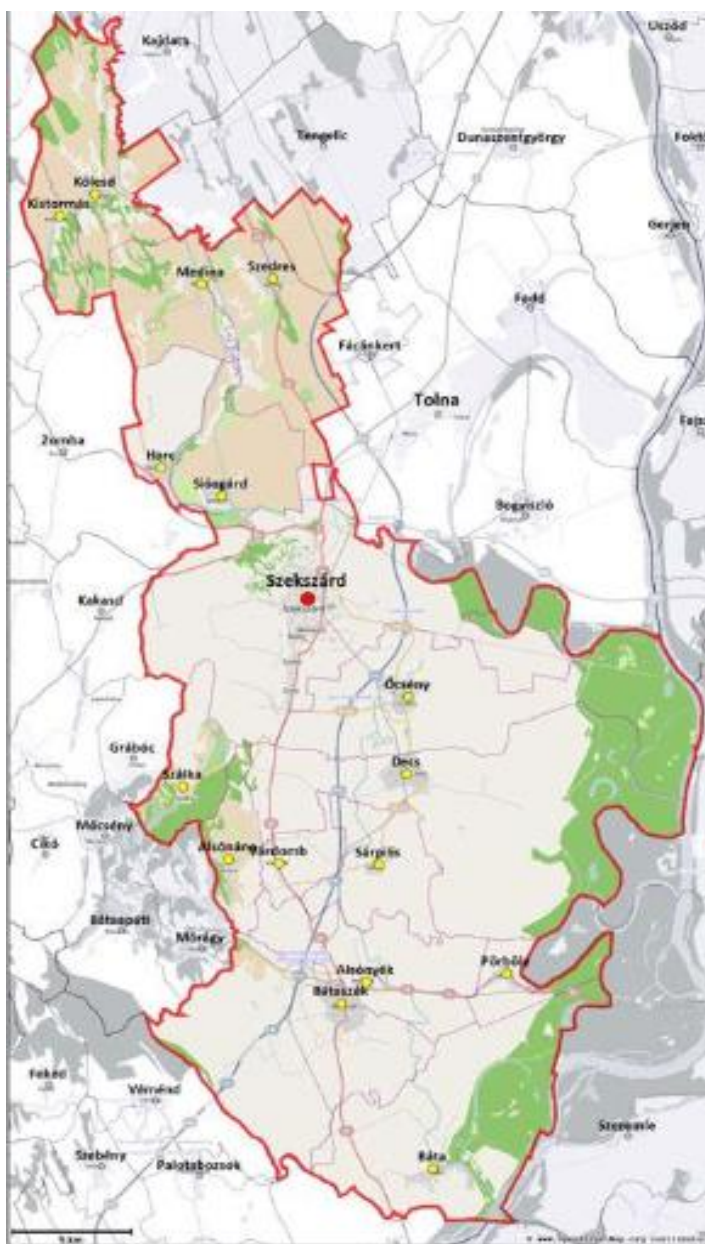
1.1.2 A település szerepe a regionális, a megyei és a járási településhálózatban

A Dél-Dunántúli Régió Magyarország délnyugati részén, a Zalai-dombságtól a Dunáig húzódik. Északi határa a Balaton és a Mezőföld, déli részén a Dráva folyik. A tervezési–statisztikai régió Baranya, Tolna, valamint Somogy megyéket foglalja magában.

Tolna megye Magyarország déli részén, közelebbről a Dunántúl délkeleti részén terül el. Területe 3703 km², ezzel a nagysággal az ország tizenkilenc megyéje közül a tizenötödik helyet foglalja el. Népességszáma 2014. január 1-jén 228 ezer fő volt, ezzel a második legkevesbé népes megye. Népsűrűsége ennek megfelelően alacsony, 62 fő/km². A településhálózat szerkezete viszonylag kedvező, nem olyan elaprózott, mint a régió másik két megyéjében.

A megyeszékhely hatása a Duna-völgyében lévő településeken érzékelhető a leginkább, a megye középső és nyugati felében hatása jóval kisebb, a kis- és aprófalvak koncentrációja inkább a belső dombvidéki térséget jellemzi.

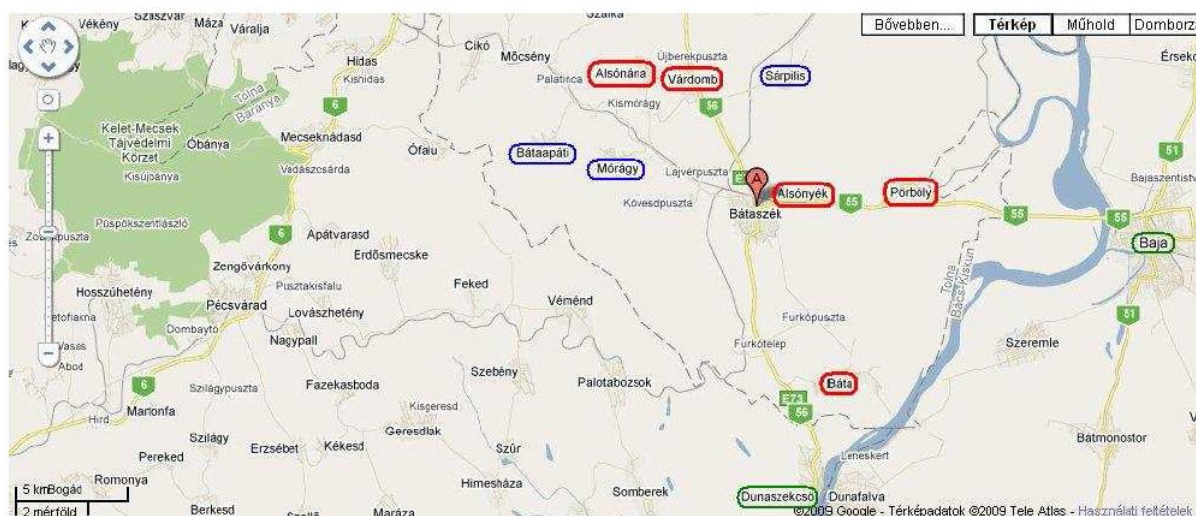
A Szekszárdi járás Tolna megyéhez tartozó járás Magyarországon 2013-tól, székhelye Szekszárd. Területe 656,18 km², népessége 59 412 fő, népsűrűsége pedig 91 fő/km² volt

A szekszárdi járás települései

1.1.3 A település vonzáskörzete

Bátaszék közvetlen vonzáskörzetét elsősorban a város környéki mikrotérség települései adják. Különböző szempontok szerint vizsgálva a város vonzáskörzete azonban többé-kevésbé eltérő területi képet mutat, mivel az egyes településekre a város vonzása különböző erősségű, ami főként a megyeszékhely közelsége miatt alakult így. Általában a fő vonzáskörzet: Alsónyék, Pörboly, Bata, Sárpilis, de ezek mellett nagy a hatása Várdombra, Alsónánára is, amely sok esetben inkább Szekszárdhoz kötődik, ugyanakkor egyes esetekben hatást gyakorol a város a Szekszárd vonzáskörzetébe tartozó Decsre és Ócsényre is, de a kihatással van a Mohácsi járáshoz tartozó Dunaszekcsőre is. Az alábbi ábra az előző városi stratégiában is szerepelt, ami Decs és Ócsény kivételével ezeket a kapcsolatokat mutatja be.

Forrás: <http://maps.google.hu>

Jelmagyarázat: piros vonal – a település a mikrotérség, a Dél-Tolna Társulás tagja, kék vonal – a település a vonzáskörzetbe tartozik számos szolgáltatás okán, zöld vonal – a település lakói bizonyos funkciókat igénybe vesznek Bátaszéken

Bátaszék vonzáskörzete

Közlekedés

Bátaszék Szekszárdtól délre található, az 55-ös és 56-os országutak találkozásánál, illetve a város mellett halad el a 2010-ben átadott M6-os autópálya. Az 55-ös a várostól Szegedig tart, az 56-os Szekszárd-Udvar között, míg az M6-os Budapest-Pécs között halad. Megközelítése személyautóval, tömegközlekedéssel: vonattal, busszal történhet, illetve más személyi járművel. Vonattal a MÁV 46-os számú Sárbogárd-Szekszárd-Bátaszék, az 50-es számú Dombóvár-Bátaszék és a 154-es számú Bátaszék-Baja-Kiskunhalas-vasútvonalán érhető el. Korábban a 64-es számú Pécs-Bátaszék-vasútvonal Péccsel is összekötötte, azonban a vasútvonal Pécsvárad-Bátaszék közti szakaszán a forgalom megszűnt. Nyugatra Mórág, Mőcsény, északnyugatra Bonyhád (22 km), északra Várdomb, Szekszárd (18 km), északkeletre Alsónyék, keletre Pörboly, Baja (20 km), délre Báta, Dunaszekcső.

Igazgatás

A főbb igazgatási funkciók közül a lakosság mindennapi életében szerepet játszó:

- önkormányzat,
- kormányablak,
- földhivatal,
- gyámhivatal,
- rendőrség
- munkaügyi központ,
- építésügy.

közül a településen kevés található, nevezetesen az:

- önkormányzat,
- rendőrőrs,
- kormányablak

illetve a Szekszárdi Járási Hivatal két bátaszéki kirendeltsége, a:

- hatósági osztály
- gyámügyi osztály.

A többit a járási, illetve megyei székhelyen, Szekszárdon tudja a lakosság elérni, illetve ott az ügyeiket intézni. Bátaszék szorosan vett vonzáskörzete a Bátaszékkal közös önkormányzati hivatal fenntartó 2 falu (Alsónána, Alsónyék) kötődik a városhoz a legszorosabban igazgatási szempontból.

Foglalkoztatás

Bátaszék gazdasági szerepénél fogva mikrotérségi szinten részben foglalkoztatási központként is funkcionál, de rá és vonzáskörzetére is nagy hatással van a közelben fekvő Szekszárd. A városban a foglalkoztatottak aránya a 2011-es népszámlálási KSH adatok alapján a 15-64 éves korosztályban 58,3% volt.

Kereskedelem

A kereskedelmi ellátás a helyi lakosság számára kielégítő, bevásárlóközpont, vagy jelentősebb kereskedelmi egysége a SPAR-nak, CBA-nak és COOP-nak van a városban. Az elmúlt évtizedben Szekszárd Bátaszékhez közeli déli határában felépült bevásárlóközpontok elvonzzák a vásárlóerőt, s árukapcsolással a kulturális fogyasztás egy részét is. A településen található bankfiók, illetve több kis (főleg családi) szaküzlet is.

Oktatás, közművelődés

A város közoktatási feladatait a Bátaszék-Alsónyék-Pörboly Mikrotérségi Bölcsőde, Óvoda, a KLIK fenntartású Általános Iskola, az Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Gimnázium és Pedagógiai Szakszolgálat látja el. A kulturális igények kielégítését a Petőfi Sándor Művelődési Ház, a Tájház, és a Keresztély Gyula Városi Könyvtár szolgálja. A bátaszékiek számára a középfokú szakképzés és felsőfokú képzés-ellátás legközelebb a várostól 22 km-re északra fekvő Szekszárdon biztosított.

A bátaszéki iskolák, illetve főként a gimnázium vonzáskörzetének földrajzi megjelenését erősen deformálja a közeli Szekszárd elszívó hatása. A legerősebb a vonzás a város önkormányzati társulásához tartozó települések irányába. Többé-kevésbé ezek a települések tartoznak Bátaszék általános iskolai felvételi körzetéhez. A település gimnáziuma is főként helyi jelentőséggel bír, kollégiummal nem rendelkezik. Az intézménynek viszonylag kicsi a kisugárzása a járás ide eső részére is, pláne kicsi a járás Bátaszéktól távolabbi periferikus településeinek. Viszont a másik irányba kicsit

továbbnyúlik más járások felé, Bonyhád, Baja, illetve Mohács irányába, mint pl. Dunaszekcső. A 6 osztályos részt többségében helyiekkel töltik meg, a bejárók inkább a 4 osztályos rendszerbe járnak.

Az óvoda főleg bátaszéki jelentőségű, Bátaszék központi szerepköre e tekintetben nem érvényesül erőteljesen.

Egészségügy

Bátaszék egészségügyi infrastruktúrája a környező települések lakosait is kiszolgálja. Bátaszéken 3 háziorvosi rendelő van, emellett egy orvos Bátaszék területén kívül Alsónyék és Pörboly településeken is rendel. Gyermekorvosi rendelő a mikrotérségben csak Bátaszéken működik. Központi ügyelet van a településen, így délután 16 órától és hétvégén is elérhető az alaporvosi ellátás. Két fogorvos rendel a településen, melyek mikrotérségi szinten látják el az embereket. A városban védőnő és családsegítő szolgálat is működik. Az elmúlt évben átadásra került a bátaszéki mentőállomás is.

Közműellátás

Bátaszék város ivóvíz ellátása a Bátaszék–Alsónyék–Pörboly–Várdomb vízellátó rendszeren keresztül történik. Bátaszéken a szennyvíz-csatornahálózat a város szinte teljes területén kiépített. Kivételt képez ez alól a Bátaszékhez tartozó két belterületi településrész Lajvér és Kövesd, mely településrészek a tulajdonképpen a várostól mintegy 2,5 km távolságra helyezkednek el. A településen keletkezett szennyvíz befogadója a bátaszéki regionális szennyvíztelep. Az ivóvíz ellátást és szennyvízkezelést az E.R.Ö.V. végzi. Bátaszék, Báta, Bátaapáti, Alsónyék, Alsónána, Sárpilis, Decs, Pörboly, Várdomb, Mórág, Kismórág településekre terjedt ki, szennyvízkezelés Sárpilis, Várdomb, Bátaszék, Báta, Mórág, Alsónána, Kismórág, Bátaapáti, Mőcsény településeken.

A vezetékes földgázhálózat a város minden utcájában, Lajvér, Kövesd településrészek kivételével kiépített.

A villamos energia ellátottsága a településnek jónak mondható. A város villamos energia-ellátása alapvetően egy, a Szekszárdi állomásról induló 20kV-os hálózatról

történik. E mellett a település nyugati peremét a Bátaszéki állomásról induló hálózat látja el. Az elektromos energia ellátást a településen az E-ON Dél-Dunántúli Áramszolgáltató Zrt. végzi.

A távhívásos telefonhálózat a város teljes közigazgatási területén kiépített. Hasonlóképpen a telefonhálózathoz, a kábeltelevíziós hálózat is a település teljes területét lefedi. A kábel tv hálózatot a Tarr Építő és Szolgáltató Kft. üzemelteti. Az internet-hozzáférés is biztosítható mind a Tarr Kft által üzemeltetett kábel hálózaton keresztül, mind a telefonhálózaton keresztül, de egyéb szolgáltatók is jelen vannak a településen. Az Alisca Terra Kft. végzi a településen a kommunális szemétszállítást. Bátaszék Város Önkormányzata a Dél-Balaton és Sióvölgy nagytérség regionális hulladékgazdálkodási rendszer megvalósítására létrehozott önkormányzati konzorcium tagjai által meghatározott sióvölgyi ellátási területhez és az e területre szervezett regionális hulladékkezelési közszolgáltatási rendszerhez tartozik. A kukás szemétszállítás heti rendszerességgel történik. Évente két alkalommal – tavasszal és ősszel – lomtalanítási akció keretében is történik szemétszállítás. A települési hulladékot csak az erre a célra kijelölt és legálisan működtetett cikói hulladéklerakóban és a bátaszéki gyűjtőponton, a vonatkozó üzemeltetési szabályok és előírások szigorú betartásával szabad elhelyezni.

1.2 A TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKKAL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia készítésének kereteit számos fejlesztéspolitikai dokumentum meghatározza, melyekhez a stratégiának illeszkednie kell. Ilyenek:

- EU 2020 Stratégia
- Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió
- Tolna Megye Területfejlesztési Konceptiója
- Tolna Megye Területfejlesztési Programja
- Szekszárdi kistérség Fejlesztési Programja

A következőkben ezeket mutatjuk be dióhéjban.

1.2.1 EU 2020 stratégia

Az „Európa 2020” az Európai Unió 2010-ben útnak indított, 10 évre szóló növekedési és foglalkoztatási stratégiája. Célja, hogy az EU gazdasága intelligens, fenntartható és inkluzív legyen. E három, egymást kölcsönösen erősítő prioritás azt hivatott elősegíteni, hogy az Unióban és a tagállamokban magas legyen a foglalkoztatottság és a termelékenység, és erősödjön a társadalmi kohézió. Az EU öt nagyszabású célt tűzött ki maga elé a foglalkoztatás, az innováció, az oktatás, a társadalmi befogadás és az éghajlat/energiapolitika területén, melyeket 2020-ig kíván megvalósítani. Mindegyik tagállam saját nemzeti célokat fogadott el az említett területeken.

Magyarország számára a legfontosabb fejlesztéspolitikai célkitűzés az ország gazdasági teljesítményének (GDP), valamint a foglalkoztatás szintjének, minőségének növelése, amelyek révén az életminőség és az életkörülmények érdemi javulása érhető el. Mindehhez kapcsolódva a Nemzeti Reform Program vállalásai:

- a 20–64 évesek foglalkoztatási rátájának a jelenlegi 60 százalékról legalább 75 százalékra növelését;
- a kutatás–fejlesztési ráfordítások bruttó hazai termékhez viszonyított szintjének 1,8 százalékra növelését;

- az üvegházhatású gázok kibocsátásának legfeljebb 10 százalékos növekedését a 2005. évi szinthez képest; a teljes energiafelhasználáson belül a megújuló energiaforrások részarányának 14,6 százalékra történő növelését; a 10 százalékos energia megtakarítás elérését;
- a felsőfokú vagy annak megfelelő végzettséggel rendelkezők arányának 30,3 százalékra növelését a 30–34 éves népességen belül; az oktatásban, képzésben nem részesülő, legfeljebb alsó középfokú végzettséggel rendelkezők arányának 10 százalékra csökkentését a 18–24 éves népességen belül;
- a szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élő népesség számának 450 ezer fővel való csökkentését, amely 5 százalékpontos csökkentést jelent.

1.2.2 Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)

Az OFTK – felszámolva az ágazati (Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió) és a területi (Országos Területfejlesztési Konceptió) fejlesztés dualitását – a kormányzati fejlesztéspolitika 2030, illetve 2014–2020 között megvalósítandó stratégiai céljait, prioritásait jelöli ki. A koncepcióban foglaltak szerint Magyarország 2030-ban Kelet-Közép-Európa egyik vezető gazdasági és szellemi központja lesz, lakosságának biztonságos megélhetést biztosító, az erőforrások fenntartható használatára épülő versenyképes gazdasággal, azzal összefüggésben gyarapodó népességgel, megerősödött közösségekkel, javuló életminőséggel és környezeti állapottal.

Ennek érdekében az OFTK négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt, valamint 13, az átfogó célokénál egyenként jóval szűkebb tárgykörű ágazati és területi specifikus célt fogalmaz meg.

AZ OFTK az alábbi stratégiában is meghatározó, főbb területpolitikai irányokat és teendőket határoz meg:

- hálózati szemlélettel működő, valamint települési adottságokat és lehetőségeket egyaránt figyelembe vevő területi tervezési folyamat kialakítása, amely decentralizált térszerkezet kialakulását és hálózatos térszerkezetet eredményez.
- városhálózati megközelítés, a térszerkezet funkcionális fejlesztése

- a város–vidék együttműködése, a kölcsönös előnyökön nyugvó, együttműködéseken alapuló kapcsolatrendszer kialakítása
- hatékonyan és fenntarthatóan működő gazdasági térszerkezet megvalósítása az adott térség valós potenciáljainak, igényeinek és kitörési lehetőségeinek felismerésével
- periférikus térségek felzárkóztatása a helyi adottságaik figyelembe vételével
- hátrányos helyzetű – különös tekintettel a leromlott városrészekben koncentrálódó – társadalmi csoportok szociális, oktatási és lakhatási helyzetének javítása, fejlesztése

Az OFTK megyei szinten a következő fejlesztési irányokat határozza meg, amely érinti Bátaszék környékét is:

- Innovatív környezeti ipar és energetika lehetőségeinek megteremtése működő tudásbázisokkal, a Paksi Atomerőmű fejlesztéséhez kapcsolódó szak- és felsőoktatási képzés biztosítása.
- Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok fejlesztése (élelmiszeripar, textil- és bőripar, fémfeldolgozás), mezőgazdasági termékek feldolgozása, piaci értékesítése; a biotermelés ösztönzése, az agrármarketing tevékenység fejlesztése.
- Közúti és vasúti közlekedés infrastruktúra fejlesztése (M9 autópálya), a táji, környezeti szempontok figyelembevételével.
- A termálvízkincs egészségturisztikai, energetikai és mezőgazdasági hasznosítása.
- A turizmus jelenlévő ágazatainak fejlesztése, tematikus összekapcsolása
- Szekszárd, mint megyei fejlesztési pólus központi és idegenforgalmi funkcióinak megerősítése és a megye városainak képessé tétele az innováció befogadására.

1.2.3 Tolna megye területfejlesztési koncepciója

A koncepció kijelöli Tolna megye lehetséges kitörési pontjait, meghatározza azokat a főbb fejlesztési irányokat, amelyekre a 2030-ig terjedő időszakban különös hangsúlyt érdemes fektetni. A dokumentum 2030-ra célként fogalmazza meg, hogy a Tolna megyei emberek boldogok, elégedettek legyenek; aktívan, egészségesen és egészséges

környezetben éljenek városban és a vidéki kistelepüléseken egyaránt; és ezáltal otthonuknak tekintsék Tolna megyét. A koncepció három terület fejlesztését kiemelt fontosságú átfogó célként jelöli meg, ezek: a gazdaságfejlesztés, a humánerőforrás-fejlesztés és a vidékfejlesztés. Az átfogó célokhoz fejlesztési területenként 2–4 stratégiai cél kapcsolódik, amelyek kifejtése főként általános irányokat fogalmaz meg, de Bátaszék esetében is releváns lehet:

Gazdaságfejlesztés:

Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása iparáganként és termékpályánként

A helyi alapanyag-termelési igényekhez igazított térségi logisztikai bázisok kialakítása a megyét érintő jelentősebb vasúti, közúti, vízi közlekedési csomópontokban: (A termékek szállításához szükséges az országos, illetve nemzetközi folyosók mentén logisztikai főközpontok kialakítása, tekintettel a csomóponti helyzetre, valamint a termékek szállítási távolságára. Fontos a csomópontok (Bátaszék, Bonyhád, Dombóvár, Dunaföldvár, Paks, Szekszárd, Tolna) megközelíthetőségének, szolgáltatásainak mennyiségi és minőségi javítása szárazföldön és vízen egyaránt.)

A megyei (elsősorban Bátaszék, Bonyhád, Szekszárd, Tolna és térsége) bőr- és textilipari, illetve kézimunka igényes könnyűipari kapacitások növelése az ágazaton belüli piaci részesedés növelésével

A már működő ipari parkok és ipari övezetek fejlesztése, különös tekintettel az ágazati igényeket kiszolgáló infrastruktúrafejlesztésre, a városok és vonzáskörzetük igényeire épülő inkubáció- és szolgáltatásbővítés az ipari parkokban

A megyei gépgyártási kapacitások erősítése elsősorban az autóipari, szerszámgépgyártás területén és elektronikai iparban (Ki kell használni a jelentős német nemzetiségű, német ajkú lakosság, valamint a megye erős német gazdasági kapcsolataira épülő gazdaságfejlesztési lehetőségeket – elsősorban a világhírű német gépgyártási tapasztalatokra alapozva. Támogatandó a városok ipari parkjaiba, ipari övezeteibe települő, illetve a főként Szekszárd és Bonyhád térségében jelen levő gépipari cégek fejlesztése, de más település sem kizárt.)

A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének védelme, szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása

- Védett építészeti értékek gazdasági, turisztikai és közösségi célú hasznosításának elősegítése
- Országos jelentőségű védett természeti területek

Vállalkozások versenyképességének erősítése

- Vállalkozások foglalkoztatási képességének erősítése
- Vállalkozások tőkéhez jutási lehetőségeinek szélesítése

Humánerőforrás-fejlesztés:

Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci esélyeinek javítása és a helyi közösségek megerősítése

- A gazdasági igényekhez igazított, gyakorlatorientált szakképzési rendszer kialakítása, a szakképzési lehetőségek bővítése és a fiatalok képességeinek kibontakoztatása.
- Felnőttképzési (műszaki szakképzési) központok létrehozása a megyében
- Szociális ellátórendszer fejlesztése
- Helyi identitás és kulturális élet fejlesztése közösségi terek és programok létrehozásával, közösségfejlesztő szakemberképzés indításával
- Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok munkához jutásának elősegítése

A kedvezőtlen demográfiai folyamatok negatív hatásainak mérséklése

- Fiatal vállalkozók támogatása, vállalkozásösztönzés
- Kulturális, sport és szabadidős-rekreációs lehetőségek bővítése városokban

Települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztése

Vidékfejlesztés:

Nagy hozzáadott értékű mezőgazdasági termékek előállítása, feldolgozása, piaci

értékesítés és agrármarketing

Vidéki életminőség javítása és a rurális térségek népességmegtartó képességének elősegítése

- Vidékiek jellegű városok fejlesztése
- Helyi erőforrásokra támaszkodó energiahasznosítás

1.2.4 Tolna megye területfejlesztési programja

Tolna megye átfogó célja: „a megye népességmegtartó képessége a társadalom minden szegmensében javul”. Az átfogó cél az alábbi specifikus célok mentén valósulnak meg:

- Gazdaság – Növekvő jövedelem, foglalkoztatás (vállalkozások versenyképességének erősödése, a megyei gazdasági lehetőségeket jobb kiaknázása az érintettek által és a helyi termék- és munkaerőpiac megerősödése);
- Fenntarthatóság – Élhető környezet (társadalmi viszonyok stabilizálása, a helyi közösségek megtartó erejének és kulturális életének megerősítése, a természeti környezet állapotának megóvása és az energiahatékonyság javítása);
- Köztevékenységek – Javuló közviszonyok (közösségi infrastruktúrák állapotának és a közszolgáltatások minőségének javítása);

Fejlesztések hasznos és hatékony intézményrendszerének kialakítása (megyei hősök, történetek megtalálása és támogatása, megyei fejlesztési központok kialakulásának stimulálása).

Az átfogó cél és a specifikus célok elérése érdekében a Fejlesztési program a specifikus célokkal összhangban öt prioritást jelöl ki, melyekhez az operatív programban csupán általános irányelveket megfogalmazó intézkedéseket rendel.

1.2.5 A Szekszárdi kistérség fejlesztési programja

A Szekszárdi kistérség fejlesztési elképzelései alapján az alábbi fő prioritások kerültek meghatározásra:

- Befektetők és lakosság számára vonzó városi és várostérségi környezet fejlesztése, megújítása
- Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken
- A társadalmi befogadás erősítése és a közösségi szolgáltatások helyi szintű fejlesztése
- Községi szinten irányított várostérségi helyi fejlesztések (CLLD típusú fejlesztések)
- Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, társadalmi befogadás és foglalkoztatás ösztönzés

1.3 A TERÜLETRENDEZÉSI TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

1.3.1 Országos tervhierarchia és összefüggései

A térségi, illetve megyei területrendezési tervek hivatottak a térségi területfelhasználási kategóriák és övezetek kijelölésére, az országos területfelhasználási kategóriák, övezetek figyelembe vételével, azok pontosításával. Az Országos Területrendezési Terv (a továbbiakban: OTrT) határozza meg az ország egyes térségeinek térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, ill. erőforrások védelmére. Az OTTr az ország szerkezeti tervét, valamint az országos térségi övezeteket és az ezekre vonatkozó szabályokat foglalja magában. A tervhierarchia legmagasabb szintjén az OTTr áll, amelyet az országgyűlés az Országos Területrendezési Tvről szóló 2003. évi XXVI. törvénnyel hagyott jóvá és többször, 2008-ban, 2009-ben, 2011-ben, 2012-ben, 2013-ban valamint 2014-ben is módosított. (Módosító jogszabályok: 2008. évi L. tv., 2009. évi LVI. tv, 2011. évi LXXXVIII. tv., 2012. évi XXXI. tv., 2013. évi CCXXIX. törvény és 2014. évi XCVIII. tv.) Bátaszék város Tolna megyében található, amely megyére vonatkozó területrendezési tervet Tolna Megye Közgyűlése a 1/2005. (II. 21.) számú rendelettel fogadott el és a 2/2012 (II. 17.) számú rendelettel módosított. A területrendezési intézkedéseket és ajánlásokat – amelyek többek között a településrendezés számára iránymutatást tartalmaznak a megyei területrendezési terv elhatározásainak érvényre juttatása érdekében – határozattal fogadta el a Közgyűlés. A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) kormányrendelet szerint a településrendezési tervekben igazolni kell a tervezett fejlesztések területi terveknek való megfeleléseit. A településrendezési terv készítés esetén az összhangot a területfelhasználási kategóriák és a megyei övezetek tekintetében a vonatkozó megyei területrendezési tervvel, az országos övezetek tekintetében az OTTr-val is biztosítani kell.

1.3.2 Bátaszék az Országos Területrendezési Tervben

Bátaszék az OTvT-ben több helyen is szerepel:

Főúthálózat elemei közül Bátaszéknél halad az 55. sz főút, mely Szeged (5. sz. főút) – Baja – Bátaszék (M6) összekötő.

Országos törzshálózati vasútvonal húzódik a településen: Sárbogárd-Bátaszék, Dombóvár-Bátaszék.

Egyéb országos törzshálózati vasútvonal: Bátaszék-Baja-Kiskunhalas, Rétszilas-Bátaszék.

Az ország szerkezeti tervében az abban bemutatott övezetekben Bátaszék a következők szerint szerepel:

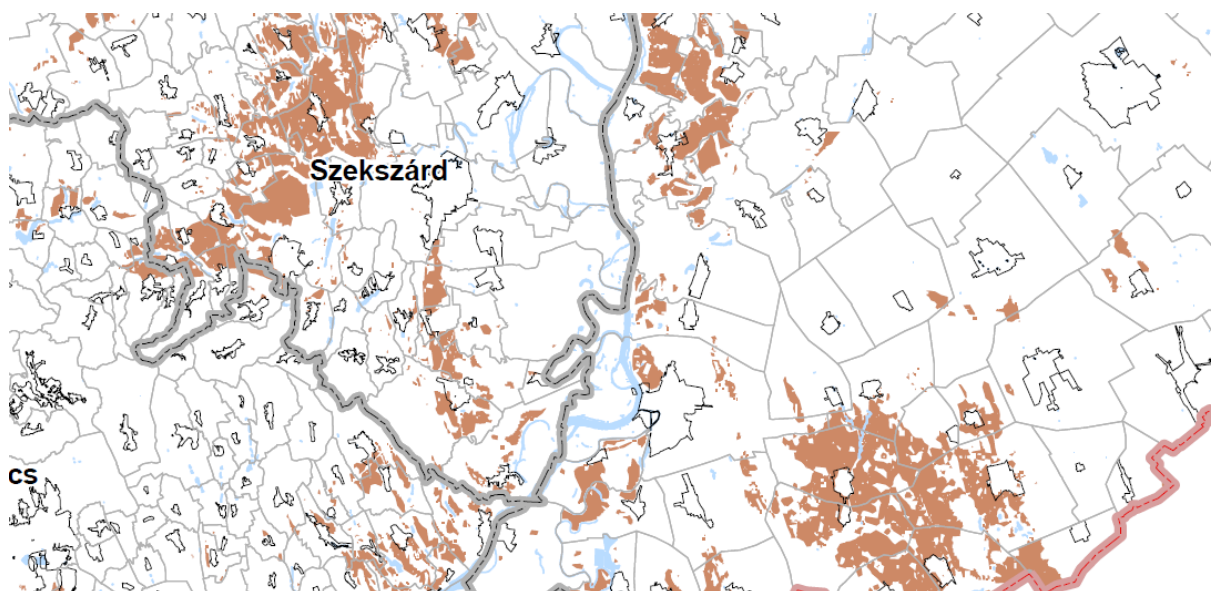
Országos ökológiai hálózat övezet

Jelmagyarázat

- Országos ökológiai hálózat övezete
- Alaptérképi elemek**
- Országhatár
- Megyehatár
- Közigazgatási határ
- Települési térség

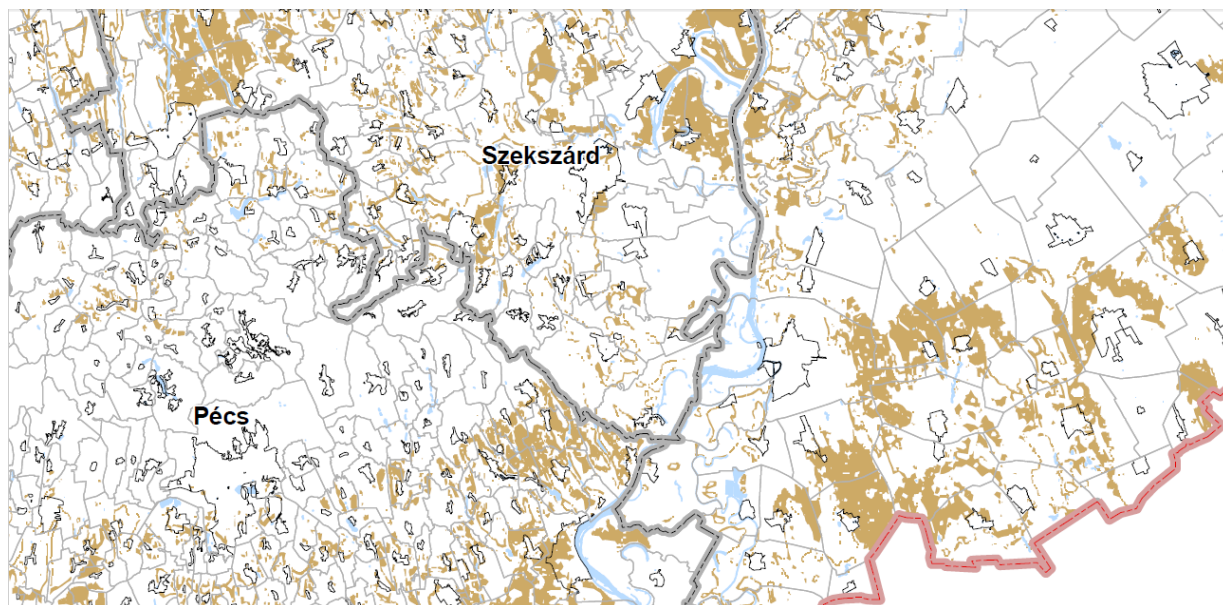
Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete

Jelmagyarázat

- Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete
- Alaptérképi elemek**
- Országhatár
- Megyehatár
- Közigazgatási határ
- Települési térség
- Vízfelület, vízfolyás

Jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete

Jelmagyarázat

■ Jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete

Alaptérképi elemek

■ Országhatár

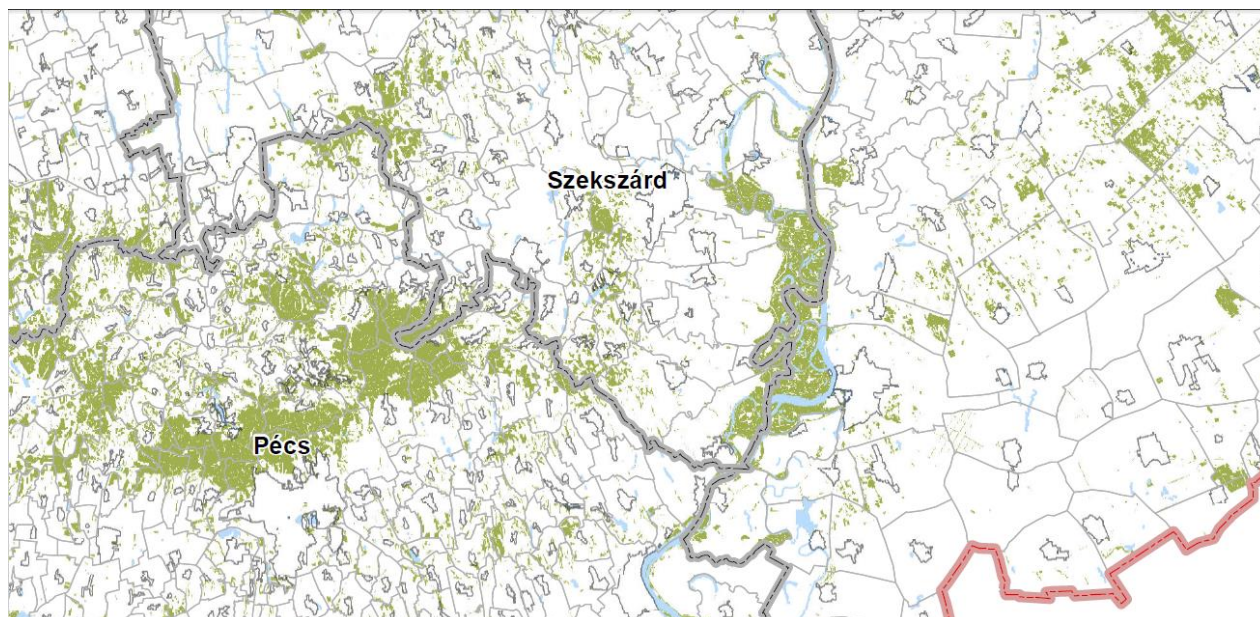
■ Megyehatár

■ Közigazgatási határ

⊕ Települési térség

■ Vízfelület, vízfolyás

Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete

Jelmagyarázat

 Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete

Alaptérképi elemek

 Országhatár

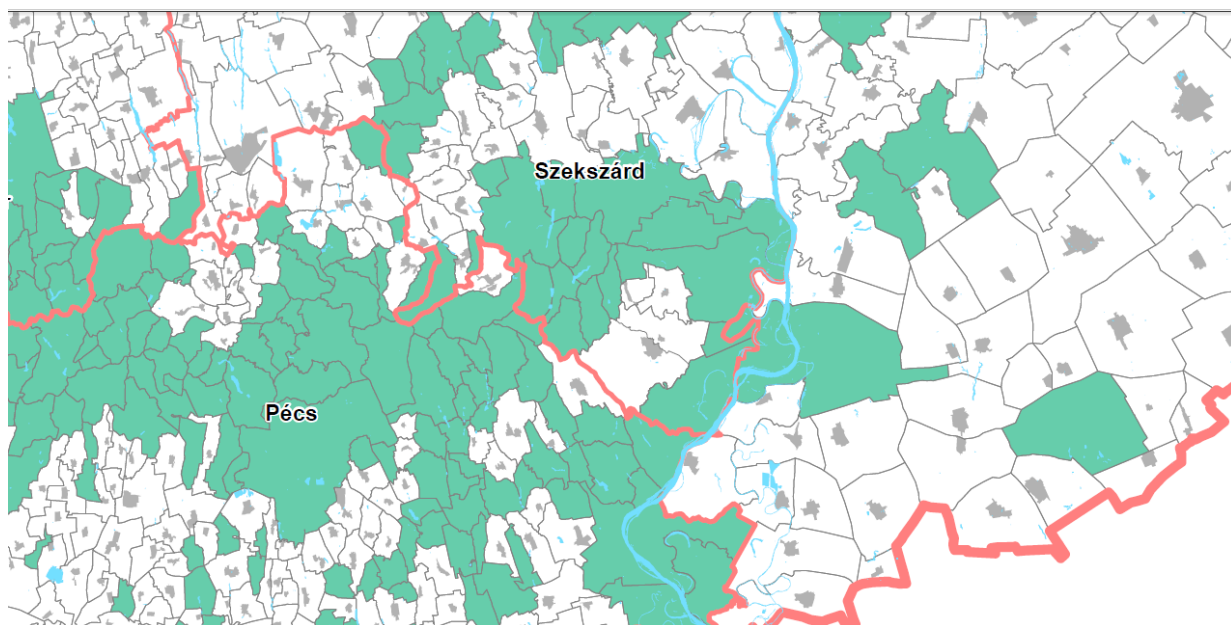
 Megyehatár

 Közigazgatási határ

 Települési térség

 Vízfelület, vízfolyás

Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete

Jelmagyarázat

 Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete

 Országhatár

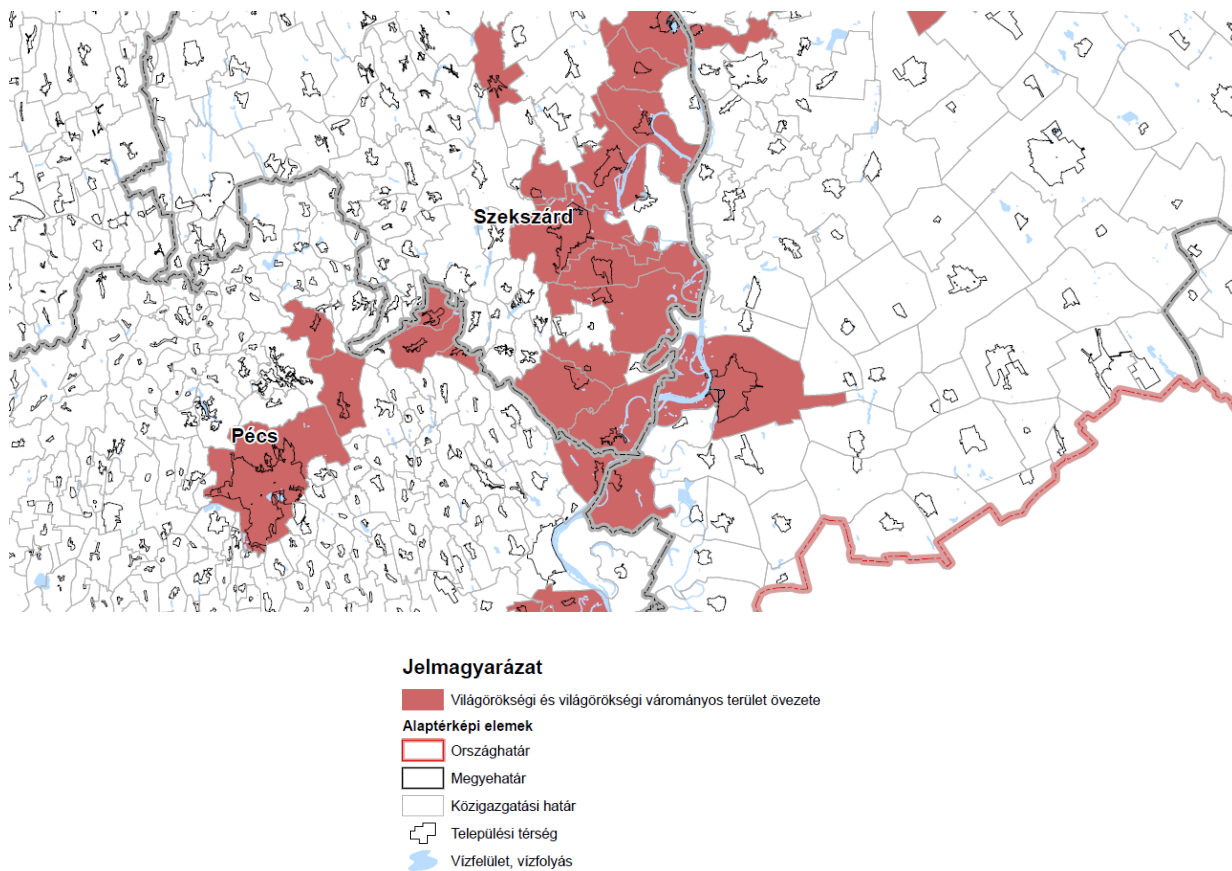
 Megyehatár

 Közigazgatási határ

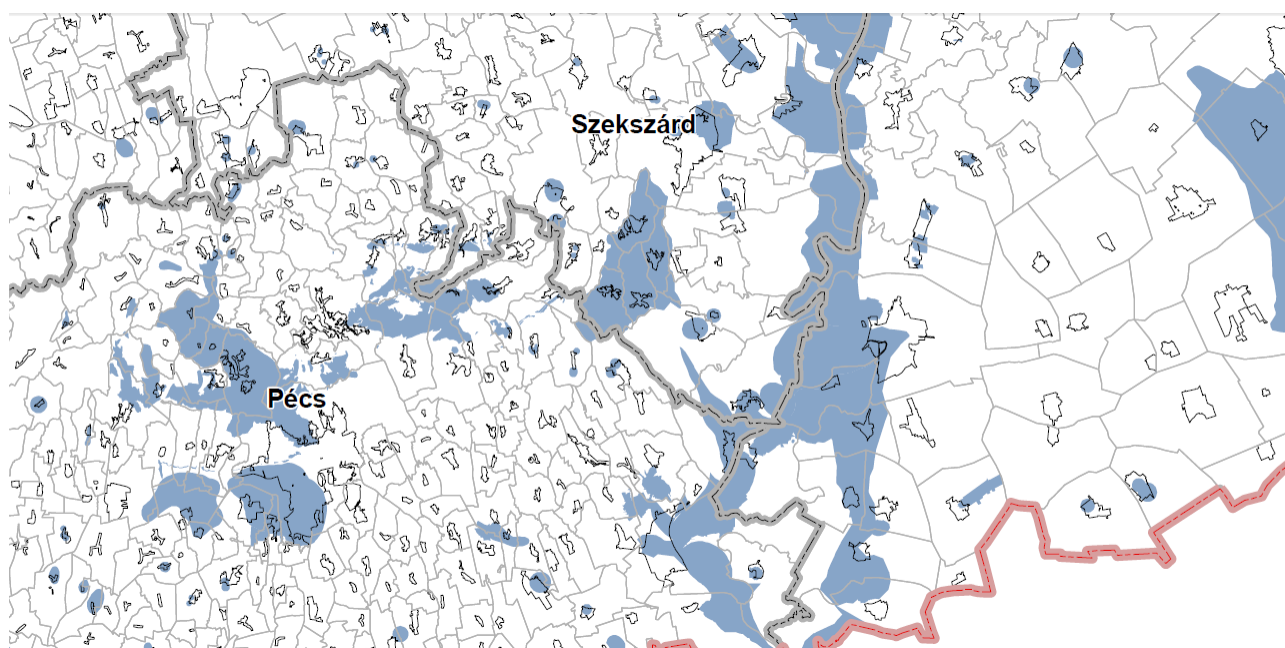
 Település

 Vízfelület

A világörökségi és világörökségi várományos terület övezete

Az országos vízminőség-védelmi terület övezete

Jelmagyarázat

Országos vízminőség-védelmi terület övezete

Alaptérképi elemek

Országhatár

Megyehatár

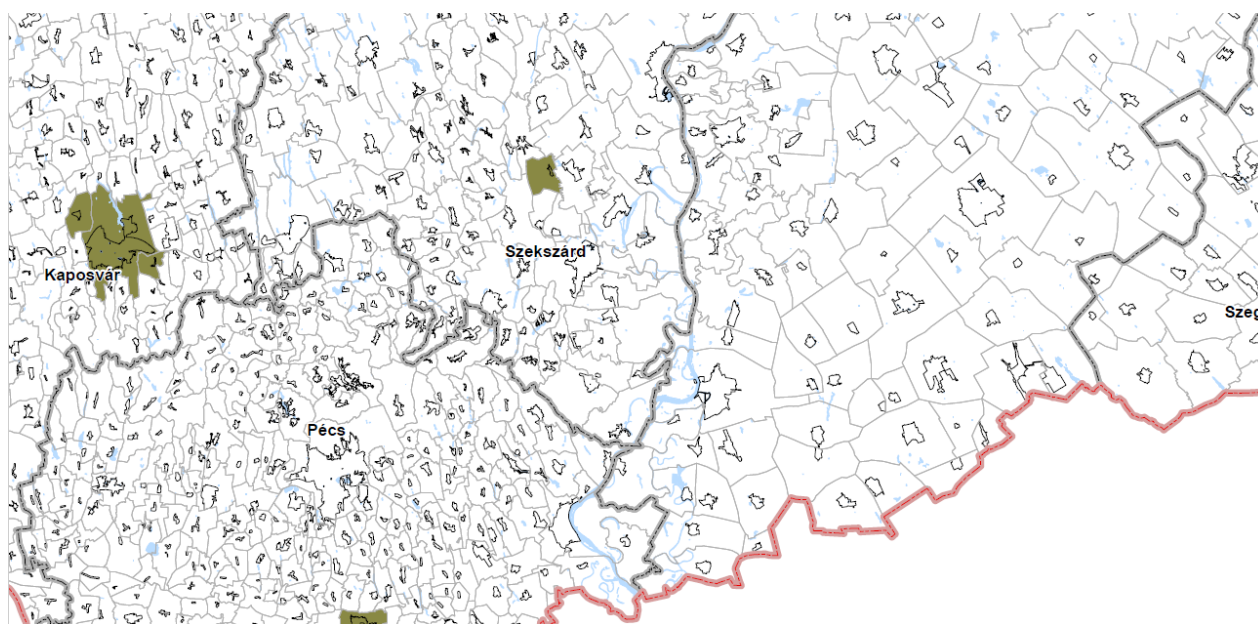
Közigazgatási határ

Települési térség

A nagyvízi meder és a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségtározók területének övezete

Bátaszék szempontjából nem releváns.

A kiemelt fontosságú honvédelmi terület övezete

Jelmagyarázat

Kiemelt fontosságú honvédelmi terület övezete

Alaptérképi elemek

Országhatár

Megyehatár

Közigazgatási határ

Települési térség

Vízfelület, vízfolyás

1.3.3 Bátaszék a megyei területrendezési tervben

A megyei területrendezési tervet Tolna Megye Közgyűlése az 1/2005. (II. 21.) számú rendelettel fogadta el és a 2/2012 (II. 17.) számú rendelettel módosította. Ebben Bátaszék elsősorban a közlekedési hálózatok tekintetében jelenik meg:

Gyorsforgalmi utak közül a az M6 érinti a települést. M6: M0 Budapest –Dunaújváros – Dunaföldvár - Szekszárd – Bátaszék - Bóly – Ivándárda térsége – (Horvátország)

A főúthálózat esetében itt halad el az 55. sz. és az 56. sz. főút. 55. sz. főút: 5. sz. főút Szeged – Baja – Duna-híd– M6 Bátaszék. 56. sz. főút: 6. sz. főút Szekszárd – Bátaszék – Bába – Mohács – Udvar – (Horvátország)

Tervezett főútkorrekciók esetében szintén megjelenik Bátaszék, Alsónyék az 55. sz. főúttal.

Térségi jelentőségű mellékutak korrekciójánál pedig az 5603. j. ök. út bátaszéki bevezetés és Bátaszék – Véménd korrekció.

A vasúthálózat Tolna megyét érintő vonalai között egyéb fővonalként szerepel: Sárbogárd – Bikács – Szekszárd – Bátaszék, Dombóvár – Csikóstóttós – Mágocs – Alsómocsolád – Máza – Váralja – Bátaszék és Kiskunhalas – Baja – Pörboly – Bátaszék.

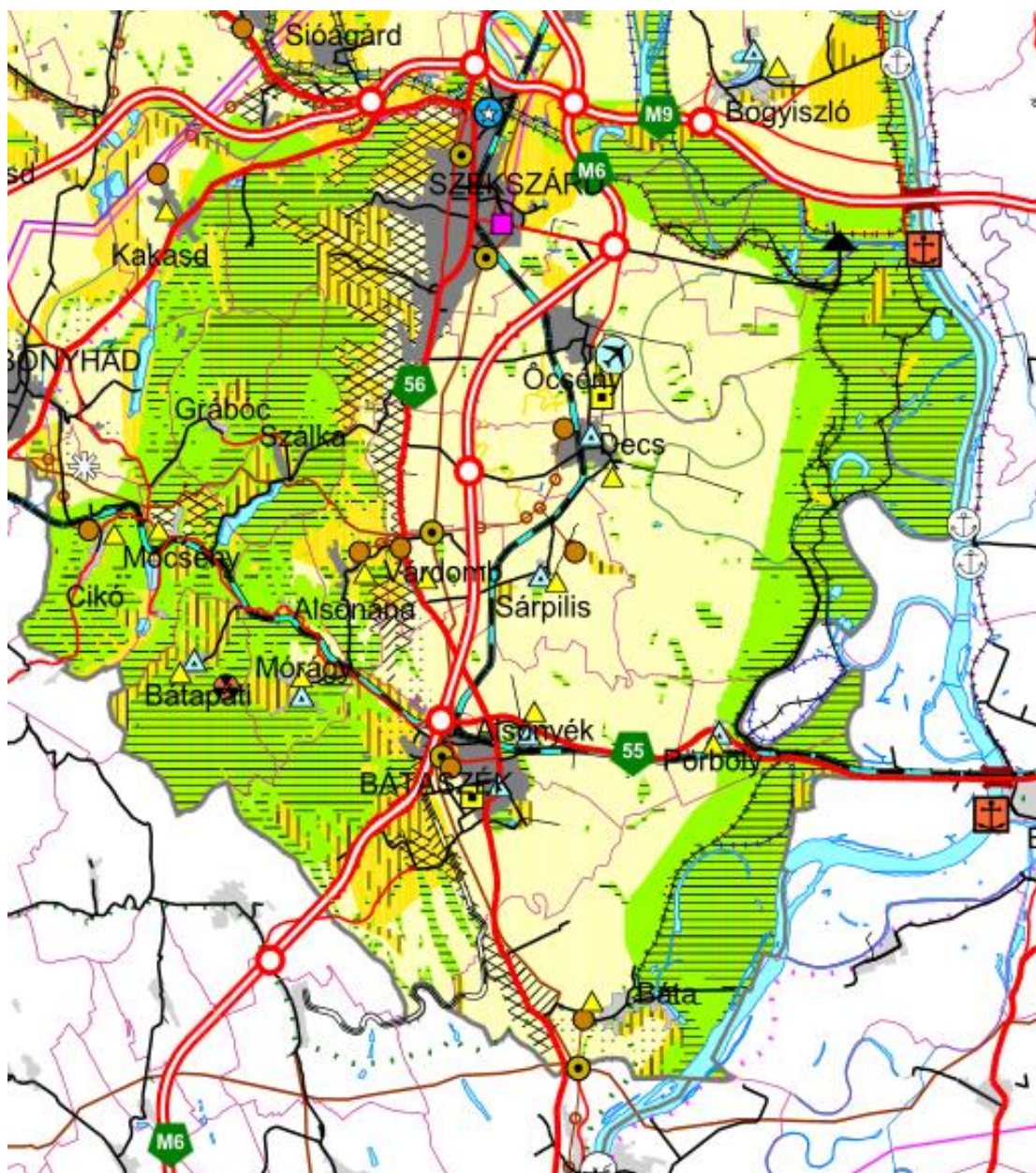
Tolna megye településeit érintő térségi övezetek tekintetében 17 övezetet tüntetnek fel, melyek közül

1. Kiemelten fontos érzékeny természeti terület
2. Kiváló termő helyi adottságú szántóterület
3. Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület
4. Felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtőterülete
5. Védett természeti terület
6. Védett természeti terület védő övezete
7. Természeti terület
8. Ökológiai (zöld) folyosó

9. Térségi tájrehabilitációt igénylőterület
10. Tájképvédelmi terület
11. Térségi hulladéklerakó hely kijelöléséhez vizsgálat alá vonható terület
12. Rendszeresen belvízjárta terület
13. Hullámtér és nyílt ártér
14. Csúszásveszélyes terület
15. Vízerózióknak kitett terület
16. Szélerózióknak kitett terület
17. Honvédelmi és katasztrófavédelmi terület.

Ezek közül Bátaszék az alábbi 13-ba tartozik bele:

3. Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület
4. Felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtőterülete
5. Védett természeti terület
6. Védett természeti terület védő övezete
7. Természeti terület
8. Ökológiai (zöld) folyosó
9. Térségi tájrehabilitációt igénylőterület
10. Tájképvédelmi terület
11. Térségi hulladéklerakó hely kijelöléséhez vizsgálat alá vonható terület
12. Rendszeresen belvízjárta terület
14. Csúszásveszélyes terület
15. Vízerózióknak kitett terület
17. Honvédelmi és katasztrófavédelmi terület.

Bátaszék térképi besorolása a térségi övezetekbe

A fenti térképrészleten ábrázolva is látszik, hogy Bátaszék a megyei terület-besorolások közül melyik kategóriákba tartozik. Az alábbi táblázat ennek a magyarázata.

MEGYEI TERÜLETFELHASZNÁLÁSI KATEGÓRIÁK

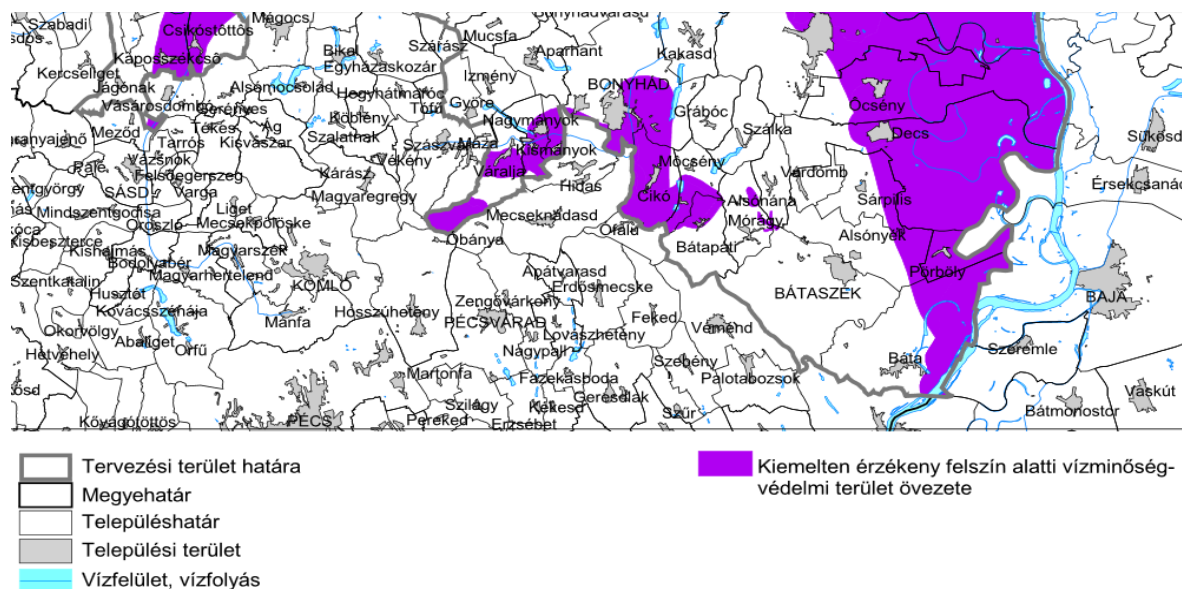
Az 1/2003. (IX.9.) TNM rendelet alapján a meglévő és tervezett elemek együtt vannak ábrázolva!

Terület-besorolási kategóriák magyarázata

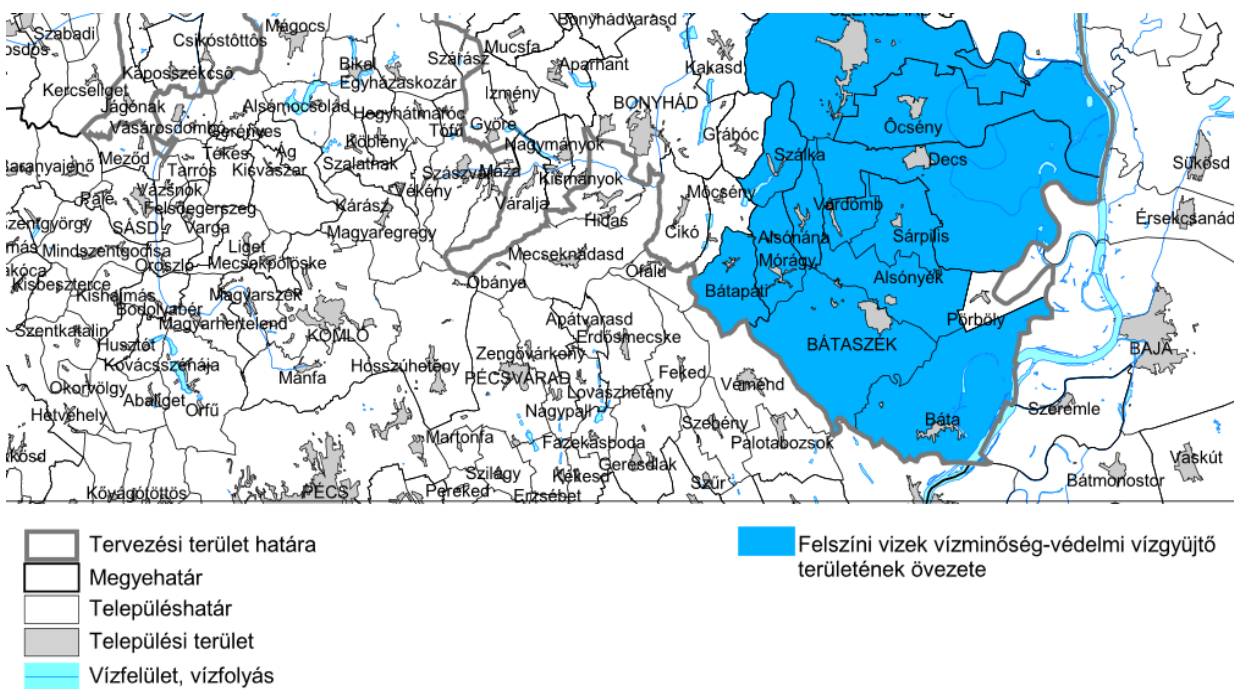
A térségi szerkezeti tervek területfelhasználási kategóriáinak, illetve Bátaszék jelenleg hatályos településszerkezeti terve területfelhasználási rendszerének összevetését a településszerkezet terv felülvizsgálata során kell elkészíteni. A településrendezési eszközök felülvizsgálata során a térségi övezetek határait javasolt telekhatárra kijelölni, az övezetek pontosítását a megengedett +/- 5%-os eltérési arány figyelembe vételével kell elvégezni.

Bátaszék a terület-besorolás alapján a térképeken:

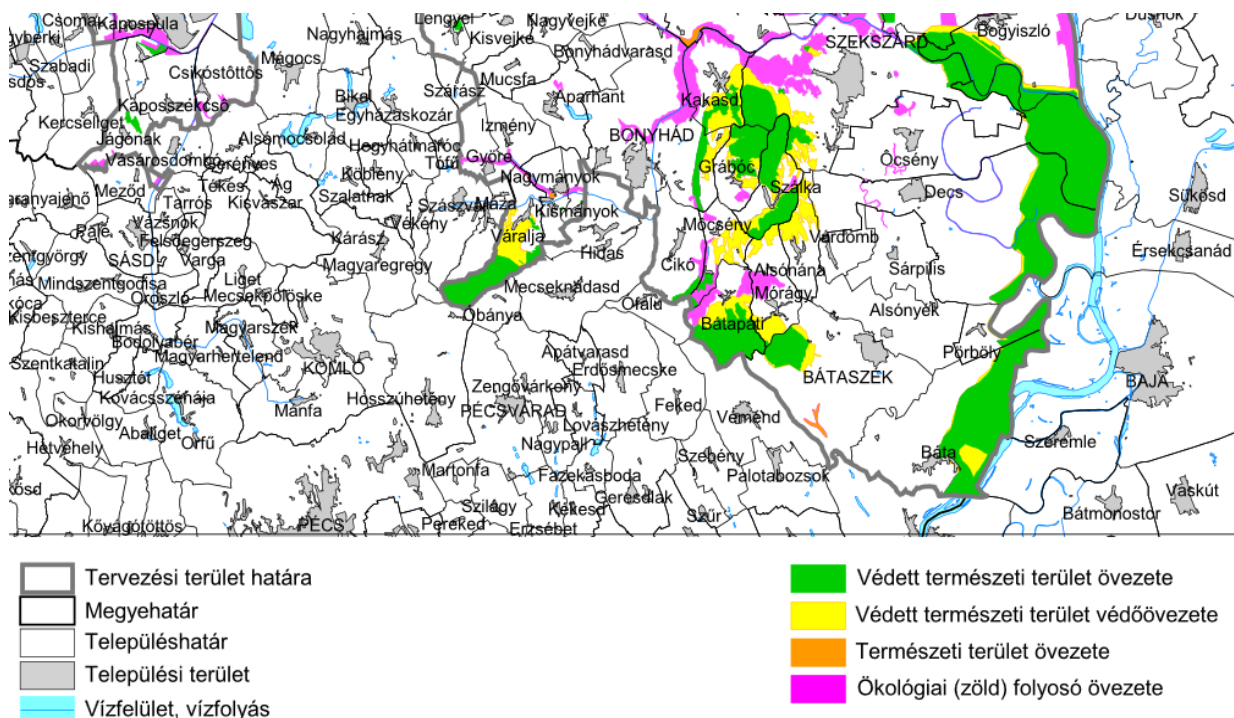
Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület

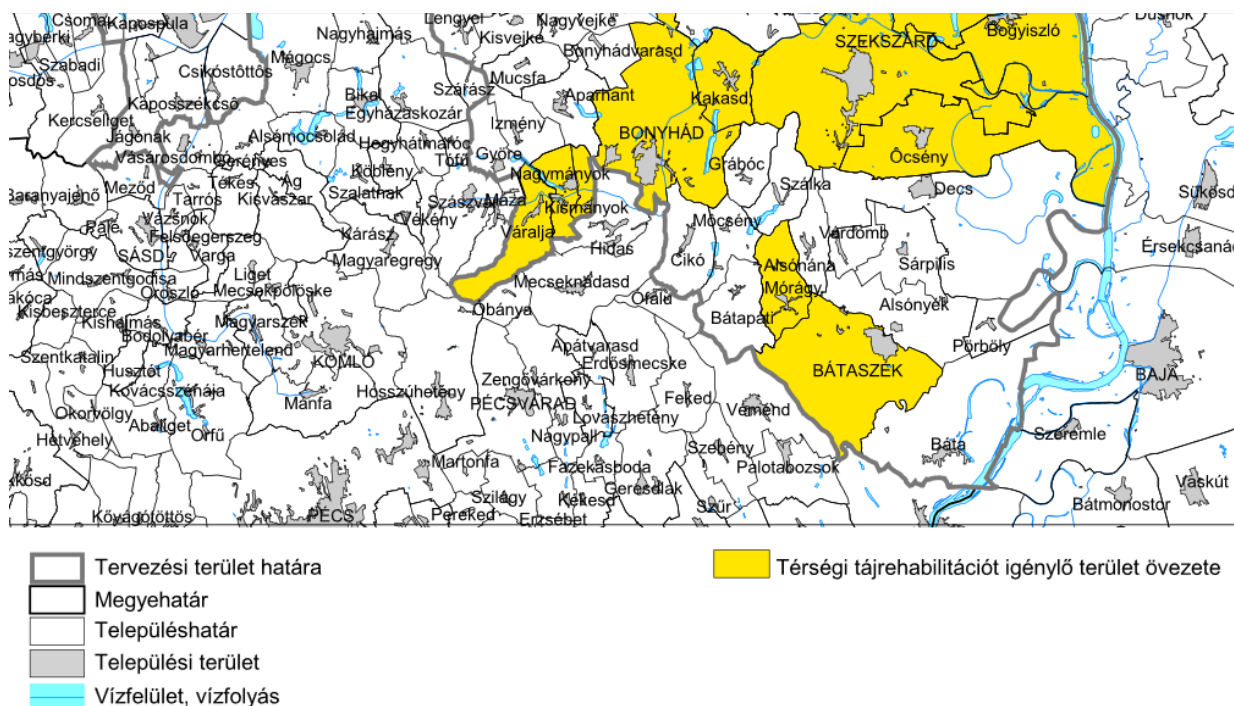
Felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtőterülete

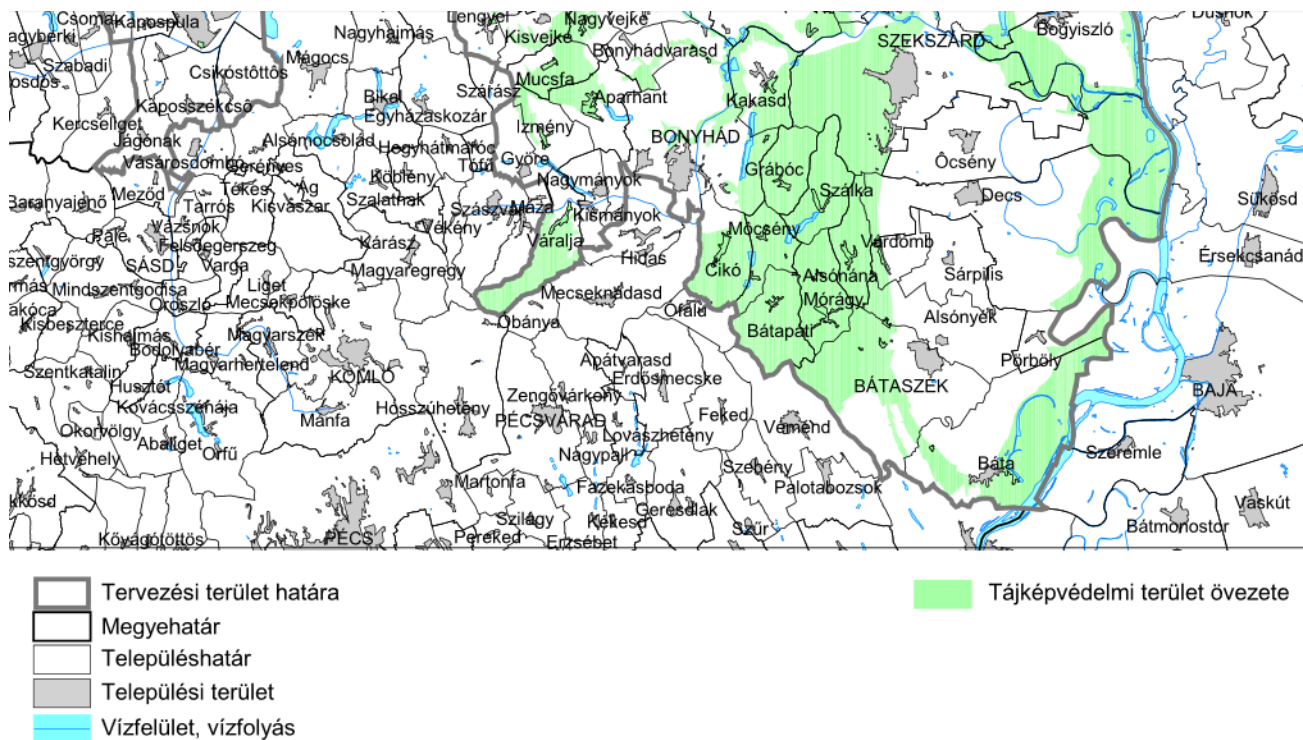
Védett természeti terület

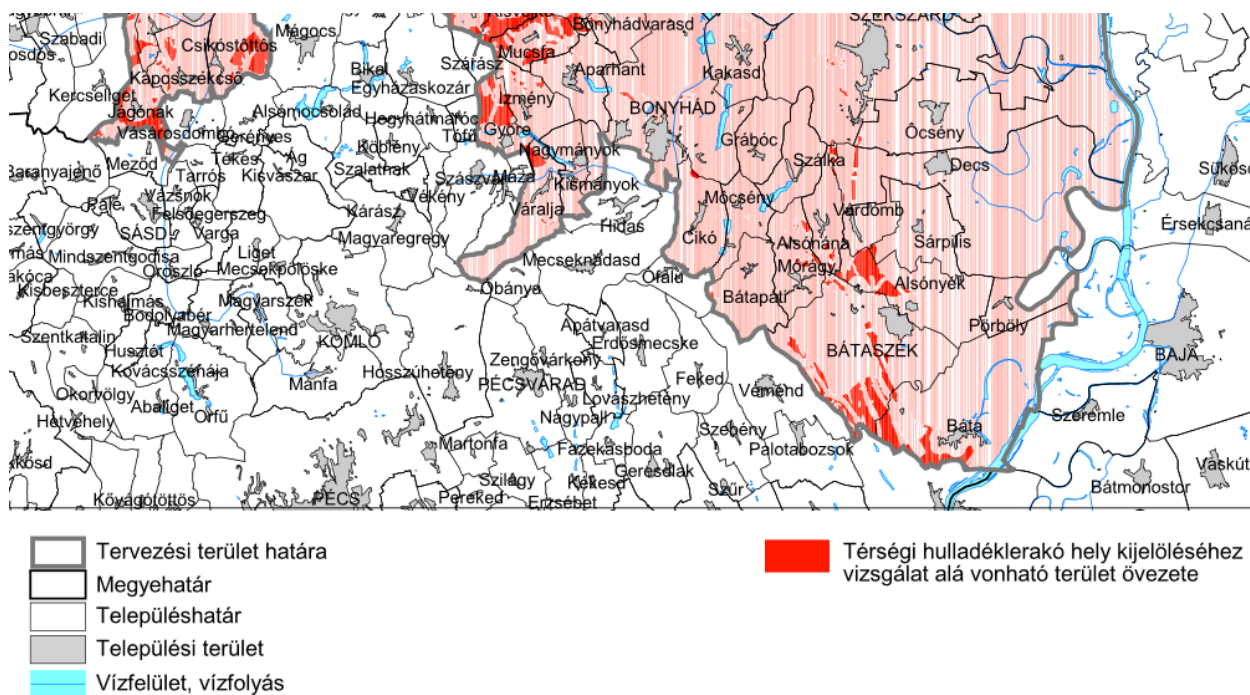
Térségi tájrehabilitációt igénylő terület

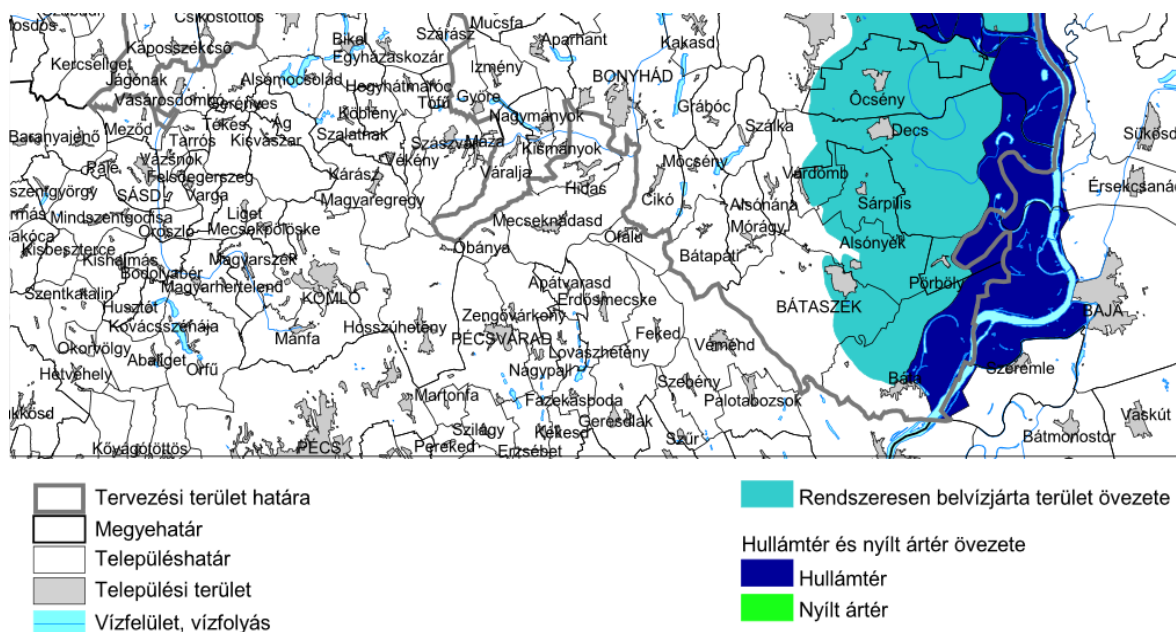
Tájképvédelmi terület

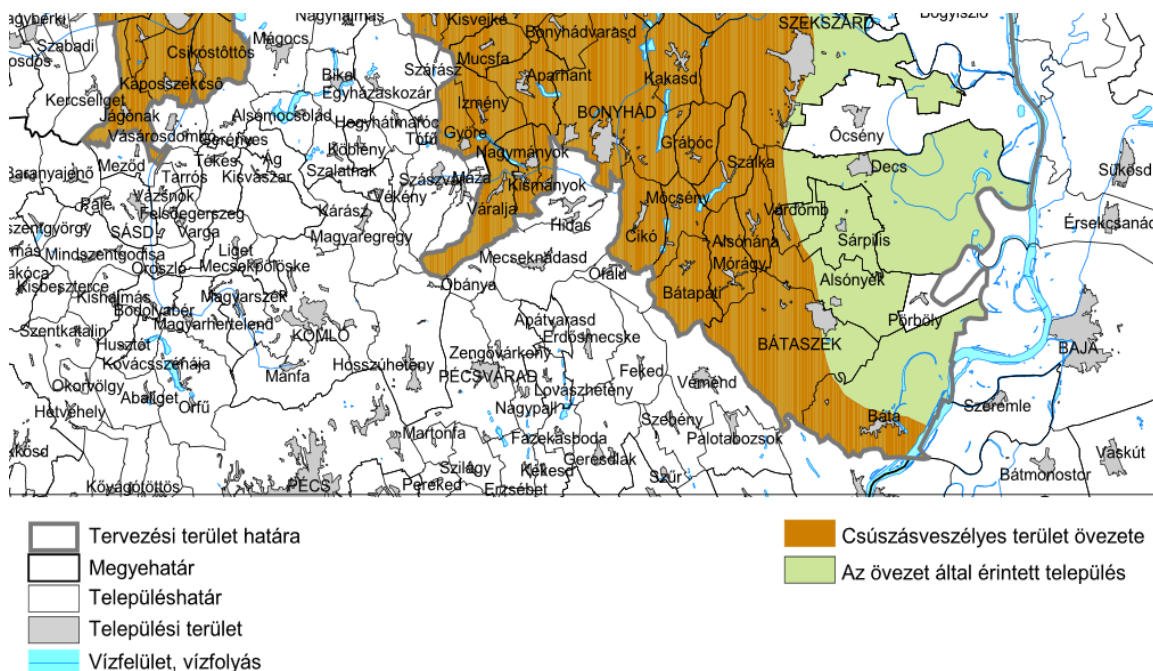
Térségi hulladéklerakó hely kijelöléséhez vizsgálat alá vonható terület

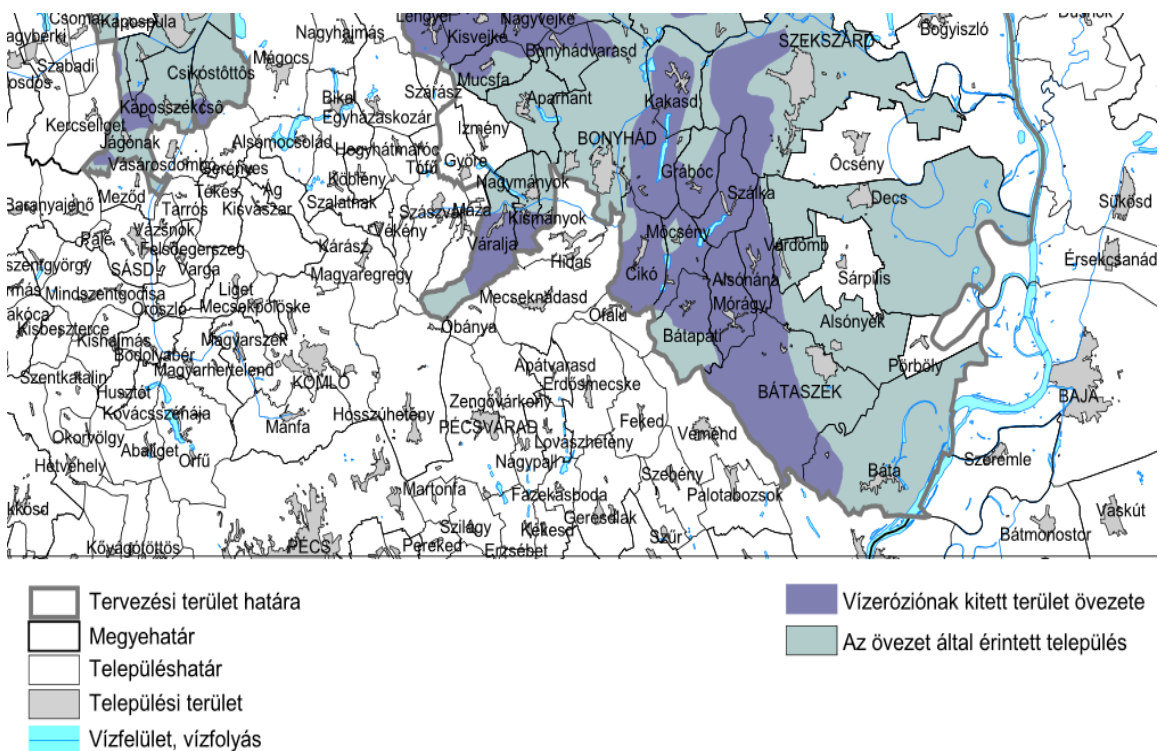
Rendszeresen belvízjárta terület

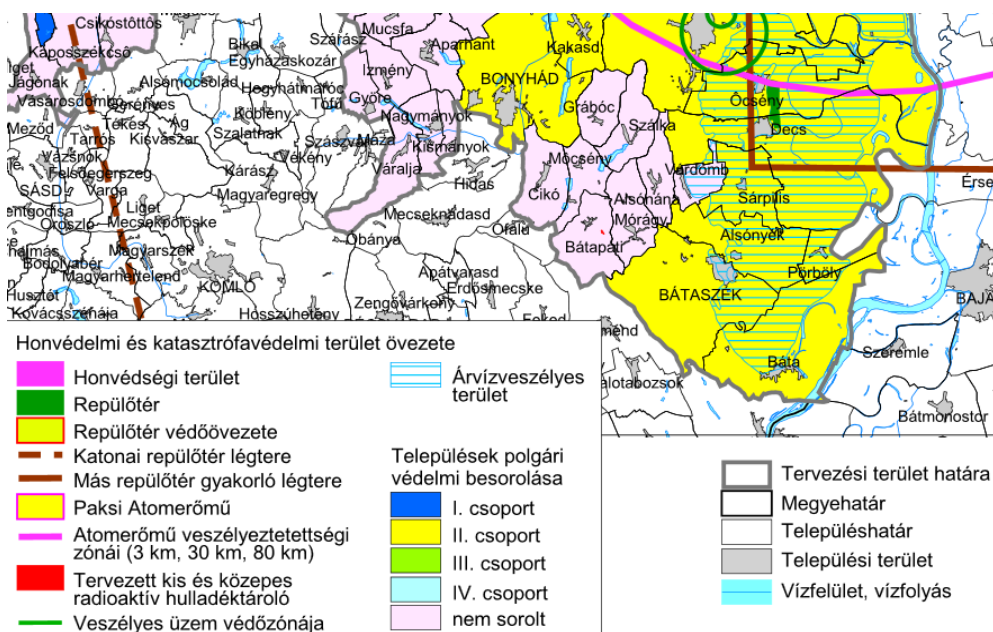
Csúszásveszélyes terület

Vízerózióknak kitett terület

Honvédelmi és katasztrófavédelmi terület

1.4 A SZOMSZÉDOS TELEPÜLÉSEK HATÁLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVEINEK – BÁTASZÉK FEJLESZTÉSÉT BEFOLYÁSOLÓ – VONATKOZÓ MEGÁLLAPÍTÁSAI

Bátaszék környező települései: Alsónána, Alsónyék, Bába, Bábaapáti, Mórág, Palotabozsok, Pörböly, Sárpilis, Várdomb, Véménd. Településszerkezeti terveik vonatkozásában a következőket állapíthatjuk meg Bátaszék vonatkozásában:

Alsónána

A 28/2009 (III.2.) Képviselő-testületi határozattal módosította Alsónána Község Önkormányzata Településrendezési Tervét. Bátaszék vonatkozásában az alábbiak hangzottak el: „A közcsonatnán elvezetett kommunális szennyvíz biológiai tisztítása a Bátaszék városi szennyvíztisztító telepen történik. A tisztított szennyvíz befogadója a Szekszárd-Bátai főcsatorna érintésével a Duna.”

Az 5/2007 (IV.04.) számú határozattal elfogadott Rendezési Tervben Bátaszék a településen a háztartásokban és a község vállalkozóinál keletkezett kommunális hulladék gyűjtése és elszállítása szervezett formában történik.

Alsónyék

Alsónyék részlegesen módosított településrendezési tervét 2007-ben készítette a Civitas Bt., amelyet a község képviselő-testülete a 7/2009. (VIII. 6.) számú rendelettel fogadott el. A terv nem tartalmaz Bátaszék települést befolyásoló megállapításokat.

Bába

Bába településrendezési tervét 2008-ban készítette a Meridián Mérnöki Iroda Kft., amelyet a község képviselő-testülete a 15/2008 (XII. 22.) számú rendelettel fogadott el. A terv nem tartalmaz Bátaszék települést befolyásoló megállapításokat.

Bábaapáti

Bábaapáti rendezési tervét 2007-ben készítette a Pestterv Kft., amelyet a község képviselő-testülete a 30/2007 (IV. 12.) számú rendelettel fogadott el. A terv nem tartalmaz Bátaszék települést befolyásoló megállapításokat.

Mórággy

Mórággy településrendezési tervét 2007-ben készítette a Meridián Mérnöki Iroda Kft., amelyet a község képviselő-testülete az 14/2007. (X. 03.) számú rendelettel fogadott el. A terv nem tartalmaz Bátaszék települést befolyásoló megállapításokat.

Palotabozsok

Palotabozsok módosított településrendezési tervét 2011-ben készítette a Kokas és Társa Tervező Kft. A képviselő-testület a 6/2011. (III. 31.) számú rendelettel fogadta el. Befolyásoló megállapítás: egyéb közút kategóriájú külterületi mellékút kiépítése javasolt.

Sárpilis

Sárpilis településrendezési tervét 2008-ban készítette a Meridián Mérnöki Iroda Kft. A képviselő-testület a 7/2008. (IV. 30.) számú rendelettel fogadta el. A terv nem tartalmaz Bátaszék települést befolyásoló megállapításokat.

Várdomb

Várdomb módosított településrendezési tervét 2012-ben készítette a Meridián Mérnöki Iroda Kft. A képviselő-testület a 14/2012. (XII. 1) számú rendelettel fogadta el. A terv nem tartalmaz Bátaszék települést befolyásoló megállapításokat.

Véménd

Véménd módosított településszerkezeti tervét 2009-ben készítette a Várostervező Építőipari Tervező és Szolgáltató Bt. A képviselő-testület a 3/2009. (VI.12.) számú rendelettel fogadta el. Egyéb közút kategóriájú külterületi mellékút kiépítése javasolt.

Itt is szükséges megemlítenünk, hogy a térségi szerkezeti tervek területfelhasználási kategóriáinak, illetve Bátaszék jelenleg hatályos településszerkezeti terve területfelhasználási rendszerének összevetését a településszerkezet terv felülvizsgálata során kell elkészíteni. A településrendezési eszközök felülvizsgálata során a térségi övezetek határait javasolt telekhatárra kijelölni, az övezetek pontosítását a megengedett +/- 5%-os eltérési arány figyelembe vételével kell elvégezni.

HATÁLYOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÖNTÉSEK BEMUTATÁSA

1.4.1 A hatályos fejlesztési koncepció vonatkozó megállapításai

Bátaszék Város Önkormányzata 113/2002. (VI.27.) ÖKH határozatával 2002. június 27-én elfogadta a település fejlesztési koncepcióját.

A koncepció célrendszere:

A Településfejlesztési Koncepció fókuszában az egyes intézmények rekonstrukciója, energiatakarékos működtetésének megoldása áll.

A fő fejlesztési elemek:

- Bátaszék-Pécsvárad regionális kerékpárút építés a MÁV felhagyott 64. számú vonalán (44 km)
- Cikádor Általános Iskola energetikai korszerűsítése megújuló energiaforrások felhasználásával
- II. Géza Gimnázium energetikai korszerűsítése megújuló energiaforrások felhasználásával
- Vicze János Városi Sportpálya épületeinek energetikai korszerűsítése megújuló energiaforrások felhasználásával, hőszivattyús fűtési rendszer kialakításával.
- Bátaszék, Városháza udvari épületének bővítése

1.4.2 Az Integrált Városfejlesztési Stratégia vonatkozó megállapításai

Bátaszék város hatályos Integrált Városfejlesztési Stratégiáját Bátaszék Város Önkormányzata 2/2010 (I.21.) KT határozattal fogadta el.

A város hosszú jövőképe egy olyan térségi központ szerepet is betöltő település, mely arculatával és szolgáltatásaival minden tekintetben kielégíti az itt élők igényeit, maradásra bírja a felnövekvő új nemzedékeket, mely infrastruktúrájával és

programjaival kiteljesítik és komfortosabbá teszik a környező települések lakóinak életét is.

A település nemcsak megőrzi visszaszerzett városi rangját, de a tudatos városfejlesztésnek köszönhetően javítja is versenyképességét a területi munkamegosztásban való aktívabb bekapcsolódással. Ennek fókuszában a térségi feladatok átvállalása, szervezése, illetve a megyei, kistérségi intézmények befogadása áll. Mindezek hatására a város a szekszárdi kistérség egyik meghatározó centruma, fő szervezője a vonzáskörzetébe tartozó települések közösségi szolgáltatásainak. Kistérségi központként hatékony, közös fejlesztések generálója.

Bátaszék az integrált városfejlesztés eredményeként olyan vonzerővel bír, mely hatására folyamatosan fejlődik az infrastruktúra, a szolgáltatások köre bővül, a közösségi élet fejlődik. Olyan vállalkozói környezet alakul ki, mely ösztönzi vállalkozásokat a hosszú távú letelepedésre, megteremti a keresletet a helyi munkaerő számára. Így a városban és vonzáskörzetében élők életszínvonala, egzisztenciális biztonsága folyamatos emelkedést mutat.

A város szellemisége és kulturális élete élénk. A hagyományőrzés, a kisebbségek tiszteletben tartása, a város kulturális értékeinek fenntartása, a gazdag és változatos programkínálat jellemzi, mely állandó vonzerőt jelent a településen kívül élők számára is.

Az összefogás, a fejlődés a város lakosságára is kifejti pozitív hatását. A lakók identitástudata, lakóhelyhez való kötődése erős, magukénak érzik a városfejlesztés által kitűzött célokat, melyek mellett saját környezetük fejlesztésének is aktív résztvevői, generálói.

Összefoglalva: a jövő Bátaszéke nyitott, együttműködő és szolidáris társadalmú, lakosságot megtartó, kulturálisan sokszínű és pezsgő, élhető és vonzó kisváros, amely intézményeivel, szolgáltatásával, programjaival szolgálja a környező települések lakosságát is, így szervezője és motorja az egész térség társadalmi-gazdasági életének.

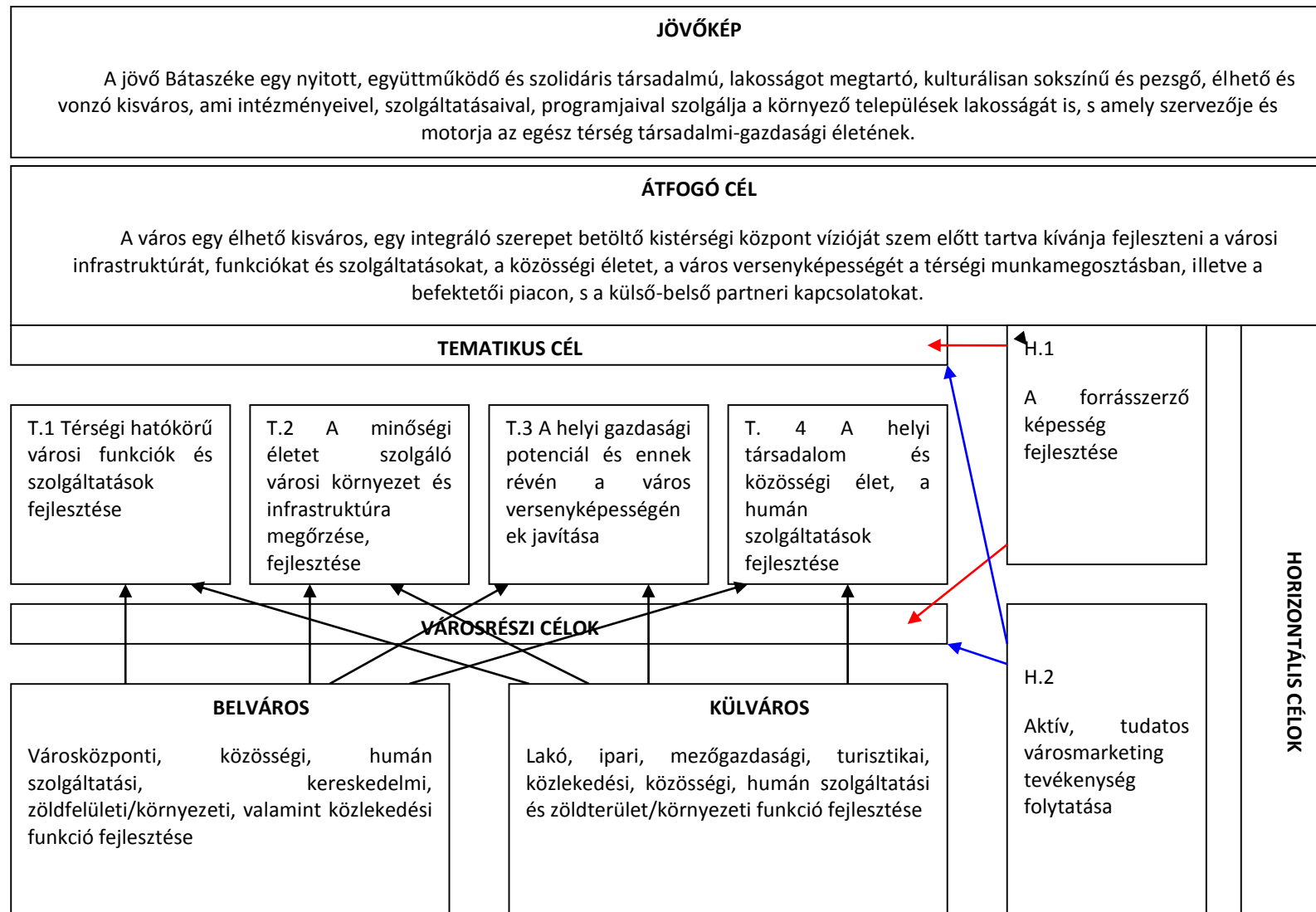
A fenti jövőképet a város átfogó és tematikus céljainak megvalósításán keresztül éri el a település.

A település átfogó fejlesztési célja, hogy a szervezője és motorja legyen a város és térségének társadalmi-gazdasági életének. Egy élhető kisváros, mely egyben egy integráló szerepet betöltő kistérségi központ is. Ennek megfelelően fejleszti a város infrastruktúráját, funkcióit, szolgáltatási körét és azok minőségét, a közösségi élet különböző színtereit, a település versenyképességét a térségi munkamegosztásban, illetve a befektetői piacon. Javítja partnerségi kapcsolatait a környező és testvér településekkel és a szekszárdi kistérséggel.

Az átfogó fejlesztési cél realizálásához az elkövetkező 7-8 éves periódusban az alábbi 4 tematikus cél megvalósítását kell elérni.

- Térségi hatókörű városi funkciók és szolgáltatások fejlesztése
- A minőségi életet szolgáló városi környezet és infrastruktúra megőrzése, fejlesztése
- A helyi gazdasági potenciál és ennek révén a város versenyképességének javítása
- A helyi társadalom és közösségi élet, a humán szolgáltatások fejlesztése

Az átfogó és tematikus célok mellett városrészenkénti fejlesztési célok is megfogalmazásra kerülnek. Ezek összefüggéseit és felépítését a következő ábra mutatja:

Az IVS-ben meghatározott célok megvalósulásához projektjavaslatok is megfogalmazásra kerültek:

Projektjavaslat		Kapcsolódás	Megvalósítás státusza
1.	Aqua program várost érintő fejlesztései	T2	megvalósult 2014
2.	Iparos Ház	T3, T4, H1, H2	megvalósult 2010
3.	Integrált mikrotérégi közoktatási hálózat	T1, T4	megvalósult 2011
4.	Szent István tér megújítása	T1, T2, T3, T4	nem valósult meg
5.	A funkcióját veszítő Kossuth utcai óvodaépület hasznosítása vendégházként	T1, T4, H2	nem valósult meg
6.	Városmarketing stratégia és akcióterv készítése	H2	nem valósult meg
7.	Vállalkozói, befektetői kedv növelése	T3, T4, H1, H2	megvalósult
8.	Cigány-árok fejlesztése	T2	megvalósult 2013
9.	Települési zöldterületek rehabilitálása	T2, T4	nem valósult meg
10.	A művelődési ház felújítása és kibővítése, valamint a könyvtárral történő integrálás	T1, T4, H2	nem valósult meg
11.	Funkcióját veszítő könyvtárépület könyvtár épület hasznosítása mint városi Galéria	T1, T4, H2	nem valósult meg
12.	Kerékpárút hálózat fejlesztése	T2	nem valósult meg
13.	Városi bérlakások építése	T2	nem valósult meg
14.	Új egészségház építése	T1, T4	nem valósult meg
15.	Az egészségház megépülése után új funkciók telepítése a felszabaduló épületrészekbe	T2, T4	nem valósult meg

A 2007-2013-as időszakban a város fejlődését a táblázatban foglalt megvalósult fejlesztések mellett az alábbi hazai és uniós forrásból finanszírozásra kerülő projektek határozták meg:

Pályázat kiíró	Program megnevezése	Beruházás összköltsége	Saját erő	Támogatás
		ezer Ft		
2007. év				
Oktatási és Kulturális Minisztérium	Petőfi Sándor Művelődési Ház felújítása	1.744	744	1.000
Fogyatékosok esélye közalapítvány	Gondozási központ Vörösmarty utcai épületének felújítása	3.477	528	2.949
Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács	Köves u, Deák F u, Kertalja u. burkolat felújítása	22.634	11.317	11.317
2008. év				
Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács TETT támogatás	Városháza főépületének felújítása	27.061	9.436	18.165
Duna Mecsek Területfejlesztési Alapítvány	Bátaszék Város központ rehabilitációjának előkészítése	25.000	5.000	20.000
Tájházak a közösségért Alapítvány	Tájház tető felújítása	2.143	272	1.871
Oktatási Kulturális Minisztérium Közkincs III.	A Petőfi Sándor Művelődési Ház külső nyílászáróinak cseréje	1.744	744	1.000
Államreform Operatív Program ÁROP-1.A.2/A	A Bátaszéki Polgármesteri Hivatal szervezési-működési kultúrájának fejlesztése	13.919	1.114	12.805
2009. év				
Dél-Dunántúli Operatív Program DDOP-2007-5.1.3/C	Bátaszék 55-ös, 56-os számú főutak csomópont korszerűsítése	69.588	10.438	59.150
Dél-Dunántúli Fejlesztési Tanács	Orvosi rendelők felújítása	14.728	5.155	9.573

CÉDE				
Dél-Dunántúli Fejlesztési Tanács CÉDE	Városi köztemető felújítása	9.622	3.368	6.254
Szabadtéri Néprajzi Múzeum Szentendre Vendégváró Tájházak	Tájháznál fedett kiállítás kialakítása	2.145	1.900	245
Dél-Dunántúli Operatív Program DDOP-5.1.5/B-09	Bátaszék belterületén a Cigány-árok I.-II. ütemének vízrendezése	87.949	8.795	79.154
2010. év				
Dél-Dunántúli Operatív Program DDOP-2007-3.1.2/2F	Bátaszéki integrált mikrotérsgégi közoktatási hálózat és központjának kialakítása	1.529.971	263.274	996.697
Társadalmi Megújulás Operatív Program TÁMOP-3.1.4-08/2	Kompetencia alapú oktatás elterjesztése Bátaszéken	61.455	0	61.455
Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program TIOP-1.1.1-09/1	Laptop Program a Bátaszék-Alsónyék-Pörböly Mikrotérsgégi Nevelési Központban	11.849	0	11.849
Környezetvédelmi Operatív Program KEOP-6.2.0/A/09	A kerékpáros közlekedést elősegítő mintaprojekt Bátaszéken	5.633	282	5.351
Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program TIOP-1.1.1-07	A „jövő iskolái” Bátaszéken és Pörbölyön	19.581	0	19.581
2012. év				
Dél-Dunántúli Operatív Program DDOP-5.1.5/B-11	Bátaszék Cigány-árok I./a ütem	130.468	13.046	117.422
Környezetvédelmi Operatív Program KEOP-7.1.0/11	Bátaszék szennyvíztelep fejlesztése, Bátaszék, Bába	51.332	7.700	43.632

	szennyvízcsatornázás befejezése			
2014. év				
Dél-Dunántúli Operatív Program DDOP-3.1.3/G- 14	Egészségügyi alapellátás fejlesztése Bátaszéken	59.996	0	59.996
Környezetvédelmi Operatív Program KEOP-5.5.0/A/12	Bátaszék közvilágítási hálózatának energiatakarékos átalakítása	105.760	15.864	89.896
Környezetvédelmi Operatív Program KEOP-4.10.0/N/14	Napelemes rendszer telepítése Bátaszék településen	42.185	0	42.185

Bár a 2007-2013-as ciklus lezárult még a 2014-ben történt fejlesztéseket is számba vettük. Ezek alapján a 2007-2014 közötti időszakban elnyert támogatások összege:

EU forrásból származó támogatás	1.633.165 e Ft
Hazai forrásból származó támogatás	38.382 e Ft
Összesen	1.671.547 e Ft

Az uniós és hazai támogatások mellett minden évben történtek saját, városi forrásból megvalósuló fejlesztések is.

1.4.3 Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések

A 99/2001. (VI.1.) ÖKH határozattal elfogadott Bátaszék településszerkezeti terve 2013-ban került legutóbb módosításra. Ezzel összhangban a jelenleg hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések a következőkhöz kapcsolódnak:

Településrendezési módosítással érintett területek
Városi szintű strand kialakítás a Zentai út északi oldalán
Kereskedelmi, szolgáltató funkciók elhelyezése a Bajai utca északi oldalán
Hulladékudvar kijelölése a déli gazdasági területhez kapcsolódva
Funkcióváltást követően tanuszoda kialakítása a valamikori strand területén
Szőlőfeldolgozáshoz és borturizmushoz kapcsolható funkciók elhelyezése Lajvér területén

1.4.4 Folyamatban lévő koncepciók, stratégiák, programok

- Sportkonceptió (2015-2020)
- Ifjúsági, kulturális középtávú stratégiai terv
- Települési esélyegyenlőségi program
- Gazdasági-cselekvési program (2015-2019)

1.5 A TELEPÜLÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVI ELŐZMÉNYEINEK VIZSGÁLATA

1.5.1 A hatályban lévő településrendezési eszközök

Településszerkezeti Terv (TSzT): a képviselő-testület 99/2004.(VI.1.) KTH számú határozata, módosítások: 147/2006. (VIII.29.) KTH számú, 253/2009.(XII.22.) KT határozat, 149/2011.(XII.15.) önk.-i határozat, 9/2013.(I.17.) önk.-i határozat, 36/2013.(II.21.) önk.-i határozat és a 3/2014.(I.16.) önk.-i határozat.

Helyi Építési Szabályzat (HÉSZ): a képviselő-testület 10/2004 (VII.1.) KTR számú rendeletével került elfogadásra, melyet az alábbi rendeletekkel módosítottak: 1/2014 (II.1.) és 10/2014 (VII.01.) önk.-i rendeletek. A módosítások folyamatosan átvezetésre kerülnek.

A HÉSZ a város honlapján elérhető a rendeletek menü pont alatt. A település térinformatikai rendszerrel nem rendelkezik.

1.5.2 A hatályos településszerkezeti terv megállapításai

Általános alapelvek

A településszerkezeti terv – összhangban az országos, a megyei és a térségi szintű tervekkel – hosszú távra meghatározza Bátaszék fejlődésének térbeli irányait, lehetőségeit, korlátait, kialakítja a településszerkezet fejlesztésének újabb elemeit.

A település szerkezetét az úthálózat és elsősorban a domborzati viszonyokból fakadó tájszerkezet és –használat határozza meg. A településszerkezet fejlesztése az alábbi alapelvek mellett történik:

Külterület:

A külterület történetileg kialakult tájszerkezete távlatban is megőrzendő. Szerkezeti változást az országos közúthálózat fejlesztése, illetve különböző különleges és mezőgazdasági funkciók megjelenése jelent.

Úthálózat fejlesztése:

- Egyéb közút kategóriájú közterületi mellékút megépítése javasolt a Tolna és Baranya megyei területrendezési tervekkel összhangban Palotabozsok – Véménd felé.

Gazdasági területek:

„Szérűskert” jelölendő ki a várostól délre mezőgazdasági géptárolás, feldolgozóipar, nagyüzemi állattartás céljára.

Különleges területek:

- A „Szérűskerthez” kapcsolódva hulladékgazdálkodási célokat szolgáló terület jelölendő ki.
- Agyagbánya bővítése.
- volt Leperdpusztá funkcióváltása: idegenforgalom, szociális célok.

Mezőgazdasági területek:

A szőlőkataszternek megfelelően a szőlőtelepítésre alkalmas területeken a művelési ág váltásának szorgalmazása.

Védelmi rendeltetésű erdőterületek kijelölése:

A nagykiterjedésű szántóföldek megbontására, azok védelmére, illetve ökológiai és esztétikai szerepkör betöltésére védelmi rendeltetésű erdőtömbök kialakítása javasolt.

Belterület:

A szerkezeti fejlesztések elsősorban lakó, gazdasági, különleges és zöldterületi funkciók elhelyezését szolgálják. Ehhez az érintett, még külterületi ingatlanokat belterületbe kell vonni, a szükséges közterületeket ki kell alakítani.

Lakófunkció:

Az üres belterületi ingatlanok beépítését követően kerül sor a lakóterület bővítésére.

Gazdasági funkció:

Kereskedelmi, szolgáltató gazdasági funkciók, valamint egyéb ipari terület számára területek kialakítása

Különleges funkciók:

- Hulladékudvar
- Tanuszoda, s mellette kialakítva egy városi strand szerű két medencés külső terület és az épülethez kapcsolódó rekreációs rész (wellness)
- Szőlőfeldolgozás és borturizmus

Zöldterület (közpark, sétány) funkció:

- Városi szintű rekreációs terület
- Közparkok
- Belterületi árokpártok és kapcsolódó közparkok
- Gyalogos-kerékpáros útvonal

A terület-felhasználás a hatályos Területszerkezeti Terv alapján a következőképp tervezett:

Lakóterület:

A település jelenlegi lakóterületei az OTÉK szerinti „kisvárosias lakóterület”, „kertvárosias lakóterület” és „falusias lakóterület” terület-felhasználási kategóriába sorolhatók. Míg a kisvárosias területen többletterületet nem igénylő „minőségi” fejlesztések várhatóak, addig a kertvárosias területen a lakóépületek számának jelentős növelése várható. A falusias lakóterület kapcsán fejlesztés nem várható.

Vegyes terület:

Bátaszék városközpontja jól lehatárolható, igazi településközpont, vegyes terület. Itt található a városi szintű közintézmények zöme, jelentős lakófunkcióval. A tervezett minőségi fejlesztés során a városközpontban továbbra is a már kialakult zárt sorú beépítés folytatása javasolt.

Gazdasági terület:

A település meglévő gazdasági területei az OTÉK szerinti „ipari Terület” terület-felhasználási kategóriába sorolhatók. Jelenleg a településen egyéb ipari terület és jelentős mértékű zavaró hatású terület került kialakításra. Az újonnan kialakítható

területek a nevezett két kategórián kívül még a kereskedelmi, szolgáltató gazdasági területen tervezettek.

Különleges terület:

A település különleges terület besorolású területei részben kialakultak, hosszú távon megtartandók, esetenként bővíthetők. Ezek a területek: temetők, sportpálya, kálvária területe, pincesorok területe (Kövesd, Lajvér), hulladékgazdálkodási területek, szennyvíztelep területe, agyagbánya területe.

Beépítésre nem szánt területek:

- Közlekedési területek
- Zöldterületek (közparkok és városi szintű rekreációs területek kialakítása)
- Erdőterület (város környékén, gazdasági rendeltetésűek)
- Mezőgazdasági terület (szőlőtermelés szorgalmazása)
- Vízgazdálkodási terület (Lajvér patak és környezetének karbantartása, záportározótó építése)

Védett, védelemre tervezett és védő területek:

- Művi emlékvédelem: a város rendelkezik számos országos védelmű, országos védelemre javasolt, régészeti védettséget élvező és helyi védelmű építménnyel.
- Táj- és természetvédelem: a településen országos jelentőségű természetvédelmi terület a Kövesdi-erdő, mely a Gresdi-dombvidék elnevezésű, közösségi jelentőségű Natura 2000 területéhez tartozik (HUDD20012).

Az országos ökológiai hálózathoz tartoznak magterületként a fenti erdőterületek, valamint a Szekszárd-Bátai-főcstaorna, amelynek vizes élőhelyei az ökológiai folyosó kategóriába tartoznak.

A város közigazgatási területén belül számos - a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 6. § (3) bekezdése szerint meghatározott - egyedi tájérték található – ezek pontos felmérése napjainkig még nem készült el.

- Felszíni és felszín alatti vizek: a területen sérülékeny vízbázis nem található, azonban ügyelni kell a felszín alatti vizek minőségének védelmére.

(A közeljövőben célszerű elkészíteni a település részletes egyedi tájérték kataszterét, ami a turizmus fejlesztése szempontjából elengedhetetlen elem. Az egyedi tájértékekről lehet kis tájékoztatófüzetet, ismertetőtáblákat stb. készíteni, de ez már majd a részletesebb tervezés feladata lesz.)

A településszerkezeti terv alapelvei a módosítások során nem változtak.

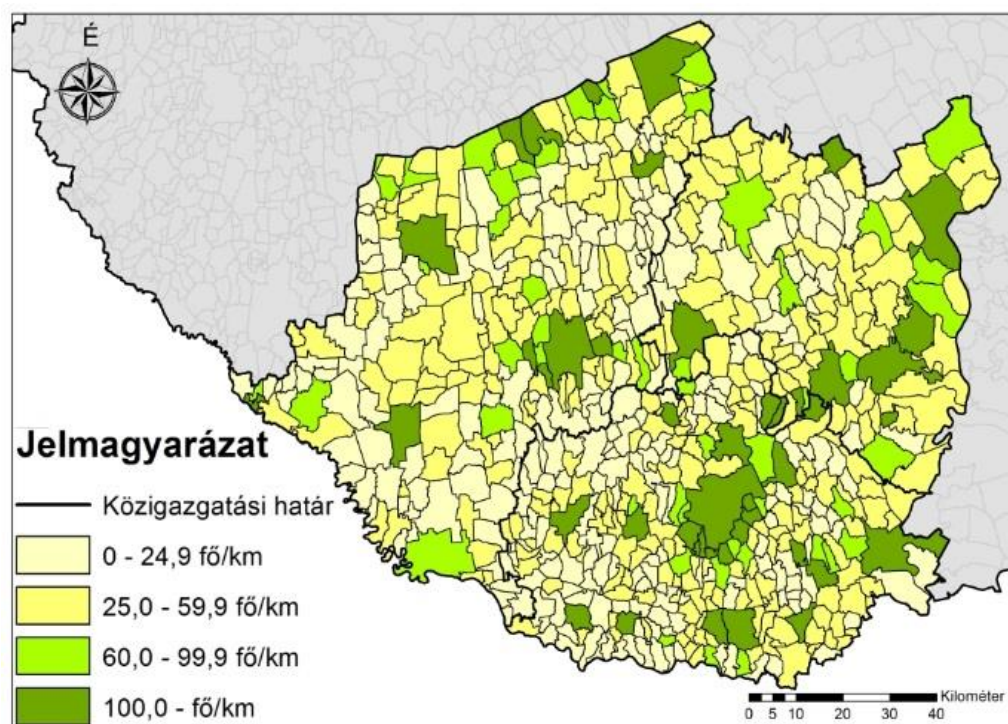
1.6 A TELEPÜLÉS TÁRSADALMA

1.6.1 *Demográfia, népesesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség*

1.6.1.1 Demográfia, népesesség

A kistérség nemcsak a megye legnagyobb területű kistérsége, hanem a legmagasabb népességszámú is. A népesség számát a csökkenő születési hányad, a magas halandóság és a lakosság vándorlásának hatásai alakítják: kistérségnek 2004-ben még 90 496 lakosa volt, ami 2011-ben már csak 83 461 fő. A fogyó népesség mellett komoly probléma a népesség elöregedése, amely a térség versenyképességének, fenntartható fejlődésének gátja lehet. A kistérség lakosságának 20,7 %-a 60 év feletti. Az elöregedett településeken magas a 60 év feletti lakosság súlya.

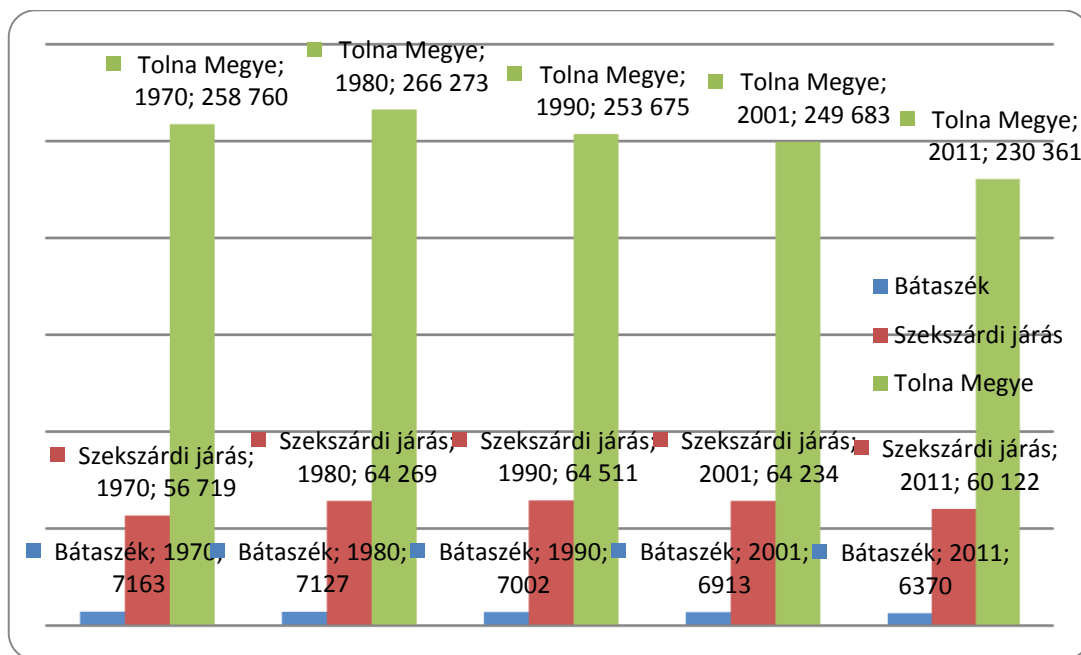
Bátaszék Tolna megye egyik kisvárosa, mely 1995-ben kapta vissza városi rangját. A lakónépességére vonatkozó adatok alapján 2015. január 1-jén 6214 fő élt a településen. A 2011-es népszámlálási adatok még 6370 főről számoltak be, ugyanakkor a 2001-es népszámlálás idején még 6913 lélek lakta a települést. Tehát népessége sajnos csökkenős tendenciát mutat. A város területe közel 64 km², 6368 ha. Ez alapján a 2015. évi népsűrűsége alig haladja meg a 97 fő/km²-t (2011-es adatok alapján ez az érték még 100,02 fő/km² volt), ami a megye nagyobb városaihoz képest elmarad. Az alábbi ábrán látszik, hogy a Paks–Szekszárd–Pécs tengely mentén fekvő települések magas népsűrűséggel rendelkeznek és viszonylag egyenletes sűrűsödés jellemzi őket, de magasabb a megyében Dombóvár népsűrűsége is. Ez a népsűrűség azonban csak nem 30 % ponttal meghaladja a megye átlagértékét.

A népsűrűség alakulása Dél-Dunántúlon fő/km²

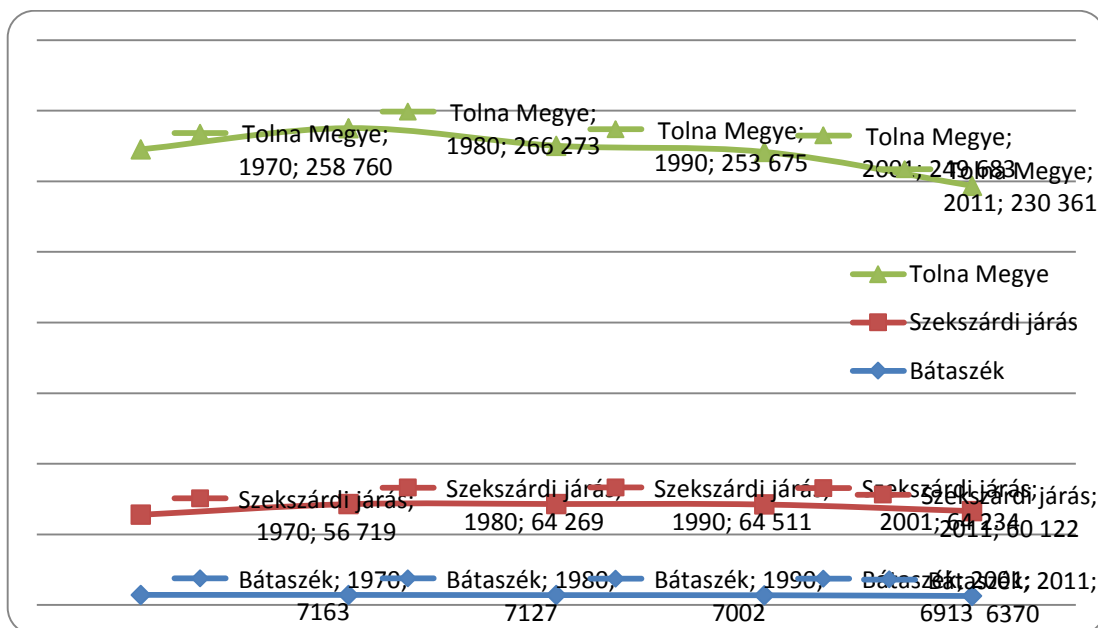
Az ország demográfiai jellemzője, a lakosságszám csökkenése sajnos Bátaszékre is jellemző. A város a rendszerváltoztatás óta fogyó népességű. A 70-es, 80-as években a létszám stagnált 7100 fő körül. 1990-ben még 7002 főt számlált a település, majd onnét drasztikus csökkenés indult el, két évtized alatt csaknem 1000 fővel csökkent a lélekszám. A térség többi kistelepülésén még súlyosabb demográfiai változások zajlottak le az elmúlt évtizedekben. A térségben a lakosság száma már jóval hosszabb ideje folyamatosan fogy.

Lakosságszám (fő)	1970	1980	1990	2001	2011
Bátaszék	7163	7127	7002	6913	6370
Szekszárdi járás	56 719	64 269	64 511	64 234	60 122
Tolna Megye	258 760	266 273	253 675	249 683	230 361

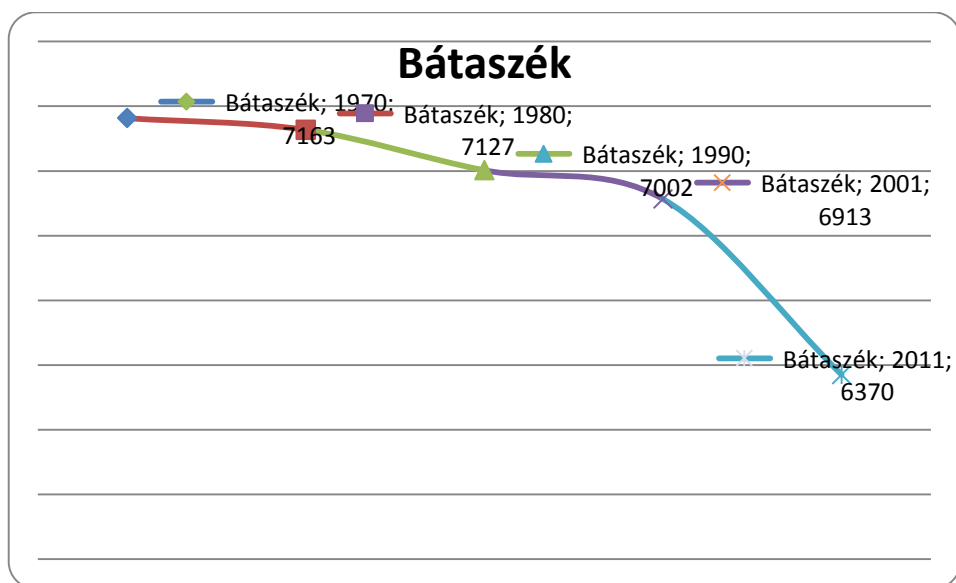
Lakónépesség alakulása 1970-2011

Lakónépesség alakulása 1970-2011

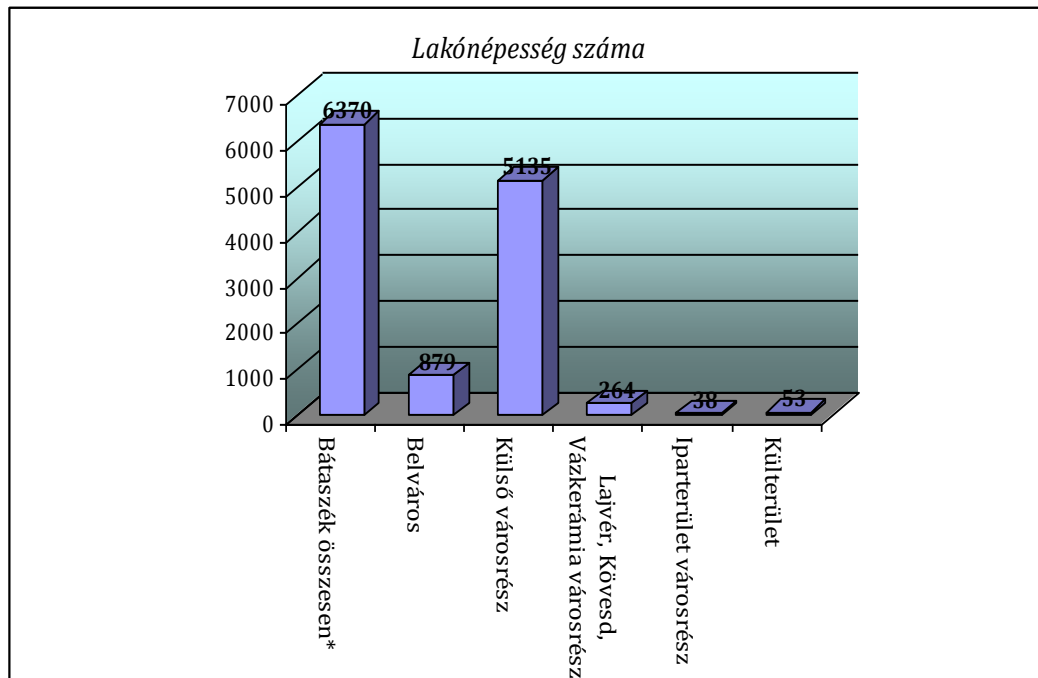

Lakónépesség alakulása 1970-2011

Bátaszék lakónépességének alakulása 1970-2011

A lakosság megoszlását az egyes városrészek között az alábbi grafikon mutatja. A település leglakottabb része a külső, kertvárosias jellegű városrész. A belváros a közintézmények miatt kevésbé lakott terület.

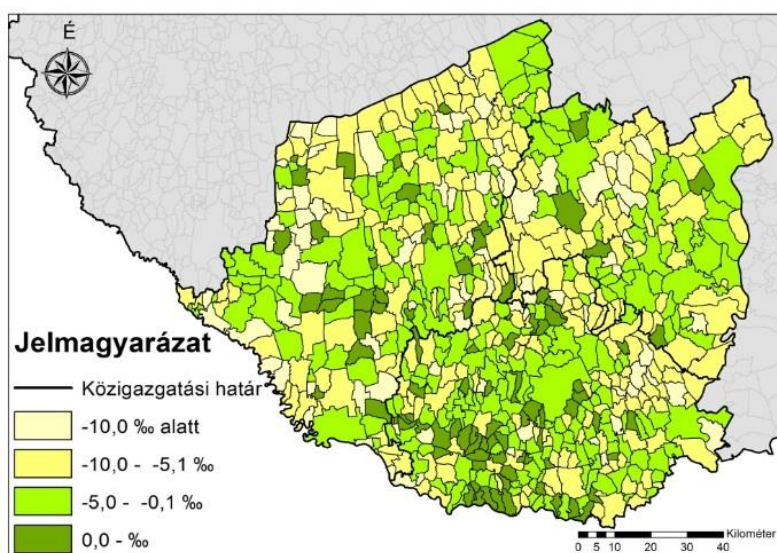

A lakosságszám változását két tényező befolyásolja: egyrészt a természetes szaporodás (vagy fogyás), másrészt pedig a vándorlási egyenleg. Bátaszék népességszámának csökkenésében most már mind a természetes fogyás, mind pedig a

negatív vándorlási különbözet szerepet játszik. Az 1980-as években a vándorlási különbözet pozitív képet mutatott. E mellett viszont folyamatosan, minden évtizedben természetes fogyás tapasztalható, természetes szaporodásról nem beszélhetünk.

Az ezer főre jutó halálozások száma a városban az elmúlt két évtizedben stagnál, de a születések száma csökken, a lakosság korfája öregszi. A létszámcsökkenésben a természetes fogyás a jellemző, nem pedig az elvándorlás.

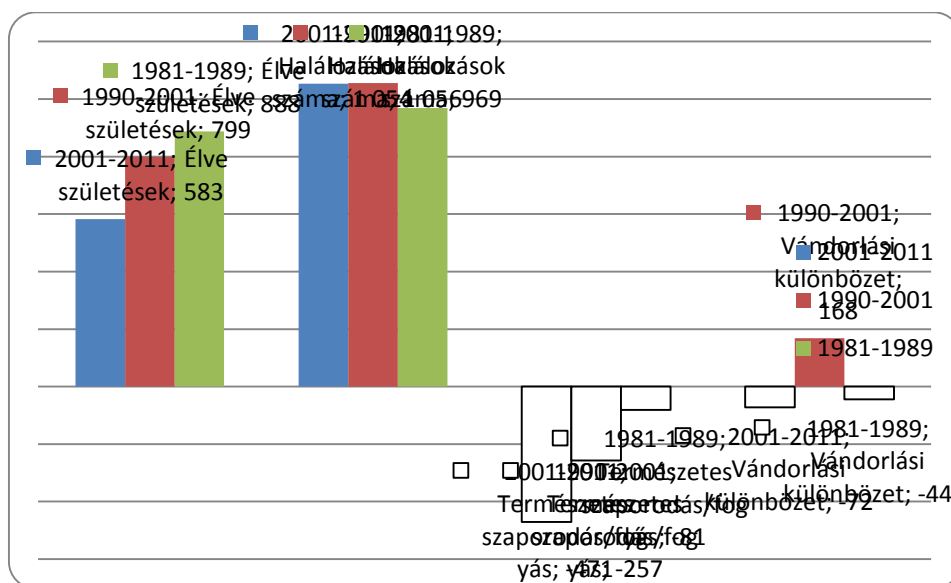
Az elmúlt években az országos tendenciához hasonlóan egyre többen hagyják el a települést külföldi munkavállalás céljából, amivel a természetes népmozgalmi adatok tendenciózus romlása erősödik fel. Ezekről hiteles KSH adatunk még nincs, de ez érinti Bátaszéket és a térség kisebb településeit is.

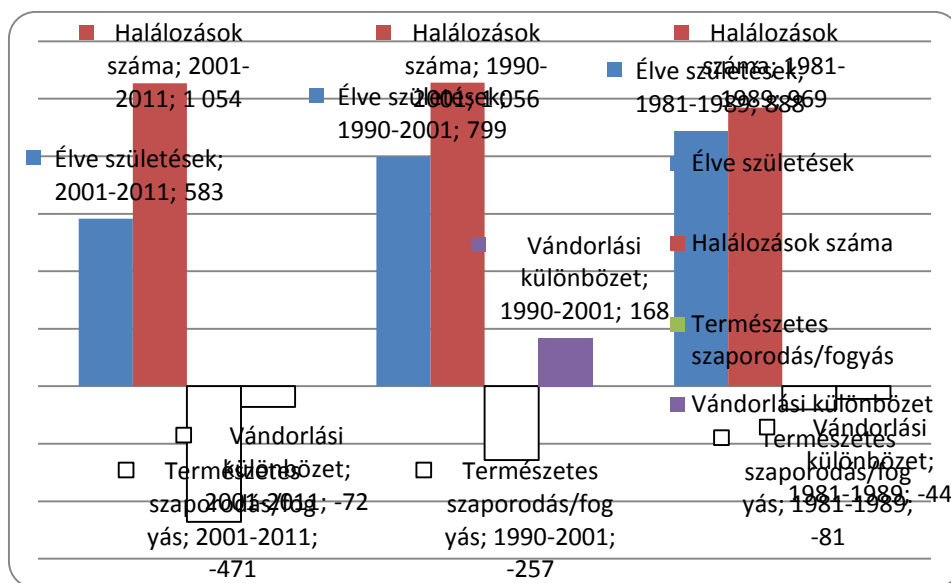
A 2001–2013 közötti évi átlagos természetes szaporodási ráta a 2000. év végi lakónépesség arányában a Dél-Dunántúlon

	Élve születések	Halálozások száma	Természetes szaporodás/fogyás	Vándorlási különbözet
2001-2011	583	1 054	-471	-72
1990-2001	799	1 056	-257	168
1981-1989	888	969	-81	-44

Létszámváltozások alakulása 1980-2011

Létszámváltozások alakulása 1980-2011

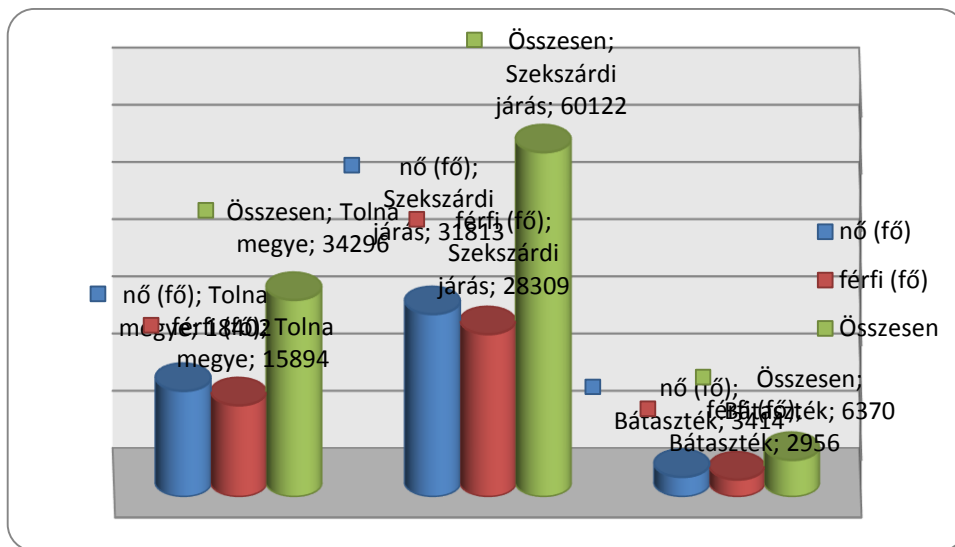

Létszámváltozások alakulása 1980-2011

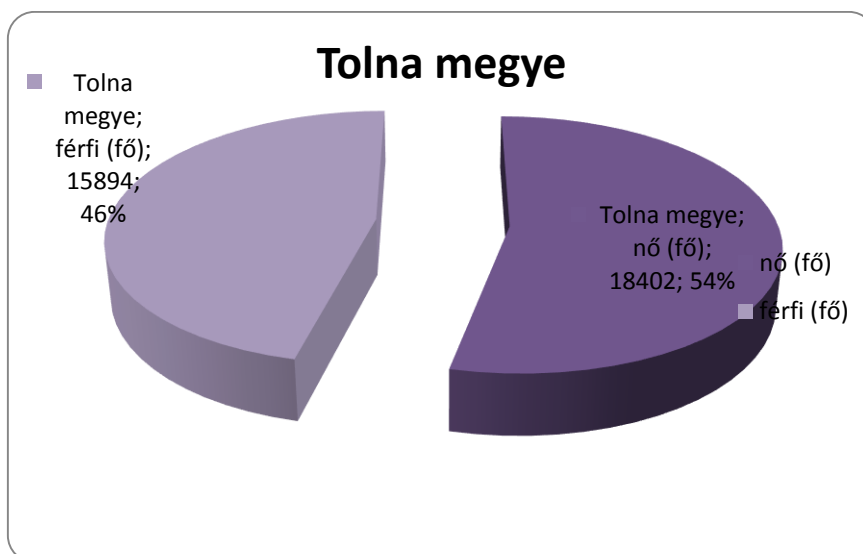
A 2011-es népszámlálási KSH adatok alapján a városban a nemi arányok a megyei arányokkal azonos képet mutatnak, s csak kis mértékben térnek el a járási adatoktól. A nők a város lakosságának 53,6 százalékát, a férfiak pedig a 46,4 százalékát teszik ki, míg a járásban ez az arány a nők javára 52,92% a férfiak 47,08%-ához képest. A megyei arányok pedig szinte azonosak Bátaszékével, mivel a megyében élők 53,66%-a nő a 46,34%-os férfi aránnyal szemben.

	Tolna megye	Szekszárdi járás	Bátaszék
nő (fő)	18402	31813	3414
férfi (fő)	15894	28309	2956
Összesen	34296	60122	6370

Népesség nemek szerinti megoszlása (2011.)

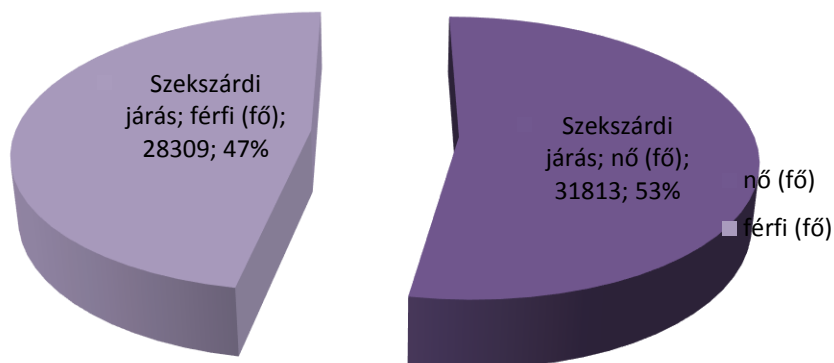

Népesség nemek szerinti megoszlása diagramon ábrázolva (2011.)

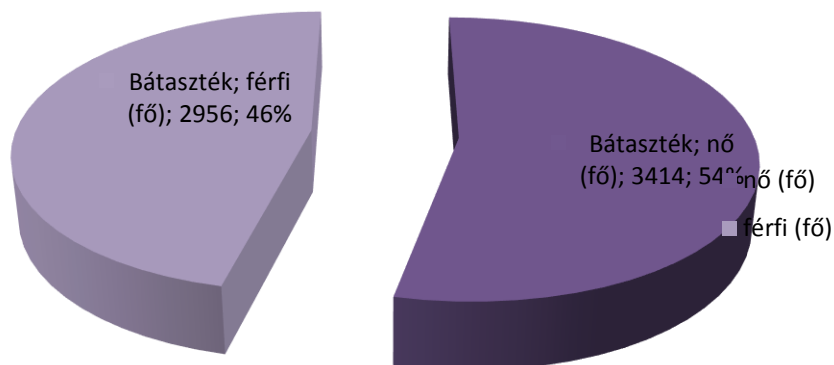
Tolna megye lakosságának nemek szerinti megoszlása (2011)

Szekszárdi járás

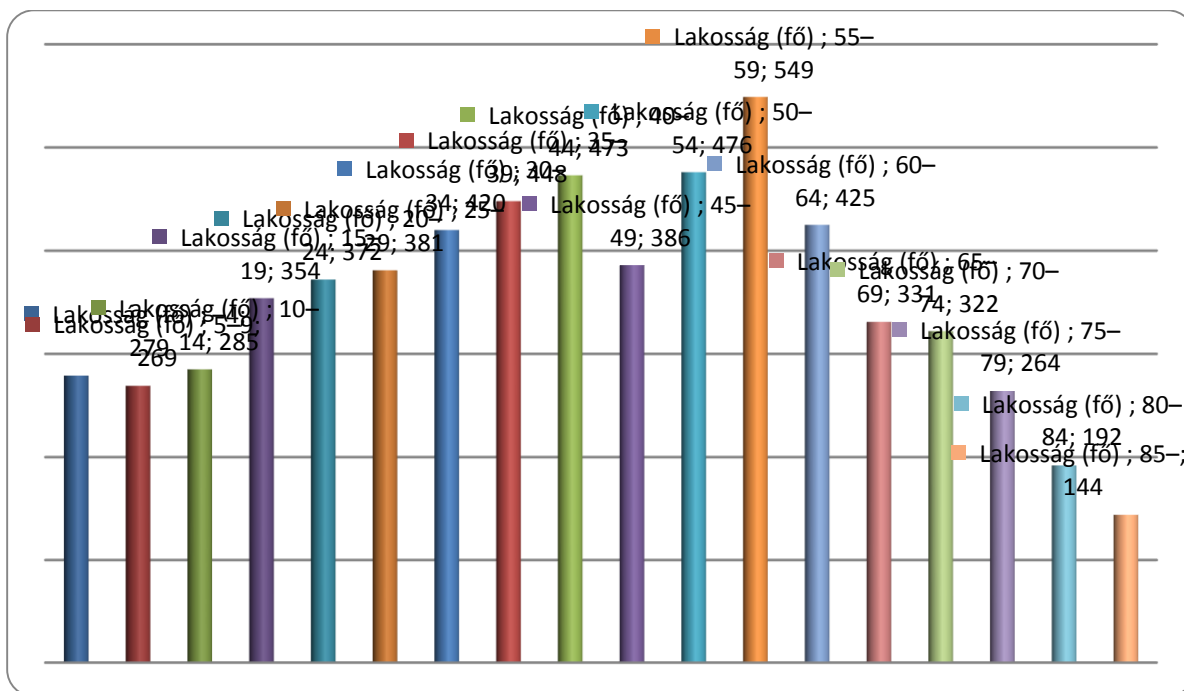

A Szekszárdi járás lakosságának nemek szerinti megoszlása (2011)

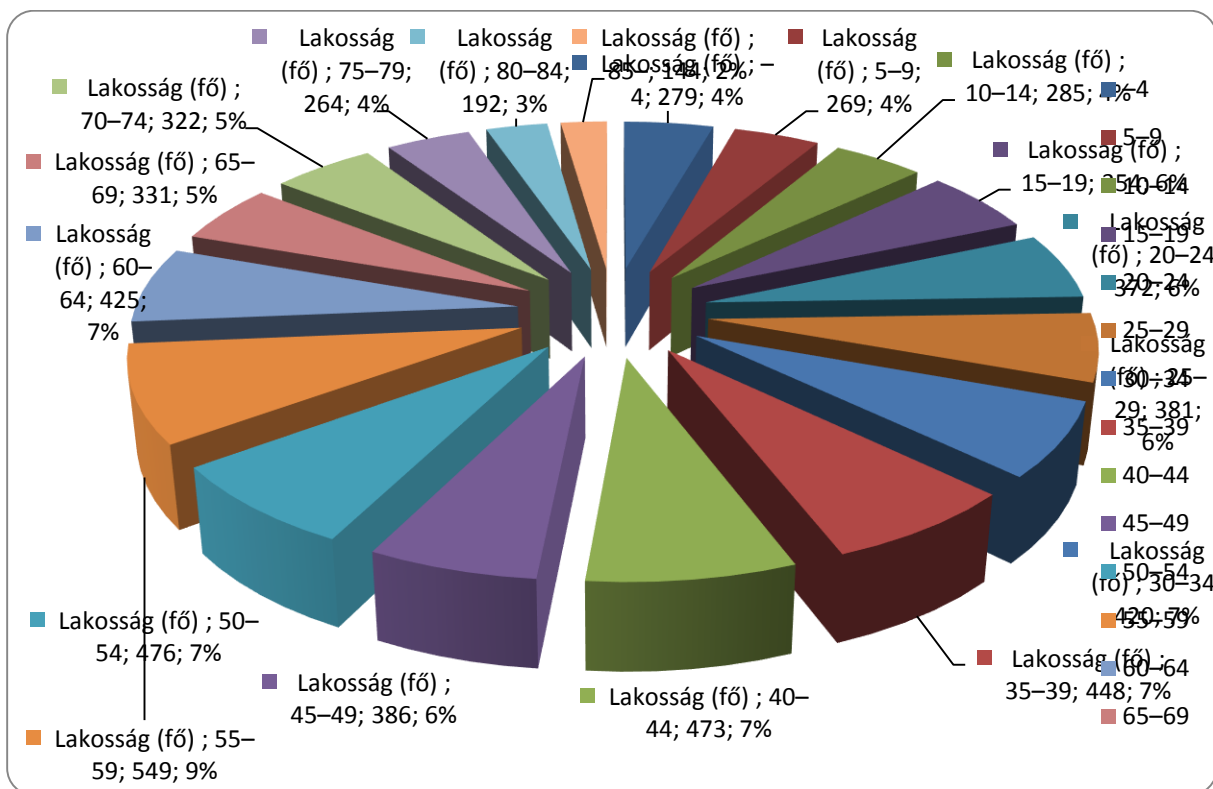
Bátaszék

Bátaszék lakosságának nemek szerinti megoszlása (2011)

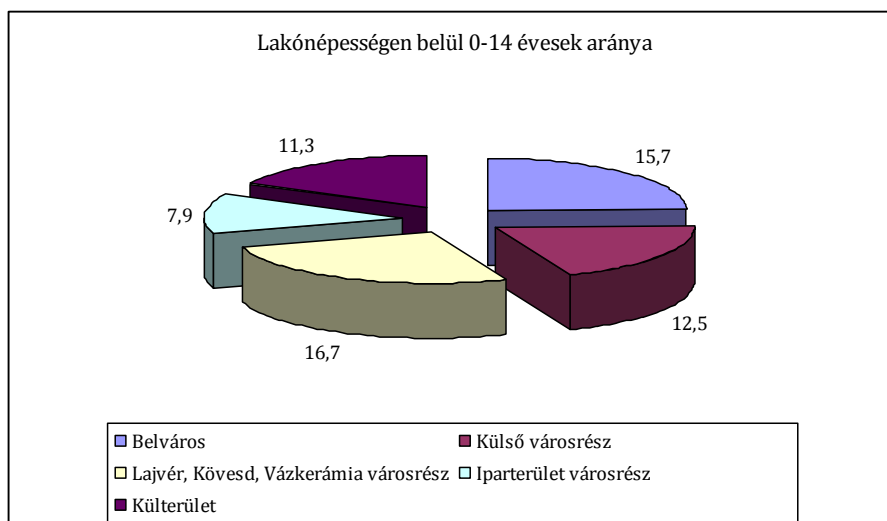

Bátaszék lakosságának megoszlása korcsoportok szerint (2011.)

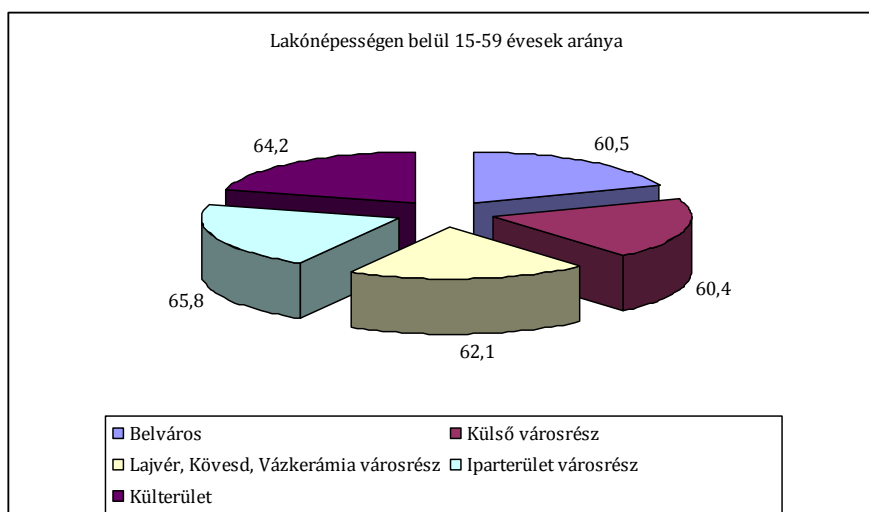

Bátaszék lakosságának százalékos megoszlása korcsoportok szerint (2011.)

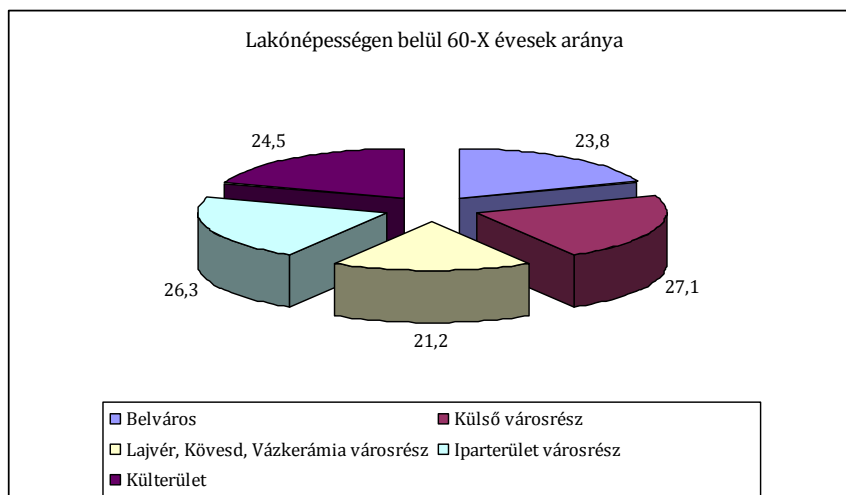
A népesség korösszetételét tekintve általánosságban megállapítható, hogy az országos és megyei trendekhez hasonlóan Bátaszék városának és térségének a lakosságát is az elöregedés is jellemzi. Fenti két ábrából látszik, hogy a városban a 2011-es népszámlálási adatok alapján a legmagasabb az 55-59 éves korosztály aránya volt. A legalacsonyabb ugyan a 80 év felettieké, ami a korai haladóság miatt van, de az azt követő legalacsonyabb mutatók a fiatal korosztályra, főleg a 0-14 évesekre jellemző, azaz látszik ebből is az elöregedés. Örömteljes azonban, hogy a 0-4 évesek többen vannak, mint 5-9 éves társaik, de sajnos az eltérés aránya nem olyan mértékű, hogy abból hosszú távú pozitív előrejelzést lehetne felállítani. A lakosság kor városrészenkénti megoszlását az alábbi ábrák mutatják:

0-14 évesek aránya településrészenként

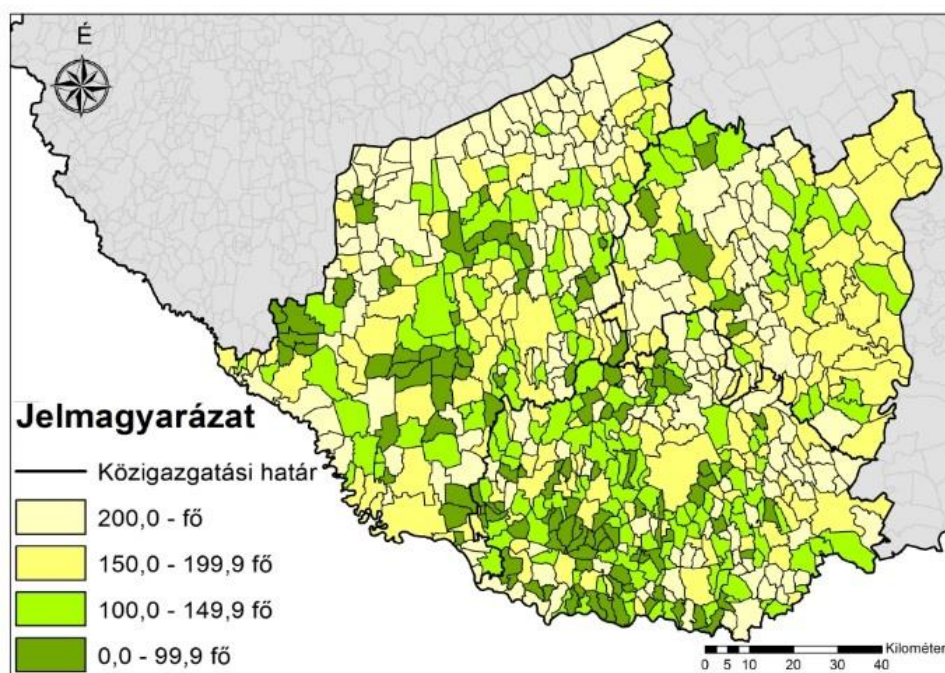

15-59 évesek aránya településrészenként

60 éven felüliek aránya településrészenként

Az idős népesség számarányának növekedése és a fiatalok arányának csökkenése miatt az öregedési index jelentősen megnövekedett az ezredforduló utáni évtizedben, e tekintetben Bátaszék városa egyre rosszabb mutatókkal rendelkezik az országos összehasonlításban is.

100 gyermekkorúra jutó időskorú az állandó népességből a Dél-Dunántúlon (2013, fő)

A 2007-es esztendőben 1.529 fő volt 65 év feletti lakosok száma, az öregedési index 134,1 % volt, míg 2011-re a 65 év feletti lakosság száma 1.233 főre csökkent, az öregedési index viszont 147 % volt. Ez annak tudható be, hogy a vizsgált időszak első évében a 0-14 éves korú lakosság száma 1.140 fő volt, mely 2011-re 839 főre csökkent. 2008-ban 180 fő vándorolt településünkre és 246-an költöztek el Bátaszékről. Az egyenlege -66. 2011-ben 105-en érkeztek letelepedési céllal városunkba és 241-en költöztek el, mely adatok egyenlege -136, vagyis a belföldi vándorlásokból adódó népességfogyás településünkön növekvő tendenciát mutat.

Az élve születések száma 87 volt 2008-ban és 65 2012-ben, a halálozások száma 151 volt a vizsgált időszak első évében és 135 az utolsó rendelkezésünkre álló adatot mutató esztendőben, 2011-ben. A természetes szaporodás tehát 64 fős fogyatkozást mutat 2008-ban és 70 fős csökkenést 2011-ben, mely megfelel az országos illetve kistérségi trendnek. A népesség csökkenést a fiatalok elvándorlása okozza. A jól képzett fiatal munkaerő a környékre jellemzően nem tud elhelyezkedni. A 60 éven felüliek aránya a népességen belül meghaladja a 18 éven aluliak létszámát. E tendencia további erősödése a település elöregedéséhez vezethet. A fiatalok helyben tartása kiemelt feladat kell, hogy legyen mind a település, mint pedig az ország érdekében.

Belföldi vándorlások

	állandó jellegű odavándorlás	elvándorlás	egyenleg
2008	180	246	-66
2009	114	233	-119
2010	128	240	-112
2011	105	241	-136

Belföldi migráció

Természetes szaporodás

	élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2008	87	151	-64
2009	95	130	-35
2010	67	156	-89
2011	65	135	-70

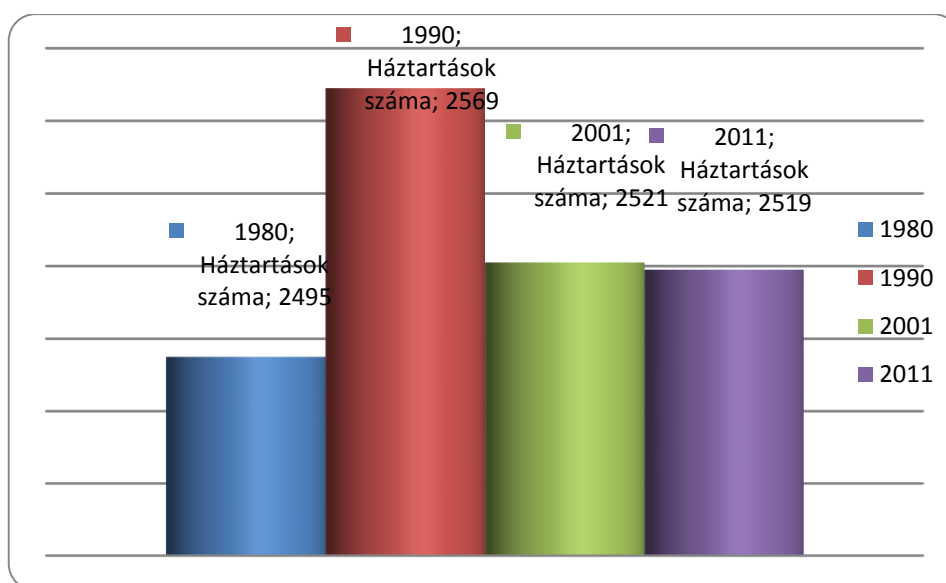
Természetes szaporodás

1.6.1.2 Háztartás, család

Bátaszéken összesen 2519 háztartást regisztráltak a 2011-es népszámlálás során. Ez magasabb az 1980-as adatoknál, viszont elmarad az 1990-es adatoktól, ami 2569-et mutatott.

	Háztartások száma
1980	2495
1990	2569
2001	2521
2011	2519

Bátaszéki háztartások számának alakulása

Bátaszéki háztartások számának alakulása

Terület	Egy családból álló háztartás			Több családból álló háztartás		Családháztartás összesen	Nem családháztartás		Összesen
	házaspár és élettársi kapcsolat együtt	egy szülő gyermekkel	együtt	együtt	ebből: 2 családból álló		összesen	ebből: egyedülálló	
Bátaszék	1 365	331	1 696	51	47	1 747	772	694	2 519

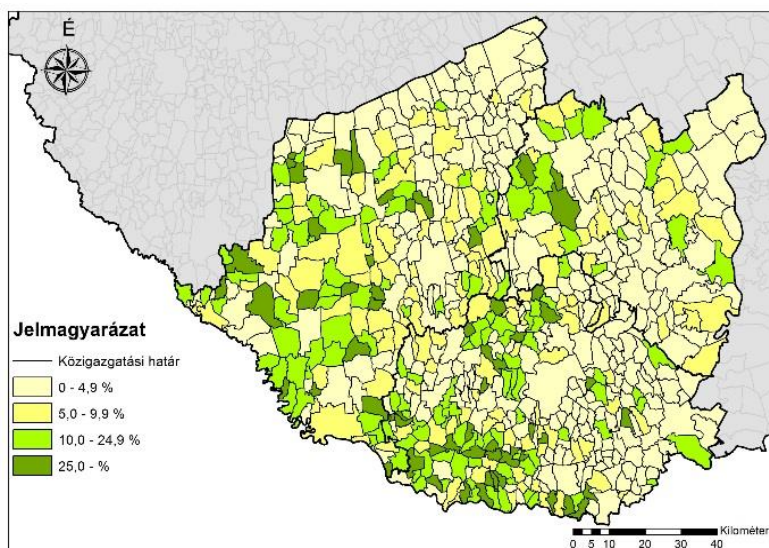
Bátaszéki háztartások megoszlása háztartások szerint.

Az egy családost háztartások 80 százalékát házaspárok, illetve élettársi kapcsolatban élők alkotják, a fennmaradó 20 százalék (331 háztartás) egyszülős háztartás, vagyis gyereket egyedül nevelő szülőkből áll. A bátaszéki háztartások 31 százaléka nem alkot családháztartást. A nem családháztartás túlnyomó részét az egyszemélyes, egyedülálló személyek alkotják (89 százalék).

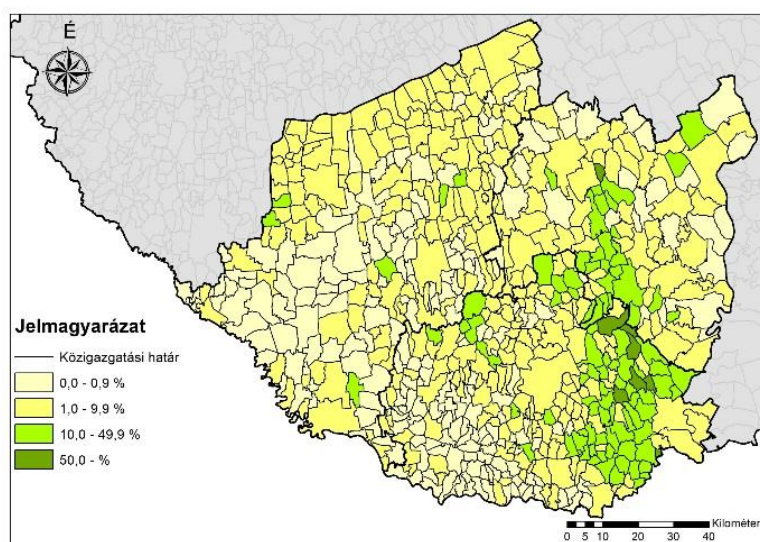
1.6.1.3 Nemzetiségek

Bátaszéken a 2011-es népszámlálás során a népesség 9,63 százaléka (614 fő) vallotta magát valamely hazai nemzetiséghez tartozónak, amely közel azonos a megyei (9,7%-os) átlaggal. A nemzetiséghez tartozók 72 százaléka német, 20 százaléka cigány.

Ha a nemzetiségeket a település teljes lakosságához viszonyítjuk, abban az esetben Bátaszéken a lakosság 6,9 százaléka a német, 2 százaléka a cigány nemzetiséghez tartozik.

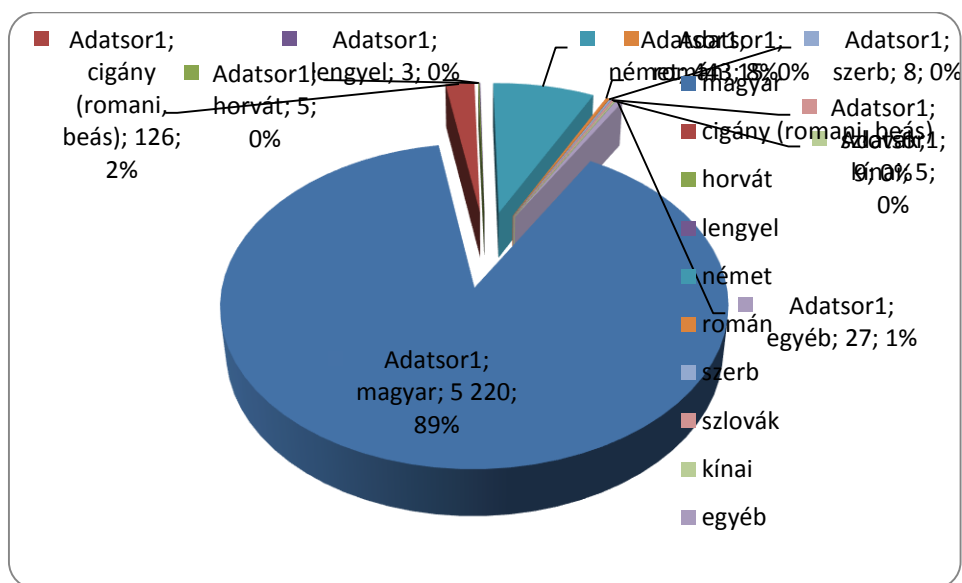

A cigány nemzetiségűek aránya a népességből a Dél-Dunántúlon

A német nemzetiségűek aránya a népességből a Dél-Dunántúlon

A fent említett két nemzetiség mellett bolgár, horvát, lengyel, román, szerb nemzetiségűek élnek a területen, de arányuk a teljes népességhez viszonyítva minimális.

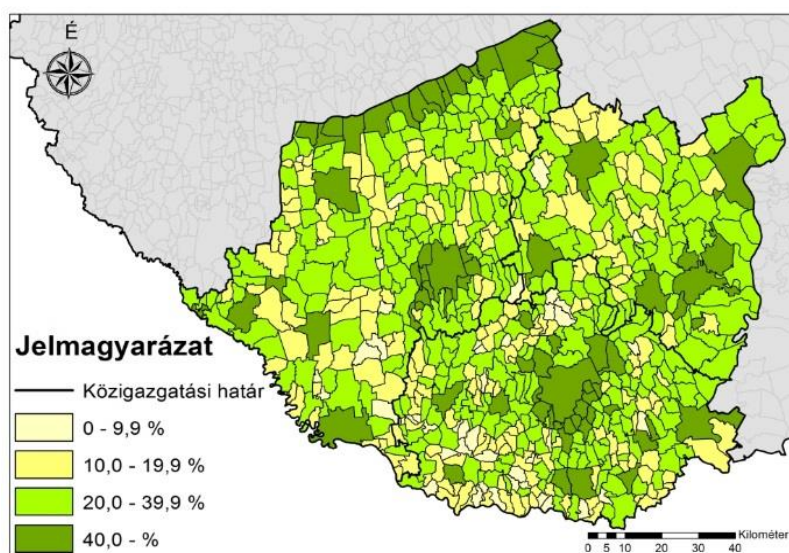

Nemzetiségek megoszlása Bátaszéken

1.6.1.4 Iskolai végzettség

A 2011. évi népszámlálás adatai alapján Bátaszék lakosságának képzettségi, végzettségi mutatói hasonlóak a megyei adatokhoz.

Régiós kitekintés esetében látványosan kirajzolódnak azok a gazdasági gócpontok, amely körül a magasabb végzettségűek nagyobb számban koncentrálnak.

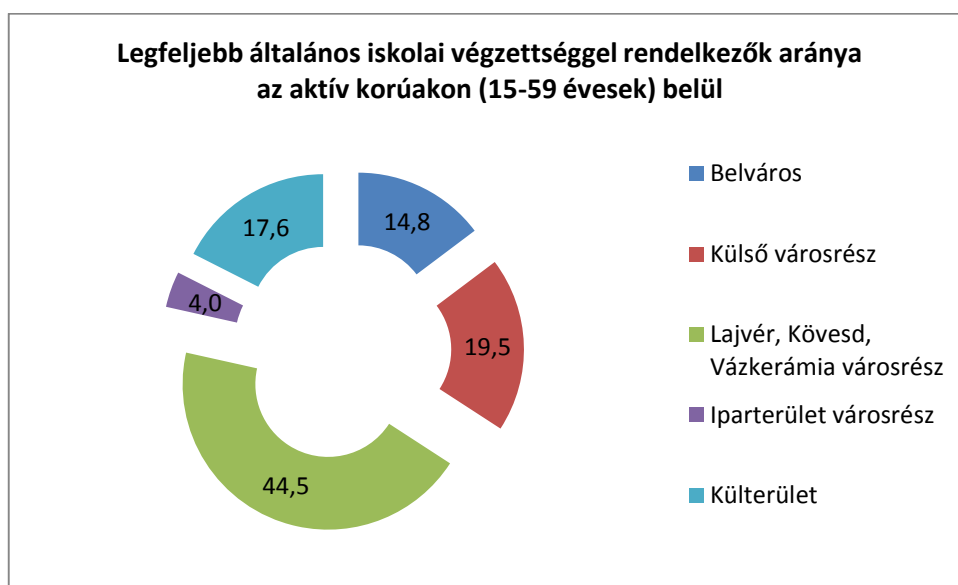

A 17 éven felüliek között a legalább érettségivel rendelkezők aránya a Dél-Dunántúlon

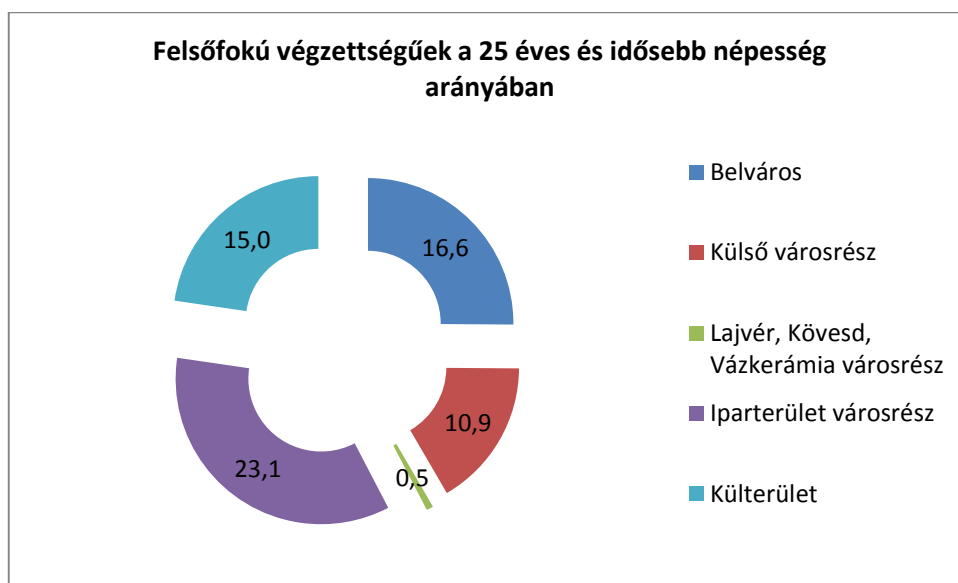
A 15 év feletti korosztály esetében 5183 fő elvégezte az általános iskolai tanulmányait, ami közül 52 % nő, 48% férfi, azaz a nemek közti arány ebben az esetben kiegyensúlyozott. A 18 évnél idősebb korosztályból 1890 fő rendelkezik minimum érettségivel, amelyek közül 59% a nő, s 41% a férfi. A 25 év feletti korosztály esetében vizsgálta a KSH a felsőfokú végzettséget, ahol pedig azok száma 547 fő volt, ennek 61,5%-a nő, s csak 38,5%-a férfi.

Az érettségivel vagy felsőfokú végzettséggel rendelkezők esetében a nők mind a járási átlagban, mind Bátaszék esetében kedvezőbb mutatókkal rendelkeznek és a különbség a két nem között viszonylag kiegyensúlyozott.

A városrészek lakosságának iskolai végzettség szerinti megoszlását a következő táblázatok mutatják:

Általános iskolával rendelkezők aránya településrészek szerint

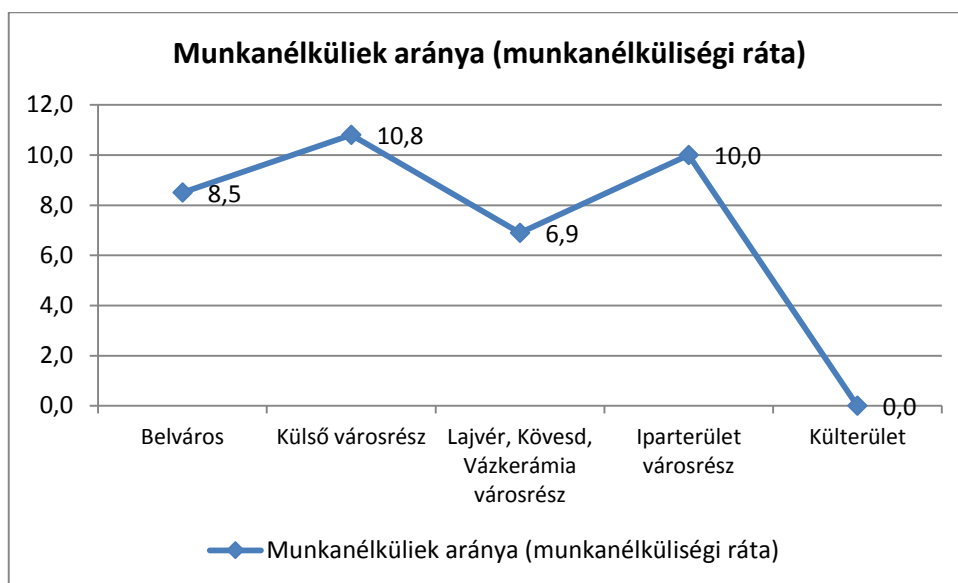
Felsőfokú 25 év felettiek aránya településrészek szerint

1.6.1.5 Foglalkoztatottság

Az ország népessége gazdaságilag aktív (foglalkoztatott és munkanélküli), valamint gazdaságilag nem aktív (inaktív kereső, eltartott) népességből tevődik össze. A gazdaságilag aktív népesség aránya a 2011-es népszámlálási adatok alapján országos szinten 10 százalékponttal nőtt 2001 hasonló adataihoz képest, míg a gazdaságilag nem aktív népesség ugyan ezen időszak alatt közel 11 százalékponttal csökkent a teljes népességhez viszonyítva. Ez a tendencia érvényes mind a Dél-dunántúli régióra, mind pedig Tolna megyére.

Dél-Dunántúl Magyarország gazdaságilag kevésbé fejlett, országos viszonylatban magasabb munkanélküliséggel és alacsonyabb foglalkoztatási és aktivitási aránnyal rendelkező régiója. A régió gazdasági élete a szolgáltatásokra és az ipari tevékenységre épül. A lakosság megközelítőleg 60%-a a szolgáltatói szférában dolgozott. A régió munkanélküliségi rátája 2010-ben 12,1%-os volt.

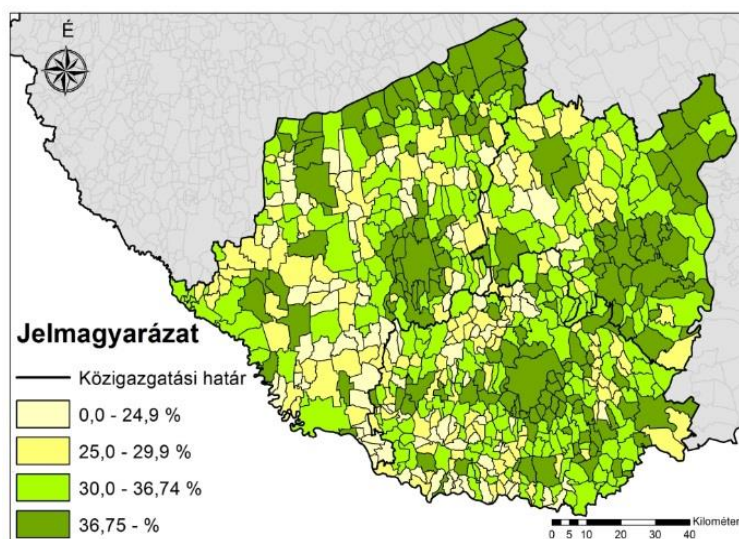
Az egyes városrészek tekintetében a legmagasabb munkanélküliségi ráta, szinte egyező mértékben a Külső és az iparterület városrészekhez tartozik.

Munkanélküliek aránya településrészenként

Bátaszéken a két népszámlálás között eltelt időszakban a foglalkoztatottak aránya a teljes lakosságon belül enyhén csökkent, míg a munkanélküliek aránya ugyan olyan arányban emelkedett. A szekszárdi kistérségben lakó foglalkoztatottak nagy többségének helyben, a kistérségen belül van a munkahelye. A foglalkoztatók nagy többsége a megyeszékhelyen összpontosul. A kistérség munkavállalói korú népesség a teljes népesség 66,7 %-a, a gazdaságilag aktívak népességén belüli aránya jelenleg 44%, ami az elmúlt évekhez kismértékű növekedést jelent. Kistérségi szinten a munkanélküliségi ráta az utolsó öt évben csökkent, ám még mindig az országos rátánál magasabb az értéke. Néhány település esetében tovább nőtt, ill. stagnált a magas munkanélküliségi arány, így magas Bogyiszlón, Fácánkerten, Faddon, Kölesden, Medinán, Murgán és Sárpilisen. A regisztrált munkanélküliek gazdaságilag aktív népességhez viszonyított aránya Szekszárdon 7,2 %, Tolnán 11,2 %, Bátaszéken pedig 9,6 %. Kiugróan magas ez a mutató Bátán (29,5 %), Murgán (32,1 %) és Sárpilisen (18,6 %).

A gazdasági gócpontok – akár csak a képzettség esetében – itt is tisztán kirajzolódnak.

A foglalkoztatottak aránya a teljes népességből a Dél-Dunántúlon

Bátaszéken a 15-64 év közötti lakosság száma a 2008-2011 közti időszakban mintegy 3 %-kal csökkent, mely semmilyen területi összevetésben nem tekinthető kirívónak. Ezen belül a nő-férfi arány sem mutat jelentős változást, illetve egybevág az országos adatokkal. A munkaképes korú népességben belül nem zajlanak kirívó folyamatok.

A nyilvántartott álláskeresők száma szintén megegyezik az országos adatokkal: 2008-ról 2009-re meglehetősen magasnak mondható, 2,9%-os növekedést mutat, mely a recessziónak tudható be. Bátaszéken elsősorban a férfiakat érintette hátrányosan a gazdasági válság, hiszen 131-ről 198-ra emelkedett a nyilvántartott álláskeresők száma. Ezen, az adatsorban kiugróan magas érték 2010-re 7,5%-ra mérséklődött. Megjegyzésre méltó az is, hogy a munkaképes korú nők számához viszonyítva az álláskeresőként nyilvántartott nőket 2008-ról 2011-re 0,7 %-os csökkenést kapunk, mely adat férfiakra vonatkoztatva 0,4 %-os növekedést mutat. E tendenciát azzal magyarázhatjuk, hogy a nők eleve kedvezőbb helyzetben vannak munkaerőpiacon hasznosítható ismeretek, iskolázottság szempontjából illetve egészségi állapotuk megőrzésében is tudatosabbak a férfiaknál, mely tény könnyebben eladhatóvá teszi munkaerejüket.

Nyilvántartott állás keresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott állás keresők száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	2368	2356	4724	153	6,5%	131	5,6%	284	6,0%
2009	2341	2330	4671	178	7,6%	198	10,6%	376	8,9%
2010	2320	2332	4652	161	6,9%	190	8,1%	351	7,5%
2011	2322	2334	4656	134	5,8%	141	6,0%	275	5,9%
2012								0	

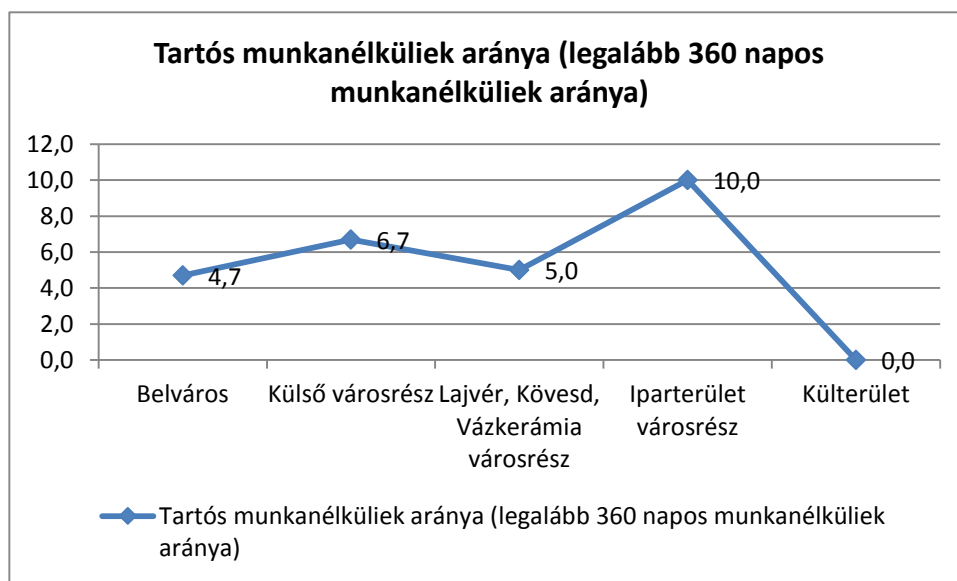
Állás keresők

Regisztrált munkanélküliek száma korcsoportok szerint

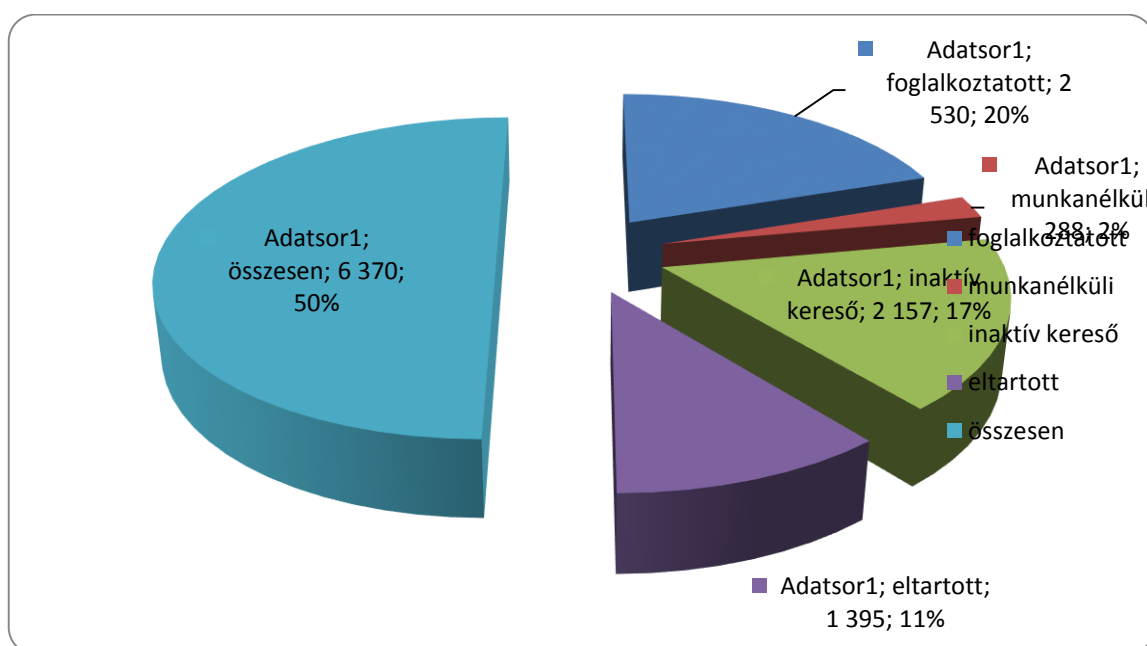
		2008	2009	2010	2011
nyilvántartott állás keresők száma összesen	fő	284	376	351	275
20 éves és fiatalabb	fő	9	17	12	10
	%	3,2%	4,5%	3,4%	3,6%
21-25 év	fő	44	56	55	37
	%	15,5%	14,9%	15,7%	13,5%
26-30 év	fő	32	61	50	32
	%	11,3%	16,2%	14,2%	11,6%
31-35 év	fő	32	50	49	30
	%	11,3%	13,3%	14%	10,9%
36-40 év	fő	39	40	42	40
	%	13,7%	10,6%	12%	14,5%
41-45 év	fő	33	54	39	41
	%	11,6%	14,4%	11,1%	14,9%
46-50 év	fő	37	40	39	32
	%	13,0%	10,6%	11,1%	11,6%
51-55 év	fő	42	40	41	35
	%	14,8%	10,6%	11,7%	12,7%
56-60 év	fő	16	18	22	17
	%	5,6%	4,8%	6,3%	6,2%
61 év felett	fő	0	0	2	1
	%	0,0%	0,0%	0,6%	0,4%

Regisztrált munkanélküliek

A településen a tartós munkanélküliek messze legnagyobb arányban az Iparterület városrészben találhatók.

Tartós munkanélküliek aránya településrészenként

Gazdasági aktivitás arányszámai Bátaszéken

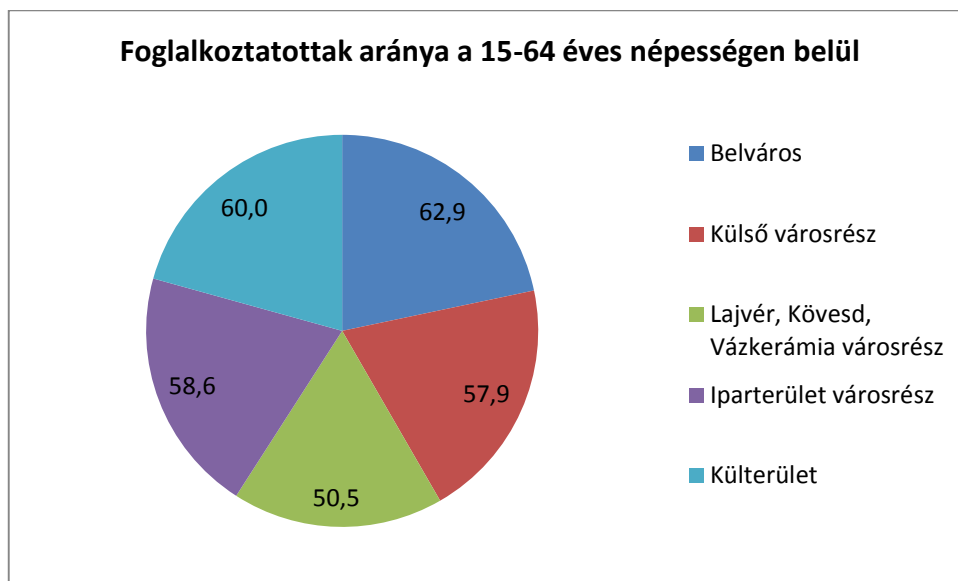
	foglalkoztatott	munkanélküli	inaktív kereső	eltartott	összesen
Nő	1 160	131	1 393	730	3 414
Ffi	1 370	157	764	665	2 956
Összesen	2 530	288	2 157	1 395	6 370

Gazdasági aktivitás mutatói Bátaszéken

2008-as évben 284 fő szerepelt regisztrált álláskereső státuszban, számuk 2011-re 277-re csökkent. Az idősor elejéről annak végére 1 %-os emelkedést mutat a 20 éves vagy annál fiatalabb regisztrált álláskeresők összes nyilvántartott munkanélkülين belüli aránya, mely adat arra mutat rá, hogy az alacsony életkorból eredő valószínűleg alacsony iskolázottság egyre erőteljesebben csökkenti az elhelyezkedési esélyeket. A magasabb életkorokban az alacsonyabb képzettségi szintet valamelyest ellensúlyozza a növekvő munkatapasztalat.

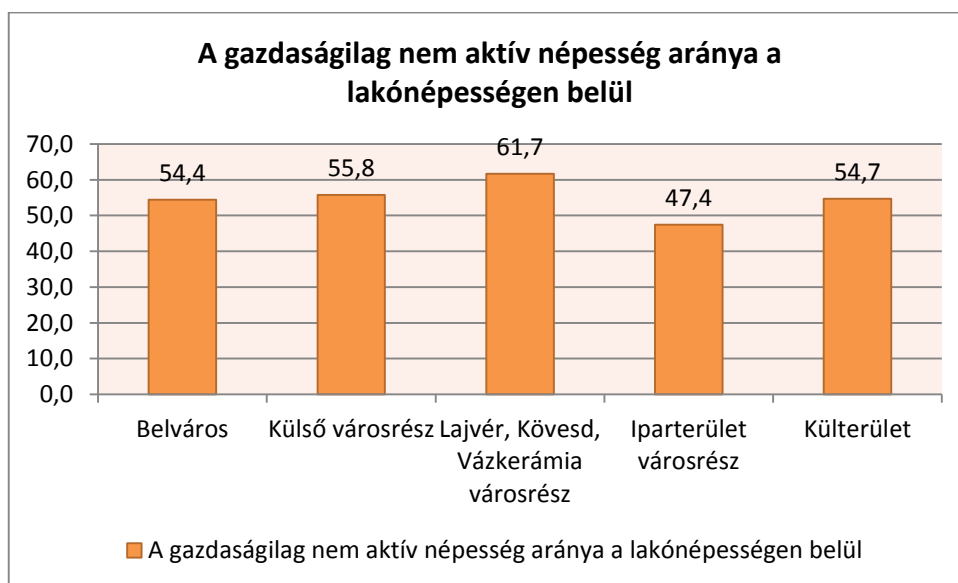
A 36-40 és a 41-45 év közti, valamint az 56 év feletti korosztályok arányának mértéke nőtt a vizsgált négyéves intervallum során, ellenben többi korcsoport összes munkanélkülين belüli aránya csökkent. Utóbbi tendenciát a két fiatalabb korcsoport esetében a nem túl magas végzettségre, valamint a munkatapasztalat hiányára vezethetjük vissza, a 36-45 év közötti korosztály esetében fontos szerepet játszhat már a tudás, a gyakorlat, a megbízhatóság, annak ellenére, hogy koruk már előnytelenül érinti őket a munkaerőpiacon. Úgy tűnik, az 51-55 éves korosztály sikerebben van jelen a munka világában, bár ismereteik elavultak. Érdekesség, hogy településünkön a 61 év feletti csoportok álláskeresőn belüli képviseltsége csupán 2011-ben mutat adatot, akkor is 1 főt, mely meglepetést okoz, ha az előbbi logikát követjük: sem ismereteik, sem egészségi állapotuk, sem egyéb jellemzőik nem teszik őket a munkaerőpiacon keresetté.

A foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népesség tekintetében a legkedvezőbb képet a Belváros mutatja.

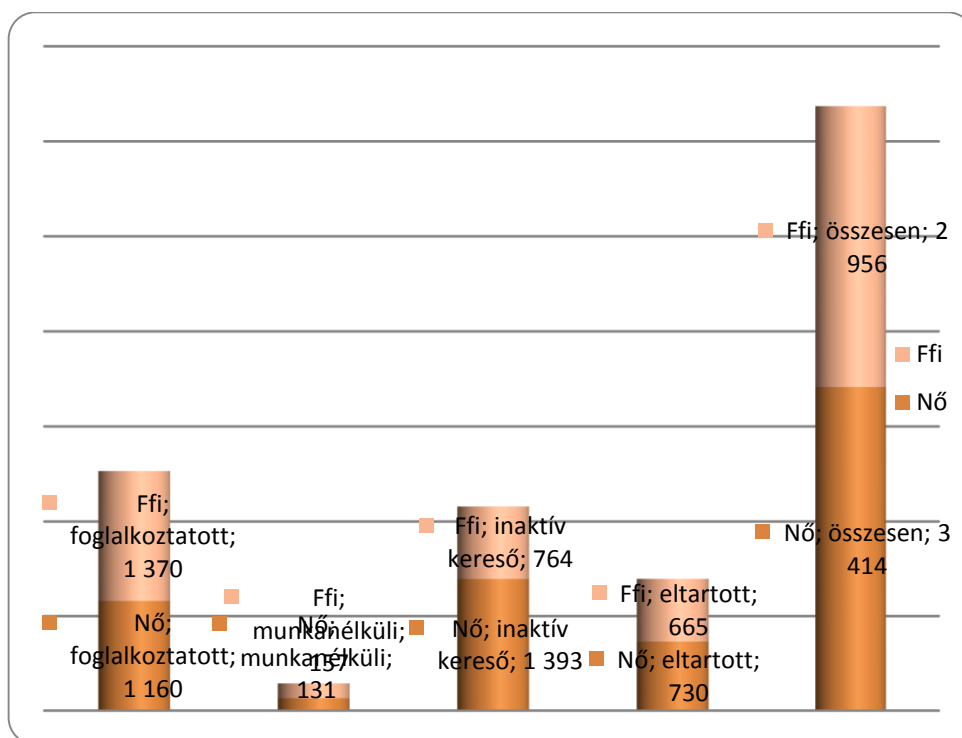
Foglalkoztatottak aránya településrészenként

Az egyes városrészeket nézve nem nagy különbségek mutatkoznak a gazdasági inaktivitás tekintetében.

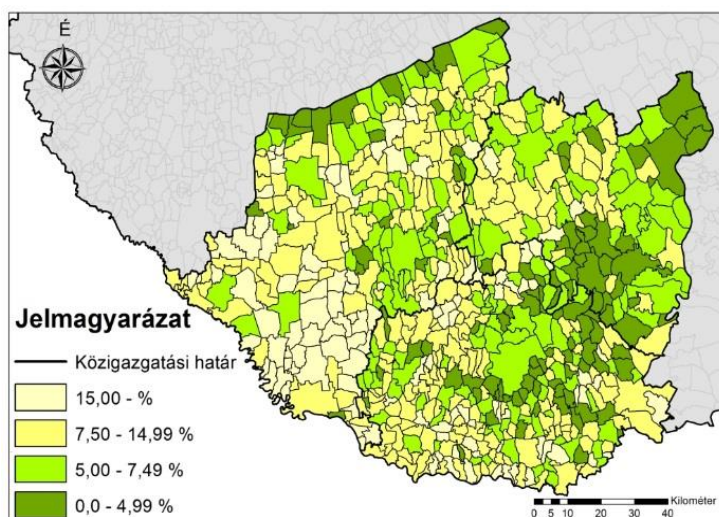
Gazdaságilag nem aktív népesség aránya településrészekként

Ha a foglalkoztatottak nemek közötti megoszlását is megvizsgáljuk, akkor látható, hogy nagyobb hányadukat Bátaszéken a férfiak teszik ki (ez az ábrán is látható). Ez a tendencia lelhető fel országos és régiós távlatban is.

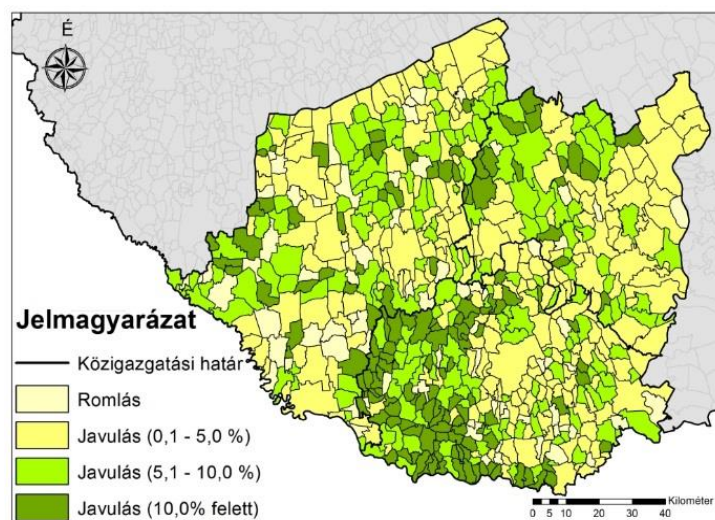

Gazdasági aktivitás nemek szerinti megoszlása Bátaszéken

Az álláskeresőkön belül sajátos csoportot képeznek a 180 napnál régebben munkanélküliek: számuk a vizsgált időszak első négy évében meghaladja az összes regisztrált munkanélküli felét, majd 2011-ben a nyilvántartottak felét sem éri el. Ennek hátterében – feltételezhetően - a közmunkaprogramok hatékonysága áll, illetve talán az, hogy anyagi, pszichés tartalékaik kimerülésével könnyebben fogadnak el olyan állásokat, melyeket korábban nem vállaltak volna el, illetve kevésbé motiváltak a munkaügyi szervekkel való együttműködésben, így szem elől tévesztik őket a nyilvántartással foglalkozó szervek. További érdekes adat, hogy a nők mindvégig magasabb arányban képviseltetik magukat a 180 napnál régebben állás nélkül lévők között. A munkanélküliek e speciális csoportjába tartozók valószínűleg alacsonyan iskolázottak, egészségi állapotuk, esetleges szenvedélybetegségük akadályozza a munkaerőpiacra való be- illetve visszajutásukat, szocializációjuk során a társadalom átlagemberétől meglehetősen eltérő motiváltság alakult ki a munka világával szemben, koruk sem teszi őket a munkaerőpiacon keresetté.

A nyilvántartott álláskereső aránya a 15-64 éves korúakon belül a Dél-Dunántúlon

Nyilvántartott álláskereső arányának változása 2009-2014 között

A népesség korösszetétele hasonló súllyal esik a latba egy település lakosságának iskolai képzettsége meghatározásakor, hiszen a fiatalabb korosztály aránya általában magasabb végzettséget is jelent.

Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

év	nyilvántartott álláskereső száma összesen	A nyilvántartott álláskereső megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		fő	%	fő	%	fő	%
2008	284	12	4,2%	104	36,6%	168	59,2%
2009	376	16	4,3%	119	31,6%	241	64,1%
2010	351	12	3,4%	113	32,2%	226	64,4%
2011	275	11	4%	90	32,7%	174	63,3%

Iskolai végzettség és foglalkoztatottság összevetése

A nyilvántartott álláskeresők száma 2008-ban 284 fő, akiknek 4,2 %-a nem rendelkezett általános iskolai végzettséggel, 36,6%-uk elvégezte a 8 általános iskolai osztályt, 59,2 %-uk pedig ennél magasabb végzettséggel is rendelkezett. A munkanélküliek száma 2009-re jelentősen, mintegy 75 %-kal emelkedett, majd az időszak végére, 2011-re 275 főre csökkent. A vizsgált időszakban végig szinte változatlan volt a 8 általánost, annál kevesebbet illetve többet végzettek aránya.

A közfoglalkoztatás a munka világába való visszavezetés meghatározó módja Bátaszéken is. Jelenlegi formája 2010-től került bevezetésre, és Bátaszéken az önkormányzat szervezésében valósul meg. A foglalkoztatottak nagyobb arányban városüzemeltetési, köztisztasági feladatokat láttak el, de sikerült szakmával és diplomával rendelkezők számára is munkát biztosítani.

A 2011. évben jelentősen módosult az Szt., hiszen a bérpótló juttatásban részesülő személyeknek az éves felülvizsgálat alkalmával 30 nap keresőtevékenységet (közfoglalkoztatást, egyszerűsített foglalkoztatást, háztartási munkát) vagy képzésben való részvételt kellett igazolni ahhoz, hogy a következő évben is jogosult legyen az ellátásra. A követelményekhez igazodva változott a közfoglalkoztatás támogatási formája is. A Nemzeti Közfoglalkoztatási Program során a rövid időtartamú foglalkoztatás (napi 4 órás, max. 4 hónapos), valamint a hosszú időtartamú foglalkoztatás keretében (napi 6 vagy 8 órás, max. 12 hónapos) 104 fő foglalkoztatása valósult meg. A településüzemeltetési, fenntartási feladatok mellett ismét az idősgondozás segítésére, a családsegítés megerősítésére is hangsúlyt fektettünk. A foglalkoztatottak 46 %-a volt nő, míg közel 80 %-a rendelkezett általános iskolai végzettséggel.

A munkanélkülieken belül a következő speciális helyzetű vizsgált csoportot a pályakezdők alkotják. Bátaszéken az elmúlt időszakában jelentősen emelkedett a számuk, majd kisebb csökkenés tapasztalható. Csoportjuk azért is különös figyelmet érdemel, mivel a munka világába való beilleszkedés optimális idejét túllépve egyre nehezebben illeszkednek be a „dolgozó felnőttek” világába, illetve mivel napjainkra egyre jellemzőbb a „gyermekkor” kitolódása, egyre később és egyre kevesebb gyermeket vállalnak a szülők. Egy, a munkaerőpiacra későn belépő pályakezdő munkanélküli sokkal kevesebb jövedelmet termel egész élete során, így kevésbé hatékonyan kamatoztatja

iskoláztatása költségeit, továbbá kevesebb jövedelméből kevesebb gyermeket tud vállalni, illetve kevésbé tud részt venni a fogyasztói társadalom életében.

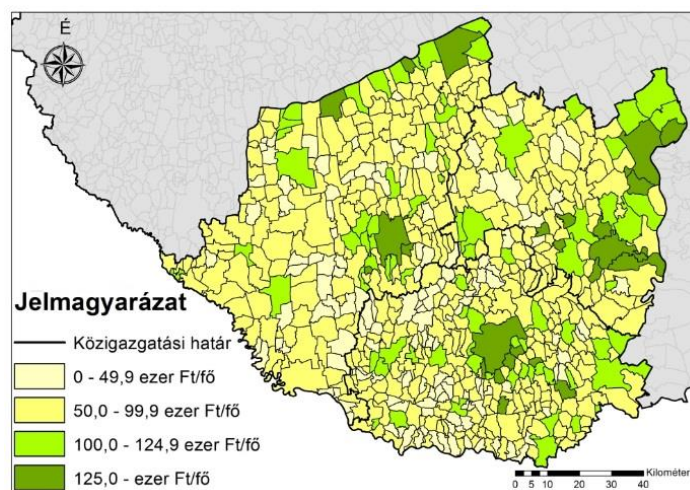
Pályakezdő állás keresők száma és a 18-29 éves népesség száma									
év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		Férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	545	592	1137	15	2,8%	12	2,0%	27	2,4%
2009	545	566	1111	178	32,7%	198	35,0%	376	33,8%
2010	537	558	1095	161	30,0%	190	34,1%	351	32,1%
2011	539	554	1093	134	24,9%	141	25,5%	275	25,2%

Pályakezdő állás keresők

1.6.1.6 Jövedelmi viszonyok

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább. Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből. Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek. Bátaszéken a munkaerő-piacra jutás fő akadályai: az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motivációs problémák, a társadalmi előítélet jelenléte.

A megye lakosságának jövedelmi viszonyai alacsonyabb szintet érnek el mint az országos átlag, de a régiós átlagnál 6%-kal magasabb átlagjövedelem mutatható ki a megyében, mely elsősorban Paks térségében tapasztalható. Bátaszék esetében a lakosság jövedelmi helyzetét jól mutatják a személyi jövedelemadóval kapcsolatos mutatók. Az alábbi táblázatból látható, hogy a városban viszonylag alacsony mind az adózók száma, mind az adóalap és így az adó összege. Bátaszék esetében a SZJA mértéke 50-99,9 e Ft/fő közöttire tehető.

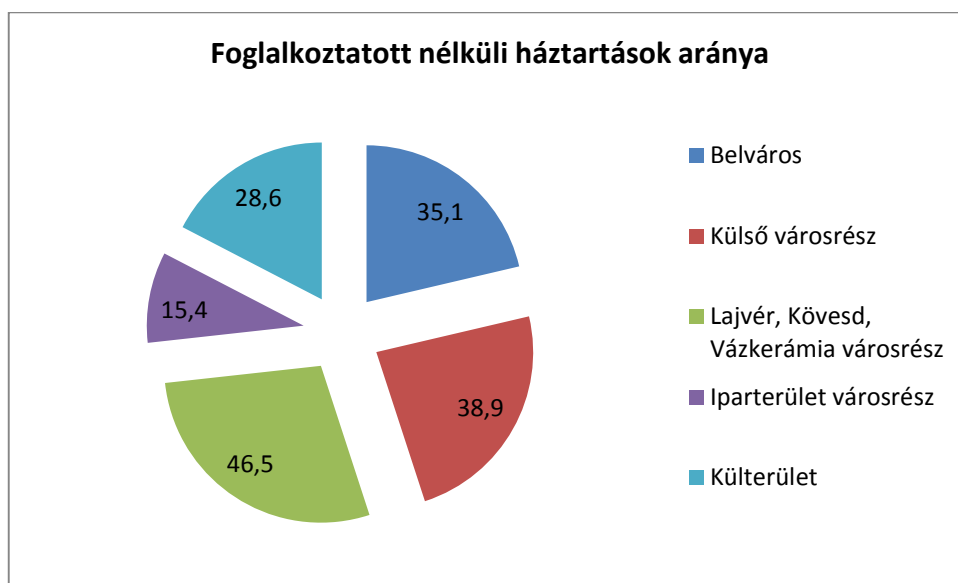

Egy állandó lakosra jutó befizetett személyi jövedelemadó a Dél-Dunántúlon (2013)

A jövedelmi viszonyok vizsgálatakor nem elégséges kizárólag a piacon szerzett jövedelmek alakulásának, valamint a jövedelemadónak a vizsgálata. A társadalom jelentős résznek számottevő bevételei származnak a különféle szociális ellátásokból.

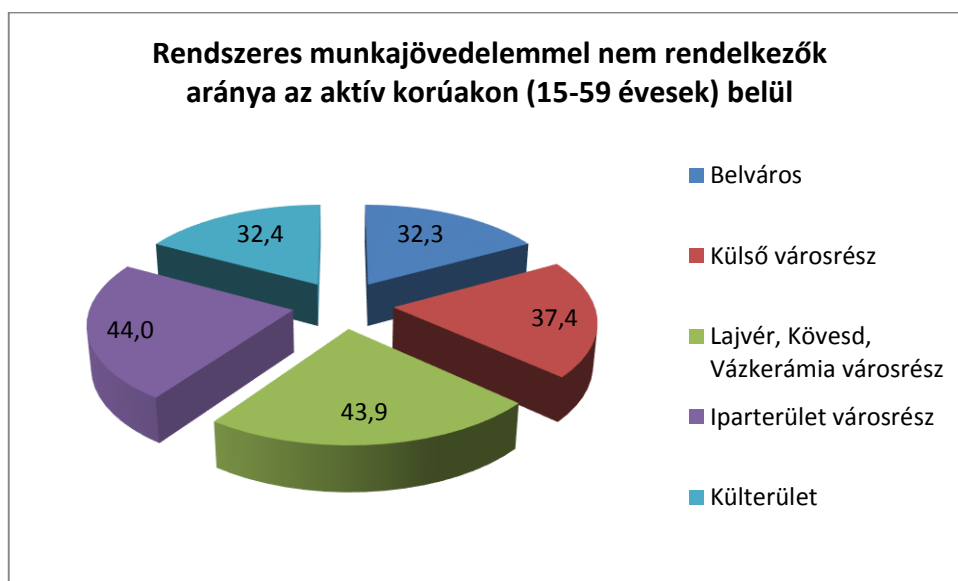
Bátaszék lakosai szerény, de egyelőre még elfogadható körülmények között élnek. Az elmúlt évtizedekben kialakított otthonok fenntartása azonban ma már egyre nehezebb. Ennek legfőbb oka a nagymértékű munkanélküliség. Az emberek többsége a korábban összegyűjtött megtakarításait feléli, újabb megtakarításokra nincs lehetőség. Sajnálatos módon a fiatalok nem tudnak segíteni az idős szülőknek, éppen ellenkezőleg, a szülők segítik ki a fiatalokat. Szomorú, hogy jelenleg a nyugdíj tűnik a legbiztosabb bevételi forrásnak.

A település városrészeinek vizsgálatából láthatjuk, hogy a város minden területén viszonylag magas a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya.

Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya településrészenként

A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aktív korú lakosság szomorúan magas értéket mutat a város egész területén.

Rendszeres jövedelemmel nem rendelkezők aránya településrészenként

A lakosság pénzeszközökbe, értékpapírba fektetett megtakarításairól nincs adat. Az viszont az idősebbek elmondásaiból kitűnik, hogy ők, ha szerény mértékben is, de takarékoskodnak, gondolván arra, hogy egy haláleset a gyerekeiket a tragédián túl, anyagi megterheléssel ne sújtsa. A településen 2572 lakóingatlan található. A családok kevés kivétellel saját tulajdonú családi házban élnek. Sok olyan otthon van, ahol több

generáció él együtt. A házak jövedelmi helyzettől, a tulajdonosok igényétől, igényességétől függően karbantartottak. A lakások kb. 85 %-a összkomfortos (villany, víz, gáz, telefon, kábeltevé, internet). 2011. évben 3 lakás építése valósult meg. Több hektáros földterülettel több, helyi és nem helyi vállalkozó rendelkezik, ezeken a területeken mezőgazdasági tevékenység folyik. Az önkormányzat adatbázisa szerint 1.788 db személygépkocsi, 137 motorkerékpár, 4 autóbusz és 285 tehergépkocsi van a lakosság tulajdonában.

1.6.1.7 Életminőség

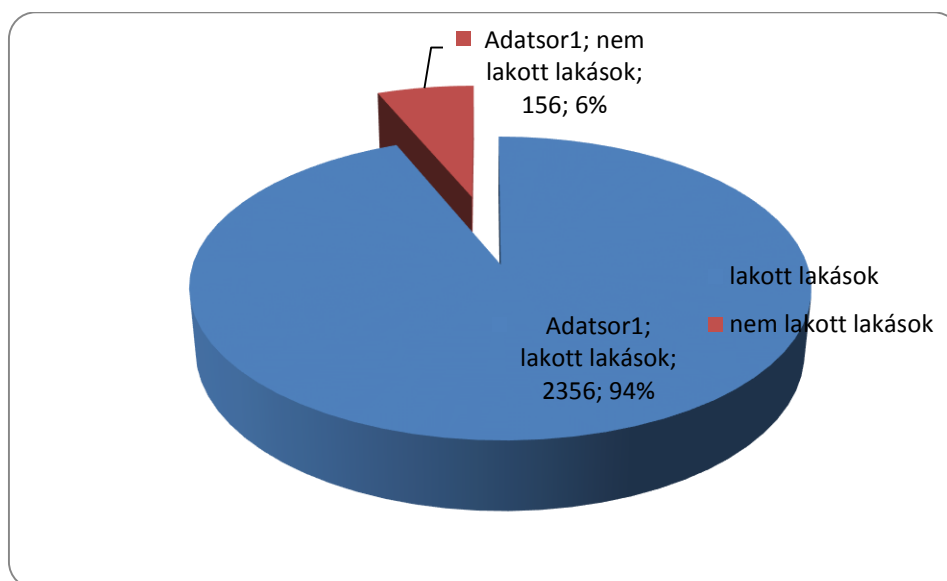
Településünkön lakhatási szegregáció nem mutatható ki: a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés a település minden részén megoldott. A teljes jogú társadalmi tagságot akadályozó infrastrukturális körülmények egyik településrészen sem állnak fenn. Elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakás a településen nincs.

A lakásállomány alakulását a lakásépítések és -megszűnések egyenlege határozza meg. Az „építkezési boom” a térségben az évezred első éveiben volt, az évtized végére alábbhagyott a lakásépítési kedv, amelyet a gazdasági válság tovább mérsékelte. Bátaszék esetében a 100 lakásra jutó lakosok száma 250-275 fő.

Bátaszéken a lakásállomány 6,5 százaléka, mintegy 165 lakás nem lakott, amely igen kedvező értéknek számít bármilyen térségi szinten. A járás több településére is jellemző, hogy minden 5–20. lakóegység üresen áll.

Lakások			Egyéb
lakott	nem lakott	együtt	Lakott üdülő
2 356	165	2 521	1

Lakások száma és aránya

Bátaszéki lakóingatlanok osztályozása (2011)

Lakók			Száz lakott lakásra és lakott üdülőre jutó lakó
lakásban	üdülőben	egyéb lakóegységben	
6 266	3	0	266

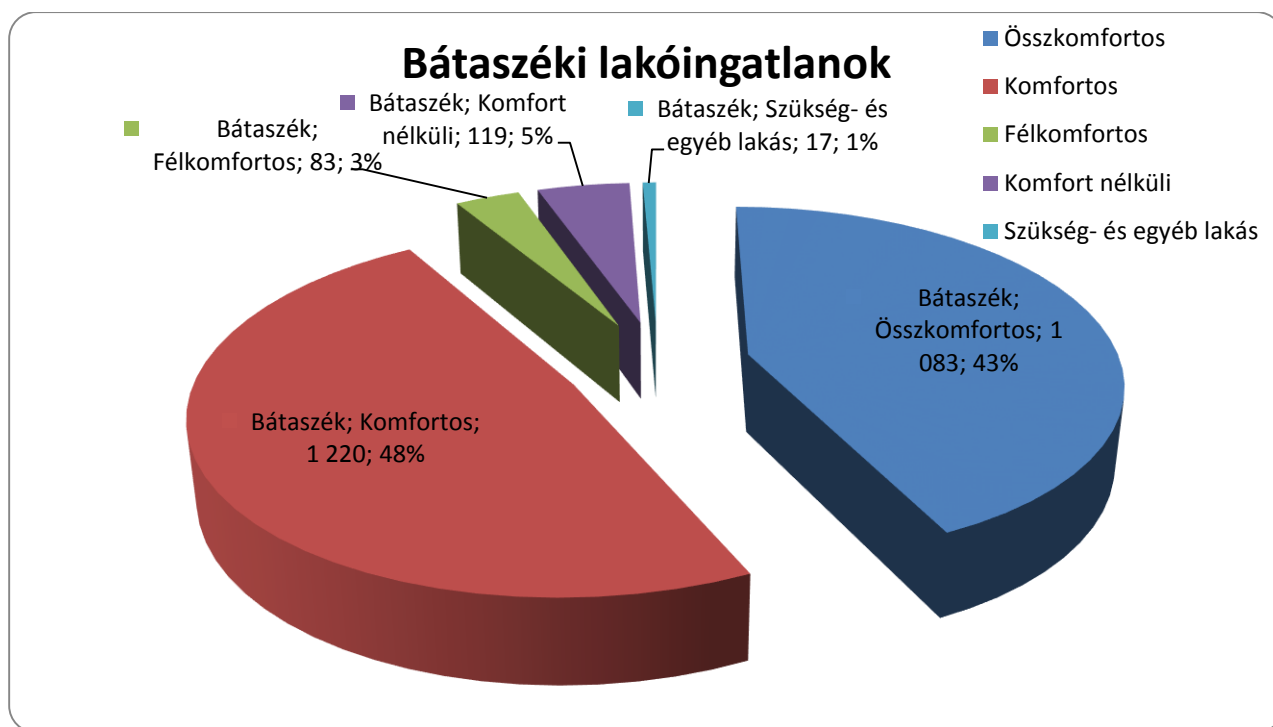
Lakók száma lakástípus szerint (2011)

Mindezen folyamatok eredményeképpen a 100 lakott lakásra jutó lakók száma Bátaszéken 2011-ben 252 fő volt, amellyel a közepes laksűrűségű települések közé tartozik a régióban. A Szekszárdi járás településeinek lakóegységek kihasználtsága optimális, nem jellemző a zsúfoltság.

Az utóbbi tíz-tizenöt évben Bátaszéken nem épült számottevő mennyiségű lakás. A lakások komfortfokozata megfelel, vagy meg is haladja az országos és a megyei átlagot is. A lakások 96,3 százaléka komfortos és összkomfortos.

	Összkomfortos	Komfortos	Félkomfortos	Komfort nélküli	Szükség- és egyéb lakás	Összesen
Bátaszék	1 083	1 220	83	119	17	2 522
Szekszárdi járás	15 239	8 317	595	1 011	152	25 314
Tolna megye	51 957	34 980	3 500	6 954	587	97 978

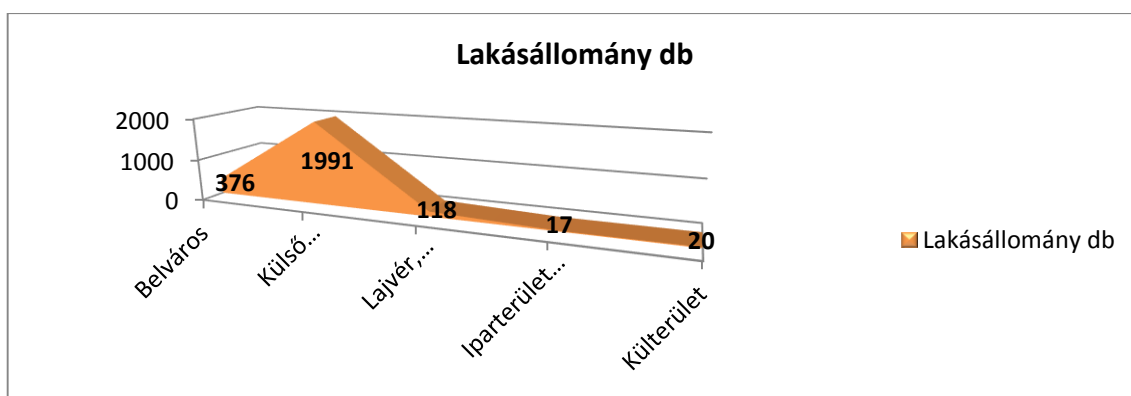
Lakáviszonyok komfortfokozat szerint (2011)

Bátaszéki lakóingatlanok komfortfokozat szerint (2011.)

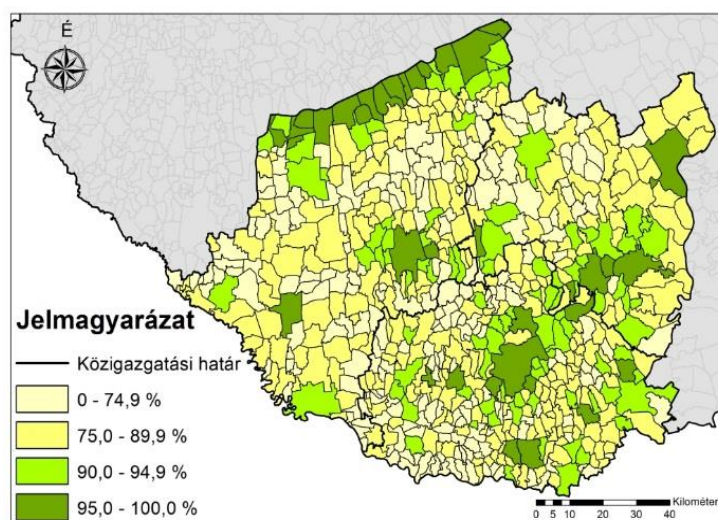
Az alacsony komfortfokozatú lakások közel fele (44,9%-a) a Lajvér, Kövesd, Vázkerámia városrészben található. A komfort nélküli, félkomfortos és szükség-lakások aránya a lakott lakásokon belül szintén messze ebben a városrészben a legmagasabb (38,1).

Az egyes városrészek között a lakásállomány tekintetében jelentős különbségek mutatkoznak. A leglakottabb a belvárost körülölelő, dominánsan lakó funkciót betöltő kertvárosias terület.

Lakásállomány településrészenként

Régiós viszonylatban a komfortos és összkomfortos lakások arányát a következő ábra mutatja:

Komfortos és összkomfortos lakások együttes aránya a Dél-Dunántúlon (2011.)

A bátaszéki lakások közműellátottsága igen jó, meghaladja a megyei átlagot, kivétel a két külső településrészt, ahol a csatorna még nincs megoldva. Hálózati vízvezetékkel szinte az összes lakás (99 százalékuk) rendelkezik, míg közcsatornával is a lakások legnagyobb része el van látva. Ezek az adatok messze meghaladják mind a megyei, mind az országos átlagot.

Térbeli–társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

A település térbeli és társadalmi rétegződéseit alapvetően határozzák meg a közigazgatási, intézményi szerepkörrel kapcsolatos társadalmi változások, illetve a település és a lakosság kialakulásának története, amin Bátaszék 1995-ös várossá nyilvánításáig és azon túl átmert.

A belterületi változásokat a városmag leromlása, pusztulása jelentette, majd nem rég elkezdődött az önkormányzat és a templom és környékének felújításával ezek rekonstrukciója. Egyes épületszanalások máig érezhető sebeket hagytak hátra (pl. malom). A honfoglalás idején megjelenő magyarság a mai Bátaszék központjában hozta létre települését, mely Szent István idején keresztény hitre térve templomos helyé is vált, temetője a mai Hősök tere alatt található. 1142-ben II. Géza király ciszterci

szerzeteseket telepített le Széken az ausztriai Heiligenkreuzból, akik monostort építettek a régi falu helyén, s ezt Cikádornak nevezték el. Ez a településrész a tatárjárásig virágzott. A pusztítás után a monostort és a templomot újjáépítették, de hanyatlani kezdett. Zsigmond király a délvidékről a török elől menekülő bencés szerzeteseket telepített a cikádori monostorba, akik ezután a ciszterciektől való megkülönböztetés érdekében széki apátságnak nevezték magukat. Apátjuk Imre, a hatalmas Újlaki család tagja, nem csak a monostor helyzetét erősítette meg, de gazdasági téren is sokat köszönhet neki a környék. Bátaszék pl. az ő idején fejlődött mezővárossá. A lakosság számának növekedését mutatja, hogy új városrészszel gyarapodott; a korábbi Alsóvárosnak nevezett településmag mellett Szék-Felsővárossal. A békés fejlődésnek a törökök vetettek véget. Ibrahim pasa az ellenálló települést földig rombolta. Majd Buda elfoglalása után építettek palánkvárat a helyén, ami egy külső földvából és egy belső várból állt. A belső vár a megerősített középkori templom és monostor maradványa lehetett. A templom szentélyét és keresztházát Szulejmán szultán tiszteletére dzsámivá alakították, délkeleti részéhez minaretet építettek, míg a templom hajóit elfalazva, kis szobákra osztották, ahol a török helyőrség tanyázott. Maga a város a török kor elején kb. 100, a 17. század közepén 50 szegényes, deszka tetejű házból állt. A 17. századra a lakosság nagymértékben megfogyott, főleg délszláv, bosnyák elemek maradtak meg a környéken, akik a felszabadító háborúk után is éltek, amikor a bécsi udvar parancsára a török várakat és palánkokat, köztük a bátaszékit is földig rombolták. A török kiűzése után a bátai apátságot Jány Jakab Ferdinánd olasz származású kapta meg, aki birtokai központjául Bátaszéket jelölte ki. Jány már az 1710-es évek elején foglalkozott a környék betelepítésével, mivel a török kivonulása után a vidék majdnem lakatlan maradt. Először szerbekkel próbálkozott, de ezek engedetlenek lévén, Jány Németországba küldött ügynököket telepesek verbuválására. 1718-ban kezdődött el a németek betelepítése. A telepítés nem csak Bátaszékre, hanem a környező apátsági birtokokra, Leperd, Dolinára, Furkóra, Kövesdre és Lajvérra is kiterjedt. A település fejlődése Jány 1727-ben bekövetkezett tragikus halála után is folyt, sőt az 1739-es nagy pestisjárvány sem tudta lassítani. A 18. század közepére Bátaszék jelentős mezővárossá fejlődött. Lakossága meghaladta a 2000-et, a németek mellett jelentős magyar és szerb népesség is élt a városban. E korból valók Bátaszék legszebb műemlékei, az Orbán-, a Kálvária-, és a Mária-kápolnák, a teréziánusi épületek közül az 1770-es években épült kastély (Városháza) a 18-19. század fordulóján készült számvevőség székháza (Tsz Iroda). A 18.

század végére a lakosság száma 3000-re emelkedett, a 19-20. század fordulóján elérte a 7000-et, s azóta alig változott. Az 1860-as évek közepén egy tűzvészben a település nagy része megsemmisült, ám az újjáépítés gyorsan megtörtént. A fejlődés innen töretlen az I. világháborúig. 1866-ban a város távíróállomást kapott, 1871-73 között pedig megépült az első vasútvonal, a dombóvári. A 1890-es években összekötötték Bátaszéket Szekszárddal is, majd elkészült a pécsi, végül a bajai vonal és a dunai híd, így Bátaszék jelentős vasúti központtá vált. A bajai hidat 1908-ban adták át, s ekkor készült a mai pályaudvar épülete is. A századforduló legnagyobb eseménye az új neogótikus templom felépítése volt, melyet 1903-ban szenteltek föl. A két világháború megtépázta a települést, lakossága szinte teljesen kicserélődött. Közel 4000 svábot telepítettek ki Németországba, helyükre bukovinai székelyeket (főleg józseffalviakat) és felvidékieket (Udvard, Nagysalló, és Szencz környékéről) telepítettek, de elszórtan délvidékiek is jöttek, s akadt egy-egy egyéni betelepülő is az ország különböző részeiről. De ebből konfliktus-helyzet szerencsére még nem adódott a jelenleg 3 gyökerű népességben.

Térségi konfliktushelyzetet az autópálya építése sem generált.

Általánosságban elmondható, hogy az emberek társadalmi együttélése azért lehetséges, mert nagy többségük alkalmazkodik az adott társadalomban elfogadott normákhoz, viselkedési szabályokhoz. Sokféle normarendszer él egymás mellett a társadalomban Bátaszéken is, amely helyzetet a több nemzetiségű településen talán könnyebben tudnak kezelni.

Mint minden településen, Bátaszéken is vannak jogi normák, amelyeknek megtartásáról az állam végső esetben kényszerrel gondoskodik, illetve amelyeknek megszegését kényszereszközökkel torolja meg.

Emellett a településen is vannak erkölcsi, vallási szabályok, higiénias normák, stb., amelyeknek megszegését a településen élők többé-kevésbé egyöntetű és erős rosszallással, megvetéssel büntetik.

A településen is vannak szokások, illemszabályok, divatszabályok, amelyeknek büntetése a település többi tagjai részéről megnyilvánuló erősebb-enyhébb helytelenítés.

Az etnikai konfliktusok, mint mindenhol, néhány esetben Bátaszéken is jelen vannak az élet hétköznapijaiban a lakosság szintjén, de mindezekről tudomást csak a bejelentések alapján lehet szerezni. De ezek nem számottevőek.

1.6.2 Települési identitást erősítő tényező

Települési identitást erősítő tényezők sokrétűek, a folyamatosan bővülő zöldfelületek, a városrekonstrukció eredményként megújuló közterületek, terek, a templom, hangulatos, emberléptékű kisvárosi környezetet eredményeznek. A műemlékek, gyűjtemények, a Tájház, a Művelődési Ház, a Könyvtár, a megújult templom, az óvoda, stb. az itt és máshol az önkormányzat, annak intézményei, a civilek által megszervezett programok a legfőbb építőkövei az identitás építésének, megtartásának. Ezekben a programokban Bátaszék nagyon gazdag. Talán ez az alapja a bátaszéki lakosok erős identitástudatának.

1.7 A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA

1.7.1 Humán közszolgáltatások

A lakó emberek életminőségét jelentős mértékben meghatározza az elérhető humán közszolgáltatások (oktatás, szociális ellátás, egészségügy, kultúra, sport, stb.) elérhetősége és azok minősége.

Bátaszék a mikrotérség térszervezője, a humán közszolgáltatások tekintetében fontos feladatokat betöltő település. Oktatási, egészségügyi és szociális intézményei, a kulturális és sportlehetőségek a város és a környék településeit egyaránt kiszolgálja.

1.7.1.1 Oktatás

Bátaszéken működik állami – a Klebelsberg Kunó Intézményfenntartó Központ – fenntartású általános és középiskola (Cikádor Általános Iskola, II. Géza Gimnázium), továbbá a Mikrotérségi Óvoda és Bölcsőde az Alsónyék-Bátaszék-Pörboly Intézményfenntartó Társulás fenntartásában. A város gesztorságával valósult meg a „Bátaszéki integrált mikrotérségi közoktatási hálózat és központjának kialakítása” című DDOP-3.1.2/2F-2f pályázat, mellyel az oktatási hálózat mind infrastrukturálisan, mind szakmailag fejlődhetett. A mikrotérségi oktatási hálózat projektjében kiegészítve a TÁMOP és TIOP pályázatokkal, összességében több mint egymilliárd forint került felhasználásra.

Bölcsőde és óvoda

0–7 éves korúak speciális igényei az egészségügyi, az oktatási és a szociális-gyermekjóléti rendszeren keresztül kerülnek kielégítésre. Ehhez a társadalmi alrendszerek szoros együttműködése szükséges. A településen családi napközi nincs.

A Bátaszék-Alsónyéki Mikrotérségi Óvoda és Bölcsőde épületét 2011-ben adták át. A jelenleg 9 óvodai és 1 bölcsődei csoporttal működő bátaszéki tagintézményben magas szakmai színvonalon folyik a nevelés.

Az intézmény elérhetőségei:

Bátaszéki Mikrotérségi Óvoda és Bölcsőde	7140 Bátaszék, Hunyadi utca 44/a.
BÖLCŐDE	7140 Bátaszék, Perczel utca 1
KONYHA	7140 Bátaszék, Budai utca 9-11.
Óvoda, Alsónyék	7148 Alsónyék, Fábíán Pál utca 3.
Óvoda és konyha	7142 Pörboly, Óvoda utca 3.

A három év alatti gyermekek számára egy önkormányzati fenntartású intézmény nyújt ellátást. A bölcsődébe beíratott gyermekek összlétszáma a vizsgált időszakban állandónak mondható, hiszen 2008-ban 13 gyermek járt bölcsődébe, míg 2011-ben 14. Mivel a gazdasági helyzet az anyák minél korábbi munkába való visszatérését ösztönzi, ezért szükséges lenne a férőhely bővítés lehetőségének megvizsgálása.

év	bölcsődék száma	bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2008	1	13	na	10
2009	1	14	na	10
2010	1	13	10	10
2011	1	14	12	10
2012				12

Bölcsődei ellátás

Az óvodai gyermekcsoportok száma a vizsgált időszakban 2011-re 9-ről 10 csoportra emelkedett. Az emeléssel egy DDOP-s pályázatban vállalt kötelezettségének tett eleget a település. Az említett pályázat eredményeként a 3 feladatellátási hely 1-re csökkent. Az óvodában gyógypedagógia csoport nem működik. A férőhelyek száma 225 volt 2008-ban, 2011-re 250-re emelkedett, mely a csoportszám emelésnek tudható be. Az óvodába beírt gyermekek száma lényegében nem változott, hiszen 2008-ban 203 fő volt, míg 2011-re 208 fő lett. Azt azonban meg kell említeni, hogy a közte levő két évben a beírt gyermeklétszám némiképp visszaesett 196-ra és 188-ra.

év	3-6 éves korú gyermekek száma	óvodai gyermekcsoportok száma	óvodai férőhelyek száma	óvodai feladat-ellátási helyek száma	óvodába beírt gyermekek száma	óvodai gyógypedagógiai csoportok száma
2008	168	9	225	3	203	0
2009	165	9	225	3	196	0
2010	165	9	225	3	188	0
2011	182	10	250	1	208	0

Óvodai nevelés adatai

2009-ben az óvodába járó gyermek 44,62 % HH (hátrányos helyzetű), ebből 11,95 % HHH (halmozottan hátrányos helyzetű). A sajátos nevelési igényű gyermekek száma 9 fő, 3,59 %, a gyermekeket a többi gyermekkel együtt nevelik. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya közötti különbség az óvodai csoportok vonatkozásában nem haladja meg a 25 %-ot.

Bátaszéki Mikrotérségi Óvoda és Bölcsőde (7140 Bátaszék, Hunyadi u. 44/a.) 2014. naptári évre vonatkozó intézményi adatok

Sor szám	adat megnevezése	2014. évi intézményi létszám adat
1.	az intézmény létszáma (októberi stat. adat)	186
2.	az intézményben a hátrányos helyzetű gyermekek száma (októberi stat. adat)	4
3.	az intézményben a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma (októberi stat. adat)	3
4.	az intézményben a sajátos nevelési igényű gyermekek száma (októberi stat. adat)	1
5.	az IPR (képességkibontakoztató és integrációs nevelés; a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek többi gyermekkel együtt történő nevelése és fejlesztése, külön, egyénre szóló fejlesztési terv alapján) nevelésben résztvevők száma	0

Bátaszéki Mikrotérségi Óvoda és Bölcsőde Alsónyéki Tagóvodája (7148 Alsónyék, Fábán Pál u. 3.)
2014. naptári évre vonatkozó intézményi adatok

Sor szám	adat megnevezése	2014. évi intézményi létszám adat
1.	az intézmény létszáma (októberi stat. adat)	24
2.	az intézményben a hátrányos helyzetű gyermekek száma (októberi stat. adat)	0
3.	az intézményben a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma (októberi stat. adat)	0
4.	az intézményben a sajátos nevelési igényű gyermekek száma (októberi stat. adat)	0
5.	az IPR (képességkibontakoztató és integrációs nevelés; a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek többi gyermekkel együtt történő nevelése és fejlesztése, külön, egyénre szóló fejlesztési terv alapján) nevelésben résztvevők száma	0

Bátaszéki Mikrotérségi Óvoda és Bölcsőde Pörbolyi Tagóvodája (7142 Pörboly, Óvoda u. 3.) 2014.
napári évre vonatkozó intézményi adatok

Bölcsőde 12 fős férőhelyű

Sor szám	adat megnevezése	2014. évi intézményi létszám adat
1.	az intézmény létszáma (októberi stat. adat)	21
2.	az intézményben a hátrányos helyzetű gyermekek száma (októberi stat. adat)	0
3.	az intézményben a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma (októberi stat. adat)	0
4.	az intézményben a sajátos nevelési igényű gyermekek száma (októberi stat. adat)	2
5.	az IPR (képességkibontakoztató és integrációs nevelés; a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek többi gyermekkel együtt történő nevelése és fejlesztése, külön, egyénre szóló fejlesztési terv alapján) nevelésben résztvevők száma	0

Általános Iskola

A településen működő Cikádor Általános Iskola 1-8. évfolyamon fogadja a gyermekeket nemcsak a városból, hanem a környező településekről is. Az általános iskola 16 óráig szervezi meg a tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokat. Az iskola az alsó és felső tagozatos gyermekek számára napközit biztosít.

Elérhetősége:

Cikádor Általános Iskola 7140 Bátaszék, Budai u. 9-11.

1972 előtt Bátaszéken két általános iskola volt. Ebben az időben két úttörőcsapat működött az iskolákban. Az I. számú Általános Iskola úttörőcsapata József Attila nevét viselte (2041.sz. József Attila Úttörőcsapat), a II. sz. Általános Iskola csapata Kanizsai Dorottya nevét vette fel (1122. sz. Kanizsai Dorottya Úttörőcsapat). Az iskolák egyesüléskor a 2041. sz. József Attila Úttörőcsapat név mellett döntöttek. 1999-ben merült fel az iskola névadójaként újra Kanizsai Dorottya.

Ellátott feladatok: általános iskola, alapfokú művészeti oktatás, pedagógiai szakszolgálat;
Fenntartó: KLIK

Az iskolában német nemzetiségi oktatás is folyik, emellett 5 tanszékes zeneiskola, valamint gyógypedagógiai és rajztagozata is van.

tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma	általános iskolások száma	napközis tanulók száma	
	fő	fő	fő	fő	%
2010/2011	267	250	517	225	43,5%
2011/2012	262	231	493	230	46,7%

Általános iskolában tanulók száma

Bátaszéki Kanizsa Dorottya Általános Iskola

Sor szám	adat megnevezése	2014. évi intézményi létszám adat
1.	az intézmény létszáma (októberi stat. adat)	498
2.	az intézményben a hátrányos helyzetű gyermekek száma (októberi stat. adat)	63
3.	az intézményben a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma (októberi stat. adat)	23
4.	az intézményben a sajátos nevelési igényű gyermekek száma (októberi stat. adat)	27
5.	az IPR (képességkibontakoztató és integrációs nevelés; a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek többi gyermekkel együtt történő nevelése és fejlesztése, külön, egyénre szóló fejlesztési terv alapján) nevelésben résztvevők száma	40

Gimnázium

Bátaszék oktatási rendszere az 1960-as '70-es években alakult ki. 1963 óta működik a településen a II. Géza Gimnázium teljessé téve ezzel a város térségre is ható közoktatási kínálatát (a gimnázium 15 település tanulóit vonzza). A gimnáziumban működik 4 és 6 osztályos képzés is, de a városban felnőttképzéssel foglalkozó oktatás is csupán a II. Géza Gimnáziumban van, ahol érettségi bizonyítványt szerezhettek a felnőtt érdeklődők is.

Elérhetőség:

II. Géza Gimnázium 7140 Bátaszék, Kossuth utca 38-42.

A gimnázium a következő lehetőségeket kínálja diákjainak:

- idegennyelv-oktatás:
 - tanórai keretek között:
 - angol
 - német

- fakultációs formában:
 - francia
 - latin
 - orosz
- felkészítés középszintű érettségi vizsgára
 - 9. évfolyamtól:
 - informatikából és idegen nyelvekből
 - 10-12. évfolyamon:
 - kötelező érettségi tárgyak
 - választható érettségi tárgyak
- felkészítés emelt szintű érettségi vizsgára
 - 10-12. évfolyamon:
 - magyar nyelv és irodalom
 - történelem
 - angol és német nyelv
 - matematika
 - fizika, biológia, kémia
 - informatika
- testvériskolai kapcsolatok, csereprogramok
 - Besigheim – Németország
 - Fülek – Szlovákia
 - Ditró – Románia
- tudományos Diákkör
 - tanulmányi versenyek szervezése
 - tudományos
 - előadások
 - különleges foglalkozások (pl.grafológia)
 - kirándulások
 - színházlátogatások
 - téli sport, korcsolyázás
- szabadidős tevékenység
 - úszás,
 - labdarúgás,

- kosárlabda
- meleg étkezés:
 - az iskolai menzán

Bátaszéki II. Géza Gimnázium

Sor szám	adat megnevezése	2014. évi intézményi létszám adat
1.	az intézmény létszáma (októberi stat. adat)	193
2.	az intézményben a hátrányos helyzetű gyermekek száma (októberi stat. adat)	30
3.	az intézményben a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma (októberi stat. adat)	4
4.	az intézményben a sajátos nevelési igényű gyermekek száma (októberi stat. adat)	25
5.	az IPR (képességkibontakoztató és integrációs nevelés; a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek többi gyermekkel együtt történő nevelése és fejlesztése, külön, egyénre szóló fejlesztési terv alapján) nevelésben résztvevők száma	0

1.7.1.2 Egészségügy, szociális ellátás

Szociális intézmények, egészségügy intézményei, szereplői Bátaszéken:

- Gondozási Központ (családsegítés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, védőnői szolgálat, étkeztetés, nappali ellátás, nappali ellátás, gyermekjóléti szolgálat)
- házi gyermekorvos, háziorvosok, háziorvosi ügyelet
- fiziotherápiás szolgálat
- otthoni szakápolási szolgálat
- Szivárvány Idősek Otthona
- Szociális Bizottság
- Szociálpolitikai Kerekasztal

A Szekszárd és Térsége Önkormányzati Társulás legfőbb döntéshozó szerve a Társulási Tanács, melyet a települések képviselőiben polgármesterek alkotnak. A társulás hatáskörébe a tanács több, stratégiai jelentőségű feladatot utalt: 15 települési önkormányzatok kötelező és önként vállalt oktatási, egészségügyi, szociális feladataiban az együttműködés koordinálása, segítése, a költségvetési szervek belső ellenőrzése, a területfejlesztési projektek végrehajtása.

A város lakói számára az egészségügyi alapellátás igénybevétele helyben biztosított egy központi helyen. A lakosság részére 4 felnőtt és 1 házi gyermekorvosi körzet áll rendelkezésre, a felnőtt fogászati rendelők száma 2, ahol a gyermekek részére is biztosított az ellátás az iskolafogászati rendelésen. Az iskola-egészségügyi ellátást a nevelési-oktatási intézményekben a házi gyermekorvos biztosítja, illetve az intézményekben 2013. január 1-jétől a településen dolgozó 4 védőnő vegyes körzetben látja el a feladatokat. A településen két gyógyszerár található. A szakellátást a 18 km-re fekvő megyeszékhelyen, Szekszárdon működő Tolna Megyei Önkormányzat Balassa János Kórháza látja el. Bátaszéken a központi orvosi ügyelet társulási formában működik. A társulást a környező települések – Alsónána, Alsónyék, Báta, Mórág, Pörboly és Várdomb – alkotják. A hétközi ügyeletet a helyi háziorvosok biztosítják, míg a hétvégi ügyeletbe a társulásban részt vevő települések háziorvosai is besegítenek.

A kora gyermekkori kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított. Az önkormányzat képviselő-testülete 2009-ben felvállalta a méhnyakrák elleni védőoltás biztosítását, mely komoly érdeklődést váltott ki az érintett lakosság körében. A döntés értelmében a négykomponensű HPV-elleni védőoltás 2. és 3. oltásának költségét önkormányzati forrásból támogatja az adott évben 13. életévüket betöltött és Bátaszéken állandó lakóhellyel rendelkező leánygyermekek számára, amennyiben a szülő az 1. oltás költségét vállalja.

A mozgásszervi betegségben szenvedők számára fizioterápiás kezeléseken való részvételre van lehetőség háziorvosi javaslat alapján.

A közétkeztetés az oktatási intézmény konyháján megoldott. Az egészséges táplálkozást szem előtt tartva állítják össze az ételeket külön a bölcsődések, az óvodások, iskolások, illetve felnőttek részére.

2005-ben alakult meg a Gondozási Központ, amely nemcsak szociális, de gyermekjóléti és egészségügyi feladatokat is ellát. Az intézmény fenntartója a Bátaszék és Környéke Önkormányzatainak Egészségügyi, Szociális és Gyermekjóléti Intézmény-fenntartó Társulása, a gesztor szerepét városunk tölti be; működési köre az alábbi területekre terjed ki:

1. étkeztetés: Az ellátottak nagy része 65 életévüket betöltött idős emberek, akik rossz egészségi állapotuk miatt igénylik a szolgáltatást, amit napi egyszeri alkalommal – munkanapokon –, ebéd formájában biztosítanak. Az igénybevevők választhatnak, hogy helyben fogyasztják el az ételt (15 fő), vagy saját maguk viszik el, esetleg kérik a kiszállítást (90-95 fő). A tavalyi évben összesen 139-en vették igénybe a szolgáltatást. A szolgáltatás térítésköteles, az intézményi térítési díjat a hatályos szociális rendelet tartalmazza.

2. házi segítségnyújtás keretében a gondozónők gondoskodnak azokról a személyekről, akik

- idős koruk miatt otthonukban önmaguk ellátására saját erőből nem képesek, és
- nem gondoskodik róluk a hozzátartozó;
- a rehabilitációt követően a saját lakókörnyezetükbe történő visszailleszkedés
- céljából támogatást igényelnek önálló életvitelük fenntartásához;
- igénylik a közreműködést az alapvető gondozási, ápolási feladatok ellátásában,
- továbbá az önálló életvitel fenntartásában mind saját maguk, mind lakókörnyezetük higiéniai körülményeinek megtartásában.

A településen 3 gondozónő látja el a feladatokat, akik egész évben biciklivel keresik fel az ellátottakat. A tavalyi évben 35-en vették igénybe az ellátást.

3. jelzőrendszeres házi segítségnyújtás: A településen 51 készülék került kihelyezésre. A 24 órás ügyelet során biztosítani tudjuk, hogy a segélyhívás beérkezését követően a lehető legrövidebb időn belül, intézkedés történik a krízishelyzet megszüntetése érdekében.

4. nappali ellátás: Az intézmény rendelkezik pihenésre alkalmas helyiséggel, társalgóval, közlekedő helyiséggel, melegítő konyhával, ebédlővel, fürdőszobával és nemenkénti elkülönített illemhellyel, amelyek mozgáskorlátozottak számára is

használhatóak, és felkészült, szakképzett gondozónők által nyújtott, egyénre szabott komplex gondozási terv alapján egészségügyi, fizikai, mentálhigiénés feladatokat látnak el. Mindezek mellett foglalkozásokat és szabadidős tevékenységeket szerveznek számukra.

5. családsegítés keretében az alábbi feladatok látják el a családgondozók:

- szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadás,
- információ nyújtása a szociális és családtámogatási ellátások formáiról és az ellátáshoz való hozzájutás módjáról,
- a krízishelyzetek és konfliktusok megoldásának elősegítése,
- a családon belüli kapcsolatok erősítése,
- az aktív korú, nem foglalkoztatott/ rendszeres szociális segélyben részesülő személyek esetében az együttműködési kötelezettségből adódó feladatok ellátása,
- szociális információs tanácsadás,
- segítséget nyújtása hivatalos ügyek intézésében, (kérelmek elkészítése, nyomtatványok kitöltése)
- közreműködés adományok gyűjtésében, közvetítésében,
- tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékkal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtása.

1.7.1.3 Kultúra

Bátaszéken a helyi közösségi élet központja a Petőfi Sándor Művelődési Ház és a Keresztély Gyula Városi Könyvtár. Az intézményekben végzett közművelődési tevékenység a helyi társadalom kulturális szükségletei, önművelő, önképző, amatőr művészeti ambícióinak, társas kapcsolatigényének, közéleti, közösségi, szórakozási lehetőségeinek felismerését, szervező segítségének biztosítását, szakmai szolgálatát jelenti – egy gazdaságilag egyre nehezebb világban.

Petőfi Sándor Művelődési Ház

Ez ad otthont a városban az öröndetesen nagy számban vannak jelen az amatőr művészeti együtteseknek. Négy magas színvonalon tevékenykedő kórus és egy énekduó (Hexen Duó, Szent Cecília Egyházi Kórus, Székely Kórus, Kismődi Ferenc Énekegyüttes, Pedagógus Kórus), három néptánccsoport (Heimat Német Nemzetiségi Tánccsoport, Felvidék Néptánc Együttes, Glöckner János Alapítvány Tánccsoportja) működik Bátaszéken. A Művészeti Iskola keretén belül moderntánccsoport dolgozik, az általános iskola nagy létszámú mazsorett csoportot (csoportokat) működtet, a ritmikus mozgás szerelmesei a Magic Dance Moderntánccsoportban tevékenykedhetnek. A mintegy 12 éve működő Bátaszéki Színház a tavalyi esztendőben két színdarabbal várták a helyi közönséget. Különböző ismeretterjesztő rendezvények (előadások, kiállítások) előtt is nyitott az intézmény, így kerülhetett sor azokra a történelmi témájú előadásokra, melyet a hatvannégy Vármegye Ifjúsági Mozgalom bátaszéki tagszervezete szervezett, és Dr. Papp Lajos szívsebész professzor is két alkalommal tartott ismeretterjesztő előadást. 2011-ben kiállítás-sorozat indításával adott teret a képzőművészet terén továbbtanuló volt általános iskolai diákok illetve már végzett alkotók anyagainak bemutatására, mely kiállítások a tavalyi évben folytatódtak. A városunkban élő népcsoportokhoz kötődően három történelmi kiállításra is sor került: Svábok a török földön, Emelt fővel – Bukovinai székelyek Magyarországon, Mint oldott kéve – Felvidéki magyarok a Völgyességben. Ugyancsak a helyi kultúra bázisának tekinthető a 2000 óta, ma már muzeális intézményként működtetett Tájházunk is. A kiállításokon felhalmozott történelmi, néprajzi, kézműipari emléktárház megismertetése a helyi, vidéki illetve külföldi látogatókkal olyan kulturális tevékenység, mellyel nagyban hozzájárulunk településünk teljesebb megismeréséhez és értékeink elismertségéhez egyaránt. A Tájházban maguk a népcsoportok, de a művelődési ház is szervez különböző programokat. Már sokadik alkalommal rendezték meg a Bátaszéki Bárdos Lajos Egyházzenei Kórusversenyt. A nemzetközi hangversenyen rekordszámú – tizenhét – kórus vett részt, köztük a Somorjai Híd Vegyeskar, a Kolozsvári Magyar Pedagógusok Kamarakórusa és a Marosvásárhelyi Psalmus Kórus. Zenei aláfestés és hangosítás biztosításával állandó közreműködői és segítői a művelődési ház munkatársai a gimnázium történelmi játéka, a Géza koronázási-ceremónia lebonyolításának, melyre az utóbbi években a városi majális rendezvényeivel összevontan került sor. Az egykori bátaszéki néphagyományokhoz kötődő rendezvények

felújítása és ezek újbóli meghonosítása fontos mindenki számára. Már negyedik alkalommal került sor a Bátaszéki Farsang megrendezésére, melyen kicsik és nagyok egyaránt nagy létszámban vesznek részt. A német egyesülettel közösen már harmadik alkalommal rendeztük meg a Bátaszéki Pünkösdi Rétesfesztivált, melynek jól bevált helyszínének bizonyult a piactér. Ősi hagyományokon alapul a Szent István-napi Kárpát-medencei Tűzugrás Fesztivál, melyet az intézmény a tavalyi évben negyedik alkalommal rendezte meg. Kétévenként kerülnek megrendezésre a Bátaszéki Szüreti Napok. Már hagyománnyá vált, hogy december közepén rendezzük meg az év utolsó nagy tömegeket vonzó rendezvényét, a Hetven éven felüliek karácsonyát, amit ünnepi köszöntő és vacsora mellett a helyi kulturális csoportok részvételével, kulturális bemutatóval kedveskedtünk város idősebb lakóinak. A Cikádor újság szerkesztése is feladataik között szerepel. Az újság megjelenésére az önkormányzat anyagi forrást biztosít, így a történetek, a friss hírek minden hónapban a település valamennyi ingatlanába eljut.

Az épület sajnos elhasználódott már, szükség lenne belső javításokra és festésre is a közeljövőben. A hátsó üvegfolysón az üvegek nagy része megrepedt, fontos lenne ezek cseréje, vagy egy teljesen új hátsó folyosó kialakítása. A technikai eszközök gyakran szorulnak javításra, szükséges a fejlesztésük. A 15 éve vásárolt hangtechnikánk 2x600 W-os és hiányos, a mai igényeket már nem szolgálja ki, legalább 2x1000 W-ra lenne szükség. A rendezvények sikeres lebonyolításához ma már elengedhetetlen a laptop, projektor, projektorállvány, vetítővászon. A művelődési házban a felsoroltakból csak vetítővászon van, aminek az állapota kifogásolható. Az épület alkalmatlan egy színházi társulat meghívására is (megfelelő öltözővel se rendelkezik a ház), a befogadóképesség is kevés az igényekhez viszonyítva.

Rendszeres programok a művelődési házban:

Hétfő	17.00-18.00	Táncpróba (Heimat Német Táncsoport)
Kedd	14.00-16.00	Napsugár Nyugdíjas Egyet klubfoglalkozása
Szerda	17.00-20.00	Táncpróba (Felvidék Néptánc Együttes)
Csütörtök	15.00-17.00	Mozgáskorlátozottak Egyesületének fogadóórája
	17.00-18.00	Táncpróba (Felvidék Néptánc Együttes)
	18.00-20.00	Székel Kórus próbája
Péntek	17.00-19.00	Táncpróba (Felvidék Néptánc Együttes)
	19.00-21.00	Táncpróba (Heimat Német Táncsoport)

Szombat	10.00-12.00	Táncpróba (Felvidék Néptánc Együttes)
Havonta első hétfő	18.00	Bátaszéki Székelyek Baráti Körének vezetőségi ülése
Havonta utolsó péntek	19.00	Rolling Boys Motoros Baráti Kör gyűlése

A művelődési ház szervezi minden évben a városi rendezvényeket – farsang, március 15., augusztus 20., október 23., pedagógus nap, majális, Bárdos Lajos kórustalálkozó, szüreti felvonulás, gasztronómiai est, 70 éven felüliek karácsonyváró rendezvénye. Társszervező a művelődési ház a pütkösi rétesfesztiválnál és a Géza koronázási menetben és ceremóniánál. Újabb program 2014-től a városi karácsonyfa ünnepe és 2015-től az idősek világnapja.

Intézményünk minden évben szervez különböző jellegű kiállításokat, gyakran van kézműves foglalkozásra is lehetőség, illetve pályázatnak köszönhetően táncház-sorozatot tartunk. Az idei évben került megrendezésre az I. Nemzeti Bor Maraton - egy országos rendezvény - melybe városunk is becsatlakozott, a művelődési ház a helyi program lebonyolításában is aktívan vett részt. Intézményünk – igény szerint – segíti a helyi népcsoportok, civil szervezetek, egyesületek rendezvényeit, a népcsoportok próbáinak helyet, termet biztosítunk. Ebben az évben megújul a Cikádor újság és új Bátaszék képeslapok is készülnek.

Keresztély Gyula Városi Könyvtár

Középfokú ellátást biztosító, általános gyűjtőkörű, nyilvános önkormányzati könyvtár. A könyvtár használói köre a város és a városkörnyék lakosságából tevődik össze, az intézmény hozzáférést biztosít az általa nyújtott szolgáltatásokhoz, a birtokában lévő információhordozókhoz és azok használatához. A tavalyi évben a gyermekkönyvtárban 262 olvasó 1363 kölcsönzés alkalmával összesen 4175 dokumentumot kölcsönzött ki, míg a felnőttek esetében 384 olvasó 2852 kölcsönzés alkalmával összesen 12532 dokumentumot. A kölcsönzésen kívül fontos esemény a tizedik éve tartó kiállítás sorozat, a Mini Galéria, amely nagy sikernek örvend. Látogatottságát annak köszönheti, hogy az itt élő amatőr és hivatásos alkotók, különleges hobbik és gyűjtők is képviseltetik

magukat. A könyvtár ad otthont a Varrókör, a Könyvbarátok Klubja és a Bátaszéki Nagycsaládosok Egyesülete rendezvényeinek.

Egyéb

Bátaszék városában élő német és a cigány nemzetiség érdekeit is nemzetiségi önkormányzatok biztosítják. Mindkét nemzetiségi önkormányzat tevékenységének fő célja, hogy hagyományaikat, kulturális örökségüket ápolva a település életében aktívan részt vegyenek. A nemzetiségi önkormányzatok és a települési önkormányzat szorosan együttműködnek.

Bátaszéken ma 42 különböző – sport, kulturális, szociális és egyéb – tevékenységet folytató civil szervezet működik. Közülük 35 egyesület, kör, szövetség stb. formában, 7 pedig alapítványi formában. A civil szervezetek tevékenysége rendkívül szerteágazó, számos tekintetben egymást erősítő, büszkék lehetünk számos jó színvonalon működő művészeti csoportjára, amelyek nemcsak helyben, de a kistérségben, a megyében, sőt a testvárosi kapcsolatokban is letették már névjegyüket. A tánccsoportok és kórusok meghatározói a város kulturális életének, kezdeményezéseikből nőtt ki a város több hagyományteremtő-hagyományápoló rendezvénye, mint a pünkösdi fesztivál, a szüreti felvonulás, a gasztronómiai est, karácsonyi koncert.

Szép kezdeményezés volt az a törekvés, amikor a roma kisebbség önszerveződő közösségeket hozott létre. 2003-ben alakult a Ternipe Egyesület, amely a roma kultúra megismertetésére, a roma kulturális hagyományok ápolására, a romagyerekek kulturális foglalkoztatására szerveződött. Működött egy néptánccsoport, amely 10-18 éves fiatalokat fogott össze és a cigány folklór élményvilággal ismertette meg a város lakóit. Kiállításokat szerveztek a roma gyermekek munkáiból, versenyek és vetélkedők felkeltették és erősítették az önbecsülésüket. A Roma Kertbarátok Klubja a közösségi élmény erejével indirekt módon juttatta a közhasznú ismeretekhez a tagjait.

A település fő helyi programjai:

- Nemzetiségi Farsang az óvodában
- Székely disznóvágás

- Nagycsaládosok közgyűlése
- Nyugdíjas Egyesület farsangi bálja
- Svábbál
- Nyugdíjas Egyesület Disznótora
- Bátaszéki Német Nemzetiségi Egyesület Közgyűlése
- „Napsugár” Nyugdíjas Egylet nőnapja
- Nagycsaládosok húsvéti kézműves foglalkozása
- Székely mesemondó verseny
- MINI Galéria a könyvtárban (gyermekrajzok, nyugdíjasok kiállításai)
- Nyugdíjas Egyesület Locsoló Bálja
- Napsugár Nyugdíjas Egylet kirándulásai
- Bukovinai Fesztivál
- Bátaszéki Gasztronómiai Fesztivál
- Nemzetiségi Est
- Hetven évek felüliek karácsonya

1.7.1.4 Sport

A városban sportpálya (Vincze János Sportpálya), tornacsarnok (Kalász János Sportcsarnok) és tanuszoda található Ezeket igény szerint a helyi lakosok is igénybe vehetik. A településen működik a Bátaszéki Sport Egyesület, amely nemcsak a focistáknak nyújt lehetőséget sportolásra korcsoportonként, hanem a kosárlabdát szeretők számára is megfelelő körülményeket biztosít a rendszeres sportolásra. Jelentős és a település hírnevét öregbíti az igen nagyszámú fiatal tömörítő karate szakosztály is, ahol a fiatal karatézók mind a hazai mind pedig a világbajnokságokon kiemelkedő eredményeket érnek el.

A Bátaszéki Sport Egyesület karate, kosárlabda, úszó és labdarúgó szakosztállyal működik. A legnagyobb népszerűségnek örvendő labdarúgó szakosztály ifi és felnőtt csapatai a megyei bajnokságban vesznek részt. A versenysport mellett az egyesület nagy hangsúlyt fektetnek a tömegsportra is: az öregfiúk focicsapata, a mozgáskorlátozottak gyógytornája és az asszonytorna az egészség, a jó közérzet megőrzését célozza. Minden

év májusában triatlon verseny kerül megrendezésre a városban. Emellett a város sportegyesületeinek szakosztályai több területen nyújtanak lehetőséget a sportolást kedvelők számára. A Gondozási Központ Gyermekjóléti Szolgálatánál több éve működik játékos készségfejlesztő gyermekcsoport. A csoportba a speciális osztály 1-4. évfolyamos tanulói vesznek részt (12 fő). A gyerekekkel hetente egy alkalommal találkoznak a családgondozók. A foglalkozások keretein belül lehetőség nyílik a különböző „jeles napok” alkalmából ajándékok készítésére, valamint a gyerekek sok kreatív ötletet hoztak magukkal, amiket aztán sikerrel meg is valósítottak. A foglalkozásokon a gyerekekkel az évszakokhoz igazodó hagyományokat is felelevenítetik, hogy a tanulók ismeretei bővüljenek. A nyári szünetben az általános iskolás gyermekek részére szabadidős programokat szerveznek, heti egy alkalommal, melyek között szerepelt kézműves foglalkozás, játszótéri játék, kirándulások, uszoda- és könyvtárlátogatás, sportvetélkedők, lovaglás, arcfestés, batikolás, gofri sütés, habparti, a tűzoltók munkájának megismerése, a szekszárdi mézeskalács múzeumlátogatás, bográcsozás, kerékpározás, a bátai Fekete Gólyaház megtekintése, különböző témakörökben beszélgetések. Több foglalkozás a nappali ellátást igénybe vevő idős emberekkel közösen került megszervezésre, melyeken átlagosan 15-20 gyermek és 6-8 idős ellátott vett részt. A programok közül a kirándulásoknak volt a legnagyobb sikere. A helyi vállalkozók, cégek felajánlásainak és az önkormányzat szociális bizottsága támogatásának köszönhetően, gazdag és tartalmas programokat sikerült szervezni a gyerekek részére. A tavalyi évben is, a bizottság jóvoltából, lehetőség nyílt a rossz anyagi körülmények között élő, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek üdültetésére. Balatonszárszón egy hetes táborozáson vehetett részt 6 gyermek.

1.7.2 Esélyegyenlőség biztosítása

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Bátaszék Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi

Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat. A település jelenleg hatályos programja 2013-2018-ig érvényes.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja Bátaszék Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja:

Elsődleges cél számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen. E mellett cél a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat. További cél meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében. További cél meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt. S cél annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

Bátaszéken nincs az esélyegyenlőségi célcsoportokat – mélyszegénységben élők és romák, gyermekek, nők, idősek, fogyatékkal élők – érintő helyi szabályozás. A területet érintőlegesen befolyásolja Bátaszék Város Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális igazgatásról és a szociális ellátások helyi szabályozásáról szóló 2/2015.(II.27.)

önk-i rendelete, a helyi gyermekvédelmi ellátásokról szóló 2/2010.(II.01.) KT. rendelete, valamint a lakások és helyiségek bérletéről, valamint elidegenítésük szabályairól szóló 14/2005.(X.3.) KTR. számú rendelete.

Az elmúlt időszakban az Szt. többszöri módosítása követte a változó gazdasági, társadalmi viszonyokat. A jogszabály alapján a szociálisan rászorult személyek részére a következő pénzbeli és természetbeni ellátások nyújthatók:

- pénzben: lakhatási támogatás, rendkívüli támogatás, méltányosságból gyógyszerkiadás támogatása és temetés támogatása.
- természetben: eseti gyógyszerkiadás csökkentésére támogatás, 90. éven felüliek karácsonyi támogatás, helyi autóbusz-közlekedési támogatás, köztemetés, temetés céljára kölcsön, valamint szociális tűzifa juttatás

Bátaszék Város Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális igazgatásról és a szociális ellátások helyi szabályozásáról szóló 2/2015.(II.27.) önk-i rendelet összhangban van az Szt. előírásával.

Az álláskeresőket, amennyiben a jogosultsági feltételeknek megfelelnek, álláskeresői ellátás: álláskeresői járadék, nyugdíj előtti álláskeresői segély, valamint költségtérítés illeti meg. Az álláskeresői járadék folyósításának időtartama minimum 36, maximum 90 nap lehet, összege a munkaerő-piaci járulék 60 %-a, legfeljebb a minimálbér 100 %-a. Ezen ellátási forma kimerítését követően jelentkezhetnek az ellátást igénylők az önkormányzatnál, és a jogosultsági feltételek megléte esetén aktív korúak ellátásában részesülhetnek.

A település külső részében, Kövesden található az önkormányzat szükséglakása. Ez egy régi parasztház, ahol 5 lakrész (szoba) került kialakításra. A lakások kiutalására a helyi lakásrendeletben foglaltaknak megfelelően átruházott hatáskörében a polgármester jogosult. A rendelet értelmében ez hat hónapra történhet, és csak abban az esetben, ha az igénylő által lakott és tulajdonában lévő lakás állapota – rajta kívülálló okból – életveszélyessé vált, illetve ha a lakásban való további tartózkodás az igénylő és családja életét közvetlenül veszélyezteti. A szükséglakást a polgármester – kiutalásonként maximum 6 hónapra – mindaddig kiutalhatja, amíg a kérelmező élethelyzete ezt indokolttá teszi.

Az Eütv. előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- a fogorvosi alapellátásról,
- az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- a védőnői ellátásról,
- az iskola-egészségügyi ellátásról.

Bátaszéken a helyi közösségi élet központja a Petőfi Sándor Művelődési Ház és a Keresztély Gyula Városi Könyvtár. Az intézményekben végzett közművelődési tevékenység a helyi társadalom kulturális szükségletei, önművelő, önképző, amatőr művészeti ambícióinak, társas kapcsolatigényének, közéleti, közösségi, szórakozási lehetőségeinek felismerését, szervező segítségének biztosítását, szakmai szolgálatát jelenti – egy gazdaságilag egyre nehezebb világban.

A települési önkormányzat minden tekintetben segíti a nemzetiségi önkormányzatok tevékenységét. Bátaszék Város Cigány Nemzetiségi Önkormányzata már két éve pályázatot ír ki roma származású, 70 évet betöltött egyedülállók számára tűzifa támogatás elnyerése érdekében. Ezzel 10 személy támogatását oldja meg az önkormányzat az év első hónapjában. Egyszeri anyagi támogatást biztosít továbbá a jó tanuló, roma származású általános iskolás diákok számára is, akiknek év végén a tanulmányi átlaga 4,00 fölött van.

A Magyar Országgyűlés 1991. évi LXIV. törvényében kihirdette a Gyermek Jogi Egyezményt, majd elfogadta a 47/2007. (V. 31.) sz. határozatával a „Legyen Jobb a Gyermeknek 2007-2032” Nemzeti Stratégiát. A dokumentum fő célja az volt, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. Ez minden gyermekre kiterjed, de azokra a gyermekekre kell hangsúlyt helyezni, akiknek érdekei a legjobban sérülnek. Már a gyermek születése és talán fogantatása pillanatától esélyegyenlőtlenség állhat fenn, hiszen nem mindegy, hogy milyen családba érkezik, hazánk keleti vagy nyugati térségében, tanyán, kis vagy nagy településen, kisvárosban, avagy nagyvárosban. Az esélyegyenlőség ebben a helyzetben

is törekedni kell, tehát a cél az, hogy mindenki egyenlő eséllyel jusson az ellátásokhoz, rendelkezzen a kellő információval, tisztában legyen vele, hol érdeklődhet, tudja, milyen ellátások illetik meg, van-e választási lehetősége, az ellátásokat hol igényelheti és az igénylésnek mi a módja. Az utóbbi években született szociális vonatkozású jogszabályokban megvalósult a jogalkotó azon törekvése, hogy az irányelveknek megfelelő, az egyenlő esélyeket biztosító jogszabályok szülessenek.

A helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családot a gyermek nevelésében, megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával védelmet biztosít. Jellemzője még, hogy a veszélyeztetettség megelőzését szolgálja. Ez a köznevelési, egészségügyi, szociális, közművelődési és sport intézményhálózaton keresztül (esetenként civil szervezetek bekapcsolódásával) valósul meg, és az egyes ágazatok együttműködésén alapul. Bátaszéken a gyermekvédelmi alapellátások kiépültek, a preventív gyermekvédelem minden gyermekekkel foglalkozó intézményben, szakmai programban jelen van. A gyermekszegénység csökkentése átfogó, minden ágazatra kiterjedő intézkedéseket igényel. Az egyes részterületeken a foglalkoztatás, az oktatás, a lakásügy, az egészségügy, a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások egymással összhangban álló és egymásra épülő intézkedéseit kell meghozni, amelyek a gyermek megszületésének pillanatától segítenek az esélyek javításában.

A nők és a férfiak közötti társadalmi egyenlőtlenség a legrégebben kialakult, legnehezebben feltárható problémakör. A 21. században sem könnyű fellépni ellene, bármennyire is fejlett a jogi szabályozás ezen a területen. A probléma megoldása nemcsak a társadalmi igazságérzet miatt fontos, hanem azért is, mert a nők és a férfiak közötti egyenlőtlen hatalommegosztás az erőforrások eltérő arányú felhasználásához vezet, amelynek következtében számos potenciál kiaknázatlan maradhat.

A település lakosságának demográfiai, valamint közszolgáltatási adatok vizsgálatából az alábbi összefüggések állapíthatók meg:

- a település összlakosságának 53 %-a nő (3563 fő),
- a nők több mint fele 19-65 év közötti, tehát aktív korú (2368 fő),
- a nyilvántartott álláskeresők számát tekintve a vizsgált időszakban a nők aránya 2009-ben volt a legnagyobb 7,6 % (178 fő), míg a legalacsonyabb 2011-ben 5,8 % (134 fő),

- az öregségi nyugdíjas nők száma 1.381 fő.

Az időseket az élet számos területén éri hátrányos megkülönböztetés Magyarországon. Legjelentősebb az idősek foglalkoztatása során ért diszkriminációja, mely súlyos következményekkel jár, különösen a nők esetében. Ezen kívül gyakori még az egészségügyben és a szociális ellátások, szolgáltatások biztosítása területén elszenvedett diszkrimináció. Habár az Ebktv. és a munka törvénykönyve is tiltja az életkor alapú diszkriminációt, a magyarországi idősebb korosztály már 45–50 éves kortól nagyobb mértékben kitett a foglalkoztatásbeli diszkriminációnak, mint a hasonló korú Uniós állampolgárok. A kor alapú megkülönböztetés az új állások betöltésénél, a létszámleépítésnél és az elbocsátásoknál is gyakori.

A 65 év feletti népesség száma 2001-ben 1.529 fő volt, mely a 0-14 éves korú népesség (1.140 fő a vizsgált évben) százalékában öregedési indexet számolva 134,1 %. 2012-ben 1.233 fő a 65 év felettiiek száma, a 0-14 éves korú állandó lakosok száma 839 fő, az öregedési index 147 % volt.

A város nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő népessége 2.311 főt számlált 2008-ban, míg ugyanezen adat 2.220 fő volt négy évvel később, vagyis 2011-ben 3,9 %-os csökkenést mutat. Ezen belül az első vizsgált évben a férfi-nő arány 37,7 %-62,3%, míg 2011-ben szinte pontosan ez az arány figyelhető meg. Eszerint a nemek arányai a nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők körében nem változtak, illetve az ellátásban részesülők száma csökkent. 2008 és 2011 közötti időszakban az összes nyugdíjas száma tartósan magas a településen élőkéhez képest. Megfigyelhető, hogy ezen időszak alatt végig a nyugdíjas nők száma nagyobb, mint a nyugdíjas férfiaké.

A fogyatékkal élők helyzetén segít a településen működő Láncszem Látássérültek és Más Fogyatékkal Élők Bátaszéki Egyesülete és a Mozgássérültek Tolna Megyei Egyesületének Bátaszéki Csoportja.

A települési önkormányzat tulajdonában lévő középületek akadálymentesítése határidőre megtörtént. Akadálymentes intézmények a településen:

- Bátaszéki Közös Önkormányzati Hivatal,
- Szekszárdi Járási Hivatal bátaszéki kirendeltsége,
- Orvosi rendelő,
- Mikrotérségi Óvoda és Bölcsőde,

- Kanizsai Dorottya Általános Iskola,
- II. Géza Gimnázium,
- Gondozási Központ minden telephelye,
- Keresztély Gyula Városi Könyvtár,
- Petőfi Sándor Művelődési Ház
- Gyermekorvosi rendelő, védőnők

A közművelődési intézményeink alapvető célja a civil szervezetek támogatása, segítése, ez elsősorban abban nyilvánul meg, hogy helyet biztosítanak a programjaik számára. Számos városi rendezvény szervezésében, lebonyolításában is aktívan kiveszi a részét a civil társadalom, illetve saját programokat, rendezvényeket is szerveznek. Bátaszéken ma 42 különböző – sport, kulturális, szociális és egyéb – tevékenységet folytató civil szervezet működik. Közülük 35 egyesület, kör, szövetség stb. formában, 7 pedig alapítványi formában. A civil szervezetek tevékenysége rendkívül szerteágazó, számos tekintetben egymást erősítő, büszkéek lehetünk számos jó színvonalon működő művészeti csoportjára, amelyek nemcsak helyben, de a kistérségben, a megyében, sőt a testvárosi kapcsolatokban is letették már névjegyüket. A tánccsoportok és kórusok meghatározói a város kulturális életének, kezdeményezéseikből nőtt ki a város több hagyományteremtő-hagyományápoló rendezvénye, mint a pünkösdi fesztivál, a szüreti felvonulás, a gasztronómiai est, karácsonyi koncert.

1.8 A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA

A város a rendszerváltás előtt a megye legiparosodottabb települései közé tartozott. Legnagyobb foglalkoztatói a MÁV, a téglagyár és a Búzakalász MgtSz voltak, emellett számos ipari vállalat és szövetkezet működött itt. A gazdasági recesszió és a privatizáció számos gazdálkodó szervezetet csődbe juttatott, vagy a foglalkoztatási volumenben következett be visszaesés. Ma a legjelentősebb foglalkoztató az önkormányzat, az intézmények és a városba telepített száz férőhelyes öregek otthona. Bátaszék jelenlegi ipari struktúrája összetett. A recessziós időszakot a több lábon álló vállalkozások élték túl. Két varroda, két fémfeldolgozó ipari vállalkozás, építőanyag ipar, élelmiszeripar képviselik az ipari húzóerőt.

Ipari parkja nincs a településnek, de van elképzelés a fejlesztési tervekben a kialakítására.

Ma is jelentős foglalkoztató a mezőgazdaság. A termőterületek nagy része – mintegy 2/3-a, 3330 ha – a szántóföld. Emellett jelentős a szőlő-és gyümölcskultúra. A város a szekszárdi borvidék szélén fekszik. Helyi gyümölcs és borfeldolgozásra is alakultak kisüzemek, amelyek a munkaerő szükségletüket helyi lakosokból biztosítják. Az állattenyésztési potenciál is jelentős. A város nyugati részén egy több száz férőhelyes sertéstelep működik magántulajdonban, illetve a várostól délre egy szövetkezet 100 férőhelyes szarvasmarhatelepet tart fenn.

Az élelmiszer-feldolgozó ipar helyi reprezentánsa a baromfifeldolgozó üzem.

A településen két pénzügyi szolgáltató működik. Az OTP Bank Nyrt. Bátaszéki fiókja és a Hungária Takarékbank Bátaszéki Fiókja.

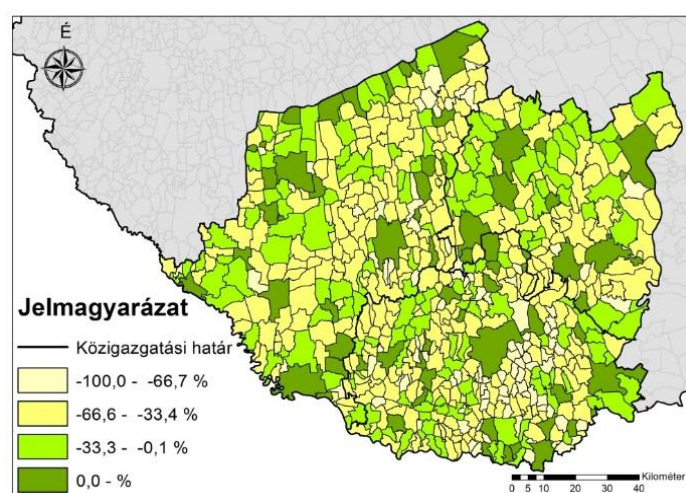
A kereskedelmi ellátás a helyi lakosság számára kielégítő. Az utóbbi években Szekszárd Bátaszékhez közeli déli határában felépült bevásárlóközpontjai ugyan elvonzzák a vásárlóerő egy részét, de több helyi kiskereskedelmi egység mellett a Bátaszék és Vidéke ÁFÉSZ négy üzlete, egy SPAR, egy CBA áruház gondoskodik a lakosság mindennapi ellátásáról. Bátaszéken hetente szombatonként működik piaci árusítás. A piacot az

önkormányzat működteti a 100%-os önkormányzati tulajdonban lévő Bát-Kom 2004 Kft. (7140 Bátaszék, Baross utca 1/A) által.

Az M6-os autópálya építése 2010 tavaszán fejeződött be. Az építkezést nagy érdeklődés kísérte, de a várva várt gazdasági fellendülés még várat magára.

1.8.1 A település gazdasági súlya, szerepköre

Egy település térségen belüli gazdasági súlya jól szemléltethető a munkaerő ingázásával (el- és odaingázás). A város a térségen belül pozitív hatást gyakorol a foglalkoztatottsági jellemzőkre, de gazdasági vonzáskörzete és súlya jellemzően ezen belül marad, illetve a településről is sokan ingáznak főként Szekszárd felé, de vannak, akik Bajára, Mohácsra, vagy esetleg Bonyhádra járnak a településről dolgozni.

Naponta ingázó foglalkoztatottak egyenlege Dél-Dunántúlon

1.8.2 A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

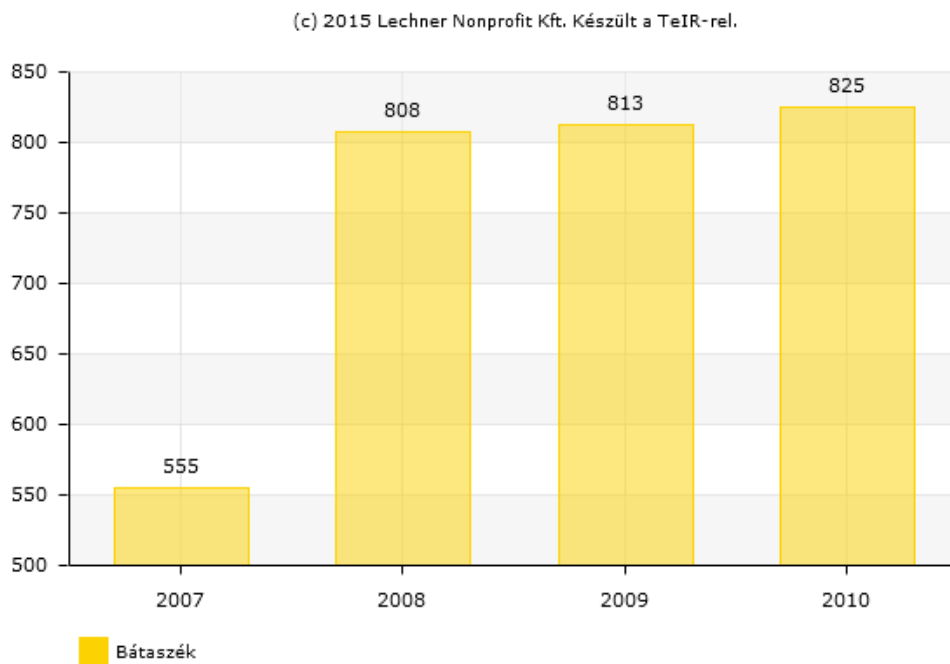
A településen a regisztrált vállalkozások számában elég nagy hullámzást észlelhetünk. A vállalkozásokat ez alapján 3 csoportban elemeztük, 2007-ig, amely adatok a város IVS-ében is megjelentek, a következő elemzési fázis pedig 2007-2010-ig tart, majd a 3. 2011-től. Ebből megállapítható, hogy Bátaszéken a regisztrált vállalkozások száma a 2001-2007-es időszakot tekintve 2006-ban volt az elmúlt időszakban a legmagasabb, 604 db-bal, de ezek közül nem működött mind. A működők száma 2002-ben volt a legmagasabb,

420 vállalkozással. 2007-ben a vállalkozások száma 555 db volt, ami után 2008-ban ez a szám ugrásszerűen megnőtt 808 db-ra. A következő években ezt a mérték lett a jellemző, de ez után is kisebb növekedés volt tapasztalható, mert 2009-ben 813, majd 2010-ben 825 vállalkozás volt a településre bejegyezve. 2011-ben maradt a 825, 2012-ben volt egy kis visszaesés, akkor 818 vállalkozást jegyeztek, de 2013-ban ezek száma már 834 db lett.

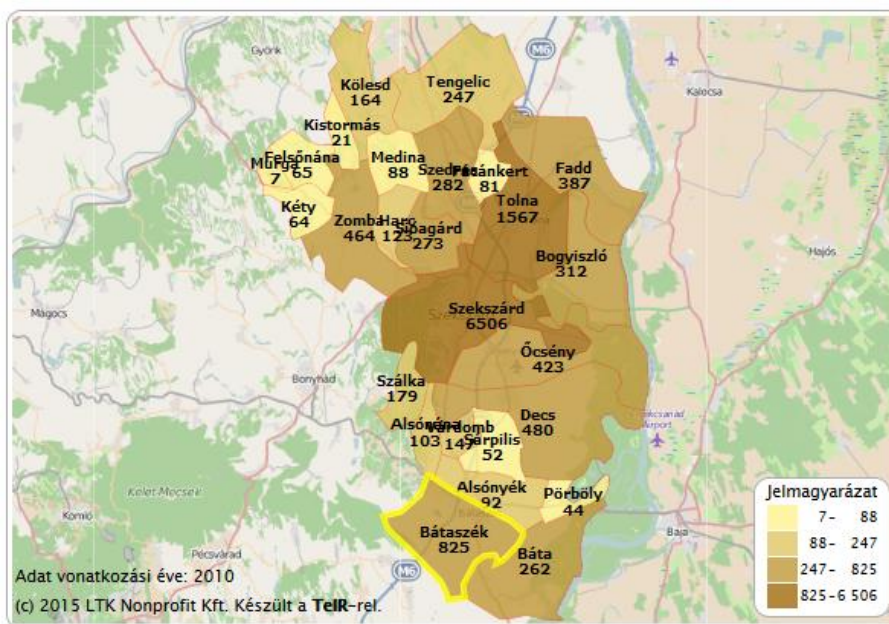
A regisztrált vállalkozások tekintetében a 2007-ig tartó időszakban, mint említettük, a 2000-es évek eleje volt jelentős. Azt követően a 2008-2010-es időszakban sem érte el azt a szintet a vállalkozások száma, 2010-ben 342 volt.

Időszak	Regisztrált vállalkozások száma (átalakulásra kötelezett és megszűnő gazdálkodási formákkal együtt, év végén) (db)	Működő vállalkozások száma (átalakulásra kötelezett és megszűnő gazdálkodási formákkal együtt, az év során, vállalkozási demográfia szerint) (db)
2001. év	597	403
2002. év	596	420
2003. év	594	405
2004. év	604	396
2005. év	589	388
2006. év	553	368
2007. év	555	347

Regisztrált vállalkozások szám szerint 2001-2007.

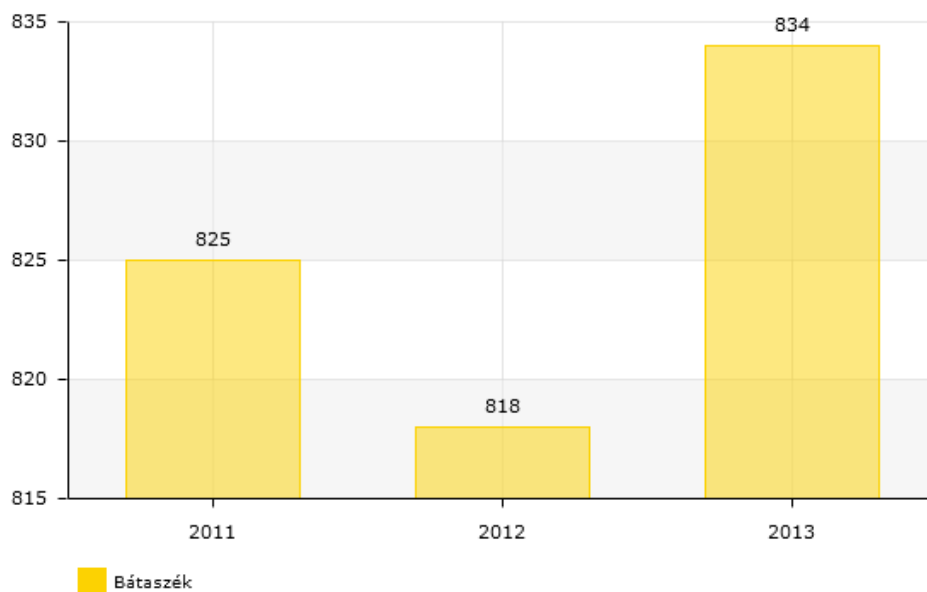

Regisztrált vállalkozások száma 2008-2010.

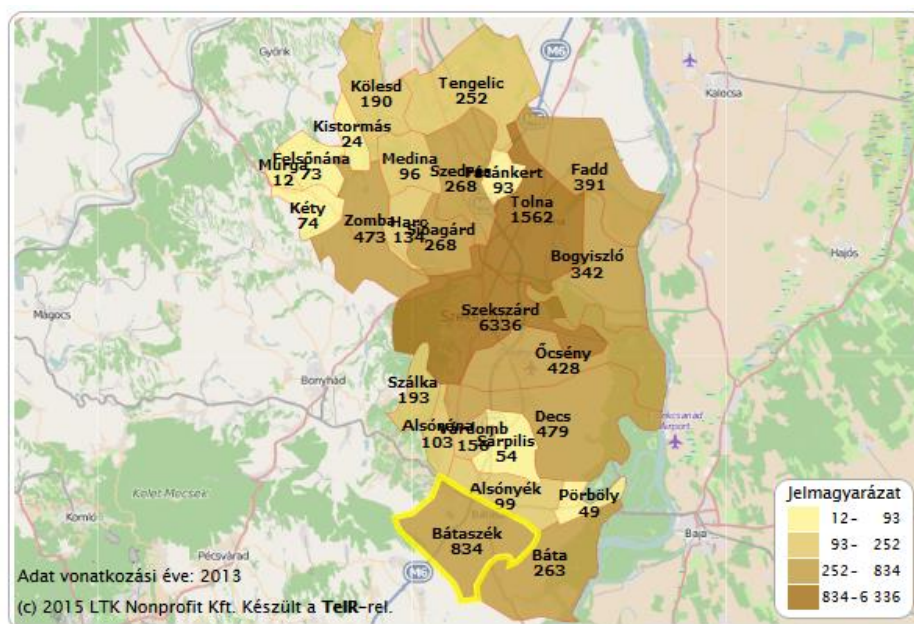

A szekszárdi térségben regisztrált vállalkozások száma települések szerint (2010.)

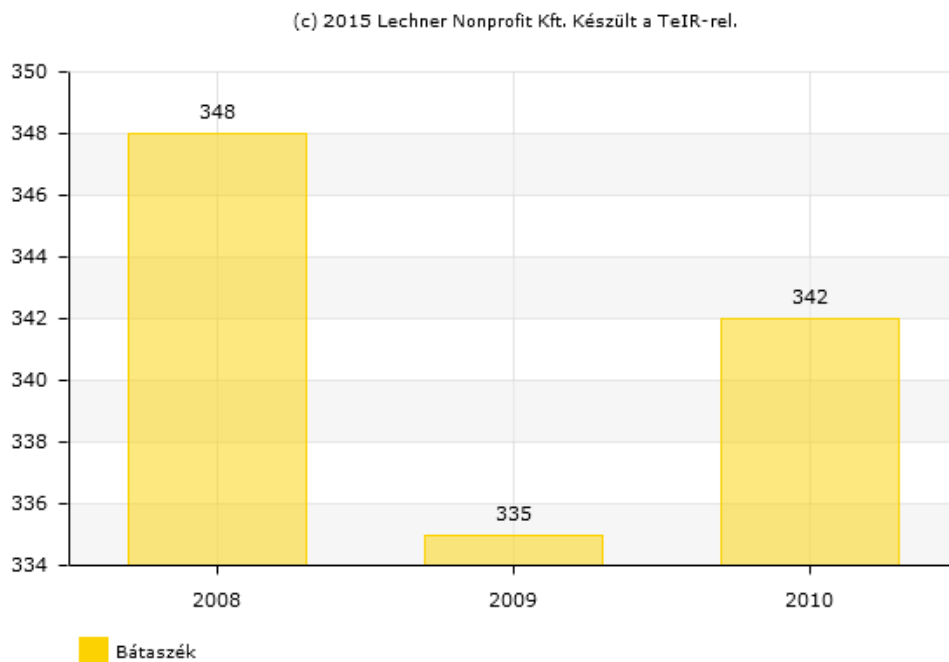
(c) 2015 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

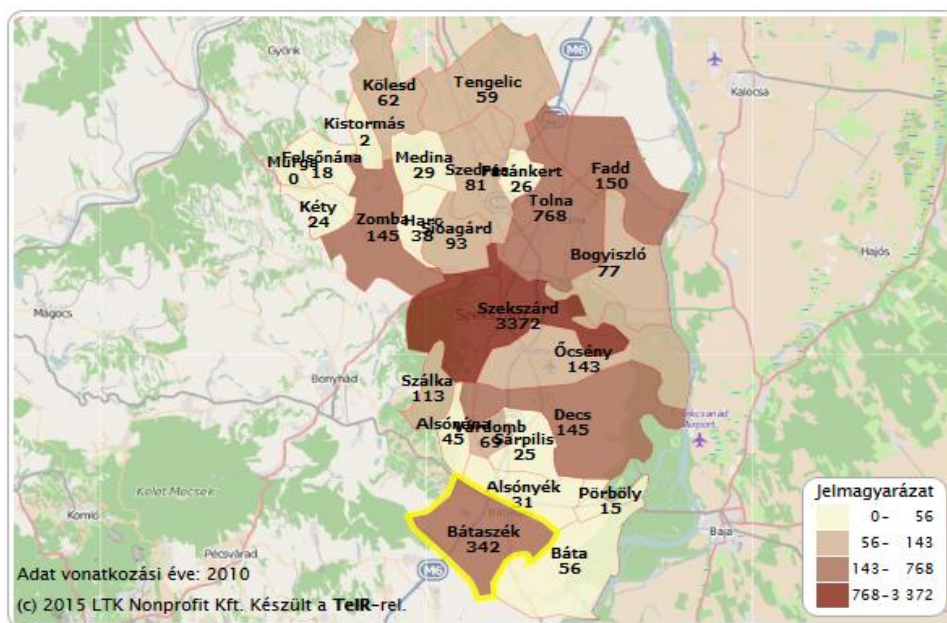
Regisztrált vállalkozások száma 2011-től

A szekszárdi térségben regisztrált vállalkozások száma települések szerint (2013.)

Működő vállalkozások 2008-2010.

A szekszárdi térségben működő vállalkozások száma településenként 2010.

Mint említettük már, ma is jelentős foglalkoztató a mezőgazdaság. A termőterületek nagy része – mintegy 2/3-a, 3330 ha – a szántóföld. Emellett jelentős a szőlő-és gyümölcskultúra. A város a szekszárdi borvidék szélén fekszik. Helyi gyümölcs és borfeldolgozásra is alakultak kisüzemek, amelyek a munkaerő szükségletüket helyi

lakosokból biztosítják. Az állattenyésztési potenciál is jelentős. A város nyugati részén egy több száz férőhelyes sertéstelep működik magántulajdonban, illetve a várostól délre egy szövetkezet 100 férőhelyes szarvasmarhatelepet tart fenn.

A mezőgazdaságban működő vállalkozások aránya az összes vállalkozáshoz képest 10% alatti. 2008-ban 9,48% volt, 2009-ben 8,66, majd 2010-ben kicsit emelkedett, 8,77% lett. Ez az arány a környékhez képest viszonylag alacsony, mert a járás környező településein ez a mutató több % ponttal magasabb értéket is elért, de a többi városhoz viszonyítva megyei átlagban is szép, a járás-, egyben megyeszékhely Szekszárd értékének pedig több mint 4-szerese.

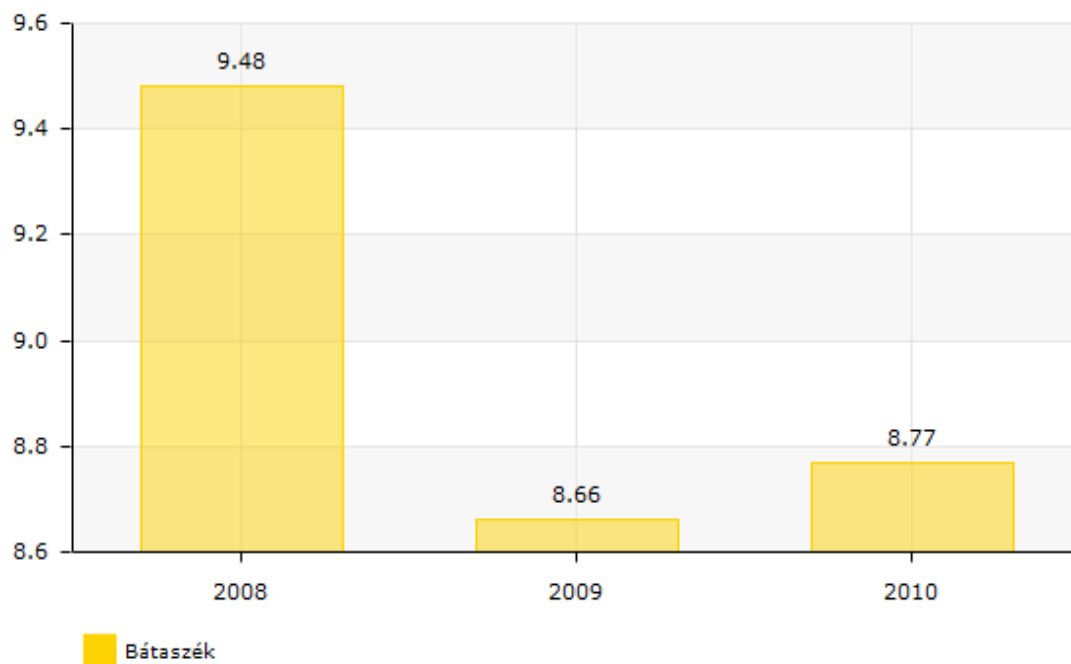
A mező- és erdőgazdaságban, valamint a halászati ágazatban működő vállalkozások száma ezek alapján a városban a következőképp alakultak:

2008: 33 db

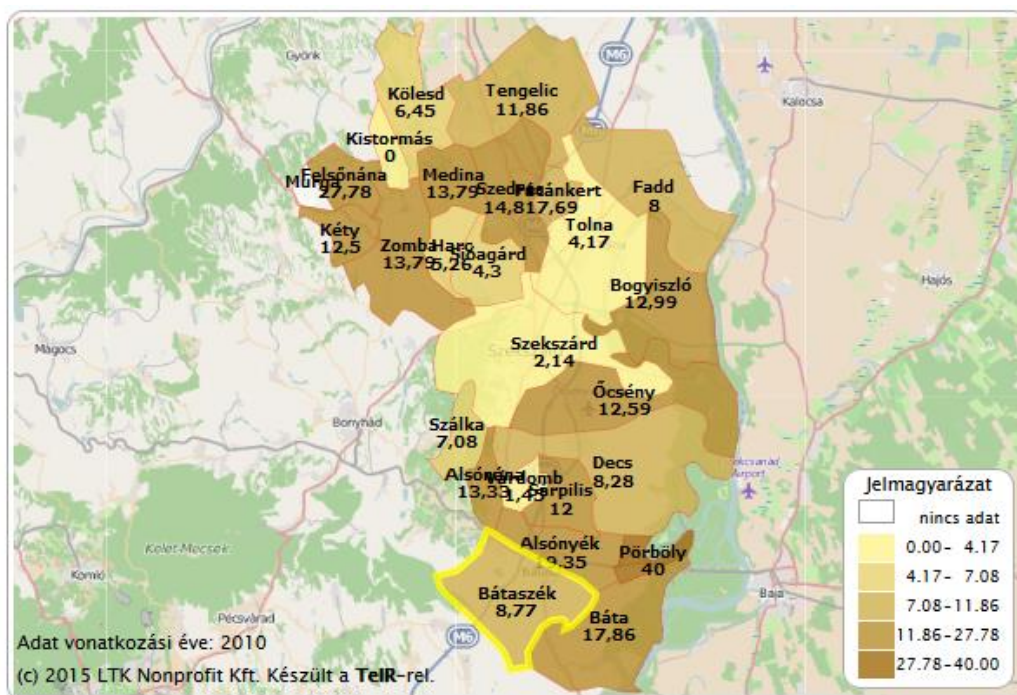
2009: 29 db

2010: 30 db.

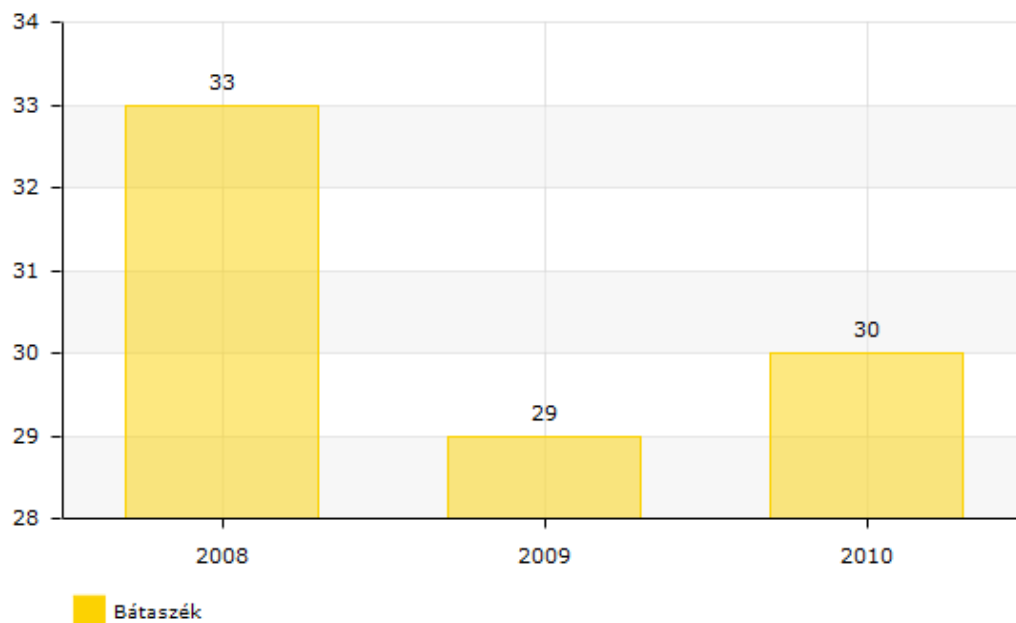
Mint említettük, arányaiban ezek a cégek 4-szer annyi %-ot képviselnek a városban, mint Szekszárdon, de ha számszerűen nézzük, akkor látható, hogy míg Bátaszéken az ilyen jellegű vállalkozások közül 2010-ben 30 db működött, addig Szekszárdon 72 db. Ettől függetlenül kistérségben csak Szekszárd és Tolna előzi meg számszerűen Bátaszéket ebben a kategóriában.

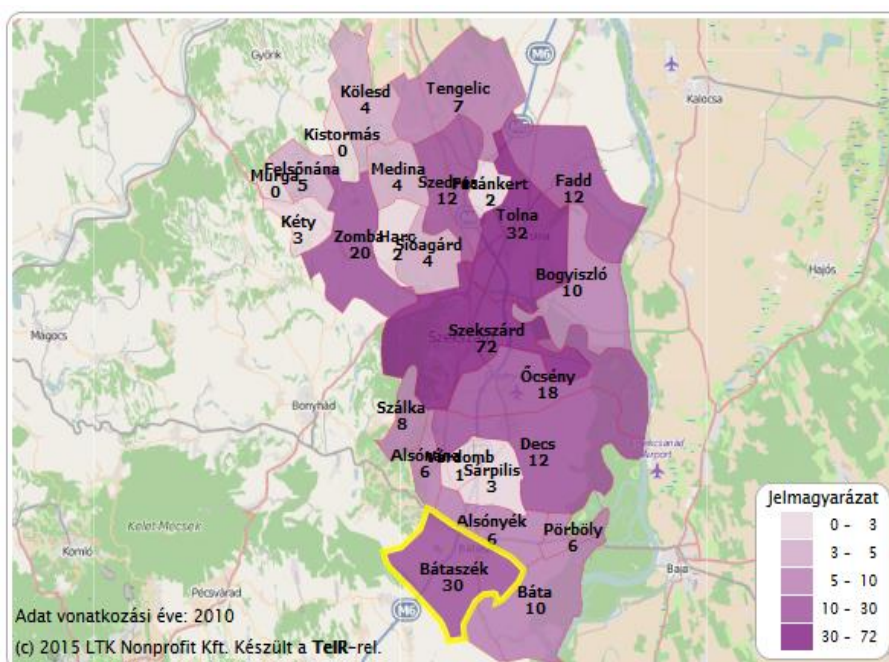
Mezőgazdaságban működő vállalkozások aránya 2008-2010.

A szekszárdi térségben működő mezőgazdasági vállalkozások aránya a működő vállalkozásokhoz képest 2010.

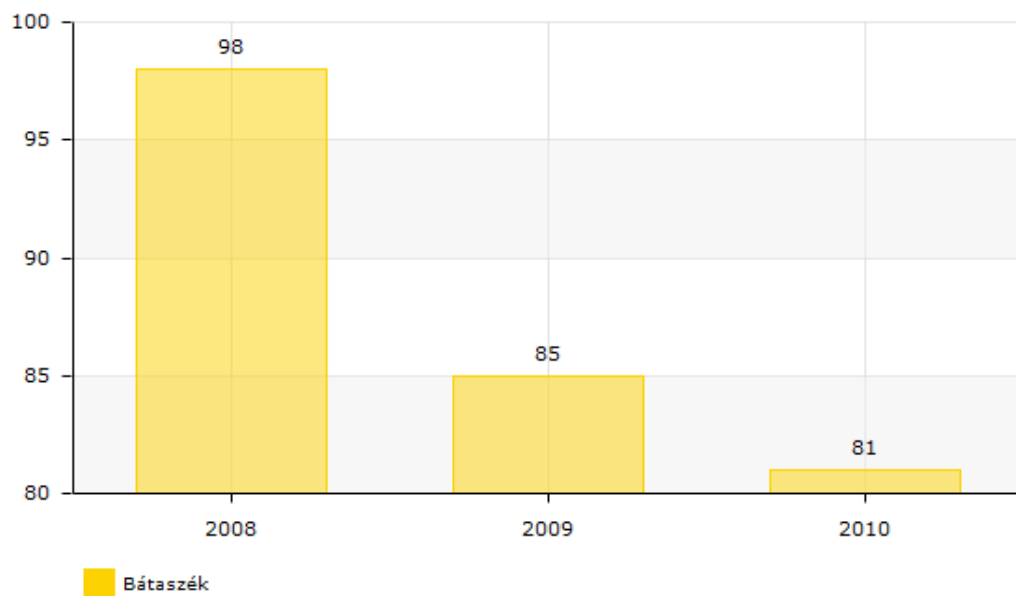

Erdő-, mező- vad- és halgazdaság területén működő vállalkozások száma Bátaszéken 2008-2010.

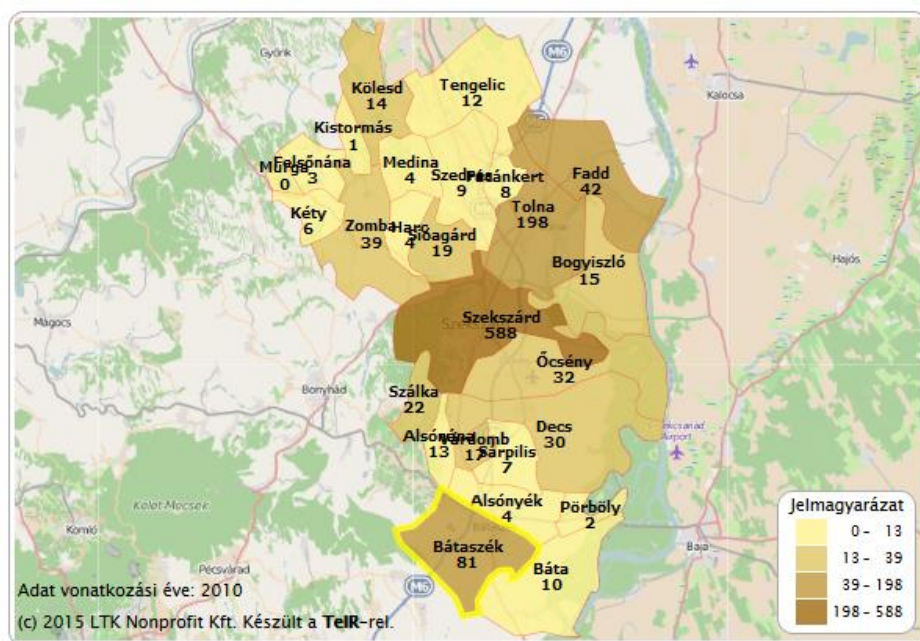

A szekszárdi térségben működő mező- erdő-, vadgazdasági és halászati vállalkozások száma településenként 2010.

A szekunder szektorban, iparban, építőiparban működő vállalkozások száma a városban egyre csökken. Még 2008-ban 98 db volt, addig 2009-ben már csak 85, majd 2010-ben 81. E téren a térségben csak Szekszárd és Tolna előzi meg ebben.

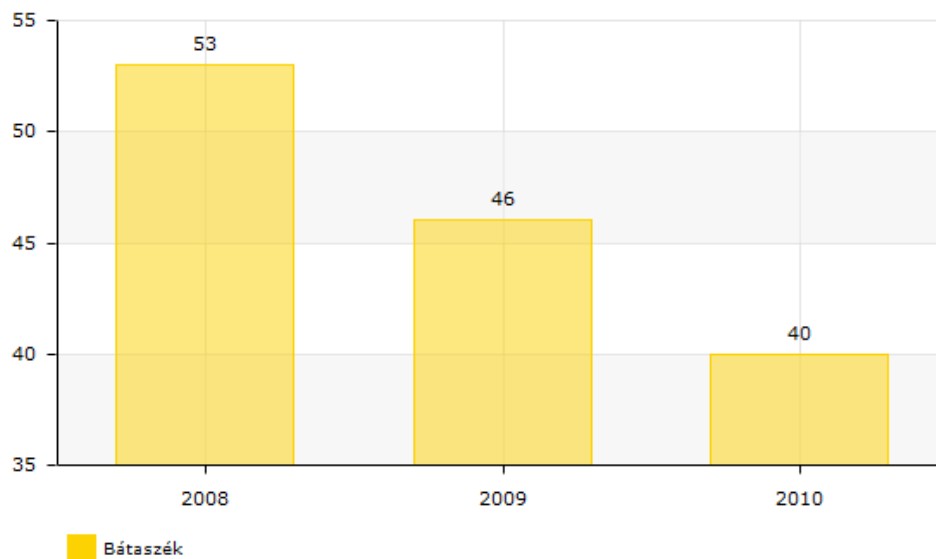

Ipari- és építőipari vállalkozások száma Bátaszéken 2008-2010.

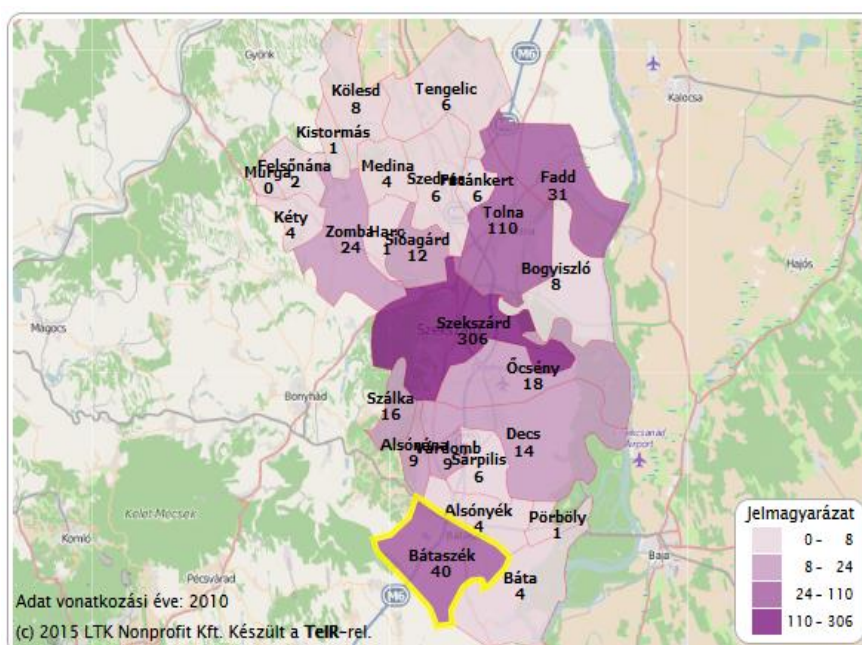

Ipari- és építőipari vállalkozások száma térképen (2010.)

Fentiekből kifejezetten építőiparban a következők voltak a mutatók, illetve az az alábbiak alapján viszonyult a többi településhez:

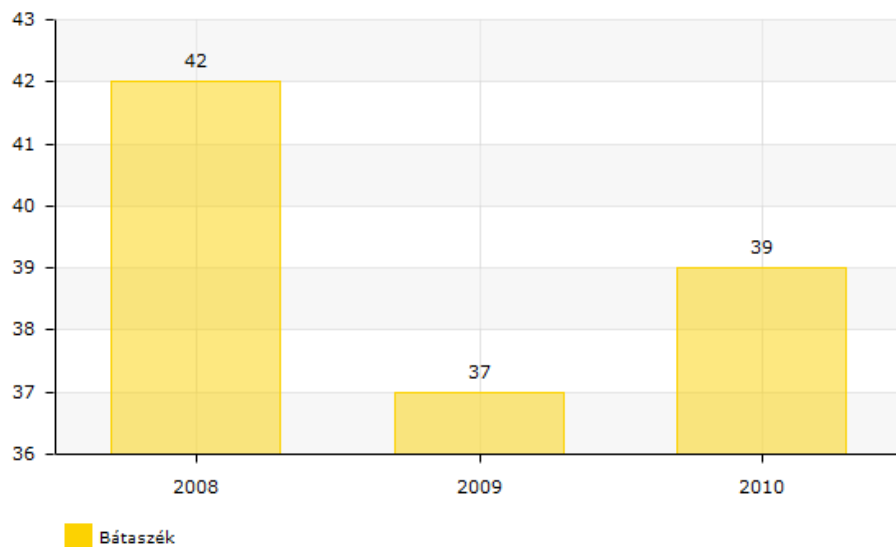

Építőipari vállalkozások száma Bátaszéken 2008-2010.

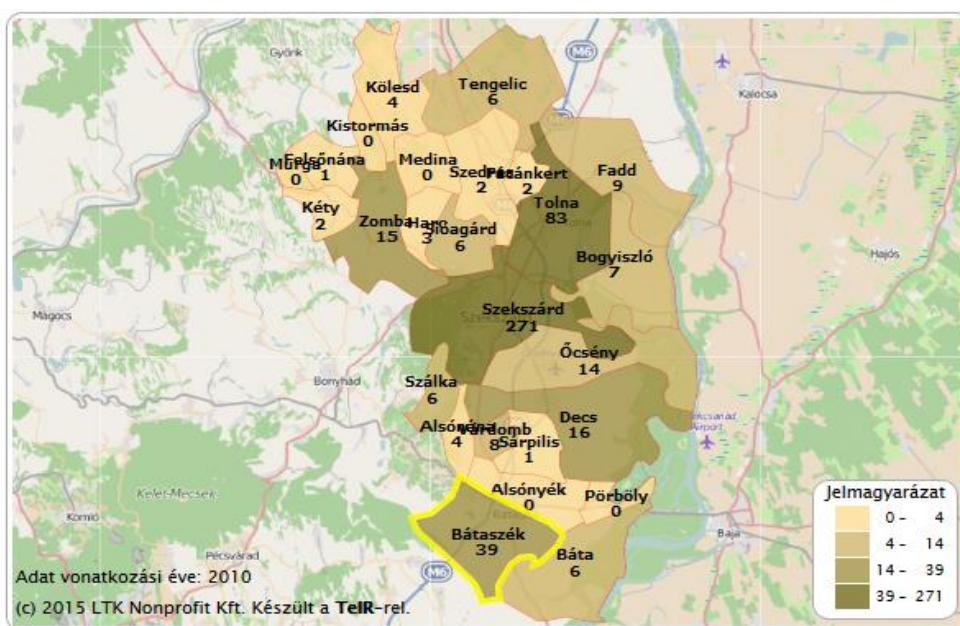

Építőipari vállalkozások száma térképen (2010.)

Bátaszéken bányászatban és kőfejtésben, villamosenergia-, gáz- és gőzellátás területén működő, légkondicionálással foglalkozó, nemzetgazdasági ágban működő vállalkozás nem működik, hasonlóan az egész térséghez. A feldolgozóiparban viszont viszonylag magas az arány. 39 db cég végzett ilyen jellegű tevékenységet 2010-ben.

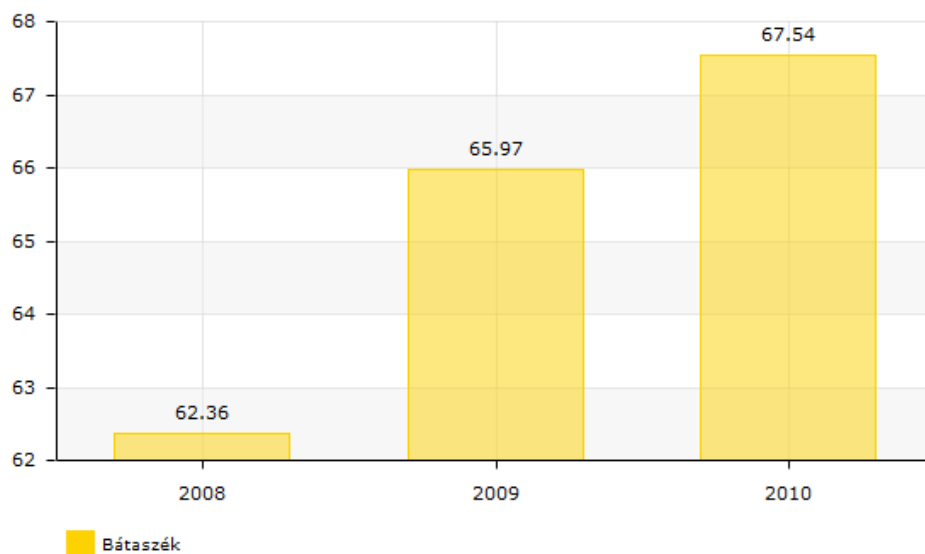

Feldolgozóiparban működő vállalkozások száma Bátaszéken 2008-2010.

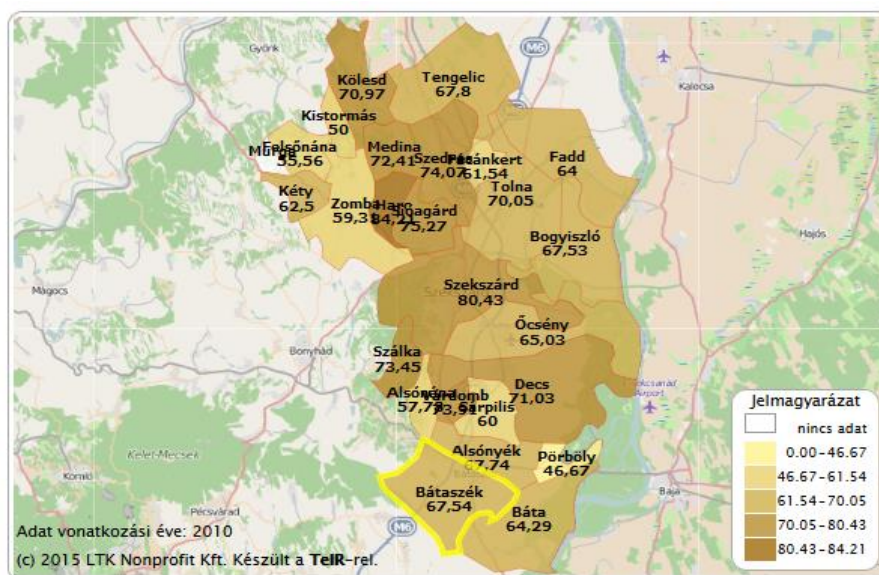

Feldolgozóipari vállalkozások száma térképen (2010.)

Szolgáltatások tekintetében Bátaszéken egyre emelkedik a vállalkozások aránya. A szolgáltatási szektor amúgy is magas százalékot képviselt mindig a település életében hasonlóan a térséghez, ahol a mutatóival középmezőnyben áll.

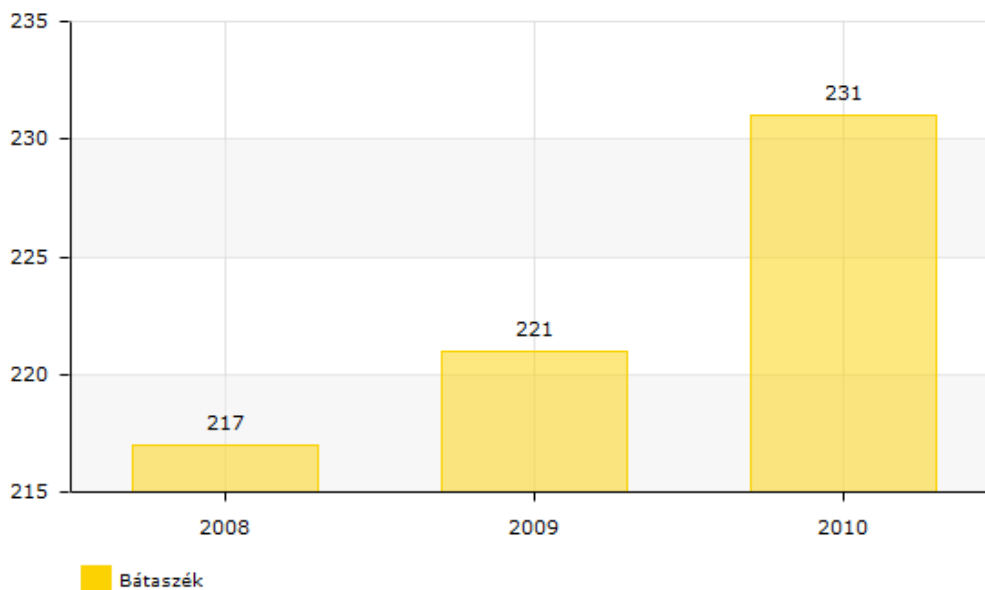

Szolgáltatásban működő vállalkozások aránya Bátaszéken 2008-2010.

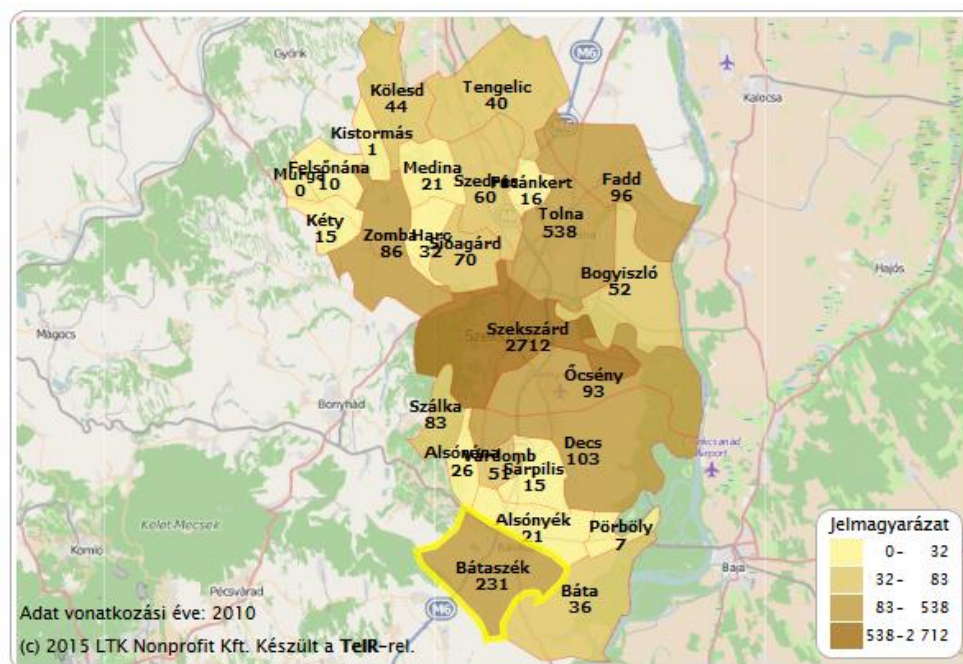

Szolgáltatásban működő vállalkozások aránya térképen (2010.)

Fenti adatok számszerűsítve a következő képet mutatják:

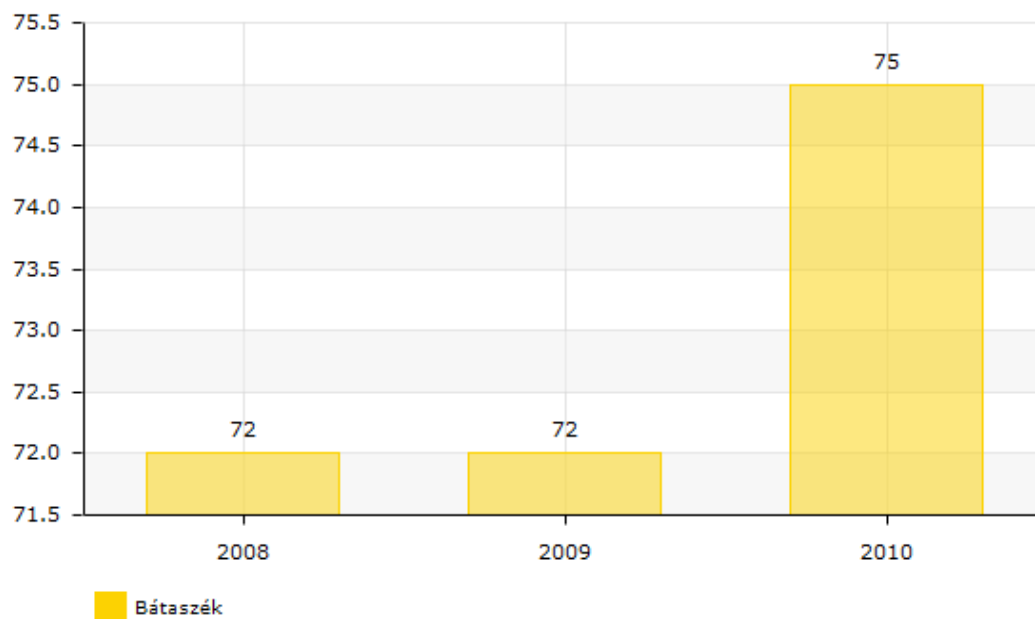

Szolgáltatásban működő vállalkozások száma Bátaszéken 2008-2010.

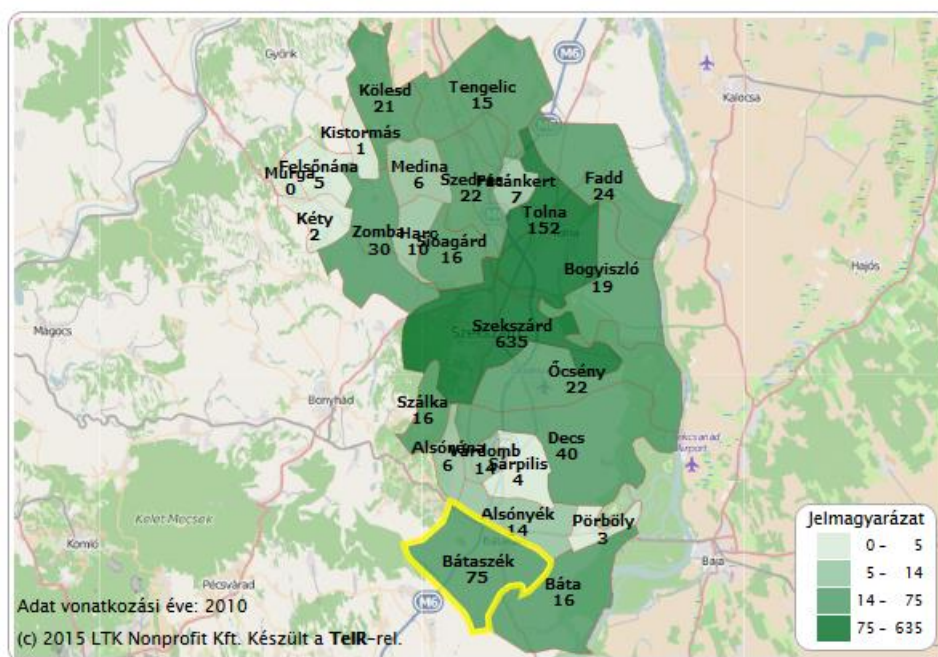

Szolgáltatásban működő vállalkozások száma térképen (2010.)

Kereskedelemben működő vállalkozások száma messze elmarad Szekszárdtól, de kisvárosi szinten a kereskedelmi egységek száma kielégítőnek mondható, s növekvő számot mutat. 2010-ben 75 ilyen vállalkozása volt a városnak.

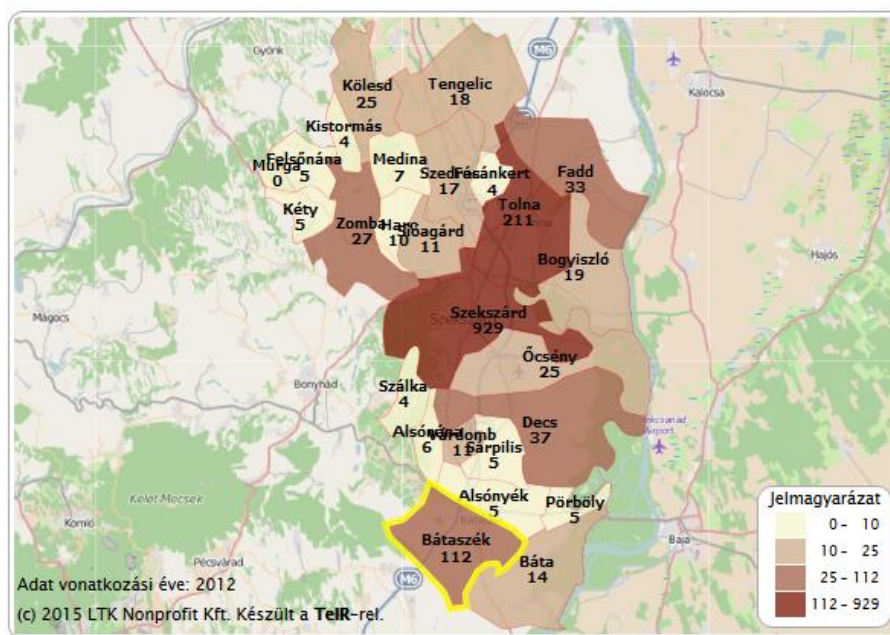

Kereskedelemben működő vállalkozások száma Bátaszéken 2008-2010.

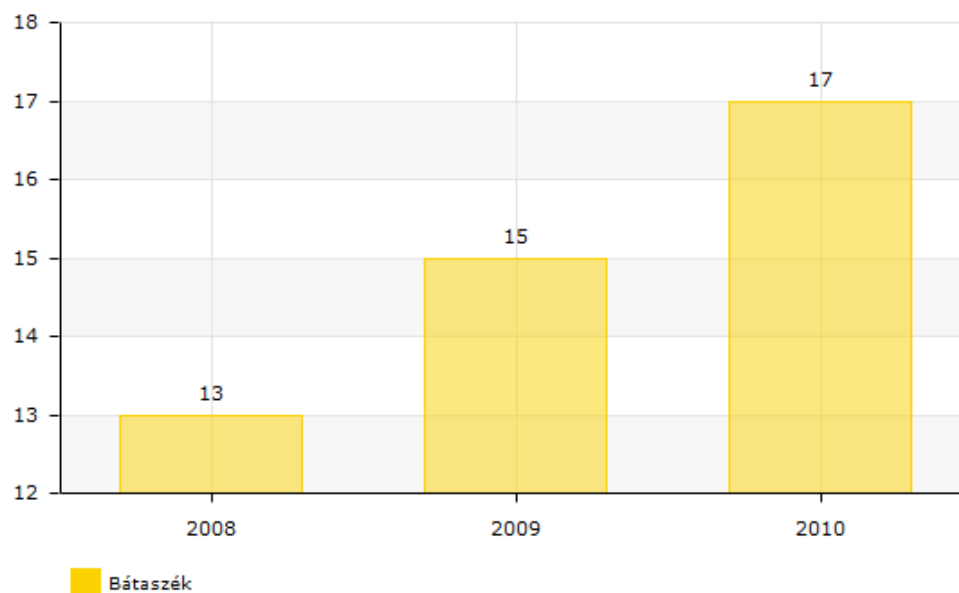
Kereskedelemben működő vállalkozások száma térképen (2010.)

A kereskedelmi hálózati egységek száma 2012-ben 112 db volt. Ebből élelmiszer jellegű 22, ruházati szaküzlet 9, vendéglátóhely 31 db.

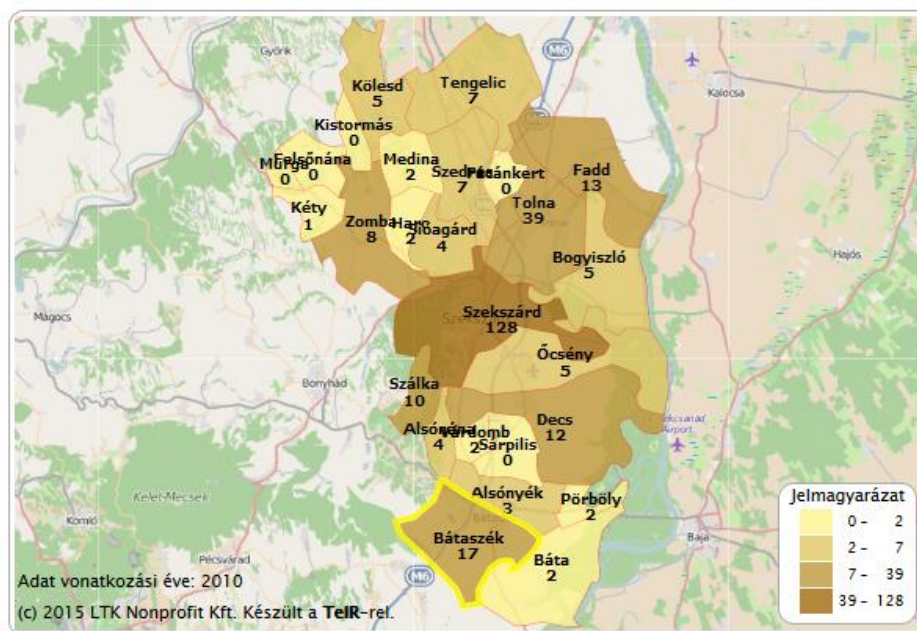

Kereskedelmi hálózati egységek száma területi bontásban 2012.

A vendéglátó- és szálláshely-szolgáltatással foglalkozó vállalkozások száma növekszik a városban, a térséget nézve ezek száma, aránya kielégítőnek mondható.

Vendéglátásban és szálláshely-szolgáltatásban működő vállalkozások száma Bátaszéken 2008-2010.

Vendéglátásban és szálláshely-szolgáltatásban működő vállalkozások száma térképen (2010.)

Látnivalók Bátaszéken:

- Cikádori Ciszterci Apátság Romkertje,
- Nagyboldogasszony plébániatemplom,
- Református imaház,
- Csanády Gyűjtemény,
- Egyháztörténeti gyűjtemény,
- Szentháromság szobor,
- 1848-as emlékmű,
- Kálvária kápolna
- Máriahilf v. Segítő Szűz Mária kápolna,
- Nepomuki Szent János kápolna,
- Szent Flórián szobor,
- Szent Orbán kápolna,
- Városháza barokk kapuval,
- Erdészeti Iroda barokk műemlék épülete,
- Vasútállomás épülete,
- Mező-féle kúria,

- Bátaszéki Tájház,
- Bátaszéki Nemzetiségek parkja,
- Mai hegyközségi iroda – a Számvevőség épülete (2015. augusztus 20-tól két állandó kiállítással az emeleten: Nagy László honvédfelszerelés-gyűjteménye és dr. Hermann Egyed István hagyatéka),
- Városi Tanuszoda,
- Cikádor Általános Iskola épülete,
- II. Géza Gimnázium épülete,

Pincészetek:

- Mauthner Pincészet,
- Werner Pincészet
- Szeleshát Pincészet

Borfeldolgozó:

- Agrinvestrealestate Kft.

Éttermek:

- Talizmán Vendéglő,
- Budai Vendéglő,
- Tir Motel étterem
- Tercia Étterem

Kávéház:

- Iparos Kávézó

Cukrászda:

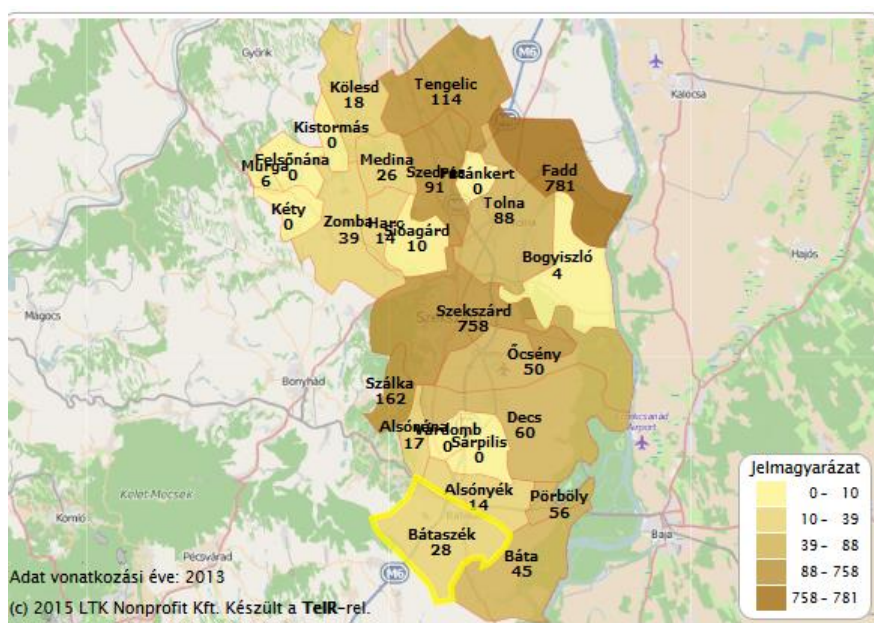
A városban két cukrászda található, sajnos egész éves nyitva tartással egyik sem rendelkezik.

Bátaszék szálláshelykínálata meglehetősen szegényes. Szükség lenne egy panzióra, ahol 20-30 főt is el lehetne szállásolni. Emellett egyetlen színvonalas étterem sincs. Fontos

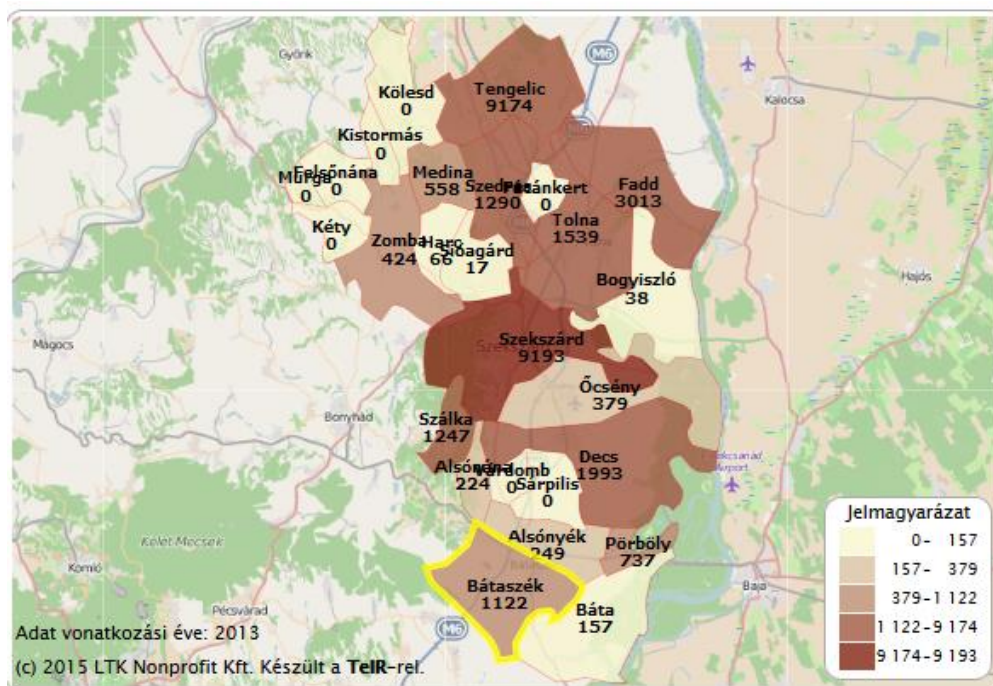
lenne egy étterem kialakítása, amely mellett egy kávézó is üzemel. Bátaszék gazdag a vonzerőkben, de sajnos a fogadóképesség nincs arányban a látnivalókkal.

Ez azért is fontos, mert a város egyik jövőben tervezett irányvonala a turizmus irányába való határozottabb elmozdulás, hiszen Bátaszéken sok a látnivaló és színes, egyedülálló programjai is vannak (pl. gasztronómiai est, II. Géza koronázási menet és ceremónia, pünkösdi rétesfesztivál). A hagyományos rendezvényeiket továbbra is szeretnék megtartani, illetve bővíteni. Érdekes komplett turisztikai programokat kidolgozni a közeljövőben, akár a térséggel közösen, összefogva. Ezek lehetnek egy napos programok (pl. a Gemenci kisvasúttal összekötve vagy a borászokat is bevonva – borkóstolással egybekötött vacsora), de ha lesz szálláslehetőség, érdemes több napon át tartó programokat is összeállítani. Jelenleg készül egy turisztikai koncepció – fejlesztési terv a városról.

A városban az összes szálláshely férőhelyeinek száma 2013-ban 28 volt, ami a város rangjához és méretéhez képest némiképp elmarad a térségtől, pláne, hogy a vendégforgalom száma folyamatosan nő. Még 2007-2011-ig a vendégforgalom száma éves szinten 280 fő körül mozgott, addig 2013-ban ugrásszerűen annak többszörösére nőtt, s száma elérte a 1122 főt. Ezzel a szálláshelyek száma aránytalanságot mutat a térséghez képest.

Térségi szálláshely férőhelyszámok 2013.

Vendégszámok térségi szinten 2013.

Fentiekén túl működnek vállalkozások pénzügyi, biztosítási, szállítmányozási területeken is, de számuk nem jelentős. A szakmai, tudományos területen működő vállalkozások aránya azonban meglepően magas a környékhez képest. Nyilván Szekszárd és Tolna után elmarad a település, de a környező településekhez képest nagyon jelentős az itt működő 9 ilyen jellegű cég. Ugyanennyi volt a száma 2010-ben az oktatás területén foglalkozó cégeknek is, humán-egészségügyi szolgáltatás terén pedig 13. Művészettel, szórakoztatással csak 5 fő foglalkozott a városban, míg az egyéb szolgáltató cégek létszáma csökkent ugyan, de még így is 2010-ben elérte a 16 db-ot. Mára ez tovább nőtt. Jelenlegi szálláshelyek a településen:

- Tir Motel - étterem – 8 db 2-3 ágyas szoba, 50 fős terasz és bár, parkolási lehetőség
- Kolping Ház (zarándokszállás), férőhelyek száma: 10 fő
- Turistaház és munkásszálló a Budai utca 142. alatt – családi ház, melybe várják az átutazó turistákat, munkatársakat, 4 szoba, 2 fürdőszoba, férőhelyek száma: 11

1.8.3 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fejlesztési elképzelése

A regisztrált vállalkozások száma az előzőekből kiderült, hogy 834 (2013. év).

A statisztikai adatgyűjtéseknél sajnos az évek során változások álltak be, hiszen például 2003-ig mind regisztrált, mind a működő vállalkozásokat nyilvántartották megyei szinten. Kistérségi és városi szinten már nem. Így mindenféle központi statisztika a regisztrált vállalkozásokat, gazdasági szervezeteket méri, nem a működőket.

Ezen kívül az ágazati besorolásokat is módosították, mert 2006-tól 3 nagy szektort tartanak nyilván a publikált adatokban.

Bátaszék város tekintetében megállapítható hogy a primer és szekunder ágazatok súlya alacsonyabb a terciér szektoréhoz képest. Ez az arány rosszabb arányokat tükröz, mint a régiós vagy országos átlag. Ez az összetétel valamivel kedvezőtlenebb, mint az országos átlag, de a régiós átlagnak megfelelő.

A 3 legnagyobb helyi adót fizető, meghatározó cég:

- Alisca Bau Zrt. 7140 Bátaszék, Bonyhádi utca 30.
- BÁT-GRILL Kft. 7140 Bátaszék, Mohácsi út
- Bátmetall Kft. 7140 Bátaszék, Szentháromság tér 3.

Az Alisca Bau Zrt. mély és magasépítési tevékenysége országszerte ismert. Szennyvízcsatorna-hálózat, szennyvíztisztító telep, támfalépítés és pince megerősítés, csarnoképítés, műemléki épületek felújítása tartozik tevékenységük körébe.

A BÁT-GRILL Kft baromfivágóhíd és feldolgozó üzeme jelentős szerepet játszik a környék, sőt szinte egész Magyarország baromfihússal való ellátásában és egyben a város legtöbb dolgozót foglalkoztató üzeme.

A Bátmetall Termelő és Kereskedelmi Kft. zsírzó gombok, zsírzó szelencék, fémforgácsolással készült termékek, fém munkavédelmi eszközök, kötények, kesztyűk (lánckesztyűk) gyártásával foglalkozik.

Fejlesztési elképzeléseik tekintetében nem nyilatkoznak a cégek nagyon bőbeszédűen, de a BÁT-GRILL Kft igyekszik tovább bővíteni telephelyét, illetve egy innovatív termelési megoldásban is gondolkodik, melyek a termelés bővítését eredményezheti, így pozitív hatással lehet a településre.

Az Alisca Bau Zrt-t közműépítésekkel foglalkozik, fő megbízóiak emiatt a települési önkormányzatok. Tőlük a munkákat többségében közbeszerzés útján nyeri el, amiket a települések uniós támogatások által finanszíroznak. Mivel a 2007-13-as Uniós tervezési ciklus most zárul, a következő ciklus eredményei kivitelezés terén pedig még nem realizálódnak egy darabig, így a cég a fejlesztési elképzelései tekintetében jelenleg óvatosan nyilatkozik, illetve halasztja azokat. Terve azonban olyan beruházások eszközölése, amivel több lábon állhat a jövőben, illetve eszközbeszerzésben gondolkodik.

A Bátmetall Kft. esetleg eszköz és technológiafejlesztésben gondolkodik.

Fentiek mellett Bátaszék földrajzi adottságaiból eredően erős mezőgazdasági hagyományokkal rendelkezik. A mezőgazdaság különböző ágainak termeléséhez a síkság és dombvidék találkozása teremt kedvező feltételeket. A Szekszárd és Mohács közötti dombvidék keleti lejtőin és fennsíkjain évszázadok óta virágzó gyümölcs- és szőlőkultúra alakult ki, és meghatározó a gabonatermelés is. A szőlő nagy hányada modern, nagyüzemi telepítés. A településen ma is üzemel a Búzakalász Mezőgazdasági Szövetkezet és a Szekszárdi Mezőgazdasági Rt. Szőlészete és gyümölcsöse, de jelentős földterületek kerültek magántulajdonba. A Gemenci Állami Erdő és Vadgazdaság Rt. üzemegysége a Bátaszéki Erdészet. Feladata az erdőterület folyamatos kezelése és megőrzése, illetve az újraerdősítés.

1.8.4 A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F, stb.)

Bátaszék fontos közúti és vasúti csomópont ma is - annak ellenére, hogy a régióközpontot a várossal összekötő Pécs-Bátaszék vasútvonal megszűnt -, mert két fontos vonal - a Pécs-Budapest, illetve a Dombóvár-Baja vonal – itt keresztezi egymást. Továbbá a településen halad át és találkozik az 56. sz. Szekszárd-mohácsi, illetve az 55.

számú szegedi (bajai) II. rendű főútvonal. Ezeken felül a közlekedési csomópont szerepen, illetve ez által az elérhetőségen, főleg annak minőségbeliségén és időbeliségén sokat javított a 2010-ben átadott M6-os Budapest-Pécs autópálya. A tömegközlekedést vasútállomás és távolsági autóbuszmegálló segíti.

Bátaszéken a képzettségi szint fejlesztendő, mivel a fiatalok elvándorlása miatt alacsony képzettségi szint, illetve elavult szaktudás jellemzi. De ez sajnos nem csak helyi, hanem jelenleg Magyarországon általános probléma. Nagy hiány mutatkozik ugyanúgy a felsőfokú végzettséggel bírók körében, mint a szakmák tekintetében, ugyanakkor magas a munkanélküliségi mutató.

A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők

	Kutató- fejlesztő helyek száma	K+F helyek számított létszáma	Ebből: kutatók számított létszáma	Összes K+F ráfordítás (M Ft)	Ebből	
					K+F költség	beruházás
Közép-Magyarországi régió	1339	16273	11451	163076,2	131329,2	31747,0
Közép-Dunántúli régió	185	1429	972	11336,8	9571,8	1765,0
Nyugat-Dunántúli régió	210	1268	842	9431,2	8256,5	1174,7
Dél-Dunántúli régió	235	1628	822	6926,1	5733,8	1192,3
Baranya megye	174	1371	682	5495,2	4574,8	920,4
Somogy megye	47	144	92	1058,6	815,5	243,1
Tolna megye	14	113	48	372,3	343,5	28,8
Észak-Magyarországi régió	172	1152	736	7362,9	6349,8	1013,1
Észak – Alföldi régió	310	20108	1351	18113,5	15211,6	2901,9
Dél- Alföldi régió	336	2203	1373	16641,3	14992,7	1948,6

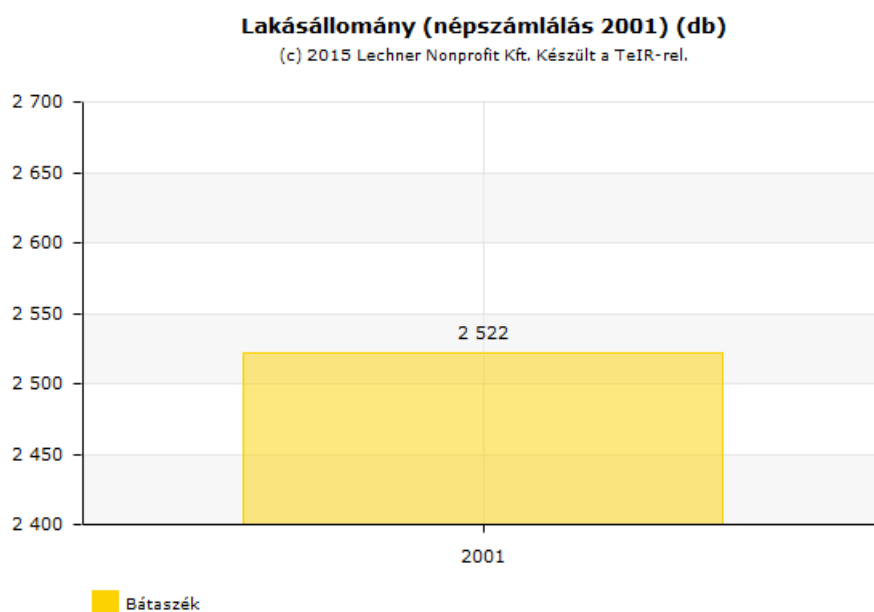
Tolna megye K+F helyzete régiós és országos összehasonlításban, 2006

A kutató helyek tekintetében a Dél-Dunántúli régió a 4. helyen áll, de K+F ráfordítás esetében az utolsó a régiók rangsorában. Tolna megye minden K+F tekintetében csak Nógrád megyét előzi meg, így az utolsó előtti a megyék rangsorában.

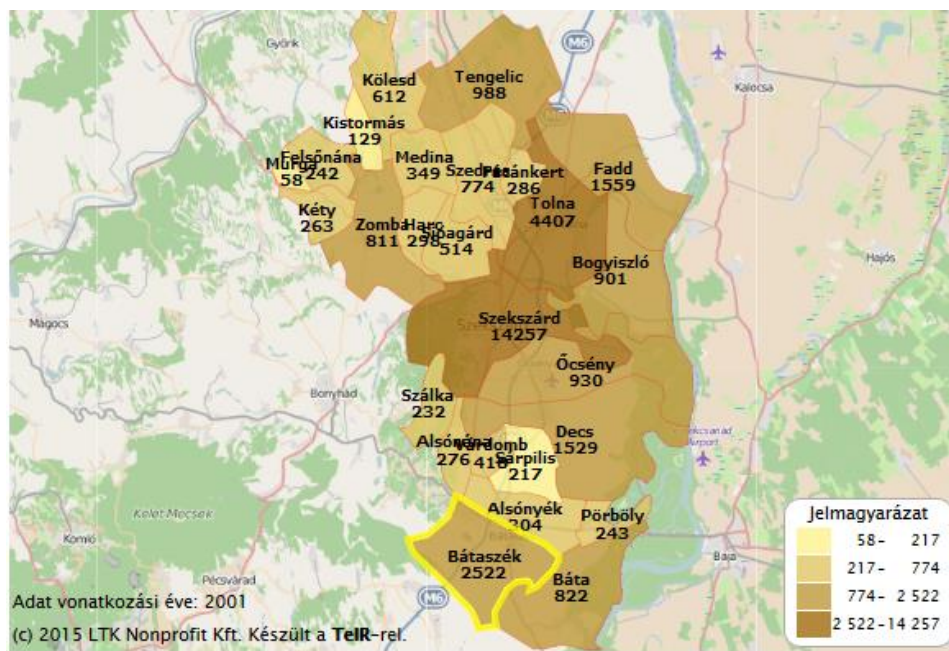
Bátaszék estében pedig egy ilyen táblázat nem tölthető ki. Vannak a cégeknek innovatív fejlesztései, de nem olyan volumenű, hogy az meghatározó lenne a térségben. Azok inkább csak a saját üzemeltetésükre terjednek ki, azaz K+F ráfordítást, ha bővebben értelmezzük csak akkor találhatnánk valamit a feldolgozó ipari cégeknél. Tehát a város K+F potenciálja szinte nullának vehető.

1.8.5 Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

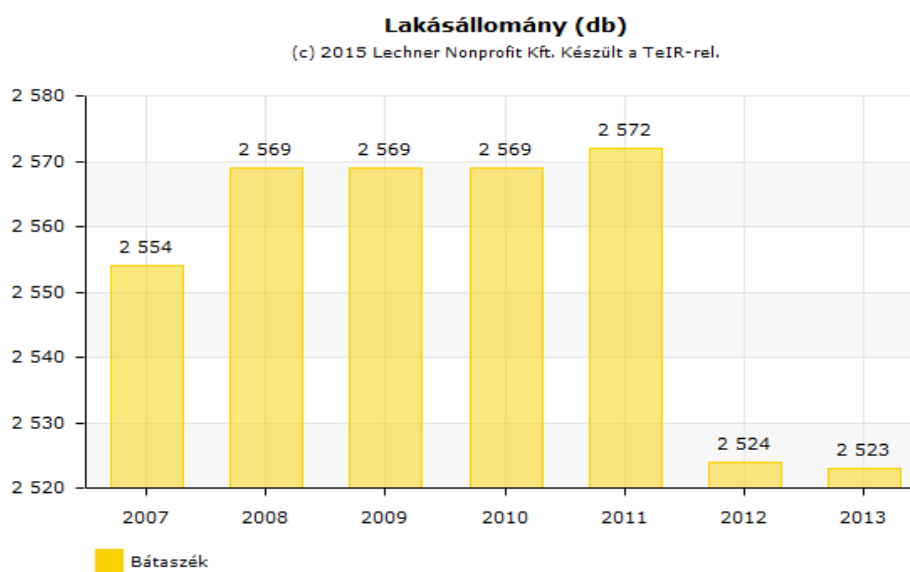
Bátaszéken 2007-től 2011-ig emelkedett a lakásállomány száma, majd 2012-ben visszaesés volt tapasztalható, ami számokban azt jelenti, hogy 2007-ben 2554 lakást tartottak nyilván, ez a szám 2011-re 2572-re emelkedett, majd a 2007-es alá, 2524-re csökkent 2012-ben. Ez kb. megfelel a 2001-es bátaszéki adatoknak, amikor is a népszámlálás alkalmával 20522 lakást tartottak nyilván. Lakásállományával mérete miatt a térségben a 3. helyet foglalja el a járási és megyei székhely Szekszárd, valamint Tolna után.

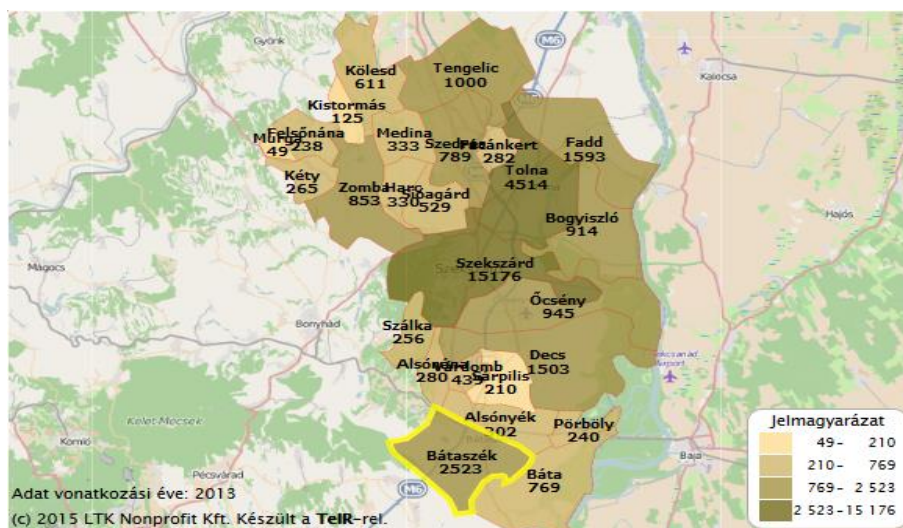
Lakásállomány 2001.

Térségi lakásállomány 2001.

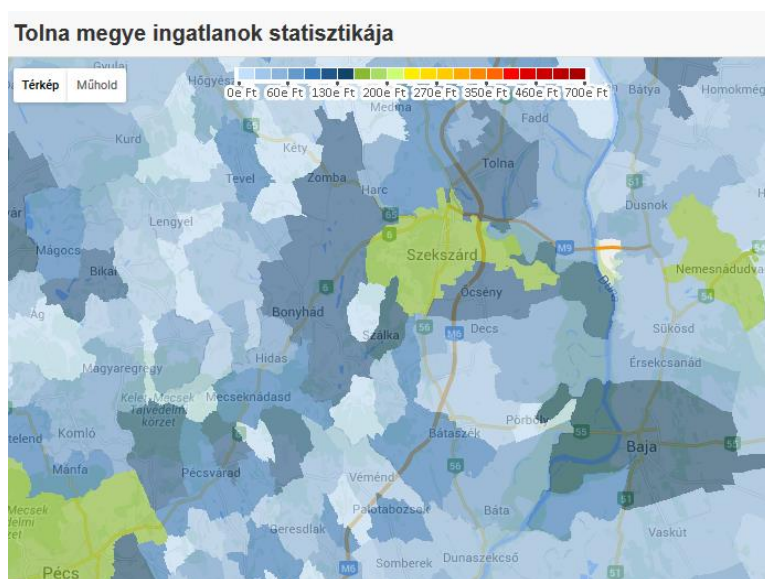

Lakásállomány alakulása 2007-2013.

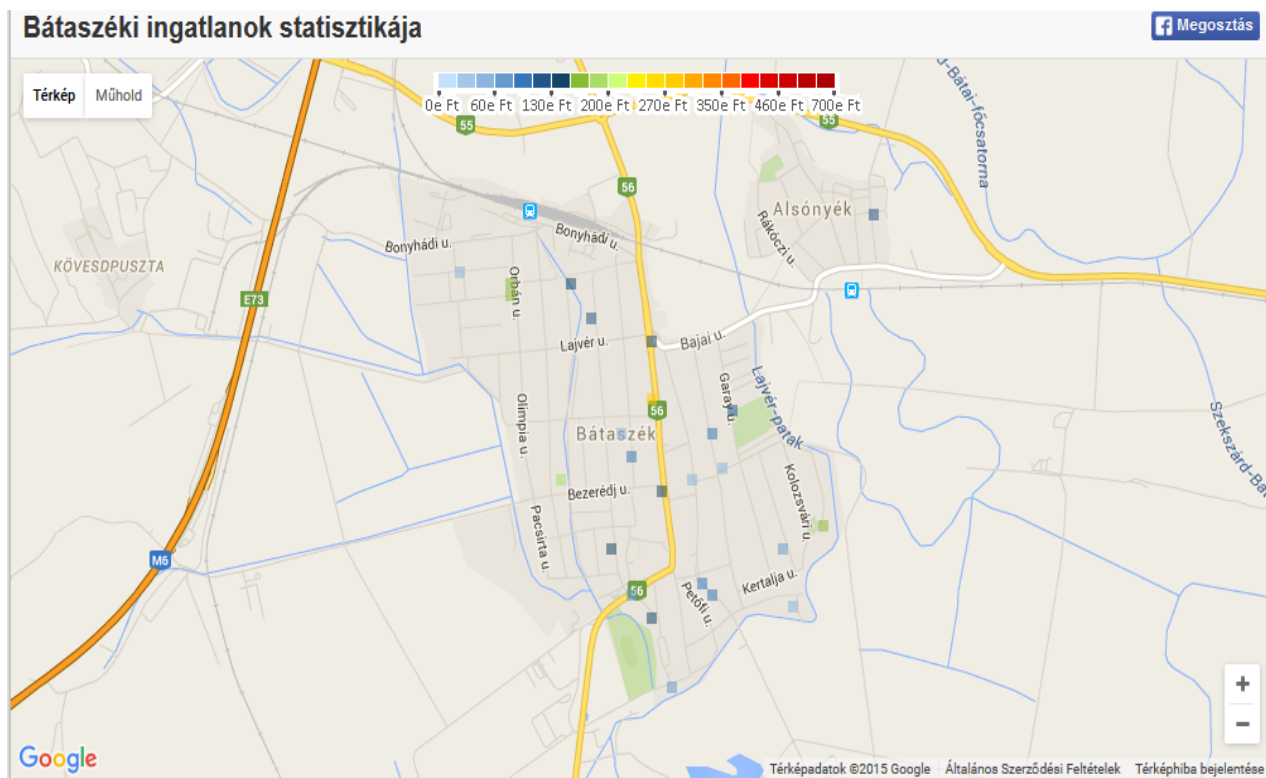

Térségi lakásállomány-helyzet 2013.

A bátaszéki ingatlanok árai négyzetméterenként 30 és 130e Ft között alakulnak, amivel a vidékies térségek jellemzőit mutatják.

Bátaszék és térsége ingatlanár adatai 2013.

A négyzetméterenkénti átlagos ingatlanárak alakulása Bátaszéken. 2013

1.9 AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA, A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE

1.9.1 Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

A Magyarország 2015. évi központi költségvetéséről szóló 2014. évi C. törvény határozza meg az önkormányzatok gazdálkodására ható rendelkezéseket, szabályozza a helyi önkormányzatok és központi alrendszer kapcsolatát, az önkormányzatok működéséhez nyújtott támogatások összegét és a felhasználását.

A 2015. évi költségvetési rendeletet Bátaszék Város Önkormányzatának Képviselő-testülete, 3/2015. (III.5.) önk.-i rendeletében fogadta el 2015 márciusában az alábbiak figyelembevételével:

Magyarország Alaptörvénye 32. cikk (1) bekezdés a.) és f.) pontjaiban és a (2) bekezdésében kapott feladatkörében eljárva, az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 23. § (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, valamint Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 120. § (1) bekezdés a.) pontjában, valamint a képviselő-testület és szervei szervezeti és működési szabályzatáról szóló 2/2011.(II.1.) önkormányzati rendelet 25. § (4) bekezdésében biztosított véleményezési jogkörében eljáró Pénzügyi és Gazdasági Bizottság, a Kulturális, Oktatási, Ifjúsági és Sportbizottság, továbbá a Szociális Bizottság véleményének kikérésével.

A költségvetés bevételeinek tervezett összege 1.032 431 e Ft. A kötelező feladatok bevételei: 708.109 e Ft, az önként vállalt feladatok bevételei: 220.862 e Ft, míg az állami (államigazgatási) feladatok bevételei: 31.586 e Ft. A működési bevételek tervezett összege: 908.852 e Ft, felhalmozási bevételek: 123.579 e Ft.

2015. évi tervezett bevételek	
Önkormányzati működési támogatás	385.574 e Ft
Működési és felhalmozási célú támogatásértékű bevétel	215.178 e Ft
Közhatalmi bevétel	243.735 e Ft

Intézményi működési bevétel	25.482 e Ft
Működési és felhalmozási célú átvett pénzeszköz	42.350 e Ft
Előző évi pénzmaradvány	118.164 e Ft
Finanszírozási bevételek	1.948 e Ft
Összesen	1.032.431 e Ft

A kiadások tervezett összege 1.032.431 Ft. A kötelező feladatok kiadásai 779.859 e Ft, az önként vállalt feladatok 110.908 e Ft, az állami (államigazgatási) feladatok kiadása 69.790 e Ft. Ezen belül működési kiadás 908.852 e Ft, felhalmozási kiadás 171.137 e Ft.

2015. évi tervezett kiadások	
Működési kiadások	845.645 e Ft
Felhalmozási kiadások	169.189 e Ft
Finanszírozási kiadások (fejlesztési kölcsön, értékpapír)	17.597 e Ft
Összesen	1.032.431 e Ft

A 2015. évi fejlesztésekhez kapcsolódó kötelezettségvállalások többsége már 2014-ben megtörtént.

Vagyongazdálkodás

Az önkormányzat vagyonáról és a vagyongazdálkodás szabályairól szóló 13/2013.(VI.1.) önkormányzati rendelet határozza meg az önkormányzat vagyonát, azok besorolását a nemzeti vagyontörvény figyelembevételével.

Bérlakás állomány:

A városban kizárólag önkormányzati tulajdonú bérlakás található. Jelenleg a 32 db lakásból 7 db 3 db másfél szobás és 22 db kétszobás található. Komfortfokozatukat tekintve: 16 db összkomfortos, 9 db komfortos, 2 db félkomfortos és 5 db komfortnélküli található. A bérlakásokra folyamatos igény jelentkezik. Az önkormányzat a támogatás céljától függően vagy vásárol a településen jelenleg eladó 100 lakás közül vagy új bérlakásokat épít.

Gazdasági program

Bátaszék Város Önkormányzatának 2015-2019-es ciklusra szóló Gazdasági-Cselekvési Programját a képviselő-testület a 45/2015.(II.26.) önk-i határozatával fogadta el.

1.9.2 Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

Bátaszék Város Önkormányzata saját hivatalán belül, illetve külső szakértők megbízásával látja el településfejlesztési tevékenységeit.

Integrált Városfejlesztési Stratégiának megfelelően az önkormányzat az alábbi területek kapcsán fejti ki fejlesztési tevékenységét:

- Városi környezet és infrastruktúra megőrzése, fejlesztése
- A helyi társadalom és közösségi élet, a humán szolgáltatások fejlesztése
- A helyi gazdasági potenciál és ennek révén a város versenyképességének javítása

1.9.3 Gazdaságfejlesztési tevékenység

Bátaszék Város Önkormányzata az alábbi intézkedéseivel segíti a település gazdasági tevékenységét:

- Helyi adók:

23/2013. (XII.31.) A helyi adókról szóló önkormányzati rendelet alapján az iparűzési tevékenység esetén – a Hatv. 39.§, valamint a 39/A.§ - 39./B.§ szerint számított adóalap 2,0%-a. Az ideiglenes jelleggel végzett iparűzési tevékenység esetén az adó mértéke naptári naponként 5.000,- forint. Bár a rendelet a kiszabható maximális mértéket állapítja meg, az ebből származó bevételeket az önkormányzat a városfejlesztési projektek megvalósítására fordítja.

- Vállalkozásbarát környezet kialakítása:

A helyi vállalkozások nem igényelnek segítséget a fejlesztési elképzeléseik előkészítéséhez és megvalósításához, az ezzel kapcsolatos információszerzést és ügyintézést saját maguk intézik. Vállalkozói fórum tartására igény nem jelentkezik. Az

önkormányzat ezért igénybejelentés alapján a rendelkezésére álló eszközökkel (pl. HÉSZ módosítás, egyes övezetek területi besorolása) próbálja a helyi vállalkozásokat támogatni, új vállalkozások letelepedést elősegíteni.

1.9.4 Foglalkoztatáspolitikai

Bátaszék Város Önkormányzata a közmunka-programban való részvétellel látja el a foglalkoztatáspolitikai feladatokat, mely a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 13. § (1) bekezdés 12. pontjában foglaltak alapján kötelező feladat.

Az önkormányzat 2015-ben erre vonatkozóan 5 testületi határozatot hozott:

52/2015 (II.26), 2015. március 1.-2015. augusztus 31., 17 fő.

76/2015 (III.26), 2015. április 15.-2015. augusztus 31., 6 fő.

128/2015 (V.27), 2015. június 1.-2015. augusztus 31., 3 fő.

183/2015 (VIII.26), 2015. szeptember 1.-2015. október 31., 24 fő.

233/2015 (X.28), 2015. november 1.-2016. június 30., 15 fő.

A megváltozott munkaképességű személyek száma jelenleg 8 fő, ebből önkormányzati 4 fő, KÖH 1 fő, MOB 3 fő.

1.9.5 Lakás- és helyiséggazdálkodás

Az önkormányzat lakás- és helyiséggazdálkodása az 1.10.2. pontban került bemutatásra.

1.9.6 Intézményfenntartás

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. Törvény (Köznevelési tv.) 74. § (1) bekezdése alapján 2013. január 1. napjától az állam gondoskodik a köznevelési alapfeladatok ellátásáról.

A 3000 főt meghaladó lakosságszámú települések esetében az önkormányzat gondoskodik – a szakképző iskola kivételével – az illetékességi területén lévő összes,

saját tulajdonában álló, az állami intézményfenntartó központ által fenntartott köznevelési intézmény feladatainak ellátását szolgáló ingó és ingatlan vagyon működtetéséről.

Bátaszéken az alábbiak szerint alakult az intézmények fenntartása, működtetése:

Intézmény	Fenntartó	Tulajdonos (üzemeltető)
Cikádor Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola	KLIK	Bátaszék Város Önkormányzata
Feladatellátási helyek		
Cikádor Általános Iskola és Gimnázium Pörbölyi Általános Iskolája	7142 Pörböly, Bajai út 69.	Bátaszék Város Önkormányzata
Cikádor Általános Iskola és Gimnázium Alapfokú Művészeti Iskolája	7140 Bátaszék, Budai Nagy Antal utca 21.	Bátaszék Város Önkormányzata
Cikádor Általános Iskola és Gimnázium II. Géza Gimnáziuma	7140 Bátaszék, Kossuth Lajos utca 38-42.	Bátaszék Város Önkormányzata

1.9.7 Energiagazdálkodás

Bátaszék Város Önkormányzatának fejlesztési elképzeléseinek fókuszában az alternatív energiaforrások minél szélesebb körű alkalmazása áll. A hatékonyabb energiagazdálkodást jelenleg az alábbi fejlesztések támogatják: közvilágítási hálózat energiatakarékos átalakítása, napelemes rendszer telepítése. A továbbiakban az alábbi területen kíván az önkormányzat fejleszteni: hulladéképítés, napenergia további felhasználása.

1.10 TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉSI SZOLGÁLTATÁSOK

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény értelmében az önkormányzat kötelezően ellátandó, településüzemeltetéssel összefüggő tevékenységei a következők:

- településüzemeltetés
 - köztemetők kialakítása és fenntartása
 - a közvilágításról való gondoskodás,
 - kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása,
 - a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása,
 - közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása,
 - gépjárművek parkolásának biztosítása
- környezet-egészségügy
 - köztisztaság, települési környezet tisztaságának biztosítása,
 - rovar- és rágcsálóirtás;
- helyi közösségi közlekedés biztosítása;
- hulladékgazdálkodás;
- távhőszolgáltatás;
- víziközmű-szolgáltatás, amennyiben a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény rendelkezései szerint a helyi önkormányzat ellátásért felelősnek minősül.

A városkép alapján úgy ítéltethető meg, hogy a városüzemeltetés jól szervezett, minden idetartozó szegmens – köztisztaság, útfenntartás, közvilágítás, szemétszállítás, temető karbantartás, üzemeltetés – szolgáltatásokkal lefedett.

A közterületek és zöldfelületek ápolását a 100%-os önkormányzati tulajdonú Bát-Kom 2004 Kft. végzi, s felel a köztisztaságért is.

Az útfenntartási munkák minden évben jelentősen megterhelik a város költségvetését, ennek ellenére minden évben a kátyúzási, festési és tábla-kihelyezési munkák a szükséges szinten megvalósulnak.

A közvilágítási feladatokat az E-ON látja el, a költségeit természetesen a város költségvetése fedezi.

A tömegközlekedést a Dél-Dunántúli Közlekedési Központ Zrt. biztosítja, továbbá a távolsági buszok egy része is igénybe vehető helyi közlekedés céljából.

1 tömegközlekedési járat van, ahol 6 járatpár közlekedik a városban (Lajvér és a város között). Ezt az önkormányzat üzemelteti közszolgáltatás keretében, a szolgáltató a Dél-Dunántúli Közlekedési Központ Zrt.

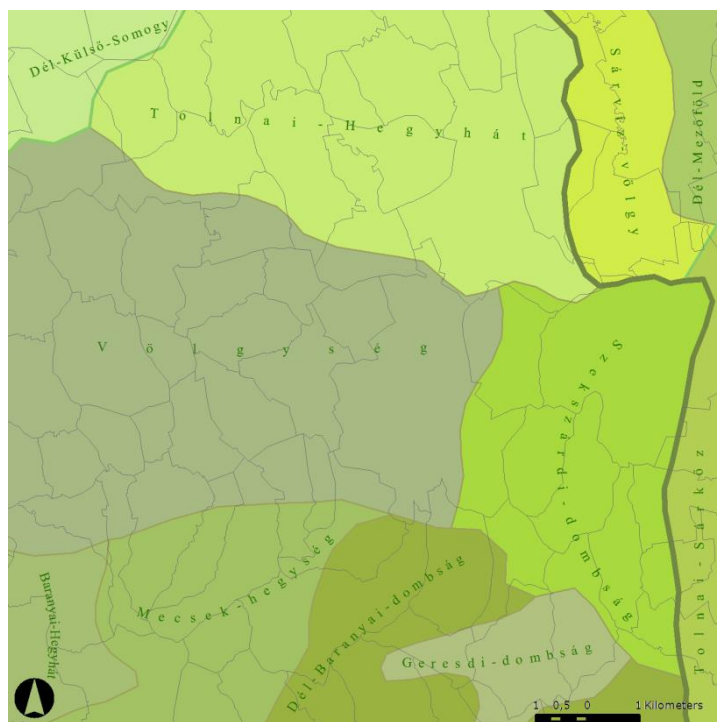
A városban 2 működő temető található, illetve egy van, aminek csak a karbantartását végzik. A 2 működő közül az egyik a köztemető (Kossuth L. u.) , a másik pedig a református temető (Kolozsvári u.) , ami a Református Egyház tulajdonában áll. Mindkettő önkormányzati kezelésű. A harmadik pedig egy zsidó temető (Bonyhádi u.) , ami a MAZSIHISZ tulajdona, de az önkormányzat tartja rendben Egyházi tulajdonban van, de önkormányzati kezelésű, a Pantheon Kft. végzi a feladatokat.

1.11 A TÁJI ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK VIZSGÁLATA

1.11.1 Természeti adottságok

1.11.1.1 Geológia és domborzat, talaj

A megyére jellemző kedvező talajadottságok kialakulását nagymértékben befolyásolta a talajképző kőzetek és a klíma függvényében kialakult eredeti növénytakaró. A megye területének döntő hányadának (közel 70 százalékanak) a lösz a talajképző kőzete, melyen alapvetően jó vízgazdálkodást biztosít. A lösz világviszonylatban az egyik legjobb mezőgazdasági termelői alapházis, de erózióra való hajlamossága miatt a lejtős területeken a mezőgazdasági használatot korlátozza. A talajok vázszerkezeti adottsága mellett jelentős befolyásoló tényező a talajkolloid tartalma, mely meghatározza víztartó képességét, és a vízben oldott különböző tápanyagok összetételével annak kémhatását. A talajokban található különböző szerves anyagok, mint kötő elemek a talajok morzsalékosságát és ezen keresztül művelhetőségét is nagymértékben befolyásolják.

Területi viszonyok

Bátaszék és környéke kedvező talajtani adottságai nem csak a kedvező talajszerkezetnek, hanem a mészállapotnak és humusztartalomnak is köszönhető, melyeknek a megyére jellemző számszerű adatait az alábbi táblázatban mutatja be.

Kémhatás és mészállapot	terület m ²	%	terület km ²
Erősen savanyú talajok	38 646 080	1,0	38,6
Gyengén savanyú talajok	1 235 669 649	33,4	1 235,7
Felszíntől karbonátos talajok	2 425 316 271	65,6	2 425,3

Tolna megye talajainak kémhatása és mészállapota

A megye geográfiai adottságainak köszönhetően talajok termőréteg vastagsága átlagosan 1 m felett van. Csak néhol bukkan felszínre, olyan talajképző kőzet, melyet nem borít valamilyen termőréteg. A megye területének 95 százalékán a termőréteg meghaladja az 1 m-t. Igaz a dombvidéki területeken gyakran szinte egymás mellett található a sekély, erodált termőrétegű és a völgyben a nagyon vastag termő rétegű terület.

A térség tehát jó termőterületekkel rendelkezik, legnagyobb problémát az erózió okoz, mellyel nagy területek érintettek. Emellett a mezőgazdaságra jellemző monokultúras szántóföldi növénytermesztés, a túlzott mértékű műtrágyázás és vegyszerezés hosszabb távon jelentős mértékben károsítja a termőföldek állapotát, illetve másodlagosan szennyezheti a felszín alatti vizeket is.

- A talaj megújuló képessége nagymértékben az emberi tevékenységtől függ, így a
- jelenben és a jövőben a következőkre kell figyelmet fordítani:
- a föld racionális hasznosítására (ésszerű és fenntartható használatára)
- a talaj védelmére
- a talaj minőségének (állagának) megóvására
- sokoldalú funkcióképességének fenntartására.

Országunk a Kárpát-medence alján terül el, ami nagymértékben befolyásolja a meteorológiai viszonyokat és a légköri tevékenységek következtében az évek között jelentős differenciák mutatkoznak mind a csapadék évek közötti mennyiségében és éven belüli eloszlásában is. Megyénk mivel az ország középső részéhez tartozik így az éghajlati viszonyokban nincs jelentős eltérés az országoshoz viszonyítva, ugyanakkor a

domborzati viszonyoknak megfelelően mégis vannak megyén belül is különbségek. A megye déli és dombvidéki területei csapadékosabbak, míg az északi és sík vidéki területei szárazabbak. Bátaszék a csapadékosabb területen fekszik. A talajaink vízháztartását legjobban befolyásoló éghajlati elem a csapadék, melynek évenkénti, illetve éven belüli eloszlása változatos képet mutat.

Bátaszék térségének a központi, jelleget adó gránitmagot É kivételével minden irányból miocén és pliocén rétegek keretezik. Újabban a D-i peremen triász és jura kőzetekből épült feltolódást is valószínűsítenek.

Fennsíkjá mint egyetlen lepusztulás szintje a Mecsek DK-i előterében húzódó felsőpannon, felsőpliocén hegyláb felszín maradványa. A rög féloldalasan aszimmetrikus kiemelkedése következtében völgyhálózata DK-i lefutású. A völgyeket vastag löszös üledékkel fedett széles völgyközi hátak rendszere választja el egymástól. A völgyoldalakat a Duna völgyre kifutó alsó szakaszaikon egy fiatal völgyváll kíséri, amely dunai teraszhoz kapcsolódik. A domborzatot hármassági alaki sajátosság, típus jellemzi: az É-i peremen a paleozóos kibukkanásokon meredek lejtők, szálban álló sziklák, rövid völgyek, ritkán gránit lepusztulás-formák fordulnak elő. A központi legmagasabb fennsíkot vastag lösz fed; csaknem völgyhálózat nélküli. A D-i peremterület az említett sűrű DK-ies völgyhálózattal, széles völgyközi hátakkal, a nagyobb völgylejtőkön számos kis deráziós völgygel, tállal, fülkével tűnik ki. A relatív jellemző értéke a peremeken > 100 m/km.

Az érintett terület és közvetlen környezetére a változó vastagságú löszterületen kialakult, néhol erősen erodált barna színű erdőtalaj jellemző. A területen található a 18 km hosszúságú és 11 km szélességű, karbon korú, Mórággyi rög, melyben a gránit kőzet a felszínen helyezkedik el. Irányultsága ÉK-DNY. A gránit anyagára jellemző a viszonylag kis hőmérsékleten, de nagy nyomáson keletkezett mokriklinföldpát. Ezen kristályos aljzatra diszkordánsan, több százmillió év különbséggel rakódott le a pannoni üledék sorozat.

A vizsgált terület a Geresdi-dombság kistáj ÉK-i peremén található, annak a Szekszárd-Tolnai dombsággal való találkozásánál. Ez a terület mérsékelten meleg-mérsékelten nedves éghajlatú. A napsütéses órák száma évente 2050-2060; nyáron 820, télen körülbelül 210 napos órára lehet számítani.

Az évi középhőmérséklet ÉK-en megközelíti a 10,0 °C-ot, a többi részen 9,7 °C körül alakul. A vegetációs időszaki átlag 16,5 és 16,8 °C között változik. A napi középhőmérséklet április 1-12 után már 10 °C fölé emelkedik, és körülbelül 191 nap múlva, október 10 körül csökken újra 10 °C alá. A fagymentes időszak április 10-12 körül kezdődik, és 201-204 nap után október 30-31 körül ér véget. Az évi legmelegebb napok maximum hőmérsékleteinek átlaga 33,0 °C, ÉK-en közel 34,0 °C. Az évi abszolút minimumok sokévi átlaga pedig -15,0 °C. A csapadékmennyiség a három legközelebbi mérőállomás adatai alapján (Véménd, Pörboly Szálka) a sokévi csapadékadatok szerint 647 mm/év. A terep domborzatát figyelembe véve a lefolyás mintegy 2 %, 13 mm/év. A környékre érvényes területi párolgás 20 év átlagában ~520 mm/év. A csapadékvíznek tehát csak 18-20 %-a szivárog a talajba. A 24 óra alatt lehullott csapadékmaximumot Bátaapátiban jegyezték fel, 93 mm-t. A téli időszakban körülbelül 38 hótakarós nap valószínű, 28-30 cm-es átlagos maximális hóvastagság mellett. Az ariditási index 1,00-1,07. A legnagyobb gyakorisága az É-i és az ÉNy-i szélnek van. Az átlagos szélesebesség 2,5-3,0 m/s. Az éghajlat inkább a kevésbé hőigényes mezőgazdasági növények számára kedvező.

1.11.1.2 Vízrajz

A kistáj nagyobb részét a Karasica (18 km, 86 km) forrásai hálózzák be, de ÉK-en a Lajvér-patak, DK-en a Csele-patak és a Lánycsók-Mazázai patak felé is van lefolyása. Igen mérsékelt vízfeleslege van.

$$L_f = 4 \text{ l/s.km}^2$$

$$L_t = 18 \%$$

$$V_f = 25 \text{ mm}$$

A kisvizek ősszel, az árvizek tavasszal és nyár elején gyakoriak. A vízminőség II. osztályú. Az árterület kiterjedése 14 km², amiből 0,1 km² belterület, 3 km² szántó, 10,5 km² rét és legelő, 0,4 km² erdő.

Talajvíz csak a völgyekben fordul elő, 4-6 m mélységben. Mennyisége nem számottevő. A kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos jelleg mellett keménysége és szulfátkoncentrációja is mérsékelt. A nitrátosodás itt is előfordul. A rétegvíz-készlet rendkívül csekély; 0,25-0,5 l/s km²-re becsülik. A kisszámú artézi kút átlagos mélysége 100 m, átlagos vízhozama 200 l/p körüli.

1.11.2 Tájhasználat, tájszerkezet

1.11.2.1 Tájértörténeti vizsgálat

A történeti földrajz meghatározott időmetszetekre bontja a tájalakulás történetét. A néprajztudomány időfelfogása is inkább lineáris és a történeti földrajzéval rokonnak mondható. Ember és táj viszonyában a honfoglalás, a tatárjárás, Mohács, az iparosodás vívmányai, 1848 és a többi köztörténeti fordulópont számít mérőföldkönek. Eltér ettől a fajta korszakolástól R. Várkonyi Ágnes, aki eszmetörténeti alapon különített el korszakokat, hazánkban elsőként felvázolva az ökológiai kultúra történetiségét. A főként német kultúrtáj-kutatás eredményeit felhasználó Ilyés Zoltán a történeti kultúrtáj átalakulását a lokális történelemhez köti. Gyimesi vizsgálataiban meggyőzően fejt ki és mutatja be a táj elemeinek többszólamúságát, a különböző kulturális hatások (gazdálkodás, tárgykultúra stb. tekintetében észrevehető) keveredését és történeti események hatását a tájban. Michael Aston, Richard Muir és általában a brit tájtörténet alapvetően három tényezőt vesz figyelembe a korszakolásnál: a népcsoportok beköltözését, az agrárium fejlődését (agrotechnikai forradalmak) és a termőföld tulajdonlásban bekövetkezett változásokat.

Bátaszék környékén a legrégibb időktől megtalálható az emberi élet nyoma. Népek éltek itt, akiknek nyelvét, de még nevét sem ismerjük, csupán a földben hagyott jellegzetes eszközeiknek megmunkálásáról tudjuk, hogy kik voltak. A vaskortól már írásos emlékeink is vannak az itt élő népcsoportról, akiket keltáknak neveztek, s akik a környéken nagy telepeket hoztak létre (Báta-Öreghegy, Farkasd, Szekszárd). Őket az időszámítás környékén a rómaiak igázták le, s így környékünk is Pannónia provincia része lett. A barbár támadások kivédésére a rómaiak hadi utat építettek Óbudától Eszékig, melyet egész hosszában katonai telepekkel erősítettek meg. Tőlünk délre a legközelebbi erődítmeny Lugio (Dunaszekcső), északra Ad Statuas (Várdomb) volt, s mivel az út a dombvonalat követte, a mai Bátaszék területe oldalról, töltéssel volt az úthoz kapcsolva. A közelben jelentős település vagy villa nyoma a mai Kövesd határában figyelhető meg. Az út nyomvonalát római mérőföldmutatók jelölték, melyek közül kettő ma is a szekszárdi múzeumban látható. A római uralom felbomlása után a népvándorlás hullámaiban sorra követték egymást szarmaták, hunok, avarok, frankok, szlávok, de

szilárd államot csak a 9. század végén megérkező magyarság tudott itt létrehozni Szent István király idején.

1142-ben II. Géza király ciszterci szerzeteseket telepített le Széken az ausztriai Heiligenkreuzból, akik monostort építettek a régi falu helyén, s ezt Cikádornak nevezték el. A nép azonban a falut továbbra is Széknek hívta. A ciszterci apátság nem csak a település, hanem a környék életét is megváltoztatta. A tatárjárás azonban egy csapásra véget vetett a virágzó monostori életnek. 1419 őszén érkeztek meg a bencés szerzetesek, s ezzel új fejezet kezdődött Bátaszék történetében. Apátjuk Imre, a hatalmas Újlaki család tagja, nem csak a monostor helyzetét erősítette meg, de gazdasági téren is sokat köszönhet neki a környék. Bátaszék pl. az ő idején fejlődött mezővárossá, jelentős iparosréteg alakult ki

1529 nyarán Ibrahim pasa, mivel a székiek ellenálltak neki, az erődített helyet földig romboltatta. Buda elfoglalása után (1541) azonban a török a hadiút biztosítására palánkvárat épített ki, mely egy földvárból és a belső várból állt. Maga a város a török kor elején kb. 100, a 17. század közepén 50 szegényes, deszka tetejű házból állt. A török kiűzése után a bátai apátságot Jány Jakab Ferdinánd olasz származású kapta meg, aki birtokai központjául Bátaszéket jelölte ki. Jány már az 1710-es évek elején foglalkozott a környék betelepítésével, mivel a török kivonulása után a vidék majdnem lakatlan maradt. Először szerbekkel próbálkozott, de ezek engedetlenek lévén, Jány Németországba küldött ügynököket telepések verbuválására. 1718-ban kezdődött el a németek betelepítése, akik három évi adómentességet is kaptak. A 18. század közepére Bátaszék jelentős mezővárossá fejlődött. A lakosság főleg mezőgazdasággal foglalkozott, de jelentős céhes iparral is számolhatunk a 18. század közepétől. A lakosság a 19-20. század fordulóján elérte a 7000-et, s azóta alig változott. A 1890-es években összekötötték Bátaszéket Szekszárddal, majd elkészült a pécsi, végül a bajai vonal és a dunai híd, így Bátaszék jelentős vasúti központtá vált.

A II. világháború végén Bátaszék lakossága nagyobb részben kicserélődött. Közel 4000 svábot telepítettek ki Németországba, helyükre bukovinai székelyeket (főleg józseffalviakat) és felvidékieket (Udvard, Nagysalló, és Szencz környékéről) telepítettek, de elszórtan délvidékiek is jöttek, s akadt egy-egy egyéni betelepülő is az ország különböző részeiről.

1.11.2.2 Tájhasználat értékelése

A történetileg kialakult tájhasználat a természeti adottságokat követi. Az igazgatási terület egyenletesen sík keleti harmadan a szántóföldi növénytermesztés dominál, amit csak néhány kisebb erdőtömb, illetve a vízfolyásokat követő keskeny gyepsáv szakít meg. Itt, a városhoz közel alakultak ki a nagyobb mezőgazdasági jellegű üzemek, állattartó telepek is.

A vasúttól nyugatra húzódó változatosabb felszínű, dombvidéki területen a tájhasználat is változatosabb. A jó fekvésű, lankás domboldalakokat szőlő- és gyümölcsültetvények borítják, az észak-déli irányú dombhátakon kisebb kiterjedésű szántóföldek terülnek el. A dombhátak közötti völgyekben természeti értéket képviselő gyepfelületek és keskenyebb erdősávok húzódnak. Az igazgatási terület Mórággyal határos részét nagy kiterjedésű erdő borítja.

Markáns művi elem a Kövesdtől délre található agyagbánya, aminek kitermelése, illetve a letermelt területek rekultivációja folyamatos. A kitermelt nyersanyagot a Kövesd és a vasút között elterülő téglagyárban dolgozzák fel, amelynek működése azonban jelenleg szünetel.

A település legjelentősebb állandó vízfolyása az igazgatási terület északi szélét nyugat-kelet irányban metsző, majd a várost kelet felől határoló, és az igazgatási területet délen elhagyó Lajvér-patak (Sárvíz). Ebbe folyik bele a település középső területeinek csapadékvizét összegyűjtő, időszakosnak tekinthető Kövesdi-árok és Cigány-árok. Kevésbé jelentős vízfolyás a külterület keleti szélén kanyargó Rárós-csatorna.

1.11.3 Védett, védendő táji, természeti értékek, területek

1.11.3.1 Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

Természetvédelmi területnek minősített terület Bátaszék térségében a jelen terv készítésének pillanatában a Szekszárd-Geresdi dombság, melynek TK kijelölése, magában foglalja majd a külterület ÉK-i felén lévő hatalmas erdőtömböt.

Az ország ökológiai hálózatát az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény jelöli ki. Ennek az ökológiai hálózatnak része két helyen található meg a

tervezési területen belül, nevezetesen a tervezett Szekszárd-Geresdi-dombságtól K-re levő erdőtömb területén, és a tervezési terület DNy-i részén, a 0971 es 0963 hrsz-ú árok menti rét területek egy részénél. A külterületi táj egyedi értékei közé sorolandó az agyag ásványi nyersanyag készlet. A felszíni bányászattal kitermelt nyersanyagot helyben dolgozzák fel. Az agyagkészlet még hosszú évekig kiszolgálja a téglagyárat. A bánya rendelkezik érvényes tájrendezési tervvel, mely biztosítja a roncsolt felszín kitermelés utáni hasznosítását, ill. tájba illesztését.

1.11.3.2 Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett területnek minősített terület, érték, emlék Bátaszék térségében a jelen terv készítésének pillanatában a Geresdi-dombvidék (HUDD20012), különleges természet-megőrzési területnek például részei a Bátaszék 0369/7, 0369/8, 0369/9, 0369/10, 0374/2, 0374/3, 0374/5, 0374/6, 0374/7, 0374/8, 0749/1 hrsz-ok.

1.11.3.3 Ökológiai hálózat

Az ország ökológiai hálózatát az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény jelöli ki. Az országos ökológiai hálózat övezetének mag- és folyosó területei érintik a területet. Ennek az ökológiai hálózatnak része két helyen található meg a tervezési területen belül, nevezetesen a tervezett Szekszárd-Geresdi-dombságtól K-re lévő erdőtömb területén, és a tervezési terület DNy-i részén, a 0971 es 0963 hrsz-ú árok menti rét területék egy részénél.

1.11.4 Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

Tájhasználati problémák, konfliktusok vannak a területen, minthogy nincs olyan település ma Magyarországon sajnos, ahol nincs, de szerencsére nem számottevő.

1.11.5 A települési zöldfelületi rendszer elemei

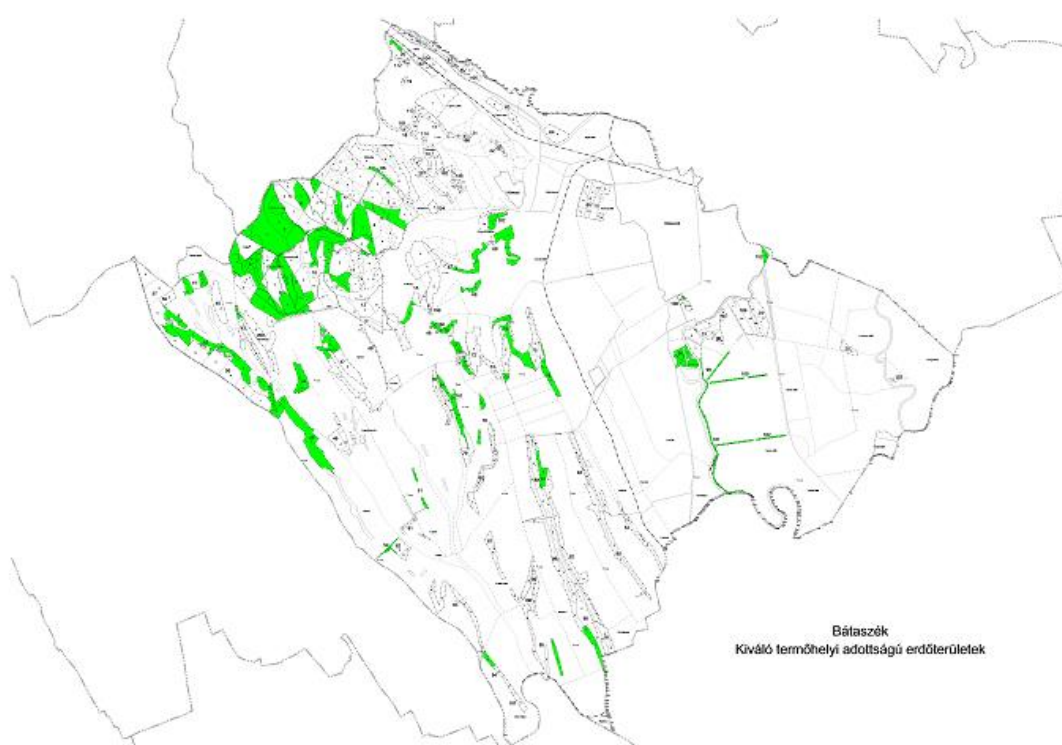
1.13.1.1 Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldterületi karaktert meghatározó elemek

A település közigazgatási területén sz. Országos Erőállomány Adattár 1192,19 haerdővel borított és 43,67 ha nem erdővel fedett, de az erdőtervben szereplő, úgynevezett egyéb részletként megjelölt területet (nyiladék, és vezeték védősávja, ha 6 m-nél szélesebb; erdei tisztás; kopár, terméktelen terület; vadföld; erdei vízfolyás és erdei tó; cserjés; erdészeti létesítményhez tartozó területek) tart nyilván.

Az erdőterületek elsődleges rendeltetés szerinti megoszlása a következő:

- védelmi: 253,74 ha
- gazdasági: 938,45 ha.

A település közigazgatási területén a kiváló termőhelyi adottsággal rendelkező erdőterület nagysága: 420,6258 ha.

A település zöldfelületi rendszerének elemei a közterületen kialakított közparkok, közkertek a jelentős zöldfelületű létesítmények kertjei (pl. különleges területek – temető, sport- és rekreációs területek; oktatási- és egészségügyi létesítmények kertjei),

lakókertek, erdő- és mezőgazdasági területek (kiskertek), vonalas zöldfelületi elemek (utakat, vízfolyásokat kísérő gyepek, illetve fásított zöldsávok, fasorok).

A város zöldfelületei egymással való kapcsolódásuk esetén zöldfelületi rendszert alkotnak. Ezek használati szempontból csoportosítva:

- közhasználatú zöldfelületek (zöldterületek, közparkok, közkertek, zöldsávok, fasorok, közcélú erdők)
- korlátozottan közhasználatú zöldfelületek (különböző intézménykertek, belterületi erdőterületek)
- közhasználatától elzárt területek (magánkertek, kertvárosi területek)

Kialakításuktól függően, a zöldfelületek alapvetően befolyásolják a városi környezetminőséget. Jelentős környezetvédelmi, ökológiai szerepük mellett lehetőséget nyújtanak pihenésre, rekreációra, pszichikai felfrissülésre és javítják a településképet.

A Fejér Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya kéri, hogy a település közterületeinek zöldfelület rendezéséhez a tájba illesztést szolgáló növénytelepítések létesítéséhez tájhonos, lombhullató fa- és cserjefajokat alkalmazzon a település. A tervezett lakóterület-fejlesztések külterülettel határos részén és az ipari területek körül tervezzenek takarófásítást.

Város	Egy lakosra jutó összes zöldterület, m ²
Szekszárd	13,2
Bátaszék	5,9
Bonyhád	8,8
Dombóvár	17,1
Dunaföldvár	9,2
Paks	16,3
Simontornya	0,7
Tamási	18,0
Tolna	0,8
Összesen	11,9

A zöldfelületek összehasonlító adatai

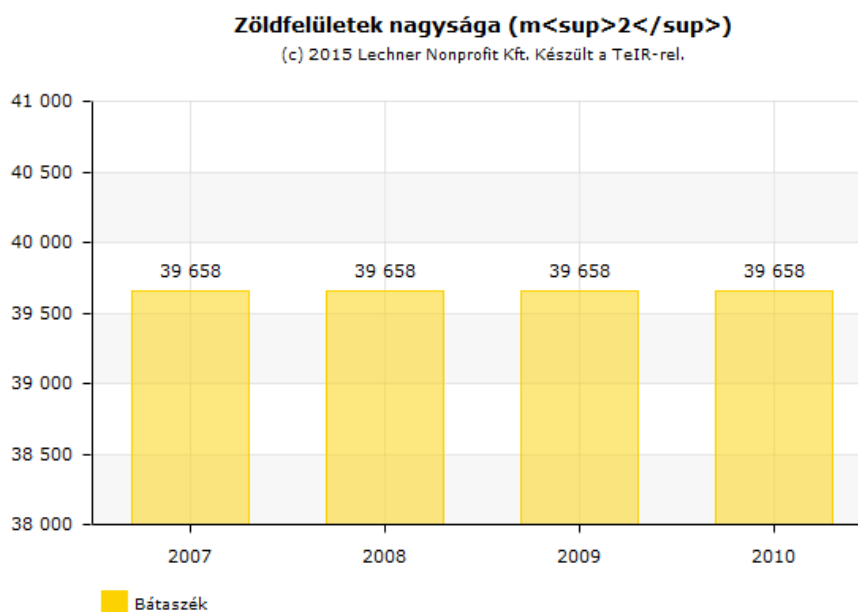
Az adatokból látható, hogy Tolna megye 9 városából, Bátaszék a 8. helyet foglalja el. Ez nem túl jó érték, tehát ezen a területen fejlesztésre lehet szükség.

Meglévő, megtartandó, javítandó zöldterületek és zöldfelületek a városban:

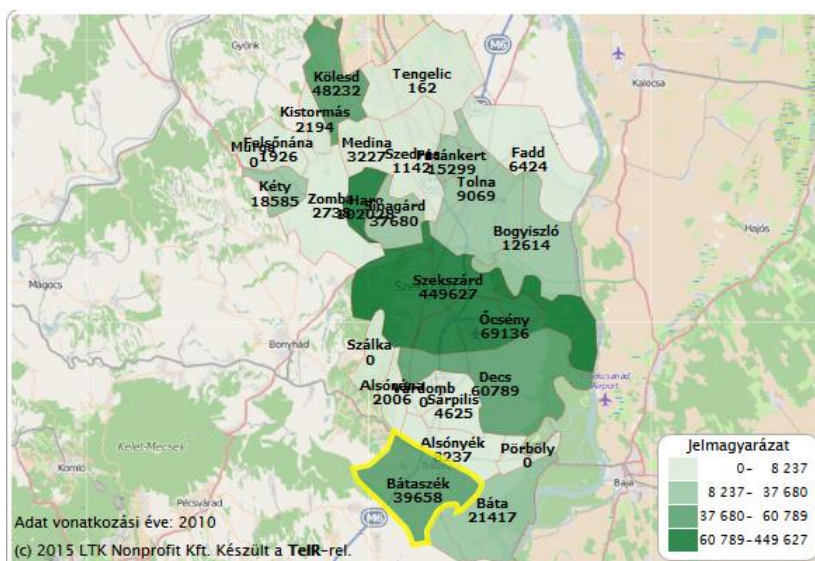
- Közpark a Kövesdi utca és a Babits utca sarkán
- Közpark a Bonyhádi utca Budai utca csomópontjában
- Közpark és játszótér a Nyéki utca és a Kolozsvári utca sarkán
- Közpark a Szentháromság téren
- Közpark a Szent István téren
- Közhasználatú játszótér az általános iskola Széchenyi utcai teleknyúlványán

1.13.1.2 Zöldfelületi ellátottság értékelése

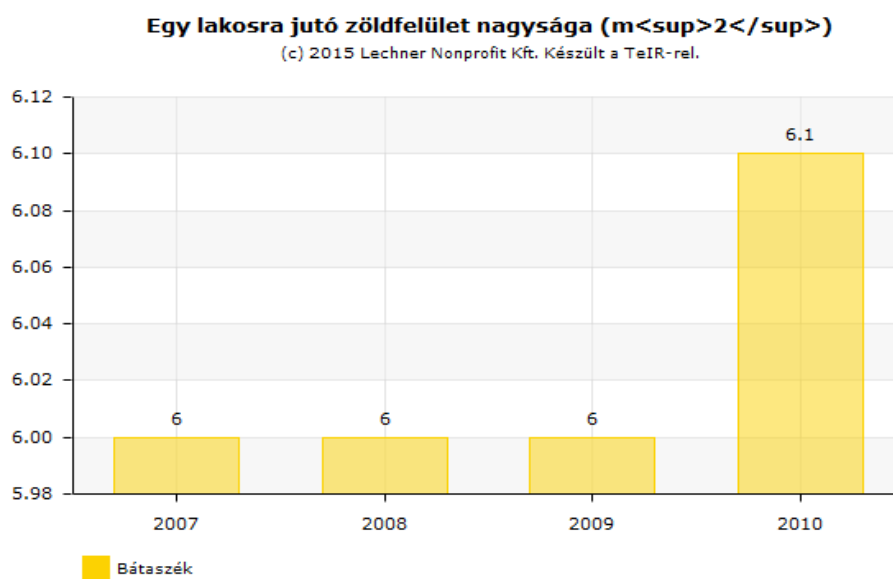
A zöldfelületek ellátottságának értékelésekor különbséget kell tenni az övezeti szabályozás szerinti és a valós zöldfelületi hányad között. A továbbiakban a valós zöldfelületi hányadot vesszük figyelembe.

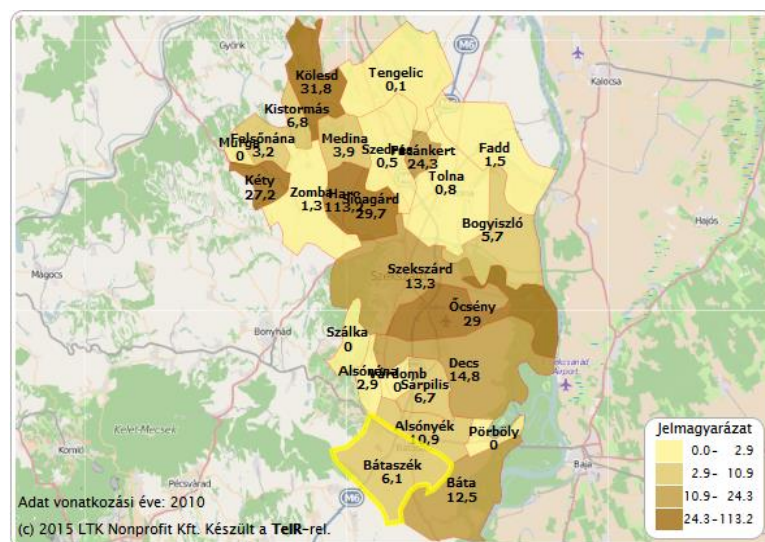
Zöldterületek nagysága 2007-2010.

Zöldterületek nagysága területi szinten 2010.

Egy lakosra jutó zöldfelületek nagysága Bátaszéken 2007-2010

Egy lakosra jutó zöldfelületek nagysága területi szinten 2010

1.11.6 A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

Zöldfelület területén probléma, konfliktus jelenleg nincs a területen.

1.12 AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VIZSGÁLATA

1.12.1 Az épített környezet vizsgálata

1.12.1.1 Területfelhasználás vizsgálata

A település szerkezetét az úthálózat és a domborzati viszonyokból fakadó tájszerkezet és – használat határozza meg. A településen két egymástól eltérő terület található: a vasútvonaltól keletre a táj síkvidéki jellegű (szántóföldek, kisebb erdők, vízfolyások), míg nyugatra lankás dombság (szőlő- és gyümölcsültetvények, kisebb szántóföldek, erdők).

Kövesdtől délre található az agyagbánya, aminek rekultivációja folyamatos.

A település legjelentősebb vízfolyása a Lajvér-patak, mely a Kövesdi és Cigány árkok gyűjtőhelye.

A központi belterület az egykori ártér területén alakult ki. Bronzkor óta lakott terület, mely fejlődését az áthaladó szárazföldi és vízi kereskedelmi útvonalaknak köszönhette. A város ősi magját a cisztercita rend által épített templom és a hozzá tartozó egyházi épületek alkották. A törököket kiűzését követően a rácok vették birtokukba a központi területet és kezdték meg építkezéseiket.

A XVII. században a településszerkezetre a keskeny, zegzugos utcákra felfűzött aprótelkes beépítés volt a jellemző, melynek feladata a védelmi funkció ellátása volt.

A XVIII. században a német betelepítés hatására szabályos elrendezésű és beépítésű, nagytelkes, egymásra merőleges vezetésű utcákkal bővült a település. Kezdetben a főutak mentén bővült a település, majd kialakult a keleti városrész.

A XIX. század végén a vasút megépítését követően alakultak az környező utcák, majd a folyamatosan épült össze a városközpont és a vasút környéki településrész.

A XX. század második felében épült be a kertvárosias jellegű nyugati, illetve a keleti városrész.

A településközpont a katolikus templom körül alakult ki, ahol a közintézmények túlnyomó része is található. A beépítés zárt sorú, vagy hézagosan zárt sorú, az épületek magasabbak.

A gazdasági területek a vasúthoz kapcsolódóan a Bonyhádi utca északi és déli oldalán, illetve az 56. sz. út déli, Mohács felőli bevezető szakasza mentén alakultak ki.

A városban található egyetlen rekreációs terület a déli részen található sportpálya.

A zöldfelületek az újonnan kialakult városrészekben találhatóak, zárt rendszert nem alkotnak.

Lajvér és Kövesd területére az egyutcás településekre jellemző szalagtelkes telekstruktúra jellemző, a löszfalak tetején pincesorokkal.

A településen szükség van olyan ipartelepek, ipari célra felhasználható és alkalmas területek kialakítására is, amelyek versenyképesek a szűkebb-tágabb környezet kínálatával. Ehhez ingatlangazdálkodási lépések, infrastrukturális fejlesztések szükségesek.

A Bátaszék Város Önkormányzatának tulajdonában levő ingatlanok jelentős része a forgalomképtelen, vagy korlátozottan forgalomképes kategóriába került besorolásra tekintettel arra, hogy az ingatlanok többsége közterület, vagy közintézmények elhelyezésére szolgáló ingatlan.

Az önkormányzati tulajdonban lévő 1318 db ingatlanból csupán 305 db ingatlan forgalomképes, 177 db ingatlan korlátozottan forgalomképes, 836 db ingatlan forgalomképtelen. A forgalomképes ingatlanok között szerepelnek a város Bonyhádi utca melletti iparterületen lévő beépített, a közműcsatlakozás lehetőségével bíró területek, valamint a dr. Hermann Egyed utca szomszédságában lévő beépítetlen építési telkek, melyből 5 db telek összközművesített. Ezen ingatlanok értékesítését tervezi az Önkormányzat, amennyiben erre igény mutatkozik.

Az Önkormányzat a tulajdonába levő bérlakás-állományt meg kívánja tartani, és folyamatosan felújítani, sőt bővíteni szeretné azok számát.

1.12.1.2 Ingatlan nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és minőségi osztályok

A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) adatai szerint Tolna megyében a termőföld használatot tekintve erőteljes a növénytermesztés, nyilván ebben jelentős szerepet játszik az eddigi területalapú támogatási rendszer is. Ugyanakkor a térségben az állattartó gazdasági szervezetek száma tíz év alatt megyénkben csökkent leginkább. A

dél-dunántúli régióban (Baranya, Somogy, Tolna) a használt területen belül az átlagosnál magasabb a szántó részaránya (62,2 %), másrészt az ezen művelési ághoz tartozó földek minősége (23 aranykorona) is többnyire jobb, mint az országban általában. A szántó aránya Tolnában a legmagasabb, ezzel szemben a sok gyenge minőségű terület magáénak tudó Somogyban a legalacsonyabb. Pontosabb nyilvántartási adatok nem állnak rendelkezésre.

1.12.1.3 Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

A Tolna Megyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztálya kiemeli, hogy a beépítésre szánt területek esetében érvényre kell juttatni a 2007. év CXXIX. Tv. 6/B § rendelkezéseit, ami szerint lehetőség szerint a gyengébb minőségű termőföldeken, a lehető legkisebb termőföld igénybevételével történjen a beépítés. A vélemény kialakítás során további figyelemmel kell lenni arra, hogy az egyeztetési eljárás tárgyát képező földrészletekkel szomszédos termőföldek megfelelő mezőgazdasági hasznosítását az övezeti átsorolás szerinti terület-felhasználást ne akadályozza.

Az 1996. évi LIII tv (TvT) 19. § (2) bekezdése szerint a természeti érték igénybevételével járó tevékenység, különösen beruházás, építkezés, létesítés tervezése, kivitelezése során biztosítani kell, hogy a földtani természeti értékek, valamint nyilvántartott ásványvagyon csak a lehető legkisebb mértékben károsodjon.

A beépítésre szánt és nem szánt területek az OTrT és TrT szerint kerültek kijelölésre.

Beépítésre szánt területek:

- Lakóterületek
 - Kisvárosias lakóterület: minőségi fejlesztés
 - Kertvárosias lakóterület:
 - rövid- és középtávon újonnan beépíthető területek:
 - Dr. Hermann Egyed u. (5 lakótelek), funkcióváltást követően
- részben beépített
 - Hosszútávon:
 - Dr. Hermann Egyed u. (kb. 30 lakótelek)

- Lajvér u. nyugati lezárás (23 lakótelek), tervezett strandtól nyugatra (11 lakótelek).
 - Távoljövőben: strand és Lajvér u. között (50-60 lakótelek).
- Településközpont, vegyes terület (Szentháromság tér, Szent István tér környéke, Budai út két oldala a Kápolna utcáig): minőségi fejlesztés
- Gazdasági terület: a település meglévő gazdasági területei az OTÉK szerinti „ipari terület” terület-felhasználási kategóriába sorolhatók.
 - Kereskedelmi és szolgáltató gazdasági területek
 - Egyéb ipar terület
 - Jelentős mértékű zavaró hatású terület
- Különleges terület: részben kerültek kialakításra
 - Temető
 - Sportolási célú terület
 - Rendezvényter
 - Kálvária területe
 - Pincesorok területe
 - Hulladékgazdálkodási területek
 - Szennyvíztelep területe
 - Rekreatív terület (rekreatív park) a jelenlegi agyagbánya területén
 - Gazdasági területből amennyiben megvalósul a börtön projekt, akkor annak a területe BV terület lesz

Beépítésre nem szánt területek:

- Közlekedési és közműterületek
 - Mezőgazdasági utak
 - Budai út, Szentháromság tér utca
 - Kossuth L. u., Vörösmarty u., Szentháromság tér, Bezerédj u., Orbán u., Bajai utca új nyomvonala
 - Kiszolgáló utak
 - Kerékpárút
 - Gyalogút
 - Autóbusz pályaudvar
 - Közterületi parkoló

- Zöldterület
 - Közparkok és játszótér – Besigheim játszótér a Kövesdi és Babits u. sarkán, Emlékezés park a Bonyhádi utca és Budai utca csomópontján, Szentháromság téren, Szent István téren, Nyéki utca és a Kolozsvári utca sarkán.
 - Közhasználatú játszótér, vagy ha megvalósul, műfüves focipálya (általános iskola Széchenyi utcai teleknyúlványán)
- Erdőterület
- Mezőgazdasági terület
- Vízgazdálkodási terület
- Védett, védelemre tervezett és védő területek

A foghíjas telkek mellett a dr. Hermann Egyed utca szomszédságában levő beépítetlen építési telkeket szán az önkormányzat beépítésre, melyből 5 db telek összközművesített. Ezen ingatlanok értékesítését tervezi az önkormányzat, amennyiben erre igény mutatkozik. Emellett ipari területeket is szeretne értékesíteni a gazdasági fellendülés érdekében.

1.12.1.4 Funkció vizsgálat

Bátaszék városközpontja jól lehatárolható, igazi településközpont, funkcióját tekintve vegyes terület. Településközpont vegyes területbe sorolható a Szentháromság tér és a Szent István tér környéke, valamint a Budai utca két oldala a Kápolna utcáig. Itt található a városi szintű közintézmények zöme, jelentős lakófunkcióval kiegészülve.

A gazdasági területek a vasúthoz, s most már az autópályához kapcsolódóan a Bonyhádi utca északi és déli oldalán, illetve az 56 sz. út déli, Mohács felőli bevezető szakasza mentén alakultak ki.

Az egyetlen működő rekreációs terület a város déli szélén található sportpálya.

Bátaszék zöldterületei elsősorban az újabb kori beépítésű városrészben, pontszerűen helyezkednek el, nem alkotnak zöldfelületi rendszert.

A város funkcióellátottsága teljes körű. A városközpontban található a járási, központi igazgatási funkciók, oktatási intézmények (általános- és közép fokú) és egyéb humán

szolgáltatások (családsegítés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, védőnői szolgálat, étkeztetés, nappali ellátás, idősek otthona, nappali ellátás, gyermekjóléti szolgálat, otthoni szakápolási szolgálat). A településen az egészségügyi ellátásból járóbeteg-ellátás található meg ügyelet és házi orvosi ellátás formájában.

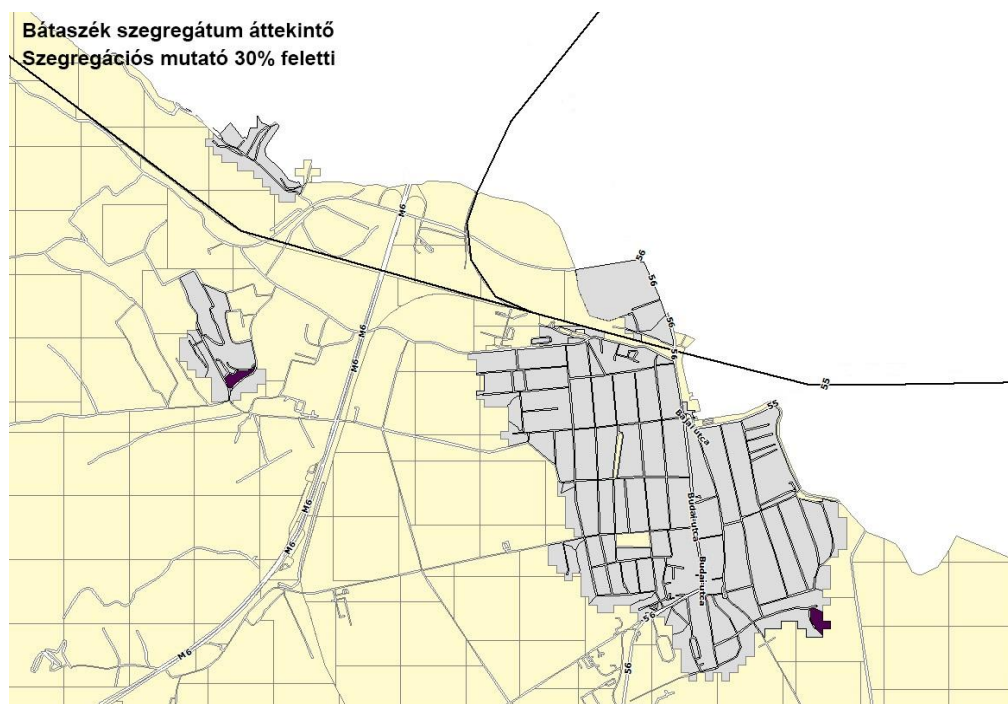
1.12.1.5 Alulhasznosított barnamezős területek

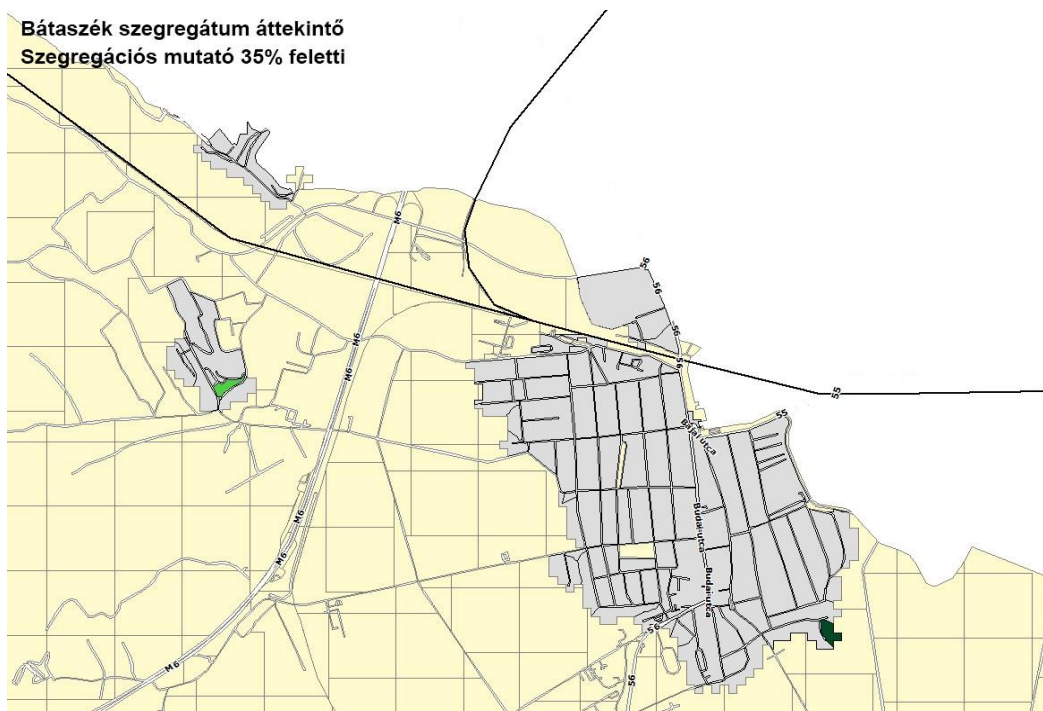
Ilyen terület a településen nem sok található, de azok is mind magánkézből vannak. Hasznosításuk a településkép érdekében indokolt lenne, emiatt a városvezetés is szorgalmazza az ezeken esetlegesen létrejövő fejlesztéseket. Ilyen terület pl. a volt malom területe.

1.12.1.6 Konfliktussal terhelt terület

Konfliktussal terhelt terület a településen nem jellemző, talán egyedül a malom lebontása okozott helyi szinten ilyen helyzetet.

A városban szegregációval érintett területeket az alábbi ábrák mutatja:

1.12.2 A telekstruktúra vizsgálata

1.12.2.1 Telekmorfológia és telekméret vizsgálata

Ez a népi és a történelmi hagyományokon alapul. A központban a felfűzött telkek a jellemzőek, majd

A településközpont jól lehatároltan a katolikus templom körül alakult ki. A telkek mérete a belvárosban, a legrégebbi részen a legkisebb, majd onnét kifelé egyre növekszik. A beépítés itt zárt sorú, vagy hézagosan zárt sorú (egykori védelem miatt alakult így), az épületek magasabbak, mint a település többi részén. A településszerkezeti terv javasolja az egységes utcakép kialakulása érdekében a városközpont egyes területein az építménymagasság emelését.

A nyugati városrész kertvárosias jellegű, családi házas és sorházas beépítésű. A keleti városrész szintén kertvárosias. A belvároshoz képest hosszabb, nagyobb, egyenletes telkes kialakítások találhatók, mely a németek betelepítése után alakult ki.

Lajvér és Kövesd egyutcás települések hagyományos, szalagtelkes telekstruktúrával rendelkeznek, a löszfalak tetején pincesorokkal.

1.12.2.2 Tulajdonjogi vizsgálat

A település ingatlanjai többségében magántulajdonban vannak, ami mellett a településnek jelentős a bérlakás-állománya is.

1.12.3 *Önkormányzati tulajdon kataszter*

A város a könyvviteli mérlegben értékkel szereplő eszközeinek vagyonkimutatásának vizsgálatából megállapítható, hogy a könyv szerinti értéken számolva döntő részét a tárgyi eszközök alkotják, amelynek legjelentősebb elemét az ingatlanok teszik ki. Az ingatlanokon belül a legnagyobb értéket a törzsvagyon, ezen belül is a forgalomképtelen vagyon alkotja. A korlátozottan forgalomképes ingatlanvagyon is jelentős, míg a forgalomképes ingatlanvagyon a fentebb már említett értékesítésre szánt területek teszik ki.

Bátaszék Város Önkormányzatának vagyonáról és a vagyongazdálkodás szabályairól szóló 13/2013. (VI. 1.) önkormányzati rendelete határozza meg az önkormányzat tulajdonát. A rendelet mellékletei tartalmazzák a forgalomképtelen, a korlátozottan forgalomképes és forgalomképes vagyont. A rendelet a város honlapján megtalálható.

1.12.4 *Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése*

A földhivatal rendelkezik az épületállomány és a környezet geodéziai adataival. A településrendezési eszközök térképi állománya digitalizált adatállományra építve készült. A város településszerkezeti és szabályozási terve a város épületállományát és a környezetét a településtervezéshez szükséges léptékben tartalmazza. A tanulmány kapcsán geodéziai felmérés nem készült.

1.12.5 *Az építmények vizsgálata*

A tanulmányhoz épületszintű vizsgálat nem készült (1.14.5.1, 1.14.5.2, 1.14.5.3).

1.12.5.1 Településkarakter, helyi sajátosságok utcakép

A település karaktere a sokszínű népi kultúrából és a település régre visszavezethető múltjából ered. Folyamatosan alakult ki, illetve változott. Napjainkban az alábbi képet mutatja:

- Kisvárosias karakter: városközpont
- Kertvárosias karakter: nyugati városrész
- Falusias karakter: keleti városrész, Lajvér, Kövesd

1.12.6 Az épített környezet értékei

1.12.6.1 Településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag

Bátaszék környékén a legrégebbi időktől megtalálható az emberi élet nyoma. Népek éltek itt, akiknek nyelvét, de még nevét sem ismerjük, csupán a földben hagyott jellegzetes eszközeiknek megmunkálásáról tudjuk, hogy kik voltak. A vaskortól már írásos emlékeink is vannak az itt élő népcsoportról, akiket keltáknak neveztek, s akik a környéken nagy telepeket hoztak létre (Báta-Öreghegy, Farkasd, Szekszárd). Őket az időszámítás környékén a rómaiak igázták le, s így környékünk is Pannónia provincia része lett. A barbár támadások kivédésére a rómaiak hadi utat építettek Óbudától Eszékiig, melyet egész hosszában katonai telepekkel erősítettek meg. Tőlünk délre a legközelebbi erődítmény Lugio (Dunaszekcső), északra Ad Statuas (Várdomb) volt, s mivel az út a dombvonalat követte, a mai Bátaszék területe oldalról, töltéssel volt az úthoz kapcsolva. A közelben jelentős település vagy villa nyoma a mai Kövesd-pusztá határában figyelhető meg. Az út nyomvonalát római mérföldmutatók jelölték, melyek közül kettő ma is a szekszárdi múzeumban látható. A római uralom felbomlása után a népvándorlás hullámaiban sorra követték egymást szarmaták, hunok, avarok, frankok, szlávok, de szilárd államot csak a 9. század végén megérkező magyarság tudott itt létrehozni Szent István király idején.

A honfoglalás idején megjelenő magyarság a mai Bátaszék központjában hozta létre települését, mely Szent István idején keresztény hitre térve templomos helyé is vált,

temetője a mai Hősök tere alatt található. 1142-ben II. Géza király ciszterci szerzeteseket telepített le Széken az ausztriai Heiligenkreuzból, akik monostort építettek a régi falu helyén, s ezt Cikádornak nevezték el. A nép azonban a falut továbbra is Széknek hívta.

A tatárjárás lerombolta a települést, melyet a ciszterciek újjáépítettek. 1419 őszén érkeztek meg a bencés szerzetesek, s ezzel új fejezet kezdődött Bátaszék történetében. Bátaszék mezővárossá fejlődött. A török időkben ismét lerombolták, majd Buda elfoglalása után földvárat építettek itt a török hadiút miatt. A török kiűzése után a bátai apátságot Jány Jakab Ferdinánd olasz származású kapta meg, aki birtokai központjául Bátaszéket jelölte ki. Ezután a mezőváros a világháborúkig folyamatosan fejlődött.

A központi belterület az egyenletes felszínű valamikori ártér kissé kiemelkedő szigetén alakult ki. A bronzkor óta lakott hely fejlődését a területén áthaladó kontinentális szárazföldi és vízi kereskedelmi útvonalaknak köszönhetette. A város ősi magját a cisztercita rend által a mai katolikus templom mellett épített templom, rendház és gazdasági épületek alkották. Az apátsághoz tartozó település a törökdúlás előtt a mai Vörösmarty, Petőfi, Zrínyi, Sóház és Szabadság utcák területét foglalta el. A török kiűzését követően rácok telepedtek meg a településen, és a korábbi szerkezethez kapcsolódva a mai Magyar, Szabadság, Baross, Szent György és Kálvária utcák területén építkeztek. A XVII. században néhány szerb család betelepítésével alakult ki a Széchenyi, Erzsébet, és Ferenc utca. A településszerkezetre ekkor még a védelemre berendezkedett, keskeny, zezugos utcákra felfűzött aprótelkes beépítés a jellemző. A településszerkezet a XVIII. században, a német betelepítés következtében szabályos elrendezésű és beépítésű, nagytelkes, egymásra merőleges vezetésű utcákkal bővült. Először a főutak mentén (Budai utca, Bajai utca) nőtt a település, majd kialakult a teljes keleti városrész. A XIX. század végén, a vasút megépítését követően hozták létre a vasúthoz kapcsolódó utcákat (Orbán, Flórián és Ady Endre utcák), majd a századforduló után folyamatosan épült össze a városközpont és a vasút környéki településrész (Perczel utca és Hunyadi utca). A nyugati városrész kertvárosias jellegű, családi házas és sorházas beépítésű utcái, illetve a keleti városrész és a Sárvíz közti Patak utca a XX. század második felében épültek be.

A településközpont jól lehatárolhatóan a katolikus templom körül alakult ki. Itt található a város legfontosabb intézményeinek zöme.

1.12.6.2 Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

2006 és 2009 között az M6-os autópálya építését megelőző feltárások során a délkelet-dunántúli (Tolna megyei) Alsónyék-Bátaszéken a késő neolitikus lengyeli kultúra kiterjedt települése és közel 2400 temetkezése került elő. Mai ismereteink szerint a lelőhely Kárpát-medencei és közép európai viszonylatban is a legnagyobb kiterjedésű neolitikus telep és temető. A sírok embertani anyagának jelenleg is zajló antropológiai és részletes paleopatológiai vizsgálata során előkerült egy, a gümőkór vagy tuberkulózis (tbc) klasszikus tüneteit mutató eset is.

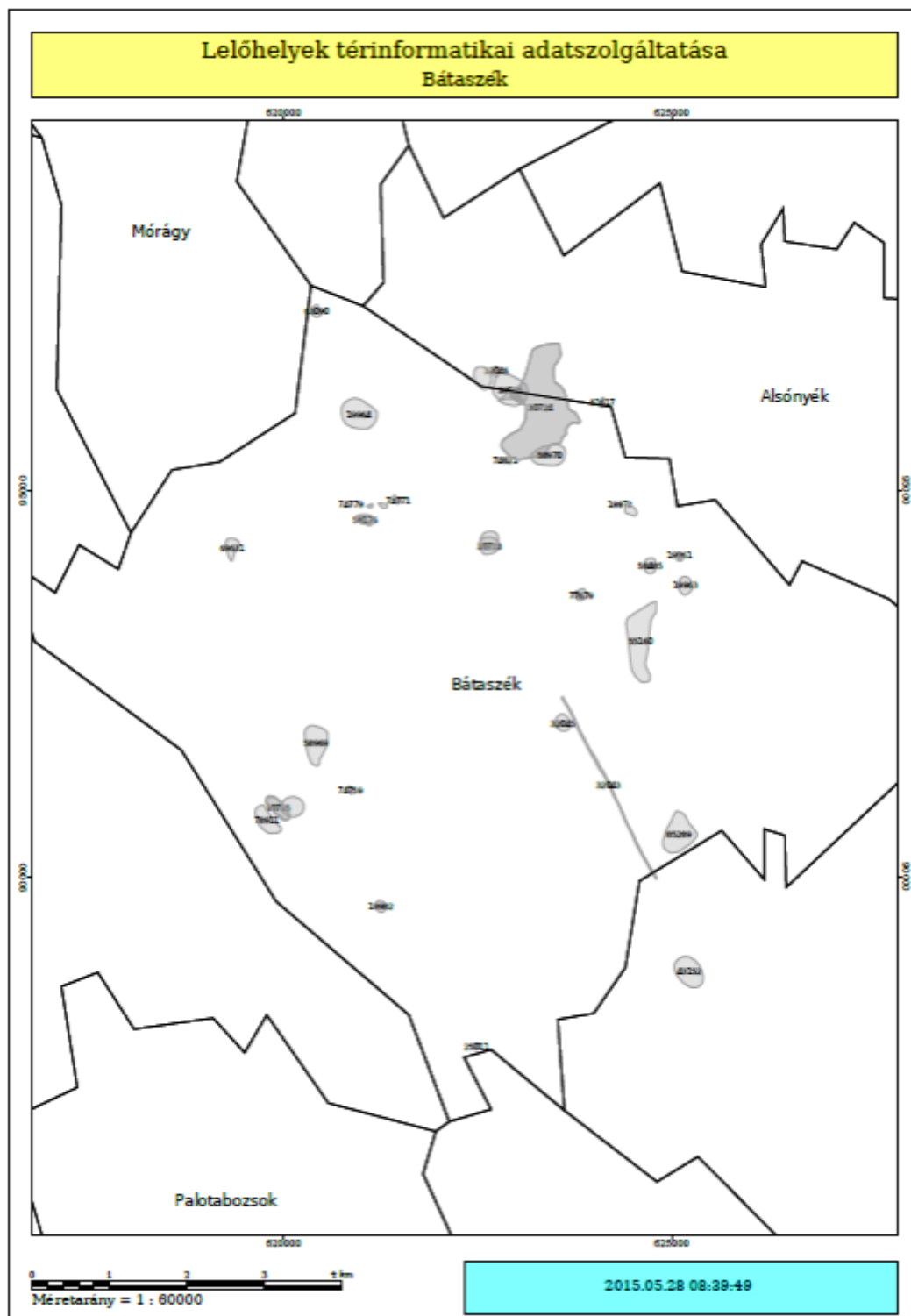
Bátaszék-Lajvér elnevezésű lelőhely a település egyetlen kiemelten védett régészeti lelőhelye, ahol több korszak emlékei – neolit, kelta, római – maradtak fenn. Köztük a legjelentősebb egy római kori útállomás, mely egy több helysleges, terrazzo és döngölt agyag padlós, fürdőhelységgel ellátott épület volt.

A fejlesztések során kiemelt figyelmet kell fordítani a Kulturális Örökség Védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény (továbbiakban: Kötv), valamint a Régészeti Örökség és a Műemléki Érték Védelmével Kapcsolatos Szabályokról szóló 39/2015 (III. 11) Kormány Rendelet (Továbbiakban: Kr.2.) előírásainak betartására, különös tekintettel az utóbbi 4.§ (3) bekezdésére, amely szerint a földmunkával járó beruházásokkal a védetté nyilvánított régészeti lelőhelyet, a nyilvántartott tájképi jelentőségű régészeti lelőhelyet és az eredeti összefüggéseiben megmaradt, helyben és fizikai állapotromlás nélkül megőrzendő régészeti emléket el kell kerülni. A Kötv. 13 § (1) értelmében védetté nyilvánított régészeti lelőhelyen nem lehet olyan tevékenységet folytatni, amely a lelőhelynek akár részleges állapotromlását eredményezheti. A Kr. 2. 40. § (1) bekezdés értelmében a védetté nyilvánított régészeti lelőhelyen a hatóság örökségvédelmi engedélye szükséges: minden 30 centiméter mélységet meghaladó földmunkához, tereprendezéshez, valamint depó, feltöltés létesítéséhez; valamint a régészeti emlék megóvási, konzerválási munkálataihoz.

Minden régészeti érintettségű terület fejlesztése esetén számolni kell azzal, hogy a tervezett tevékenységek engedélyezésekor az örökségvédelmi hatóság kivitelezést megelőző régészeti feladatellátást fog előírni. Amennyiben a tervezett beruházás a Kötv.

7 § (20). pontja alapján nagyberuházásnak minősül, a beruházónak a földmunkával járó tevékenység engedélyezésére irányuló eljárásban be kell nyújtania a tervezett tevékenységhez készült előzetes régészeti dokumentációt.

A régészeti lelőhelyek esetében a 314/2012. (XI.8.) Korm. r 5. mellékletében előírja a lelőhelyek kiterjedésének településszerkezeti terven történő ábrázolását, melyek az örökségvédelmi hatástanulmány által kerülhetnek fel a tervre.

A település gazdag régészeti lelőhelyei a település rendelete és a Forster Gyula Nemzeti és Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ adatai alapján:

Település / lelőhely száma	Azonosító	Helyrajzi számok	Lelőhely neve	Védelem	Védési jogi aktusok
Bátaszék 4	19960	227, 228, 229, 230/1, 230/2, 231, 33, 434, 439, 440, 441, 442, 443/2, 444, 445, 446, 447, 472/157, 472/158, 472/190, 191	Lajvér u.	szakmai	
Bátaszék 5	19961	986, 987, 990, 993/2, 996/1, 999, 1000, 1001,	Budai u. 40.	szakmai	
Bátaszék 7	19963	051/16, 1116, 1117, 1118, 1140, 1141/1, 1142/1, 634/6, 647, 648, 649, 650/1, 651/1, 767/2, 796, 843/4, 844, 845, 875, 948, 949, 950, 951, 955, 956, 957/1, 2, 958/1, 2, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 990, 991, 993/2	R.k. templom	szakmai	
Bátaszék 8	19964	0181/1, 7-12, 16-33, 0182/1-26, 0183/1, 0199/22, 25, 27-30, 0203/7, 13, 19-23, 0696, 0699/1, 0699/2, 0700, 0704, 0728, 0729,	Svábhegy	szakmai	
Bátaszék 12	19973	197, 198, 199, 201, 202,	Orbán u. 2.	szakmai	
Bátaszék 13	19974	986, 987, 988, 990, 993/2, 995, 996, 997	Budai u. 36.	szakmai	

Bátaszék 14	19982	0337/4-7, 13-18, 20, 21, 32-34, 41-44, 0348/2, 0966,	Dolinapuszta	szakmai	
Bátaszék 15	25011	0935/2, 0950	553-554. sz. vasúti szelvény	szakmai	
Bátaszék 17	30723	0120/88, 90-95, 168-172, 0624, 0626,	Bátaszék – M6 – M56 12. lelőhely	szakmai	
Bátaszék 18	30725	0379/21,36-40, 43, 0409/2, 0410, 047/2, 3, 5, 10-15, 27, 28, 31,	Leperd-puszta	szakmai	
Bátaszék 19	32043	053/2, 13-15, 17- 22, 25, 32-35, 42, 50-51, 60, 62, 0567, 0592/1, 2, 065/1-8, 086/30	25. lelőhely	szakmai	
Bátaszék 20	32045	0275, 065/8, 0855,	Dolinai úttól délre	szakmai	
Bátaszék 24	43152		Furkótelep	szakmai	
Bátaszék 25	55160	0408, 0409/1, 0566, 058/1-6, 8-12, 33, 34, 0592/2, 080/9, 080/10, 080/14, 080/16-20, 725/1, 739/1, 2, 742/1, 2, 767/4	Kálvária	szakmai	
Bátaszék 26	58176	0217/3, 5, 6, 0755,	Kiskövesd	szakmai	
Bátaszék 27	58485	472/164, 512/1, 2, 580, 714/3, 716/3, 4, 7, 11-15, 38, 39, 76- 79, 90, 91, 106, 718/46	Hunyadi János u.	szakmai	
Bátaszék 28	58969	0349/3, 10, 24,25, 28-30,0361/45, 47, 48, 50-56, 0967/1- 3,	M6-TO 043- 044. lh	szakmai	

		0969/1-3			
Bátaszék 29	58970	0644/1, 2, 0645, 0647, 2538/2, 3, 33,	Malomrét-dűlő	szakmai	
Bátaszék 30	59096	0147/11	Bátaszék- Lajvér	kiemelten védett	81/2013. (XII.23.) BM
	85277	0147/12	Bátaszék- Lajvér védőövezete	védőövezet	81/2013. (XII.23.) BM
Bátaszék 33	63090	0165/5, 11-14, 0682	Diós-völgy	szakmai	
Bátaszék 34	69631	0374/5	Gesztenyész- völgy	szakmai	
Bátaszék 36	74621	0128/ 17, 18, 29, 0648/ 5	Téglagyári lakótelep	szakmai	
Bátaszék 37	74759	0361/34	Nagyorrosi- völgy	szakmai	
Bátaszék 38	74771	0204/29, 48, 49, 0213/1, 0749/1	Diós-völgy I.	szakmai	
Bátaszék 39	74773	0204/46, 47,	Diós-völgy II.	szakmai	
Bátaszék 40	74775	0213/15, 16, 0749/2,	Kiskövesd I.	szakmai	
Bátaszék 41	74777	0213/15, 16	Kiskövesd II.	szakmai	
Bátaszék 42	74779	0372/29-32	Kiskövesd III.	szakmai	
Bátaszék 43	77679	082/10, 082/12-14	Ad Statuas 5 burgus	szakmai	
Bátaszék 44	78911	0379/33-35,	Leperd-puszta, M6 To- 013/ABC	szakmai	
Bátaszék 45	85289		Alsó-Zsizsák	szakmai	
Alsónyék 7	51617	0133/4,8	Nyéki-dűlő	szakmai	
Alsónyék 17	23415	2121, 2122/1-3, 2123, 2124, 2125, 2139/2, 2141, 2142, 2143	Gubaczi-hegy	szakmai	

Alsónyék 20	30724	0133/80, 135/5, 13, 16, 19, 21, 22, 25, 28, 29, 38-42, 48, 49, 52-54, 56-58, 66, 0136, 0139/4-6, 8, 9-12, 147/11-22, 0641/2, 0643, 0644/1, 2, 0653, 0661, 0663, 2538/3	Alsónyék- Bátaszék	szakmai	
Alsónyék 24	32046		Sánchegy K-i lábánál	szakmai	

Bátaszék Város Rendezési tervének módosítása folyamatban van, így Bátaszék város közigazgatási területére az új örökségvédelmi hatástanulmány elkészítése előkészítés alatt áll, amiben pontosításra kerülnek a fent megnevezett régészeti lelőhelyek és műemlékek helyrajzi számai.

1.12.6.3 Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők

A védett épített környezet, a helyim egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők kapcsán az önkormányzat 10/2004 rendelete alapján Kulturális és Örökségvédelmi Tanulmány készült.

A településen országos védelem alatt állnak az alábbi építmények:

- R.k. templom – Szent István tér, hrsz: 956
- R.k. plébánia – Szentháromság tér, hrsz: 845
- Erdészeti irodák – Szabadság u. 2. , hrsz: 843/4
- Kálvária és kápolna – Mohácsi műút, hrsz: 0409/1
- Volt Búzakalász Mg. Tsz Irodája – Budai u. 7, hrsz: 647
- Szentháromság szobor – Szentháromság tér, hrsz: 768
- Szűz Mária kápolna – Budai u. – 1006 hrsz. , hrsz: 1006
- Nepomuki Szt. János kápolna, hrsz: 726.

1.12.6.4 Világörökségi és világörökségi várományos terület

A város két világörökség várományos területtel rendelkezik (81/2013. (XII.23.) BM rendelet):

- A római birodalom határai – A dunai limes magyarországi szakasza (hrsz Bátaszék 0147/11; 0147/12);
- Magyarországi tájházak hálózata (hrsz Bátaszék 831). Mivel nem megújuló erőforrásokról van szó, ezért minden egyes elemet kiemelt értékvédelemmel célszerű kezelni.

1.12.6.5 Műemlék, műemlék-együttes

A településen országos védelem alatt állnak az alábbi építmények:

- R.k. templom – Szent István tér, hrsz: 956

- R.k. plébánia – Szentháromság tér, hrsz: 845
- Erdészeti irodák – Szabadság u. 2. , hrsz: 843/4
- Kálvária és kápolna – Mohácsi műút, hrsz: 0409/1
- Volt Búzakalász Mg. Tsz Irodája – Budai u. 7, hrsz: 647
- Szentháromság szobor – Szentháromság tér, hrsz: 768
- Szűz Mária kápolna – Budai u. – 1006 hrsz. , hrsz: 1006
- Nepomuki Szt. János kápolna, hrsz: 726

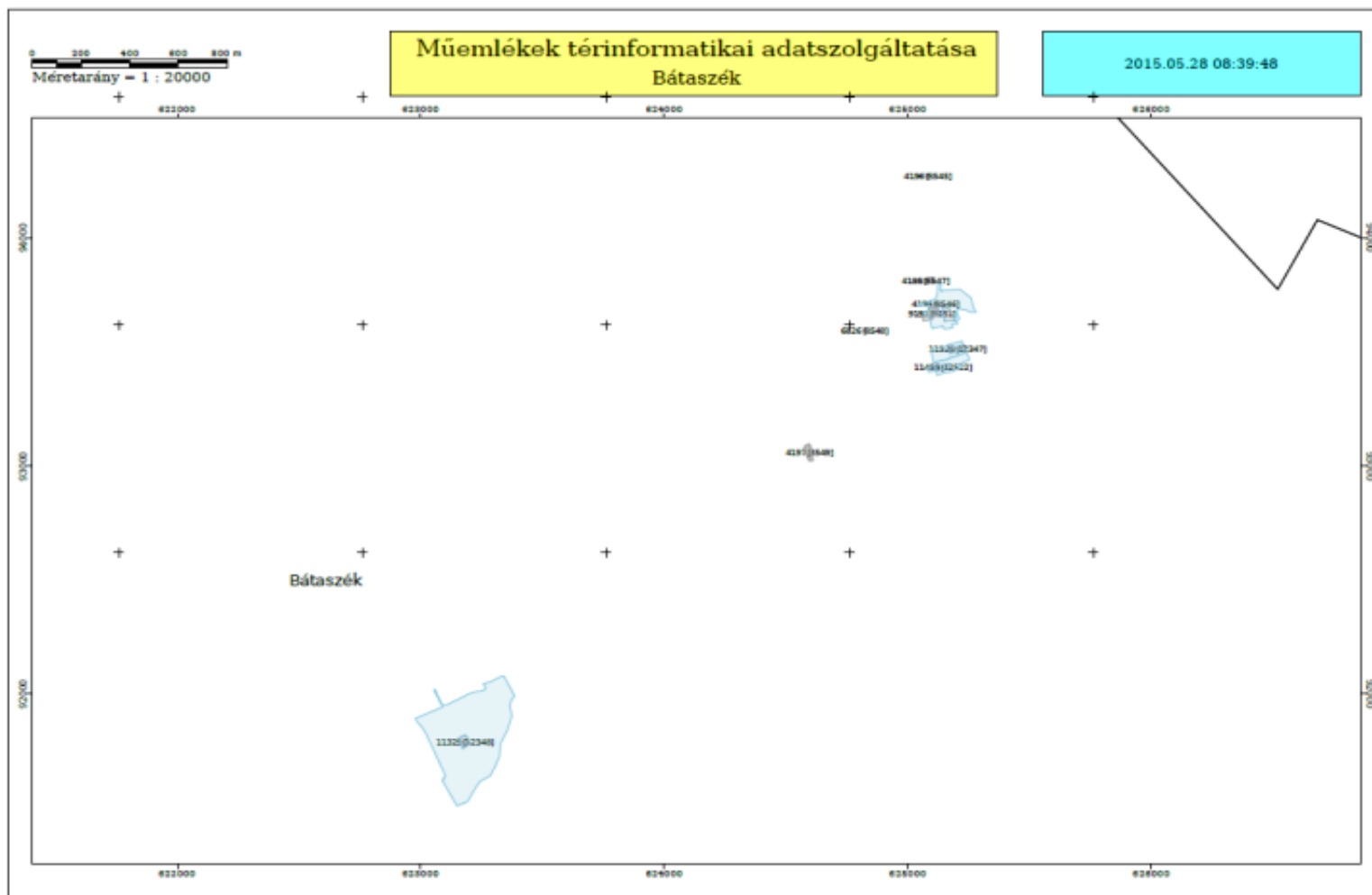
A képviselőtestületi 2004-es rendelet aktualizálva a Forster Gyula Nemzeti és Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ adatai alapján a település műemléki védettségű épületek és műemléki környezetük a következők:

Törzsszám	Azonosító	Védelem státusza	Cím/hrszt	Név	Védési ügyiratok
4195	8547	Műemléki védelem	Budai u. 7. 647	Uradalmi épület (lakóház)	22509/1958. ÉM 120344/1958. MM
4195	21695	Műemléki környezet		Uradalmi épület műemléki környezete	
4196	8545	Műemléki védelem	Budai u. 1006	Szűz Mária-kápolna	22509/1958. ÉM 120344/1958. MM
4196	21633	Műemléki környezet		Szűz Mária kápolna műemléki környezete	
4197	14575	Műemléki védelem	0409/1	három kereszt Krisztus és a két lator újabb szobrai	22509/1958. ÉM 120344/1958. MM
4197	8549	Műemléki védelem		Kálvária	22509/1958. ÉM 120344/1958. MM
4197	14574	Műemléki	04109/1	Kálvária	22509/1958. ÉM

		védelem		szoborcsoport: Mária, Szent János és Mária Magdolna szobrai	120344/1958. MM
4197	21697	Műemléki környezet		Kálvária műemléki környezete	
4199	8546	Műemléki védelem	Templom tér 768	Szentháromság-oszlop	22509/1958. ÉM 120344/1958. MM
4199	23827	Műemléki környezet		Szentháromság-oszlop műemléki környezete	
6826	8548	Műemléki védelem	Dózsa György út 726	Nepomuki Szent János-kápolna	22509/1958. ÉM 120344/1958. MM
6826	21696	Műemléki környezet		Nepomuki Szent János-kápolna műemléki környezete	
9191	8551	Műemléki védelem	Szabadság u. 2. 843/4	Uradalmi épület (iroda-lakóház) és	7566-30/1980. OMF
9191	23831	Műemléki környezet		Uradalmi épület (iroda-lakóház) műemléki környezete	
9191	15273	Műemléki védelem	Szabadság u. 2 843/3	Melléképület	7566-30/1980. OMF
9191	15274	Műemléki védelem	Szabadság u. 2 843/3	Melléképület	7566-30/1980. OMF
10002	8550	Műemléki védelem	Szentháromság tér 955	Római katolikus templom	2362/1987. OMF
10002	15275	Műemléki	Szentháromság	Kőkereszt	2362/1987.

		védelem	tér 955	korpusszal	OMF
10002	23830	Műemléki környezet		Római katolikus templom műemléki környezete	
11327	12346	Műemléki védelem	Szabadság u. 1. 845	Római katolikus plébánia	9/2009. (III.6.) OKM
11327	13464	Műemléki környezet	Templom tér 767/2, 796, 841, 843/4, 844, 846/1, 874, 875, 950, 951	Római katolikus plébánia műemléki környezete	9/2009. (III.6.) OKM
11328	12347	Műemléki védelem	Szabadság u. 15. 852	Népi lakóház	
11328	13465	Műemléki környezet	Szabadság u. 833, 834, 835, 844, 851, 853	Népi lakóház műemléki környezete	9/2009. (III.6.) OKM
11329	13466	Műemléki környezet	0268/1,2, 8-10, 15-22, 42-44	Szent Orbán kápolna műemléki környezete	9/2009. (III.6.) OKM
11329	12348	Műemléki védelem	0852/1	Szent-Orbán kápolna	9/2009. (III.6.) OKM
11455	18391	Műemléki környezet	796, 830, 832, 844, 854, 855, 856	Népi lakóház műemléki környezete	53/2011. (VIII.25.) NEFMI
11455	12522	Műemléki védelem	Szabadság u. 24 831	Népi lakóház, tájház	53/2011. (VIII.25.) NEFMI

Bátaszék Város Rendezési tervének módosítása és az új örökségvédelmi hatástanulmány elkészítése folyamán a fenti helyrajzi számok is pontosításra kerülnek.

1.12.6.6 Műemlékvédelem sajátos tárgyai (történeti kert, temető és temetkezési emlékhely)

Bátaszék szempontjából nem releváns.

1.12.6.7 Műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet

A város területén található műemléki környezetű területeket a 14.6.5 pontban kerültek feltüntetésre.

1.12.6.8 Nemzeti emlékhely

Bátaszék szempontjából nem releváns.

1.12.6.9 Helyi védelem

Az 1/2014.(II.1.) a helyi építési szabályzatról szóló önkormányzati rendelet módosító 10/2004.(VII.1.) KTR rendelet az alábbi szerint rendelkezik a helyi védelem alatt álló területekről:

Helyi területi védelem

Helyi védettségű terület – védendő telekstruktúra			
Ferenc utca környéke			
Szent György utca környéke			
Helyi védettségű terület – védendő utcakép			
Bátaszék	Budai u. 69-79.		364-369 hrsz
	Deák F. u.	23-73.	1253-1264, 1266-1278 hrsz
		42-76.	1446-1449, 1452-1464 hrsz
	Szabadság u.	18-46.	819-822, 826-827, 829-834 hrsz
		17-31.	853-857, 899-901 hrsz
	Zrínyi M. u.	1-9.	858-862 hrsz
		2-16.	891/2-898 hrsz
	Petőfi u.	18-24.	863-865 hrsz
		15-19.	884-886 hrsz
Kövesd	Fő u.	58-60.	2533-2535 hrsz
		63-82.	2490-2499, 2501/1-2509 hrsz

Helyi egyedi védelem

Építmény, vagy együttes egészére vonatkozó védettség			
Bátaszék	Cím	Helyrajzi szám	Név
	Szabadság u. 4.	841	Polg. Hiv. épületei és az utcai kerítés
	Szentháromság tér 2.	769	Lakóépület

	Szent István tér 6	1138	Református Imaház és Lelkeszi Hivatal
	Hősök tere 1.	961	Könyvtár
	Budai u. 2.	962	Kisáruház
	Budai u. 61.	561	Bölcsőde
	Budai u. 83.	362	Lakó- és gazdasági épület, kerítés
	Budai u. 98.	1037	Lakóépület
	Budai u. 110.	1043	Lakóépület
	Budai u. 134.	1057	Söröző (volt vasutas klub)
	Budai u. 151.	316	Lakóépület (volt kocsmá)
	Kossuth L. u. 3.	1117	Óvoda
	Kossuth L. u. 5.	1116	Lakóépület
	Kossuth L. u. 13.	1112	Lakóépület
	Kossuth L. u. 14.	1150	Lakó- és gazdasági épület, kerítés
	Kossuth L. u. 16.	1151	Lakó- és gazdasági épület, kerítés
	Kossuth L. u.	1120	Flórián szobor
	Szabadság u. 15.	852	Lakó- és gazdasági épület
	Zrínyi u. 20.	927/1	Lakóépület
	Deák F. u. 55.	1262	Üzlet, szobor
	Deák F. u. 56.	1454	Lakó- és gazdasági épület
	Deák F. u. 67.	1256	Lakóépület
	Árpád u. 13.	981	Lakóépület
	Garay J. u. 6.	1628	Lakó- és gazdasági épület, kerítés
	Garay J. u. 61.	1592	Lakóépület és „kisház”
	Garay J. u. temető	1662/13	Harangláb, kőkereszt,

			szobor
	Perczel M. u. 63.	285	Lakóépület
	Perczel M. u. 69.	282	Lakóépület
	Őz u. 61.	1785	Lakóépület és „kisház”
	Magyar u. 29.	1374	Lakóépület,kerítés
	Ferenc u. 6.	667	Lakóépület,kerítés
	Bonyhádi utca	14/2	Vasútállomás épülete
	Szent István tér	95	Kőkereszt
	Budai út vége	16	Kőkereszt
	Bonyhádi utca	0645	Kőkereszt
	Mohácsi út	080/10 előtt	kőkereszt
	Mohácsi út		Kőkereszt
Kövesd	Kövesd	2488	Kápolna
	Kövesd 40. Kövesd Svábhegy utca 3.	2471/1	Lakó- és gazdasági épület, kerítés
	Kövesd 48. Kövesd Svábhegy utca 23.	2444	Présház
	Kövesd 50. Kövesd Svábhegy utca 27.	2442	Présház
	Kövesd 64. Kövesd Svábhegy utca 46.	2508	Lakó- és gazdasági épület, kerítés
	Kövesd 65. Kövesd Svábhegy utca 44	2507	Lakó- és gazdasági épület
	Kövesd 68. Kövesd Svábhegy utca 38.	2504	Lakóház

	Alsó Kövesd buszmegálló		Szobor fulke
Lajvér	Lajvér	2153	Kápolna
	Lajvér	2125	Présház
Külterület	a volt Leperd pusztára vivő út	0268/1	Présház
	Kültelek 25.	0290/4	Szekszárdi ÁG szőlőfeldolgozó
	a volt Leperd pusztára vivő út	0256/85	Kőkereszt
	a volt Leperd pusztára vivő út és vasúti híd		Szobor fulke
	a volt Leperd pusztára vivő út és a 0888 út sarokszobor fulke		Sarokszobor fulke
	Bezerédj u. folytatása	0613/1 út	Szobor fulke
	Pécsiúti dűlő	083/2	Tanya
	Előhegy	0120/11 út	Kőkereszt
	Előhegy	0256/46	Pincészet
	Előhegy	0256/18	Présház
Építmény egyes részleteire vonatkozó védettség			
Bátaszék	Budai u. 48.	1003	Szolgáltatóház tornác (volt lakó- és gazdasági épület)
	Budai u. 51.	566	Lakó- és gazdasági épület tornác
	Budai u. 69.	369	Lakóház tornác

1.12.7 Az épített környezet konfliktusai, problémái

Az épített környezet jelentős konfliktust nem hordoz a településen. A régi városrész, városközpontból az "élet" egyre inkább áthelyeződik a város újabb építésű részére.

Az új építésű lakások száma alacsony, a meglévő lakásállomány karbantartására, korszerűsítésére a források hiányában a tulajdonosok egy része nem tudja megoldani, ezért a lakásállomány várható megújulása jelentős időtávot ölel fel. A lakóépületekhez tartozó ingatlanok rendezése is vegyes, a lakosság egy része környezet iránt igényes és azt próbálja tisztán, rendezetten fenntartani, óvni, míg mások erre nem fordítanak energiát, amely konfliktusokhoz vezet.

A város nagyságrendjében, kiterjedésében jelentős változás nem várható.

A település problémái, konfliktusai az alábbiak szerint foglalhatók össze:

- Belvárosban nincs egységes utcakép
- Elhagyott hasznosítatlan egykori gazdasági területek
- Önkormányzati bérlakások többsége alacsonyabb komfortozatú, részben komfortosított
- Nincs elegendő városi szintű rekreációs terület
- Autóbusz pályaudvar hiánya (csak megállók vannak)
- Kerékpárút kialakítása nem teljes körű
- Rendezvényter kialakítása
- Bel- és külterületi vízelvezetés
- Szálláshelyek hiánya
- Szabadidőpark kialakítása
- Művelődési ház, illetve új közművelődési tér kialakítása a jelenlegi Művelődési Ház és környező ingatlanok bevonásával.

1.13 KÖZLEKEDÉS

1.13.1 Hálózatok és hálózati kapcsolatok

Bátaszék történetileg kialakult útvonalak találkozásában fekszik. Észak-déli irányban az 56 sz. másodrendű - Szekszárd-Mohács-Udvar - főút metszi. Ebből ágazik ki az igazgatási terület északi részén kelet felé az 55 sz. Bátaszék-Baja-Szeged II. rendű főút, nyugat felé pedig az 5603 sz. Bátaszék-Bonyhád összekötő út. Bátaszék központi belterülete az utak metszéspontjában alakult ki. Az igazgatási területén fekvő két településrész, Kövesd és Lajvér a Bonyhádi utcáról leágazó önkormányzati utakon közelíthető meg. Az M6-os 2010-es átadása óta a várost érinti páneurópai főútvonal.

1.13.2 Közúti közlekedés

Bátaszék város közlekedési csomópontban helyezkedik el. Az M6-os 2010-es átadása óta a várost érinti páneurópai főútvonal. Bátaszék Szekszárdtól délre található, az 55-ös és 56-os országutak találkozásánál. Előző a várostól Szegedig tart, utóbbi Szekszárd-Udvar között halad. Megközelítése személyautóval, tömegközlekedéssel: vonattal, busszal történhet, illetve más személyi járművel. Bátaszéket Bonyháddal az 5603-as út köti össze, amivel a 6-os I. számú utat lehet elérni. Nyugatra Mórággy, Mőcsény, északnyugatra Bonyhád (22 km), északra Várdomb, Szekszárd (18 km), északkeletre Alsónyék, keletre Pörboly, Baja (20 km), délre Báta, Dunaszekcső, Mohács (30 km). Helyi tömegközlekedésként 6 járatpár közlekedik a városban.

Térségi központok	Távolság	Átlagos utazási idő	Útvonal
járési és megyeszékhely – Szekszárd	23,2 km	18 perc	M6
régióközpont – Pécs	68,7 km	42 perc	M6
főváros – Budapest	174,0 km	96 perc	M6
Mohács	39,3 km	27 perc	M6

Különböző szintű térségi központok elérhetősége gépkocsival

A város önkormányzati kezelésű és tulajdonú közút hálózatának összhossza 33,83 km, melyből 28,26 km kiépített szilárd burkolatú út.

1.13.3 Községi közlekedés

1.13.3.1 Közúti

Helyi autóbusz-közlekedés nincs. A helyközi autóbusz üzemeltető a Gemenc Volán Zrt. volt, majd 2015. január 1-jén jött létre az azt is magába foglaló Dél-Dunántúli Közlekedési Központ Zrt. Az autóbusz flotta átlag életkora az elmúlt években folyamatosan növekszik 2013-ban 12,93 év volt (2011-ben 11,45 év, 2012-ben 12,45 év).

A mikrotérségi autóbusz közlekedés központja a bátaszéki autóbusz állomás.

A településen található autóbusz megállóhelyek többségén található menetrend, a forgalmasabb megállókban esőtől és szélről védett autóbusz váró és pad, de akadálymentesítés, egyéb utastájékoztató eszköz és kerékpártároló sehol nem található. Egy átlagos teljes árú menetjegy ára 250–650 Ft, havi bérlet 11–37 ezer Ft körüli a távolság függvényében. Az elmúlt évek során a szállított helyközi utasok száma kis mértékű (átlagosan évi 2 százalékos) csökkenést mutat, 2014-ben 2,8 millió utas volt. A helyközi közlekedés szolgáltatási színvonala eltérő.

1.13.3.2 Kötőtpályás

A közúthálózat mellett a vasúthálózat is a településszerkezet meghatározó eleme. Kelet-nyugati irányban a közutak nyomvonalát követi a Dombóvár-Bátaszék és a Bátaszék-Baja vasútvonal. Észak felől a Sárbogárd-Szekszárd-Bátaszék vasútvonal éri el a várost. A településen két, markánsan elütő domborzati adottságú terület találkozik. A Bátaszék-Pécs vasútvonaltól keletre a táj síkvidéki jellegű, nyugatra a Szekszárd-Geresdi dombság szelíd lankái jelennek meg.

A XIX. század második felében itt alakult ki Tolna megye – Dombóvár után második legnagyobb – vasúti csomópontja. A vasútépítés az iparosodásra és a mezőgazdasági termények gyorsabb piacra juttatására is ösztönzőleg hatott. Malom, téglagyár, sajtüzem, fonoda épült.

Bátaszék jelentős vasúti csomópont volt a múlt század első évtizedeitől kezdődően, bár jelentősége az utóbbi években csökkent.

Vonattal tehát a MÁV 46-os számú Sárbogárd–Szekszárd–Bátaszék, az 50-es számú Dombóvár–Bátaszék és a 154-es számú Bátaszék–Baja–Kiskunhalas-vasútvonalán érhető el. Korábban a 64-es számú Pécs–Bátaszék-vasútvonal Péccsel is összekötötte, azonban a vasútvonal Pécsvárad–Bátaszék közti szakaszán a forgalom megszűnt.

Bátaszéken a vasútnak nagy jelentősége volt, A XIX. század végén, a vasút megépítését követően hoztak létre a vasúthoz kapcsolódó utcákat is (Orbán, Flórián és Ady Endre utcák), majd a századforduló után folyamatosan épült össze a városközpont és a vasút környéki településrész (Perczel utca és Hunyadi utca). A gazdasági területek is a vasúthoz kapcsolódóan a Bonyhádi utca északi és déli oldalán, illetve az 56 sz. út déli, Mohács felőli bevezető szakasza mentén alakultak ki.

A vasúti közlekedésből adódóan káros mértékű zajterhelés nem éri a területet.

1.13.4 Kerékpáros és gyalogos közlekedés

A kerékpáros infrastruktúra hiányos.

A város területén 0,70 Km kiépített kerékpárút van. A belvárosban lakók életkörülményei, a környezeti állapot javítása érdekében ezt tovább kell fejleszteni a Budai út mentén a kerékpárút kiépítését. Ez összességében mintegy 900-1000 m hosszú – több szakaszban megvalósítandó - fejlesztést jelent. De mivel a város földrajzi viszonyai alapján a terület alkalmas a kerékpáros közlekedésre, így ezen túl is terveznek hosszabb távon kerékpárút-fejlesztést.

Bátaszéken haladna át az EuroVelo kerékpárút, amihez a város szeretné a jelenlegi hálózatát csatlakoztatni, illetve ehhez kapcsolódóan a hiányzó tervezett szakaszokat megépíteni, (pl. Budai utca vége). Emellett a tervekben szerepel még egy regionális jelentőségű gyalogos- és kerékpárút, ami a megszüntetett Bátaszék–Pécsvárad vasútvonalon létesülne.

1.13.5 Parkolás

A település területén jelentős parkolási gond nincs, de a sportpálya parkolási igénye nem biztosított.

Bátaszék egész területén ingyenes a parkolás. A belvárosban található parkolók kiszolgálják a helyi igényeket, kapacitáshiány még a reggeli és délutáni csúcsidőszakban sem fordul elő. A családi házas illetve ipari területeken a parkolás az utcákon, illetve telken belül megoldott.

1.14 KÖZMŰVESÍTÉS ÉS ELEKTRONIKUS HÍRKÖZLÉS

A Fejér Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya felhívja a figyelmet, hogy újonnan létesítendő épületekhez szükséges közműrendszer kiépítésénél a településkép-védelem érdekében az alábbi szempontok legyenek elsődlegesek: takart elhelyezés, minimális burkolt felület, földbesüllyesztés, talajba illesztés színezéssel és növénytelepítéssel.

1.14.1 Víziközművek

1.14.1.1 Vízgazdálkodás és vízellátás

Bátaszék Város ivóvíz ellátása a Bátaszék–Alsónyék–Pörboly–Várdomb kistérségi vízellátórendszeren keresztül történik. A vízszolgáltatás 4 mélyfuratú kútból biztosított, 3 kút Bátaszéki vízbázisra, 1 kút Alsónyéki vízbázisra telepített. A rendszerben 3 db víztározó glóbusz (Alsónyék, Bátaszék, Pörboly) és 4 db víztározó medence (2 db Bátaszék–Lajvér és 2 db Várdomb) is szerepel. A közüzemi vízhálózatba bekapcsolt lakások aránya 86,2%. A térségben megvalósult az ivóvízminőség-javító program.

2007-es adatok alapján:

A közüzemi vízvezeték-hálózat hossza 33,9 km.

Közüzemi vízhálózatba bekapcsolt lakás: 2485 db

Üzemelő közkifolyó: 19 db

Összes szolgáltatott víz 259e m³

Ebből a lakosságnak: 211e m³.

1.14.1.1 Szennyvízelvezetés

Bátaszéken a szennyvíz-csatornahálózat a város teljes területén kiépített. Kivételt képez ez alól a Bátaszékhez tartozó két belterületi településrész, Lajvér és Kövesd, mely településrészek a tulajdonképpeni várostól mintegy 2,5 km távolságra helyezkednek el. A közüzemi szennyvízcsatorna-hálózatba bekapcsolt lakások aránya 75,48%.

A közüzemi szennyvízcsatorna-hálózat hossza 39,2 km.

Közüzemi szennyvízhálózatba bekapcsolt lakás: 2176 db

Elvezetett szennyvíz 228e m³

Ebből háztartásokból: 187e m³

Tisztítottan: 228e m³.

A Közműolló: szennyvíz-csatorna hossz/vízvezeték hossz bekötések nélkül: 1,16

A településen keletkezett szennyvíz befogadója a Bátaszéki regionális szennyvíztelep. Az 1976-ban épült szennyvíztelep két átépítésen és bővítésen is átesett 1992–1993 között, amikor is a kapacitásbővítésen kívül megépült a 3. (biológiai) tisztítási fokozat, majd 2002-2003-ban újabb bővítésre, a telep regionális szennyvízteleppé történő átépítésére került sor. A telep tisztítási kapacitása 750 m³/nap tisztítási kapacitásról 1700m³/nap kapacitására nőtt. A Bátaszéki szennyvízen kívül Alsónána, Bata, Bataapáti, Mórág, Kismórág és Mőcsény települések szennyvízének befogadója a Bátaszéki szennyvíztelep.

1.14.1.2 Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

Gyengesége a városnak, hogy a csapadékvíz elvezetése nem mindenhol megoldott, s ez egyrészt környezeti kockázatot jelent, másrészt növeli a fejlesztések költségeit is. Fontos volt a csapadékhelyzet rendezése végett a nyugati városrész csapadékvíz-elvezetése szempontjából – a magas belvízre tekintettel – rendkívüli jelentőséggel bíró un. Cigányárok meder-rekonstrukciója.

Emellett újabb probléma jelentkezett az M6-os autópálya megépítésével, amely megváltoztatta a talaj- és morfológiai viszonyokat, így a vizek lefolyását is. Gyakorlatilag a pályáról a vizet a meglévő közművekre vezették rá, ami nem minden esetben, illetve szinte abszolút nem bírja a nagyobb megterhelést. Emiatt a probléma miatt szükségessé válik egy új külterületi vízrendezési terv elkészítése.

A csapadékvíz elvezető-rendszer kialakítását (méret, kapacitás, elvezető és áteresztő képesség) a területfelhasználások során tervezni szükséges.

1.14.2 Energiaközművek

1.14.2.1 Energiagazdálkodás és energiaellátás

Villamosenergia-ellátás

Villamos energia ellátottsága a településnek jónak mondható. A város villamos energia – ellátása alapvetően a Szekszárdi állomásról induló 20kV-os hálózatról történik. A település nyugati peremét a bonyhádi állomásról induló hálózat látja el. A városban 33 trafóállomás működik, amelyből 16 trafóállomás lakossági fogyasztók ellátását biztosítja. Bátaszék területén 35 km hosszúságú kiefeszültségű hálózat található, a város valamennyi lakóingatlana a villamoshálózatra rákapcsolt.

Az elektromos energia ellátást a településen az E-ON Dél-Dunántúli áramszolgáltató Zrt. végzi.

Szénhidrogén, földgázellátás

A vezetékes földgázhálózat a város minden utcájában, Lajvér, Kövesd településrészek kivételével kiépített. 2016. január 1-jétől a szolgáltató a Főgáz lesz.

Bátaszék területén a Bányafelügyelet nyilvántartása szerint szénhidrogén szállítóvezeték található, amelynek üzemeltetőjével az FGSZ Zrt. Gellénházi Földgázszállító Üzem (8981 Gellénháza, Ipartelep, Pf. 8.).

1.14.2.2 Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

A településen a megújuló energiaforrások alkalmazása nem terjedt el széles körűen, ennek magyarázata elsősorban a forráshiány, az utóbbi évek elmaradó pályázati lehetőségei és az európai uniós átlaghoz viszonyított hosszabb távú megtérülési időben keresendő. A jövőbeni tervek között szerepel a napenergia hasznosítása, a hasznosításhoz szükséges terület és terület-felhasználás biztosítása is.

1.14.2.3 Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

Az önkormányzat esetében ugyan megindultak kezdeményezések a megújuló energiaforrások alkalmazása terén, de ez még itt sem terjedt el széles körűen, aminek szintén a magyarázata elsősorban a forráshiány, az utóbbi évek elmaradó pályázati lehetőségei és az európai uniós átlaghoz viszonyított hosszabb távú megtérülési idő. A

jövőbeni tervek között szerepel a megújuló energiák széleskörű hasznosítása az önkormányzati intézmények tekintetében is.

1.14.3 Elektronikus hírközlés

A távhívásos telefonhálózat a város teljes közigazgatási területén kiépített. Hasonlóképpen a telefonhálózathoz, a kábeltelevíziós hálózat is a település teljes területét lefedi. A kábel tv hálózatot a Tarr Építő és Szolgáltató Kft. üzemelteti.

Az internet-hozzáférés is biztosítható mind a Tarr Kft. által üzemeltetett kábel tv hálózaton keresztül, mind a telefonhálózaton keresztül, de egyéb szolgáltatók is jelen vannak a településen.

1.15 KÖRNYEZETVÉDELEM (ÉS TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉS)

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény az ellátandó helyi önkormányzati feladatokként nevesíti a helyi környezet- és természetvédelmet, vízgazdálkodást, vízkárelhárítást, környezet-egészségügyi feladatok elvégzését. A helyiek érzékenységet mutatja, hogy az önkormányzatok mellett a térségben számos civil szervezet is feladatának tekinti a helyi természeti értékek védelmét illetve a környezeti elemek szennyeződésének megszüntetését, illetve a szennyezés megelőzését. Az önkormányzatok környezetvédelmi feladatait a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (Kvt) határozza meg, amelyben a települési környezetvédelmi program készítése kiemelt szerepet kap. Ezek mellett figyelembe vettük a tervezéskor a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényt, az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi jelentőségű területekről szóló 275/2004. (X.8) Kormányrendeletet, valamint a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII.25.) Kormányrendeletet.

Bátaszék város területén országos jelentőségű védett és fokozottan védett természeti területek nem találhatók.

A város területe a Natura 2000 hálózatba tartozó Geresdi-dombvidék (HUDD20012), a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság területén található kiemelt jelentőségű természet-megőrzési terület által érintett. Az érintett ingatlanok helyrajzi szám szerinti jegyzékét az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V.11) KvVM rendelet tartalmazza. Az egyes tevékenységekkel, területhasználatokkal kapcsolatban az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Kormányrendelet előírásai betartandóak.

1.15.1 Talaj

Az érintett terület és közvetlen környezetére a változó vastagságú löszterületen kialakult, néhol erősen erodált barna színű erdőtalaj jellemző.

A területen található a 18 km hosszúságú és 11 km szélességű, karbon korú, Mórággyi rög, melyben a gránit kőzet a felszínen helyezkedik el. Irányultsága ÉK-DNY. A gránit anyagára jellemző a viszonylag kis hőmérsékleten, de nagy nyomáson keletkezett mokriklinföldpát. Ezen kristályos aljzatra diszkordánsan, több százmillió év különbséggel rakódott le a pannon üledék sorozat. A kistáj nagy részén magmás és homokköves, kőzettörmelékes talajképző kőzeten kialakult zömmel sekély termőrétegű agyagbemosódásos barna erdőtalaj, kisebb részén pedig a hasonló tulajdonságokkal rendelkező barnaerdőtalaj található, melyeket javarészt erdők borítanak. A völgyekben, a patakok mentén öntés réti talajok alakultak ki.

Azokon a területeken, ahol a talaj laza, löszös szerkezetű, ott az (elvi) építési engedély beszerzése előtt szükséges beszerezni a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal Szakvéleményét.

1.15.2 Felszíni és felszín alatti vizek

A település legjelentősebb állandó vízfolyása az igazgatási terület északi szelet nyugat-kelet irányban metsző, majd a várost kelet felől határoló, és az igazgatási területet délen elhagyó Lajvér-patak (Sárvíz). Ebbe folyik bele a település középső területeinek csapadékvizet összegyűjtő, időszakosnak tekinthető Kövesdi-árok és Cigány-árok. Kevésbé jelentős vízfolyás a külterület keleti szélén kanyargó Rárós-csatorna.

A kisvizek őszele, az árvizek tavasszal és nyár elején gyakoriak. A vízminőség II. osztályú. Az árterület kiterjedése 14 km², amiből 0,1 km² belterület, 3 km² szántó, 10,5 km² rét és legelő, 0,4 km² erdő.

Talajvíz csak a völgyekben fordul elő, 4-6 m mélységben. Mennyisége nem számottevő. A kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos jelleg mellett keménysége és szulfátkoncentrációja is mérsékelt. A nitrátosodás itt is előfordul. A rétegvíz-készlet rendkívül csekély; 0,25-0,5 l/s km²-re becsülik. A kisszámú artézi kút átlagos mélysége 100 m, átlagos vízhozama 200 l/p körüli.

Bátaszék város területe felszíni vízminőség-védelmi terület és felszíni szennyezésre fokozottan érzékeny terület övezet által nem érintett, tekintettel arra, hogy ezen övezetek csak a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezésének elfogadásáról és a Balatoni Területrendezési Szabályzat megállapításáról 2000. évi CXII. tv-ben szereplő övezetek.

A TvT. 16. § (5) bekezdése szerint a vízfolyások és tavak természetes és természetközeli állapotú partjait – a vizes élőhelyek védelme érdekében – meg kell őrizni. Vízépítési munkálatoknál természetkímélő megoldásokat kell előnyben részesíteni. Mivel a vizes élőhelyek megóvása a cél, emiatt ezeken építési telek kialakítását, feltöltését, a patakmedrek burkolását (kiárkolását) meg kell akadályozni.

A TvT.18. § (3) bekezdése alapján a természetes és természetközeli állapotú vízfolyások partvonalától számított 100 m-en belül új építmény elhelyezése nem engedélyezhető.

A TvT. 6. § (2) bekezdése alapján meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát.

1.15.3 Levegőtisztaság és védelme

A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII.23.) Kormányrendelet (LevR.) előírásai az irányadóak. E szerint:

- Tilos a légszennyezés, valamint a levegő lakosságot zavaró bűzzel való terhelése, továbbá a levegő olyan mértékű terhelése, amely légszennyezettséget okoz. (Lev. 4. §)
- A légszennyező forrás létesítésekor a működése során levegővédelmi követelmények megállapítása és alkalmazása szükséges. (LevR. 5. §. (1.))
- Bűzzel járó tevékenység az elérhető legjobb technika alkalmazásával végezhető. Ha az elérhető legjobb technika nem biztosítja a a levegő lakosságot zavaró bűzzel való terhelésének megelőzését, további műszaki követelmények írhatók elő, pl. szaghatást csökkentő berendezés alkalmazása, vagy meglévő berendezés leválasztási hatásfokának növelése. Ha a levegő lakosságot zavaró bűzzel való terhelésének megelőzése műszakilag nem biztosítható, a bűzzel való tevékenység korlátozható, felfüggeszthető, vagy megtiltható. (LevR. 30. § (1.) és (2.))

A levegőminőség állapotával kapcsolatban összességében megállapítható, hogy a légszennyezettségi eredmények a kén-dioxid esetében alacsony, az üledő por vonatkozásában megfelelő, a nitrogén-dioxid vonatkozásában pedig elfogadható mértékű terhelést mutatnak. Jelentősebb légszennyezések egyrészt a közlekedésből eredő szálló por következtében jelentkeznek, különösképpen az M6-os, az 55-ös és a 56-os utak mentén. Emellett a fűtési szezonban fordulnak elő számottevő szennyezések

azokon a településeken, ahol a vezetékes gáz kiépítése még nem történt meg. Más kistérségekhez hasonlóan egyre nagyobb gondot jelent a pollenszennyezettség.

1.15.4 Zaj- és rezgésterhelés

A környezeti zaj- és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X.29.) Kormányrendelet (ZajR.) 9. § (1) és (2) bekezdése szerint a környezetbe zajt vagy rezgést kibocsátó létesítményeket úgy kell tervezni és megvalósítani, hogy a védendő területen, épületben, helységben a zaj- és rezgésterhelés feleljen meg a zaj- és rezgésterhelési követelményeknek. A védendő területeket is e szerint kell kijelölni. Ezeket a szinteket a 27/2008. (XII.3.) KvVM EüM együttes rendelet szabályozza.

A közlekedési eredetű zajforrások közül a közúti közlekedésből eredő zajkibocsátás terheli elsősorban a települési környezetet.

A közlekedésből eredő zajkibocsátás mértékét összehasonlítva az új utakra megengedett határértékekkel – melyek a 8/2002. (III.22.) KoM-EuM együttes rendelet 3. számú melléklete alapján főutak mentén tömör, illetve laza beépítésű lakóterületen nappal 65 dB, éjjel 55 dB, összekötő utak mentén, laza beépítésű lakóterületen nappal 60 dB, éjjel 50 dB – a következők állapíthatók meg:

- Az 56-os és az 55-ös számú főutak melletti lakóterületeket a nappali időszakban a megengedettnél 11-13 dB-el, éjszakai időszakban 13-15 dB-el nagyobb mértékű zajterhelés éri.
- Az 5603-as számú út melletti lakóterületeken nappali időszakban 7-8 dB a megengedett értéken felüli túllépés, míg éjszakai időszakban 9-10 dB a túllépés mértéke.
- Az M6-os autópálya zajterhelése nem káros mértékű a lakott területekre nézve.

A település lakóterületét érinti a Dombóvár-Bátaszék-Baja vasúti mellékvonal. A vasúti közlekedésből adódóan káros mértékű zajterhelés nem éri a területet.

Az ipari jellegű zajforrások terhelő hatása kisebb területet érint, hatása azonban koncentráltabban jelentkezik.

Az üzemi létesítmények egy része a telepengedélyezési eljárás során igazolta a megengedett zajterhelési határértékek teljesülését, másik része a lakóterülettől való

nagyobb távolságból, illetve az üzemelési körülményekből adódóan nem jelent káros mértékű zajterhelést a közvetlen környezetére.

1.15.5 Sugárzásvédelem

A település esetében nem releváns.

1.15.6 Hulladékkezelés

Az Alisca Terra Kft. végzi a településen a kommunális szemétszállítást, illetve a hulladékudvar üzemeltetését. A kukás lakossági szemétszállítás heti rendszerességgel történik, illetve minden 1. és 3. hét keddjén szelektív (papír, zöld, műanyag) hulladék elszállítást történik a házak elől. Bátaszék Város Önkormányzata tagja a Dél-Balaton és Sió Völgye Térségi Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszernek. Ennek keretében valósult meg a bátaszéki szeméttelp rekultivációja is. Bátaszéken szelektív hulladékgyűjtés is folyik, a településen 8 hulladékgyűjtő szigeten kihelyezett, papír, üveg és műanyag palackok begyűjtésére szolgáló szelektív hulladékgyűjtő edényben.

1.15.7 Vizuális környezetterhelés

A város területén vizuális környezetterhelést jelentenek:

- tájidegen beépítések;
- elhanyagolt, gazdátlan területek
- a légkábelek kusza hálózata
- az ipari-gazdasági tevékenység végzéséhez, technológia miatti létesítmények

1.15.8 Árvízvédelem

A település nem érintett árvízveszéllyel, ezért a védelem elsősorban a csapadékvíz elvezetésének megoldására összpontosul.

1.15.9 Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

A településeket érintő legjelentősebb környezetvédelmi problémák között a szennyvíz- és a hulladékkezelés áll. A gazdasági tevékenységből adódó környezetvédelmi probléma kevés.

1.16 KATASZTRÓFAVÉDELEM (TERÜLETFELHASZNÁLÁST, BEÉPÍTÉST, BEFOLYÁSOLÓ VAGY KORLÁTOZÓ TÉNYEZŐK)

A települések katasztrófavédelmi besorolásáról, valamint a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól szóló 62/2011. (XII.29) BM rendelet módosításáról szóló 61/2012 (XII.11) BM rendelet 1. sz. melléklete értelmében Bátaszék város II-es katasztrófavédelmi osztályba sorolt az árvíz, a veszélyes áruk szállítása és a jelentős forgalom alapján.

Bátaszék városában veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem nem található, így a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 2019/2011. (X.20) Korm. rendelet 29. §-ában foglaltakat figyelembe véve további követelmények meghatározása nem indokolt.

Ár- és belvízzel veszélyeztetett területekre ki kell terjeszteni az építési tilalmat. Azokon a területeken, ahol a talaj laza, löszös szerkezetű, ott az (elvi) építési engedély beszerzése előtt szükséges beszerezni a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal Szakvéleményét.

Az új beépítésre tervezett telkek oltóvízzel való ellátásának megoldásaira vonatkozó konkrét elképzeléseket az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. Tv. (Étv.) 31. § (1) bekezdése a)-b) pontok figyelembe vételével kell kialakítani. A tűzoltás alapvető feltételeinek biztosítása tekintetében az építmények megközelítési lehetőségeit, a tűzoltóság járműveinek felvonulási útját és azok felállítási helyét az Étv. 31§ (1) bekezdés b) pontjában foglaltak szerint kell kialakítani.

Tűzjelzés céljára a településen mindenki számára bármikor igénybe vehető nyilvános távbeszélő állomást kell üzemben tartani a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről, és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. tv, 5. § (5) bekezdése szerint.

Az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról szóló 54/2014 (VII.5) BM rendelet (OTSZ) 31. § (2) bekezdése érdekében zsindely, nád, szalma és egyéb E vagy F Tűzvédelmi osztályba tartozó anyag tetőfedésként csak a területileg illetékes tűzvédelmi hatóság külön, egyedi esetekre vonatkozó engedélye és annak feltételei alapján, legfeljebb kétszintes épületeknél alkalmazható.

A településen az oltóvíz-intenzitást, az oltóvízhálózat kialakítását, a tűzcsapokkal szemben támasztott követelmények megvalósulását az OTSZ előírásai alapján kell biztosítani.

A települési hulladék elhelyezését és esetlegesen előforduló veszélyes hulladék kezelését a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. tv-ben vagy a 98/2001 (VI. 15) kormányrendeletben meghatározottak szerint kell végezni.

Minden építészeti átalakítás, bővítés, rendeltetésváltozás során érvényre kell juttatni az OTÉK 31. § (1) bekezdésben és az 52 §-ban megfogalmazott, a tűzbiztonságra vonatkozó előírásokat.

Mint már említettük, Bátaszék a katasztrófavédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása érdekében Bátaszék városban lebiztosítás szükséges. A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. tv. végrehatásáról szóló 234/2011. (XI.10) Korm. rendelet 2. sz melléklete szerint a katasztrófavédelmi szempontból II. veszélyességi osztályba sorolt, így a településen az elégséges védelmi szint meglétéhez a következők szükségesek:

- Riasztás: A lakosság központi riasztása veszélyhelyzeti tájékoztatás feltételeinek biztosítása.
- Lakosságvédelmi módszer: Kockázatbecslésben megállapítottaknak megfelelően, elsősorban elzárkózás.
- Felkészítés: Lakosság 3 évente történő aktív tájékoztatása; a lakosság passzív tájékoztatása nyomtatott és elektronikusan elérhető információs anyagok biztosításával; a lakosság felkészítése a riasztás módszerének és jelének felismerésére, valamint az annak megfelelő magatartási szabályokra.
- Védekezés: különleges felszerelések és kiképzett szakértők (önkéntes mentőszervezetek) bevonásának tervezése és begyakoroltatása; a kockázatbecslésnek megfelelően egyes polgári védelmi szakalegységek megalakítása; a karitatív és más önkéntes, humanitárius feladatot ellátó szervek bevonásának tervezése.
- Induló katasztrófavédelmi készlet: teljes induló katasztrófavédelmi készlet megléte.

Az R. 9. melléklet alapján a polgári védelmi célú adatszolgáltatás a lebiztosított objektumokról és szolgáltatásokról a települési veszély-elhárítási terv mellékletét

képező települési adattár alapján valósul meg. Az adattár elektronikus formában Bátaszék város közbiztonsági referensénél rendelkezésre áll.

A városba telepített 4 riasztó eszköz (NDK típusú, 1 és 3,5 kW teljesítményű, 2005-ben felújított hangkezelő eszközök) 1967 óta van használatban, telepítési helyük: Szabadság u. 4., Perczel u. 42., Garay u. 67., és MÁV állomás.

Tolna Megyei Településrendezési Tervében (Tolna Megyei Önkormányzat 4/2012 (II.17.) rendelettel elfogadott) Bátaszék az alábbi térségi övek által érintett:

- Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület
- Felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő terület
- Védett természeti terület
- Védett természeti terület védőövezete
- Természeti terület
- Ökológiai (zöld) folyosó
- Térségi tájrehabilitációt igénylő terület
- Tájképvédelmi terület
- Térségi hulladéklerakó hely kijelöléséhez vizsgálat alá vonható terület
- *Rendszeresen belvízjárta terület csúszásveszélyes terület*
- *Vízerózióknak kitett terület*
- *Honvédelmi és katasztrófavédelmi terület*

1.16.1 Építésföldtani korlátok

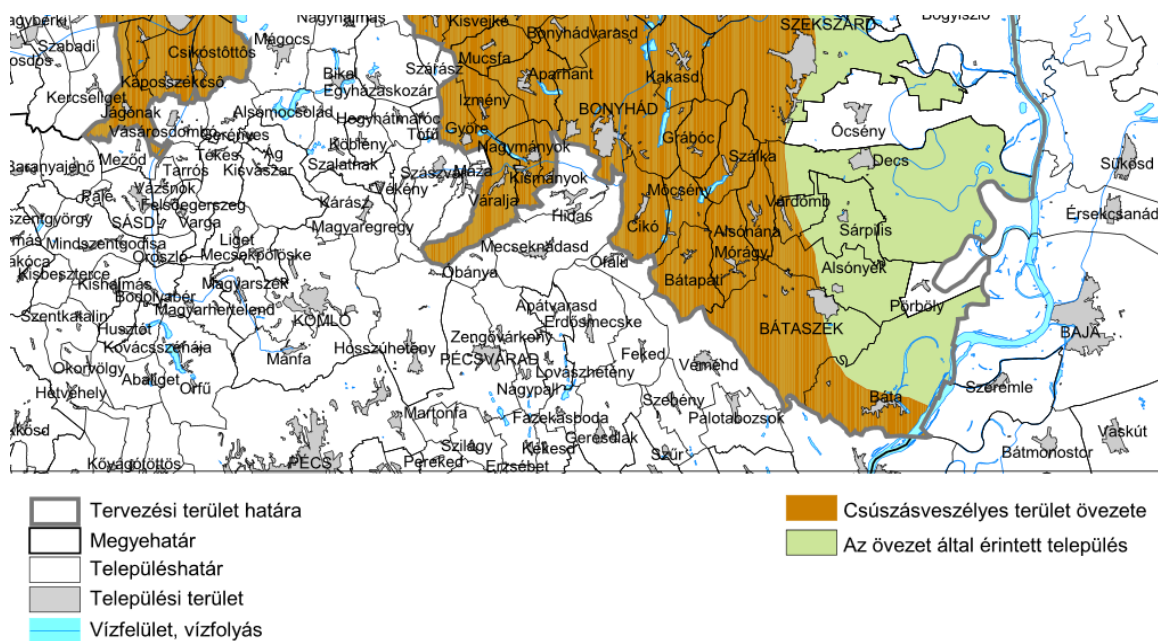
1.16.1.1 Alábányászott területek, barlangok, pincék

A területen az agyagbányászat jellemző, amit felszíni fejtéssel érnek el, amiatt a területen az alábányászás nem jellemző.

1.16.1.2 Csúszás-, süllyedésveszélyes területek

Bátaszék területén a csúszás és süllyedés közül a csúszásveszély jellemző geomorfológiai jelenség.

Az 1980-as évek közepéig vezetett Felszínmozgásos területek kataszterében Bátaszék területére vonatkozóan helyszínek nem szerepelnek, viszont a Tolna Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Szekszárdi Katasztrófavédelmi Kirendeltség kezdeményezésére supervisor ellenőrzés volt Bátaszék-Lajvérpusztá területén löszfal kiomlása és csúszásai miatt.

Csúszásveszélyes területek

Mivel a település csúszásveszélyes terület, ezért a tervezett fejlesztések, beavatkozások előtt mindig célszerű vizsgálni a tervezett területhasználatot, a létesítmények alapozását a csúszást kiváltó tényezők figyelembevételével ajánlatos megtervezni.

1.16.1.3 Földrengés veszélyeztetett területek

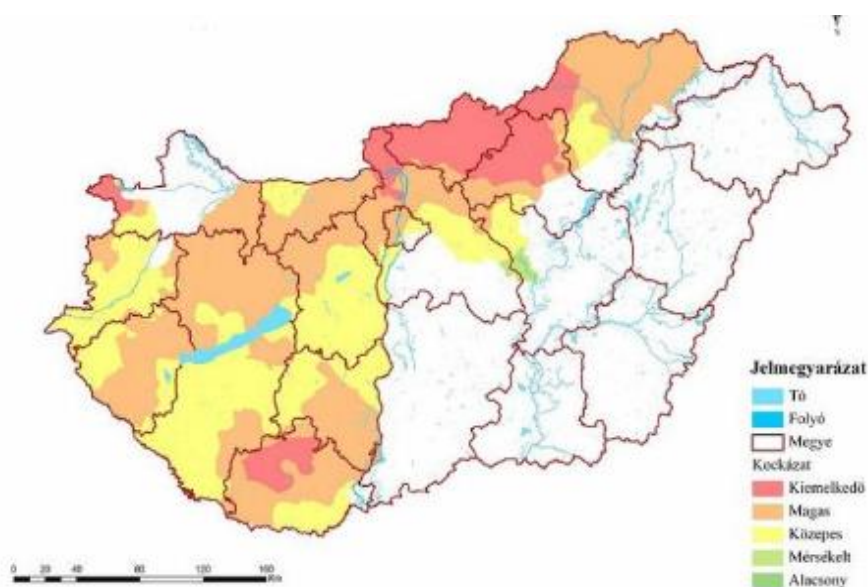
Bátaszék térsége földrengés által nem veszélyeztetett terület.

1.16.2 Vízrajzi veszélyeztetettség

A jelenlegi szabályozás alapján a települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolását a legveszélyeztetettebb településrész határozza meg. „A települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról” szóló 18/2003. (XII.9.) KvVM - BM együttes rendelet szerint Bátaszék enyhén veszélyeztetett „C” kategóriába tartozik, ha nyílt vagy mentesített ártéren helyezkedik el, és előírt biztonságban kiépített védművel rendelkezik.

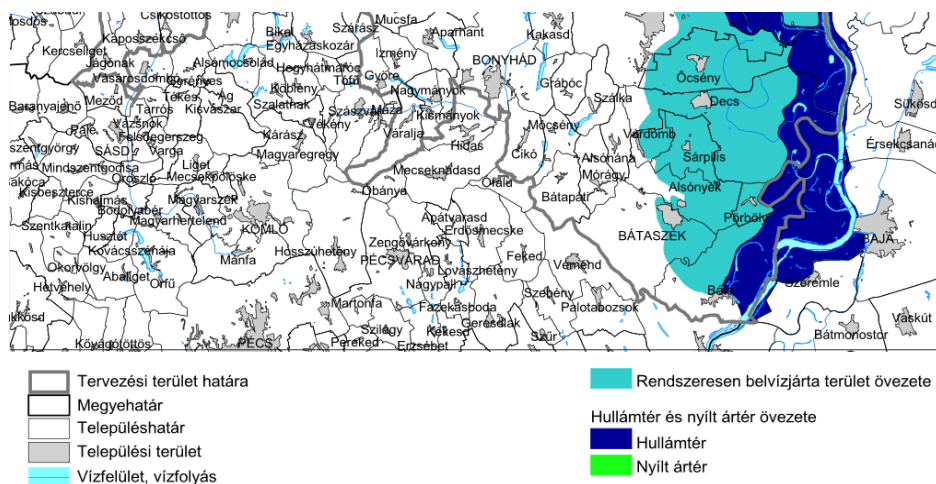
Emellett az elmúlt években egyre gyakoribb a heves esőzéssel járó időjárás, a villámárvizek kialakulásának valószínűsége, amely tekintetében Bátaszék magas veszélyeztetettségű.

A település ár- és belvíz által veszélyeztetett területeire az állandó építési tilalom kiterjesztése indokolt.

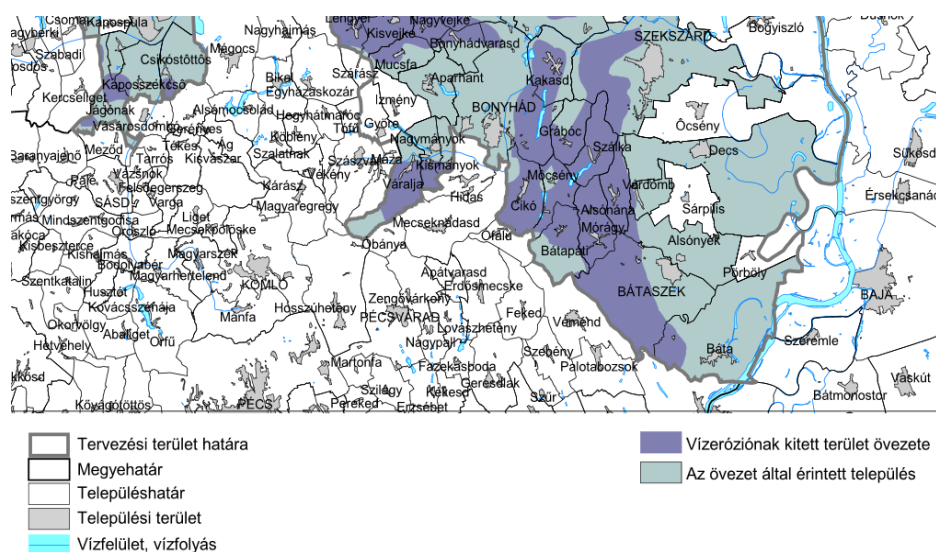
Magyarország villámárvíz-veszélyeztetettsége

Bátaszék a vízrajzi veszélyeztetettségek közül kettőben érintett, nevezetesen, hogy belvízjárta a terület, illetve a vízerózió is jellemző a területre.

Rendszeresen belvízjárta terület

Tolna Megye Településrendezési Terve a rendszeresen belvízjárta területek vonatkozásában többek között az alábbi intézkedések fontosságát hangsúlyozza: a mélyfekvésű, belvíz által gyakran veszélyeztetett területeket fokozatosan javasolt kivonni a szántóföldi művelésből és más célokra – elsősorban gyeppé, illetve erdő, nádas, esetleg halastó – hasznosítani. A művelési ág váltást követő komplex kategóriaként indokolt kezelni, ahol ajánlott figyelembe venni a domborzati, talajtani, vízgazdálkodási, illetve mezőgazdasági, természetvédelmi és környezetvédelmi szempontokat egyaránt. A bel- és külvízterületi vízrendezés komplexen ajánlott.

Vízterhelésnek kitett terület

Tolna Megye Területrendezési Terve a vízterheléssel sújtott övezetekben az

alábbiakra hívja fel a figyelmet: a vízerózióknak erősen kitett lejtőkön lévő szántóterületeket gyepesítéssel, erdősítéssel ajánlott védeni az erózió ellen. Azokon a szántókon, ahol nincs lehetőség a művelési ág megváltoztatására, jó talajvédő növények termesztésével, valamint megfelelő agrotechnika alkalmazásával csökkenthető az erózióveszély. A borvidék szőlőkataszter szerinti I. osztályú területen szőlőtelepítés és szőlőművelés a talajvédelmi hatóság által előírt agrotechnikai feltételekkel javasolt.

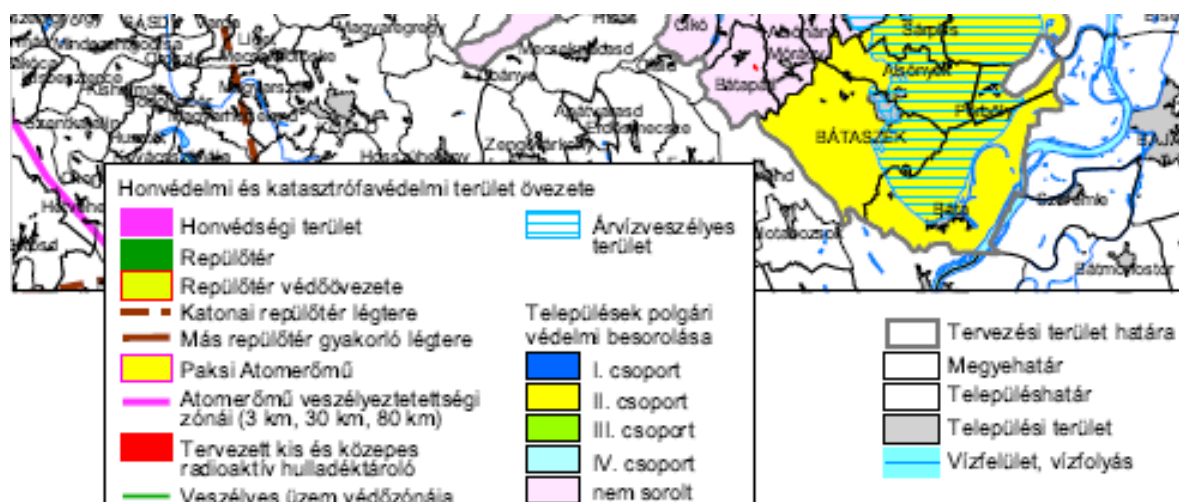
1.16.3 Egyéb

1.16.3.1 Kedvezőtlen morfológiai adottságok

A Pécs-Bátaszék vasútvonaltól nyugatra eső részén a 45 foknál meredekebb dőlésű, vagy 2 m-nél magasabb természetes vagy mesterségesen kiképzett fal (nyitott kőzetfal, partfal, bevágás, mélyút, tereplépcső) 10 m-es környezete veszélyes környezetnek minősül. A különleges körülményekre (mozgás, csúszás- és omlásveszély) fokozottan figyelni szükséges.

1.16.3.2 Mélységi, magassági korlátozások

A megyei rendezési terv honvédelmi és katasztrófavédelmi területeit bemutató térképén is Bátaszék az árvízveszélyes területek közé került besorolásra.

Honvédelmi és katasztrófavédelmi terület övezete

1.16.3.3 Tevékenységből adódó korlátozások

Tolna Megye Településrendezési Terve Bátaszéket polgári védelmi szempontból a II. csoportba sorolja.

Ezen felül a HÉSZ az alábbi korlátozásokat teszi:

- Pécs-Bátaszék vasútvonaltól nyugatra eső részén a 45 foknál meredekebb dőlésű, vagy 2 m-nél magasabb természetes vagy mesterségesen kiképzett fal (nyitott kőzetfal, partfal, bevágás, mélyút, tereplépcső) 10 m-es környezete veszélyes környezetnek minősül. (mozgás, csúszás- és omlásveszély).
- A Lajvér-patak medertengelyétől számított 50-50 m-es területsáv és a Kövesdi-víz medertengelyétől számított 30-30 m-es területsáv, továbbá Malomszög erdő- és mezőgazdasági területei veszélyes környezetnek minősülnek.
- Gazdasági és általános mezőgazdasági területen technológiai jellegű építmények építménymagassága az övezeti előírásoktól eltérően legfeljebb 20 m lehet.
- Zöldterületen az építménymagasság legfeljebb 4,5 m lehet.
- Erdőterület: legnagyobb épületmagasság legfeljebb 7,0 m lehet,

1.17 ÁSVÁNYI NYERSANYAG LELŐHELY

A külterületi táj egyedi értékei közé sorolandó az agyag ásványi nyersanyag készlet Bátaszék tekintetében. A felszíni bányászattal kitermelt nyersanyagot helyben dolgozzák fel. Az agyagkészlet még hosszú évekig kiszolgálja a területet. Erre alapult eddig a városban működő téglagyár (jelenleg nem működik). A bánya területe rendelkezik érvényes tájrendezési tervvel, mely biztosítja, biztosította a roncsolt felszín kitermelés utáni hasznosítását, ill. tájba illesztését.

A 2012-től hatályos 18/2011. (XII.28.) önkormányzati rendelet 14.§-a rendelkezik az ásványi nyersanyag kitermelésével járó tevékenységekkel (bányászat, tereprendezés, egyes építési tevékenységek, vízrendezés) kapcsolatos előírásokról. Az agyagbánya szabályozási terven jelzett részét érinti a tervezett Szekszárd-Geresdi Dombság Tájvédelmi Körzet.

Az egykori bányaterület jelenleg rekultiváció alatt áll (műszaki, biológiai). Ennek várható befejezése 2019.

A Nemzeti Fejlesztési Minisztérium Ásványvagyon-hasznosítási és készletgazdálkodási Cselekvési Tervében (2013. február) Bátaszék-Leperdpusztá, mint a mecseki urán előfordulások egyik lelőhelye szerepel, az alábbi adatokkal:

- urántartalom (%): 0,01
- földtani érc (ezer tonna): 530
- földtani urán (tonna): 53
- reálisan kitermelhető érc (ezer tonna): 530
- reálisan kitermelhető urán (tonna): 53
- megjegyzés: nem kellően lehatárolt kis telep

Bátaszék közigazgatási területén az alábbi ásványi-nyersanyaggazdálkodási terület található a Baranya Megyei Kormányhivatal Műszaki Engedélyezési és Fogysztóvédelmi Főosztály Bányászati Osztály (Bányafelügyelet) adatszolgáltatása alapján:

Kövesdpusztá II. megkutatott vázkerámiai agyag, ásványi nyersanyag lelőhely

Lelőhelykód: 170403003

A nyersanyaglelőhely határvonala töréspontjainak koordinátái (Egységes Országos Vetületi Rendszerben):

Töréspont	Y (m)	X (m)
1.	622 271,53	94 837,78
2.	622 429,52	94 745,77
3.	622 536,52	94 711,75
4.	622 694,48	94 469,73
5	622 688,46	94 343,73
6	622 622,44	94 147,74
7	622 432,43	94 091,77
8	622 500,44	94 125,75
9	622 142,50	94 567,80
10	622 121,49	94 529,80
11	622 075,52	94 774,81
12	622 190,52	94 807,79

Bátaszék II. – agyag (Csabrák) megkutatott vázkerámiai agyag ásványi nyersanyag lelőhely, törölt bányatelek után maradt ásványvagyon.

Lelőhelykód: 170403004

A nyersanyaglelőhely határvonala töréspontjainak koordinátái (Egységes Országos Vetületi Rendszerben):

Töréspont	Y (m)	X (m)
1.	620.337,0	94.155,0
2.	620.448,0	94.150,0
3.	620.582,0	94.077,0
4.	620.664,0	93.865,0
5.	620.914,1	93.619,3
6.	620.847,3	93.513,6
7.	620.713,3	93.592,6
8.	620.553,1	93.188,1
9.	620.288,6	93.283,9
10.	620.267,1	93.731,4
11.	620.225,0	93.990,0

Bátaszék közigazgatási területén az alábbi Ásványi nyersanyagvagyon-terület övezetébe tartozó bányatelek található:

„Bátaszék I. – Agyag” védnevű bányatelek.

A bányatelek jogosultja: Wienerberger Téglaiipari Zrt. (1119 Budapest, Bártfai u. 34.)

A bányatelek határvonala töréspontjainak koordinátái (EOV rendszerben):

Töréspont	Y (m)	X (m)
1.	622242.06	94630.53
2.	621537.42	94223.61
3.	621548.68	94158.15
4.	621550.63	94133.25
5.	621566.46	94092.99
6.	621575.52	94074.58
9.	621356.21	93968.30
10.	621202.17	94026.72
11.	621104.02	94077.73
12.	621094.72	94110.83
13.	620970.14	94207.24
14.	620989.44	94237.44
15.	620924.24	94281.44
16.	620896.35	94307.35
17.	620663.44	94317.71
18.	620611.46	94471.71
19.	620750.48	94650.70
20.	620827.47	94595.69
21.	621093.47	94650.66
22.	621253.47	94619.64
23.	621261.48	94671.21
24.	621359.93	94659.42
25.	621954.72	94836.54
26.	622230.46	94895.79
27.	621607.78	93992.29
28.	621612.58	93994.28
29.	621612.39	93981.88
30.	621635.57	93924.98
31.	621559.57	93930.09
32.	621554.47	93911.89
33.	621517.87	93916.20
34.	621495.27	93921.30
35.	621474.17	93920.70
36.	621385.08	93948.31
37.	621383.18	93943.31
38.	621355.18	93952.21

Az autópálya építéséhez Bátaszéken három területen létesítettek célkitermelő-helyet. Ezek tájrendezése megtörtént.

1.18 VÁROSI KLÍMA

Bátaszéket érintő környezeti terhelés jelentős részben a közlekedésből, azon belül is a közúti közlekedésből fakad. Fontos tehát, hogy ezen a területen is előrelépést érjünk el, ehhez alapvetően négy eszköz áll rendelkezésre:

- A közlekedők számának és azok utazási időjének csökkentése
- Minőségi közösségi közlekedési szolgáltatások biztosítása elérhető áron.
- Minőségi közösségi közlekedési szolgáltatásokat elsősorban környezetbarát járműállománnyal célszerű biztosítani.
- Környezetbarát egyéni közlekedési módok ösztönzése – ennek egyik fontos iránya a gyalogos és kerékpáros közlekedés minél kedvezőbb feltételének kialakítása.

Bátaszék már kialakult városszerkezetének átalakítása nem reális cél. A térségi és települési kerékpáros kapcsolatok kialakításával elősegíthető a klímabarát közlekedés.

A város több klímajavítást (energiafelhasználás csökkentése) elősegítő fejlesztési program megvalósításán dolgozik:

- Város közvilágítási hálózatának energiatakarékos átalakítása
- Napelemes rendszer telepítése egyes önkormányzati ingatlanok kapcsán (városháza, gondozási központ, művelődési ház, mikrotérségi óvoda és bölcsőde)

2 HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

A településfejlesztési koncepciót megalapozó vizsgálati munkarészek felépítését a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet előírásai tartalmazzák. A rendelkezések értelmében a koncepció és a településszerkezeti terv egymással tartalmi összhangban kell készülnie.

A koncepciót a kormányrendelet 1. melléklete szerinti megalapozó vizsgálat alapján kell elkészíteni, részletes tartalmi követelményeit a 2. melléklet tartalmazza. Az 1. és a 2. mellékletben meghatározott tartalom elemei összevonhatók, átcsoportosíthatók, indokolt esetben egyes elemei elhagyhatók, illetve azokat a település méretének, sajátosságainak, a településhálózatban betöltött szerepének, valamint az adott témakörnek megfelelő részletezettséggel kell kidolgozni. A helyzetfeltáró, helyzetelemző és helyzetértékelő munkarészek egyes fejezetei összevontan kerültek megfogalmazásra, az összevonás tényét az anyagban hivatkozások jelzik.

A megalapozó vizsgálatok készítése során kiemelt szempont volt, hogy a magasabb hierarchia szinten lévő fejlesztési és rendezési dokumentumok megállapításait figyelembe vegyük. Ennek értelmében nem csak a korábban készített településfejlesztési koncepció és településrendezési terv hasznosítható elemei kerültek átvezetésre, hanem az új országos és megyei tervezési dokumentumok legfontosabb megállapításai is beépítésre kerültek.

A helyzetfeltárás széleskörű adatgyűjtéssel vette kezdetét, melynek keretében statisztikai adatok elemzése történt.

Lényeges eleme volt az adatgyűjtésnek az a mélyinterjú sorozat, amely során az önkormányzat vezetőin túlmenően a településen működő intézmények vezetőit, civil szervezetek képviselőit és helyi vállalkozókat szólaltattunk meg. A mélyinterjúk során felvetett témakörök elemzése, valamint a javaslatok továbbgondolása a településfejlesztési koncepció egyik legfontosabb elemét képezi.

A vizsgálati munkarészek készítését megelőzően a jogszabályban rögzített érdekelt államigazgatási szervek megkeresése is megtörtént. A kapott visszajelzések legteljesebb mértékű figyelembe vételével folyt a szakmai munka, a további véleményezési eljárásban való részvételi szándéknak megfelelően az államigazgatási szervek szabályszerű bevonása teljesült.

A helyzetfeltáró, -elemző és -értékelő munkarészek megállapításaira alapozottan olyan településfejlesztési koncepció fogalmazható meg, amely a település legfontosabb célkitűzéseit foglalja keretbe és segítséget nyújt a helyi döntéshozóknak a település életét nagymértékben meghatározó döntések meghozatalában, valamint iránymutatást ad a településszerkezeti terv megalkotásához, valamint a helyi építési szabályzat és szabályozási terv felülvizsgálatához.

2.1 A VIZSGÁLT TÉNYEZŐK ELEMZÉSE, EGYMÁSRA HATÁSUK ÖSSZEVETÉSE

A helyzetfeltáró munkarészben bemutatott tények és folyamatok elemzését SWOT analízis módszerével mutatjuk be. Az elemzés során figyelembe kell venni minden olyan elemet, amely lényeges a település jövője szempontjából, ugyanakkor nem szabad elvesznie a részletekben, hanem csak a kulcsfontosságú tényezőkkel kell számolnia.

Az erősségek és gyengeségek esetében elsősorban a város belső adottságait mutatjuk be, míg a lehetőségek és veszélyek esetében a külső körülmények kulcs fontosságú tényezőit jelenítjük meg. A SWOT analízis keretein belül elvégzett strukturált összefoglalás segítséget nyújt a település döntéshozóinak a célok és stratégiák meghatározásában.

2.1.1 ERŐSSÉGEK

A település számos olyan helyzeti előnnyel, erőforrással rendelkezik, melyek megalapozhatják a jövőbeli fejlődést, a város javainak, társadalmának, gazdaságának mennyiségi és minőségi gyarapodását is. A város erősségei főként azokból a tényezőkből, tulajdonságokból származnak, amelyek a városban már megtalálhatók, helyben vannak.

A város szerkezetét tekintve egy határozottan elkülöníthető városközpontról beszélhetünk, mely funkcionálisan elkülönül. A városi alapszolgáltatások biztosítása itt történik, a városmag területén megtalálható minden szolgáltatás, ami biztosítja a közszolgáltatásokat, a kereskedelmet, az oktatást, egészségügyi ellátást és rekreációs lehetőségeket, illetve a munkahelyek zöme szintén itt található (már csak abból adódóan is, hogy a különböző szolgáltatások biztosítása és a gazdasági tevékenység ezen a területen történik). Az ipari és termelő tevékenységek főként a város lakott területein kívül található, elsősorban a közlekedés és a termelés összekapcsolódása miatt. A városközpont és az ipari területek között helyezkednek el a lakóövezetek. Ez a városszerkezet rendkívül hatékonyan képes működni a lakosság tevékenységeit figyelembe véve, a városszerkezet komplexnek, kompaktnak mondható.

A városi társadalom számos olyan erősséggel rendelkezik, amelyek hozzásegíthetik a hosszú távú fejlődéshez, ilyen első sorban a város civil szervezeteinek magas száma. A civil szervezetek jelenléte és aktivitása erősíti a társadalmi kohéziót, a helyi kapcsolatokat kialakítását és fenntartását, ezek a közösség fejlesztése és fejlődése révén járulnak hozzá a város fejlődéséhez. Erősségként említhető, hogy a város nemzetiségi csoportjai szintén aktívan szerveződnek, kisebbségi önkormányzataik segítik őket érdekeik érvényesítésében, ezt pedig tovább erősíti a tény, hogy a városi önkormányzattal és a helyi, más nemzetiséghez tartozó lakossággal is jó kapcsolatokat ápolnak.

A város lakói számára az egészségügyi alapellátás igénybevétele helyben biztosított egy központi helyen. A lakosság részére 4 felnőtt és 1 házi gyermekorvosi körzet áll rendelkezésre, a felnőtt fogászati rendelők száma 2, ahol a gyermekek részére is biztosított az ellátás az iskolafogászati rendelésen. Az iskola-egészségügyi ellátást a nevelési-oktatási intézményekben a házi gyermekorvos biztosítja, illetve az intézményekben 2013. január 1-jétől a településen dolgozó 4 védőnő vegyes körzetben látja el a feladatokat. A településen két gyógyszerár található. A szakellátást a 18 km-re fekvő megyeszékhelyen, Szekszárdon működő Tolna Megyei Önkormányzat Balassa János Kórháza látja el. 2014-től sürgősségi mentőszolgálat is működik, illetve fizioterápiás kezelések érhetők el. A város esélyegyenlőségi programja lehetőségeket biztosít a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok integrációjához.

Az oktatási intézmények közül a bölcsődétől a gimnáziumig az oktatás minden szintje adott, aki nem szeretne szakmát tanulni, vagy egyetemi oklevelet szerezni az tanulmányait kiskorától 18 éves koráig a városban végezheti. A város kulturális lehetőségei igen széleskörűek, a Petőfi Sándor Művelődési Házban egész héten lehetősége van a civil szervezeteknek rendezvényeket tartani, több kulturális program is elérhető (táncház, nyugdíjas klub, kóruspróba, időszakos rendezvények, például farsang, szilveszter stb.). Emellett a városnak saját könyvtára is van.

A városi sportcsarnok, a tanuszoda valamint a tornacsarnok nem csak az iskolás, hanem a város egyéb korcsoportjainak is lehetőségeket nyújt rekreációra, sportolásra. Korábban ezek körül csak a sportcsarnok működött a településen, így ezen a téren egyértelműen előrelépés történt.

Bátaszék gazdasága több lábon is áll, kiváló földrajzi fekvéséből és természeti adottságaiból adódóan, ezeket ki is használja. A mezőgazdaság számára remek alap a jó minőségű talaj, a magas erdősültség. A mezőgazdasági üzemekben hagyományosan termesztett növényekkel, hagyományosan tenyésztett állatokkal foglalkoznak. A városban a vállalkozások nagy számban vannak jelen. Az ipari vállalkozások tekintetében számos feldolgozóipari vállalkozás található.

Térségi közlekedési kapcsolatait tekintve kedvező helyzetben van. Megközelíthetősége autópályán és főútvonalon is lehetséges, az M6-os autópálya keresztezi, ami Budapesttel és Péccsel köti össze, az 55-ös számú főút Bajával, az 56-os pedig Moháccsal és Szekszárddal, a megyeszékhellyel alapozza meg a szoros kapcsolatokat. Az autópálya megépítése számos pozitív hatást gyakorolt a városra, például a vállalkozások szállítási költségei csökkentek, a településen pedig csökkent az átmenő forgalom, így a zajterhelés is, nőtt a közlekedésbiztonság. Az autópálya megépítésével Bátaszék bekapcsolódhatott az országos gazdasági vérkeringésbe, mivel közvetlen és gyors összeköttetés jött létre Budapesttel illetve Mohács és Pécs viszonylatában. A közúthálózat mellett a vasúthálózat is a településszerkezet meghatározó eleme. Kelet-nyugati irányban a közutak nyomvonalát követi a Dombóvár-Bátaszék és a Bátaszék-Baja vasútvonal. Észak felől a Sárbogárd-Szekszárd-Bátaszék vasútvonal éri el a várost. Bátaszék jelentős vasúti csomópont volt a múlt század első évtizedeitől kezdődően, bár jelentősége az utóbbi években csökkent.

Természeti és környezeti értékeit tekintve a település gazdagnak mondható, a város környékén számos erdőterület található, mely önmagában is magas értéket képvisel. Emellett a közelben található a Gemenci erdő, valamint a Duna, ezek a területek védettség alatt állnak.

2.1.2 GYENGESÉG

Habár számos vállalkozás van jelen a városban, az ipari parkok megfelelő alapot nyújthatnának a már meglévő és a kezdő vállalkozások számára, azonban Bátaszék ipari parkkal nem rendelkezik. Nehezíti a vállalkozások megtelepedését az is, hogy a település

infokommunikációs ellátottsága nem megfelelő. A városnak bár számos vállalkozása van, az utóbbi években, elsősorban az ipari vállalkozások száma folyamatosan csökkent.

Bátaszéken bányászatban és kőfejtésben, villamosenergia-, gáz- és gőzellátás területén tevékenykedő vállalkozás nem működik, hasonlóan az egész térséghez.

A városban az utóbbi években növekedett az idegenforgalom jelentősége, ennek ellenére nincs elegendő szálláshely a városban, ez jelentős gátat jelent a város számára az idegenforgalom felvirágoztatásában.

A város társadalma erősen zsugorodik, a demográfiai fogyás legszembetűnőbb eleme a társadalom elöregedése, a fiatalabb korosztályok csökkenő aránya a helyi népességben belül. A város lakónépessége 10 év (2001-2011) alatt közel 600 fővel csökkent, ez majdnem 10%-os zsugorodást jelent ebben az időszakban. A népesség csökkenése 2011 óta is tart, a 2015. január elsejei népességszám ugyanis még kisebb értéket mutat, a város tehát egyértelműen zsugorodik. Még szembetűnőbb a csökkenés mellett a korcsoportok aránytalansága. Az időskorúak és fiatalok között mintegy 500 fő különbség van az idősebb korcsoportok javára. Nemek szerint a népességben belül jelentős a nők magasabb aránya. Demográfiai problémái tehát Bátaszéknek több mutatón keresztül kimutathatók. A demográfiai zsugorodásból adódik az is, hogy az oktatási intézmények férőhelyei már évek óta nem töltődnek fel. A város társadalmi egyeztetéseiben a részvétel alacsonynak mondható.

A város népességére jellemző a negatív vándorlási egyenleg. A város fiatalok, képzett népessége a jobb megélhetés és szélesebb körű munkalehetőségek reményében a nagyobb városokba költözik, de az utóbbi években markánsan megfigyelhető a külföldi irányú elvándorlás.

A lakosság képzettsége alapvetően alacsony. Magas a csupán 8 általános iskolai osztályt elvégzettek aránya, az érettségivel rendelkezők aránya 20%, míg a felsőfokú oklevéllel, egyetemi diplomával rendelkezők aránya nem éri el a 10%-ot (2011-es adat). Képzett munkaerő hiányában a város gazdasági fejlődése alapvető akadályokba is ütközhet. Mivel a helyi lakosság képzettsége alacsonynak mondható, a település K+F+I potenciálja is igen alacsony.

Az oktatási infrastruktúra tekintetében jelentős hátrányt jelent, hogy a kötelezően bevezetett minden napos testnevelés órához szükséges infrastruktúra (sportpálya,

sportcsarnok) nem áll rendelkezésre elegendő kapacitással. Másik, az oktatási infrastruktúra hiányosságait érintő jellemző, hogy a városban a gyermekelhelyezés problémát jelent a kisgyermekes családok számára, főként a nyári időszakban.

Az erősségek közé soroltuk a jó közlekedési infrastruktúrát, ami több, a térségben található várossal is összeköti, azonban a közlekedési útvonalak zajterhelése rendkívül magas. A város élhetősége szempontjából a zajterhelés fontos szempontként jelenik meg, a közlekedés okozta zajterhelés rendkívül csökkentheti a város élhetőségét épp emiatt. Sokszor problémát jelent az, hogy a városnak nincs autóbusz állomása, csupán autóbusz megállói. A közlekedésszervezés hatékonyságát növelheti egy megfelelő távolsági közlekedési infrastruktúra. Ennek hiányát nem csak az autóbusz állomás problémája, hanem a vasúti forgalom csökkenése is jelenti. Bár a városban az átmenő forgalom jelentősen csökkent, éppen ennek hatására a kiskereskedelmi egységek forgalma is csökkent.

A közlekedés hiányosságaihoz sorolható, hogy a távolsági menetrendek nem illeszkednek a vállalkozások munkarendjéhez, ez megnehezíti az ide ingázó munkavállalók bejárasi körülményeit, ahogy az iskolás diákokét is.

A településen az útfelületek, járdák állapota rossz, nem akadálymentesek, a mozgáskorlátozottak, de a babakocsival közlekedő kismamák, a nehezen mozgó időskorúak számára sem. Ezenfelül a belváros ellátottsága parkolóhelyekkel rossznak mondható. A belvárostól elkülönülő településrészekben nincs megoldva megfelelően a vízelvezetés, ez fokozza az árvízveszélyt a településen.

A település kerékpáros közlekedési lehetőségei rendkívül hiányosak, a városban csupán 0,7 km kerékpárút került kiépítésre. A térségi kerékpáros közlekedés szintén nem megoldott.

Bátaszék vonzáskörzete nem túl jelentős, a települések zöme a járáson belül a járásközpontba, Szekszárdra ingázik. Bátaszék oktatási intézményei sem rendelkeznek túl nagy vonzáskörzettel, az alapfokú intézményekbe a kötelező jelleggel oda irányított települések iskolás korú lakossága jár, a Gimnáziumba a későbbiekben jellemzően ezen települések diákjai járnak. Alapvetően Szekszárd szerepe meghatározó a térség oktatását vizsgálva.

A település zöldfelületi rendszere fejletlen, a megye városai közül csupán a 8. helyen áll a városi zöldfelületek méretét tekintve. A város közműellátottsága jónak mondható, mégis vannak olyan településrészek (Lajvér és Kövesd), amelyek esetében a szennyvízelvezetés nem megoldott probléma jelenleg. A város területének barnamezői - bár nem sok van belőlük - mind magánkézből vannak és kihasználatlanok. Ezen területek hasznosítása szükséges lehet hosszú távon, elsősorban azért, mert rajtuk ipari park vagy más gazdasági hasznosítású terület kialakítására lenne lehetőség.

2.1.3 LEHETŐSÉG

A város lehetőségeit összegezve, talán az egyik legfontosabb potenciális forrása a fejlődésnek a közlekedési infrastruktúra. Bátaszék összekötő szerepe a közlekedési útvonalakon keresztül fontos szerepet tölt be mikrotérségi és regionális viszonylatban egyaránt. A kedvező közlekedésföldrajzi helyzet bizonyítottan elősegíti bizonyos vállalkozások, cégek stb. megtelepedését, növeli a tökevonzó képességet a jó adottságú településeken, így ez gazdaságilag fontos erőforrás lehet. A gazdaság mellett az oktatás is profitálhat a jó közlekedési kapcsolatokból, az oktatási intézmények kapacitása be tudja fogadni a vonzáskörzet településeinek fiatalok diákjait. A jó közlekedés hosszú távon indikátora lehet a negatív demográfiai folyamatok megfordításának a központi szerepkör erősítésén keresztül.

Bátaszéknek lehetőséget adhat a még kiépítetlen kerékpáros közlekedési infrastruktúra is, egyrészt a városi közlekedés könnyítésében, fenntarthatóbbá tételében, másrészt a térségi közlekedési kapcsolatok erősítésében is.

Bátaszéken az utóbbi években folyamatosan növekszik a szolgáltatással foglalkozó vállalkozások száma, ami alapja lehet a város hosszú távú fejlődésének, a gazdasági struktúra tercjializálódásának. A magas színvonalú szolgáltatások jelenléte egy városban erősítheti központi funkcióit, azok minőségét is.

A közeli megyeszékhely széles körű szolgáltatásokkal láthatja el Bátaszéket, de nem csak a szolgáltatások és igénybevevők áramlása valósulhat meg, hanem akár tőketranszfer is, mely során Szekszárd és Bátaszék között gazdasági együttműködések jöhetnek létre. A

szerteágazó közlekedési hálózat nem csak Szekszárd, hanem Pécs, Baja, Mohács, vagy akár Bonyhád felé is folyosókat nyithat a gazdaság számára.

Potenciált jelenthet a turizmus kiaknázása, fejlesztése, mert az utóbbi években a vendégek száma növekedett a helyi szálláshelyeken. Az idegenforgalmi infrastruktúra fejlesztése révén, a természeti értékekhez kötődő infrastruktúra és az attrakciók elérhetőségének javítása által a város turizmusa fejlődhet. A kereskedelmi szálláshelyek és vendéglátó helyek száma a városban az utóbbi években folyamatosan növekedett, ezáltal egyre nagyobb lehetőségeket adva az idegenforgalom térnyerésére és jelentőségének növelésére.

A gazdaság többi ágazata a fent említett közlekedési kapcsolatok erősödésének hatására is fellendülhet, főként az ipar és a szolgáltató szektor megerősödésére lehet számítani ennek kapcsán. A mezőgazdaság fejlődéséhez adottak a feltételek, a mezőgazdasági hagyományokra épülő vállalkozások már adottak a városban, főként a gyümölcs és szőlőtermesztésben, a borászatban, illetve az állattenyésztésben találunk vállalkozásokat. Az élelmiszer előállítás mellett a feldolgozásban, a helyi termelők támogatásában valósulhat meg Bátaszék mezőgazdaságának és élelmiszerellátásának további fejlődése.

A település energiaellátásának egy részét biztosíthatnák napenergiával, erre számos törekvés és szándék ismert a város szereplői között. Egyes oktatási intézmények esetében már alkalmaznak napelemeket az intézményi energiaellátás területén.

A város területén számos ipari, szociális, oktatási, barnamezős terület, épület található. Ezek feltölthetők lennének egyrészt szociális ellátási funkciókkal (gyermekelhelyezés, idősokok ellátása stb.), másrészt pedig a város hiányos rekreációs funkcióit lehetne kiszélesíteni (bányató, mint horgásztó, szabadidőparkok, sportpályák stb.). A településen mivel ipari park nem működik, a barnamezős területek erre is használhatók lehetnének.

Bátaszéken egyre növekedik a népességben belül az időskorúak aránya. A réteg ellátásának megoldása ezzel együtt növekedik, a szociális ellátás kiszélesítésére van

szükség. Hatékony megoldás lehet a házi segítségnyújtás, ami egyrészt olcsó megoldás lenne, másrészt mivel családi házas, falusias jellegű városról van szó, hatékonyabban is működhetne. A város munkanélküli rétegei így a szociális ellátórendszerben is alkalmazhatók lennének.

A város központi funkciói közül számos hiányzik, azonban ezek fejlesztése, kialakításának hatására a város vonzáskörzete növekedhet, például a Baranya-Tolna megye határon túlra eső, Baranya megyei települések körével. Ezek a települések közel helyezkednek el, habár a közlekedési hálózatok köztük és Bátaszék között nem mondhatók kedvezőnek, ezek kialakításával erősödhet a város térségi szerepköre.

A város zöldfelületi rendszere igen fejletlen, azonban számos használaton kívüli terület található a városban, amelyeket parkosítani lehet. A zöldfelületek növelésével javulhat a városi lakosság életminősége, a város komfortossága.

A városban számos ingatlan áll üresen, melyek önkormányzati tulajdonba tartoznak, ezek átalakításával számos ipari, gazdasági területet, helyiséget alakíthat ki, ami növelné a település gazdasági erejét hosszú távon.

2.1.4 VESZÉLYEK

Bátaszéken az egyik legjelentősebb veszélyforrás talán abból adódik, hogy az erősen csökkenő lakosságszám, a fiatalkorúak rendkívül alacsony aránya az időskorúakkal szemben a jövőben megnehezíti a település működését, egyrészt a munkaképes korú, aktív lakosság alacsony számával, másrészt a gyarapodó időskorú népességgel, melynek szociális ellátása okozhat problémákat.

A zsugorodó népesség, a munkaerő, mint egy lehetséges helyi erőforrás leértékelődése, csökkenése veszélyezteti a jövőbeli gazdasági fejlődést. A versenyképes munkaerő elengedhetetlen a beruházások és a vállalkozások számára, ezek sikerességének biztosítását jelentheti. Éppen ezért a munkaerő csökkenése jelentősen visszavetheti a gazdaság, és ezáltal a város fejlődését.

Jelentős veszélyforrás lehet a zsugorodás elemei közül a negatív vándorlási egyenleg, ezen belül is a fiatalkorú, képzett lakosság elvándorlása jellemző a településre. Ennek

következtében hosszú távon a város jelentős erőforrásokat veszíthet, hiszen a képzett munkaerő elvándorlásával, a helyi képzett rétegek előregedésével romlik a város tőkevonzó képessége. A képzett munkaerő megalapozza a tőkeerős befektetők városba vonzását, tehát amennyiben a munkaerőbázis csökkenése a potenciális befektetők elvesztését jelentheti.

A fiatalkorú lakosság csökkenése mellett problémát jelenthet az, hogy a városban hiányoznak a képzés bizonyos elemei, például a középfokú szakképzés, vagy a felsőfokú szint az oktatásból. Ez persze nem jelenti azt, hogy másik településen nem sajátíthatók el az ilyen típusú képzéshez kapcsolódó szakmák, mégis előrevetíthetik az elvándorlást, ami tovább fokozza a város zsugorodását. Az oktatás, bár legtöbb elemével rendelkezik a város, ezen hiányosságainál fogva kisebb vonzáskörzetet is feltételez. Mivel Bátaszékről a regionális szintű egyetemi központok (Pécs és Kaposvár) is nehezen megközelíthetőek így a fiatalkorú népesség, amennyiben felsőfokú tanulmányait elkezd, már ekkor rákényszerül, hogy elköltözzön Bátaszékről. Ezen fiatalok jelentős része egyetemi tanulmányait befejezve nem tér vissza, hanem ott telepedik le ahol egyetemre járt, vagy egy attól nagyobb városban. Azok a képzett, fiatal rétegek, akik visszatérnek Bátaszékre, jellemzően nehezen helyezkednek el pályakezdő fiatalként.

Az oktatás problémájához tartozik, hogy az oktatási intézmények működtetési-fenntartási- és tulajdonviszonyai feszültségeket hordoznak magukban (KLIK). A település különböző szereplői arra törekednek, hogy az iskolák ne csak önkormányzati tulajdonba legyenek, de a fenntartásuk, üzemeltetésük is oda kerülhessen. A fenntartás már Bátaszék esetében is visszakerülhetett, de még mindig a KLIK működteti azokat.

A városban nincs jelentős számban elérhető munkaerő, ez alapvetően megnehezíti a helyi vállalkozók munkaerőigényét. A közmunkaprogram eddigi tapasztalatok alapján tovább csökkenti az elérhető munkaerő kapacitásokat, ez hosszú távon ronthatja a településen foglalkoztatottak arányát (akik nem közmunkát végeznek).

Bár a település megközelíthetősége jónak mondható, mivel a Baranya-Tolnai megyehatáron a baranyai oldalra eső, határ menti településekről megközelíthetősége nehezebb, így hiába rendelkezik központi funkciókkal, vonzáskörzetéből jelentős területek esnek ki.

A vonzáskörzet területének csökkenését okozhatja az is, hogy számos városi szolgáltatás Bátaszéken nem, csak Szekszárdon, vagy másik városban/településen érhető el. Ilyen például az egészségügyi szolgáltatások bizonyos köre, vagy az oktatás egyes intézményei. De Szekszárd kereskedelmi vonzáskörzete is erősebbnek bizonyul, mint Bátaszéké (Szekszárd – bevásárló központ).

A kereskedelmi vonzáskörzet zsugorodását előrevetítheti az is, hogy Bátaszéken a kereskedelmi vállalkozások száma nem túl magas, az utóbbi években pedig csökken. A helyi kereskedelmi bázis kifulladásával kivédhetetlenül eltolódik a városi vásárlóerő a megyeszékhelyre.

Bátaszéken az idegenforgalmi infrastruktúra bár sokat fejlődött az utóbbi években, szálláshelyek tekintetében a város rendkívül hiányos. Hiába növekedett az utóbbi években a vendégek száma, ha nem történik bővítés, a település potenciális bevételektől eshet el. A városi önkormányzat tulajdonában számos üres ingatlan van. Ezen ingatlanok értéke hosszú távon tovább romolhat, amennyiben nem talál az önkormányzat megfelelő funkciót számukra. Ráadásul, ha kihasználatlanok maradnak tönkremennek, ezáltal rontva a városképet.

A régi városrész, városközpontból az „élet” egyre inkább áthelyeződik a város újabb építésű részére. Az új építésű lakások száma alacsony, a meglévő lakásállomány karbantartását, korszerűsítését források hiányában a tulajdonosok egy része nem tudja megoldani, ezért a lakásállomány várható megújulása jelentős időtávot ölel fel. A városban a belvárostól elkülönülő, külső településrészek vízelvezetése nincs megfelelően kiépítve, ez pedig fokozza az árvízveszélyt, a belvíz kialakulását.

2.1.5 ÖSSZEFOGLALÓ SWOT TÁBLÁZAT

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> • A város szerkezete kedvező, a szükséges funkciók megközelíthetősége megfelelő. • A városban a civil szervezetek jelenléte rendkívül erős. • A kisebbségi csoportok jól szerveződnek, a városban több kisebbségi önkormányzat működik. • A társadalom együttműködése és kohéziója példaértékű. • Bátaszék testvértelepüléseivel erős és jótékony kulturális kapcsolatok alakultak ki. • A városban virágzó kulturális élet zajlik. • A város gazdasági környezete kedvező, a fejlődés alapfeltételei zömmel adottak. • A városban működő vállalkozások száma magas. • A város közlekedési kapcsolatai jónak mondhatók, megközelíthetősége kedvező. • Bátaszék természeti értékekben rendkívül gazdag (pl.: erdők, tájvédelmi övezetek találhatóak itt, illetve a közelben van a Gemenci erdő). • Az oktatási infrastruktúra minden szintje helyben elérhető bölcsődétől a gimnáziumig. • Egészségügyi alapszolgáltatások közül a háziorvosi rendelés, fogászati alapellátás, gyermekorvosi rendelés és fizioterápiás szakellátás megfelelő kapacitással működik. • A településen mentőállomás is található. • Bátaszék térségi ellátási központ több területen is. 	<ul style="list-style-type: none"> • A város nem rendelkezik ipari parkkal. • A városban a megnőtt sportolási lehetőségek ellenére is kevés a rekreációs lehetőségek száma. • A belváros területén rendkívül kevés parkolóhely található. • A település belterületei közül kettő nem kapcsolódik a központi településrészhez, ami az ott élők hozzáférését a központi funkciókhoz megnehezíti. • A belvárostól elkülönülő településrészek vízelvezetése nem megoldott, első sorban a szennyvízelvezetés okoz problémát. • Az átmenő forgalom csökkenésével a kiskereskedelmi egységek bevétele csökkent. • Bár növekedett az idegenforgalmi céllal ide látogató vendégek száma, kevés a városban a szálláshely. • A város súlyos demográfiai problémáktól terhes (zsugorodás, elöregedés, aránytalan korcsoportok stb.). • Az átmenő forgalom zajterhelése magasnak mondható. • A városban nincs autóbusz állomás, csupán buszmegálló. • A távolsági busz- és vasúti menetrendek nem illeszkednek a munkahelyek munkarendjéhez. • A vasúti közlekedés jelentősége folyamatosan csökken. • A gyalogos közlekedés problémás, az út- és járdafelületek nincsenek akadálymentesítve.

<ul style="list-style-type: none"> • A hagyományosan termesztett/tenyésztett növényekre/állatokra alapuló mezőgazdasági üzemek száma magas. • Közlekedési elérhetősége kiváló, az autópálya megépülésének számos jótékony hatása érezhető (alacsony szállítási költségek, városon átmenő forgalom csökkenése, stb.). • A városban növekedett az utóbbi években a rekreációs, első sorban sportolási lehetőségekre alkalmas helyek száma. • Bátaszéken a vendéglátóhelyek száma növekedett. 	<ul style="list-style-type: none"> • A városi közlekedésből hiányzik a kerékpáros közlekedés, aminek infrastruktúrája hiányosan kiépített. • Városban nincs középfokú szakképzés, csak gimnázium, ez korlátozza a lehetőségeket. • Az oktatási intézmények férőhelyeit nem tudják feltölteni a városban. • Felsőfokú oklevéllel, érettségivel rendelkezők aránya alacsony. • A város központi funkciói hiányosak, első sorban az igazgatási és kereskedelmi lehetőségek tekintetében. • Az infokommunikációs infrastruktúra nincs megfelelően kiépítve. • Az állattartó telepek rontják a levegő minőségét, ezzel romlik a városi életszínvonal. • A civilek részvétele a társadalmi egyeztetéseken rendkívül alacsony.
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> • Az oktatási intézményekben van elég kapacitás a vonzáskörzetben lakó fiatalok számára is. • A közeli megyeszékhelyen található kórház és járóbeteg ellátás, valamint mentőszolgálat. • Bátaszéknek összekötő szerepe van, több várossal is erős közlekedési kapcsolatok jellemzik. • A kereskedelmi szálláshelyeken nőtt a vendégek száma, ez tovább növekedhet. • Az M6-os autópálya fontos tökevonzó tényezőként jelenhet meg, további előnyöket jelenthet az eddigiek mellett. • A természeti környezet turisztikai potenciálja kihasználható. • A közeli, Baranya megyei települések 	<ul style="list-style-type: none"> • A zsugorodó lakosság miatt csökken a potenciális munkaerő nagysága. • Az itt hiányzó funkciók a megyeszékhelyen adóttak, emiatt a központi térségi szerepkör leértékelődhet. • Jó a közlekedési elérhetősége, de a közlekedési infrastruktúra fejlesztése nélkül és a funkcióvesztés hatására térségi közlekedési kapcsolatai is eltűnhetnek. • Az autópályát leszámítva a Baranya-Tolna megyei határ közlekedési utak szempontjából nehezen átjárható, emiatt a városi vonzáskörzet területe tovább zsugorodhat. • Habár növekedett a kereskedelmi

<p>ellátását átveheti ezzel növelve térségi szerepét.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A hagyományokra épülő mezőgazdaság és élelmiszertermelés további lehetőségeket nyújthat. • Van törekvés és lehetőség is a napenergia, illetve egyéb megújuló energiaforrás kihasználására. • A város kihasználatlan barnamezői szociális vagy rekreációs funkciók befogadására lehetnek alkalmasak, vagy akár ipari park kialakítására is. • A városban a házi segítségnyújtás könnyen alkalmazható módja lenne a szociális ellátási rendszer kiszélesítésének. • A testvértelepülésekkel kialakított kulturális kapcsolatokon túl gazdasági kapcsolatok kiépítése sem lehet kizárt. • A város munkanélküli rétegeinek munkát adhat az időskorú népesség magas aránya, akiről a szociális ellátórendszer gondoskodik. 	<p>szálláshelyeken a vendégek száma, a hiányos infrastruktúra visszavetheti ennek növekedését.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A belvízzel fenyegetett területek aránya magas, a vízelvezetés pedig a belvárostól külön álló településrészekben nem biztosított. • Szekszárd kereskedelmi vonzáskörzete kiterjed Bátaszékre odavonzva ezzel a helyi vásárlóerőt. • A közmunka csökkenti a városban az elérhető munkaerő amúgy is alacsony kapacitását. • A külső városrészekben a kiépítetlen vízelvezetés árvízveszéllyel jár. • A képzett, fiatalos népesség elvándorlása miatt a város értékes munkaerőt veszít, versenyképes munkaerő kapacitás nélkül pedig lehetséges befektetőket.
--	---

3 HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

3.1 A HELYZETELEMZÉS EREDMÉNYEINEK ÉRTÉKELÉSE, SZINTÉZIS

A település fejlődése érdekében biztosítani kell azokat a feltételeket, melyek segítségével a kívánt fejlesztések megvalósíthatók. A feltételek a település lakosainak egyetértésével kell, hogy kialakításra kerüljenek, valamint a konszenzus eredményeként létrejött elhatározásoknak jogszabályi formában is érvényt kell szerezni.

Bátaszék erősségei főként azokból a tényezőkből, tulajdonságokból származnak, amelyek a városban már megtalálhatók, helyben vannak. Ezeket az előnyöket a település fejlesztési irányainak meghatározásakor kiemelt jelentőséggel kell kezelni. A település területhasználatát is ezekhez az előnyökhöz érdemes igazítani, első sorban a kedvező természeti tulajdonságok kihasználásával, illetve a városban kialakult társadalmi térszerkezethez és infrastruktúrához igazodva.

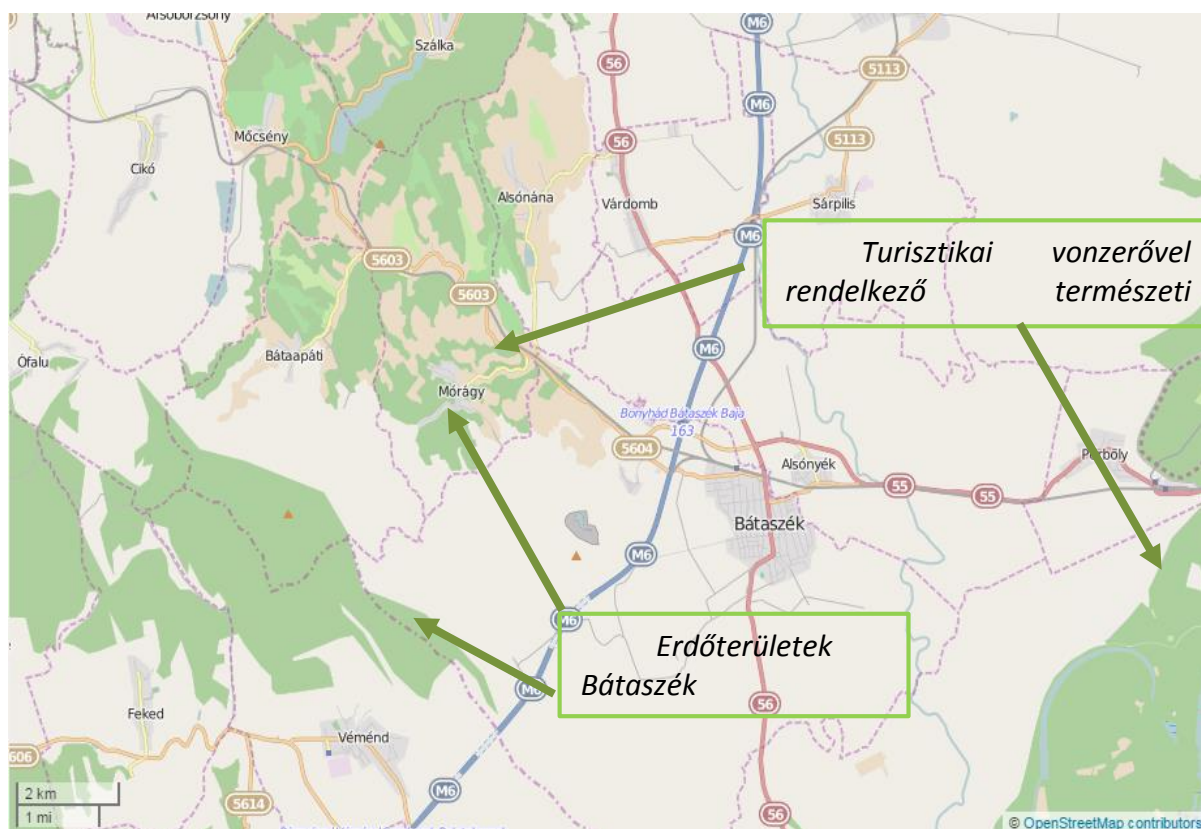
Természeti adottságok és területhasználat

Bátaszék kedvező talajtani adottságait a település már kihasználja jelentős arányú mezőgazdasági üzemekben. A mezőgazdasági üzemekben hagyományosan termesztett növényekkel, hagyományosan tenyésztett állatokkal foglalkoznak. Ezek mellett az erdősültség emelhető ki. Bátaszék környezetében kisebb-nagyobb kiterjedésű erdőterületek találhatók, ezek egy része védettség alatt áll. Fontos turisztikai vonzerő lehet a közelben található Mórággyi rög, ami a Kárpát-medence egy fontos geológiai képződményeként kedvelt célpont lehet az idelátogatók számára.

A várostól Észak-Keletre található terület a Szekszárdi-Geresdi dombsághoz tartozik és védett erdőterületnek minősül, Bátaszéktól Dél-Nyugati irányban pedig a Duna árterülete található a holtágakkal és a Gemenci erdővel, ezek kiemelkedő turisztikai jelentőséggel bíró területek.

A településen szükség van olyan ipartelepek, ipari célra felhasználható és alkalmas területek kialakítására is, amelyek versenyképesek a szűkebb-tágabb környezet

kínálatával. Ehhez ingatlangazdálkodási lépések, infrastrukturális fejlesztések szükségesek. Alulhasznosított barna mezős terület található a településen, de azok is mind magánkézben vannak. Hasznosításuk a településkép érdekében indokolt lenne, emiatt a városvezetés is szorgalmazza az ezeken esetlegesen létrejövő fejlesztéseket. Ilyen terület például a volt malom területe, téglagyár területe.

A lakóterület fejlesztés tekintetében is jelentős tartalékokkal rendelkezik a település. A település központi részén sűrű, aprótelkes felfűzés a jellemző, majd egyre ritkább a beépítettség a peremek irányában. A német területek szabályos, rendezett beépítésűek, nagytelkesek, egymásra merőleges utcákkal. A nyugati városrész kertvárosias rész családi házakkal, sorházakkal. Bátaszék zöldterületei elsősorban az újabb kori beépítésű városrészben, pontszerűen helyezkednek el. A zöldterületek aránya azonban alacsony a városban, főként megyei összevetésben. A városban ezek alapján a városi zöldterületek arányát, számát, méretüket érdemes növelni, fejleszteni.

Közlekedés

Bátaszék városának megközelíthetősége jónak mondható. A várost keresztezi az M6-os számú autópálya, ami bekapcsolja az országos forgalomba, nem utolsó sorban összeköti a fővárossal, valamint a regionális központokkal, Péccsel és Szekszárddal. Az autópálya megépülése magában hordozta annak lehetőségét, hogy a város több befektetőt vonzzon, vállalkozásainak száma növekedjen, elsősorban forgalmi helyzetének ugrásszerű javulásából eredően. Nagy kiugrás azonban nem tapasztalható a városban az autópálya megépülése óta, sőt, bizonyos vállalkozások számának csökkenése jellemzi a várost azóta is.

A várost két főútvonal keresztezi, az 55-ös, valamint 56-os számú országos főutak. Az 55-ös főút jelentősége abban áll, hogy összeköti a települést az Alfölddel és Bajával, az 56-os főút pedig Szekszárdal valamint Moháccsal.

Ezek mellett számos alsóbb rendű út kapcsolódik a főutakhoz, amelyek ezáltal megközelíthetővé teszik számos falu számára Bátaszék városát. Kedvezőbb lenne azonban közlekedésföldrajzi helyzete, ha például a hozzá hasonló nagyságrendű Bonyhád várossal nem egy alsóbb rendű út kötné össze, hanem könnyebb és közvetlenebb összeköttetésben állna vele. Ennek ellenére is, közúti elérhetősége kiváló, földrajzi fekvéséből adódóan pedig (kapuváros az Alföldről nézve, Baranya és Tolna megye határán található stb.) azt feltételezhetnénk, hogy térségi szerepe és vonzáskörzete nagyobb. Ennek ellenére nem nőtte ki magát jelentős térségi vonzásközponttá, ennek egyik oka lehet az, hogy a megyeszékhely, Szekszárd vonzáskörzete, valamint a Duna túlpartján Baja városa sokkal intenzívebb vonzásközpontok, ráadásul Bátaszéknek saját térségi közigazgatási funkciója csekély, a járás központja pedig Szekszárd.

Bátaszék vonzáskörzete, éppen a fenti okokból adódóan nem túl kiterjedt. A közlekedési kapcsolatok erősítése így jelentős iránya lehet a település fejlődésének. Mivel közlekedési elérhetősége kiváló, a tömegközlekedési kapcsolatok erősítése kap nagyobb szerepet. A városnak azonban saját buszvégállomása nincsen, az átmenő távolsági buszok csak a település buszmegállójában tudnak megállni.

Másik fontos eleme a tömegközlekedésnek a vasúthálózat, Bátaszék bár egykor jelentős vasúti csomópont volt, az utóbbi években vasúti közlekedése leértékelődött, több vonalon megszűnt a vasúti összeköttetés.

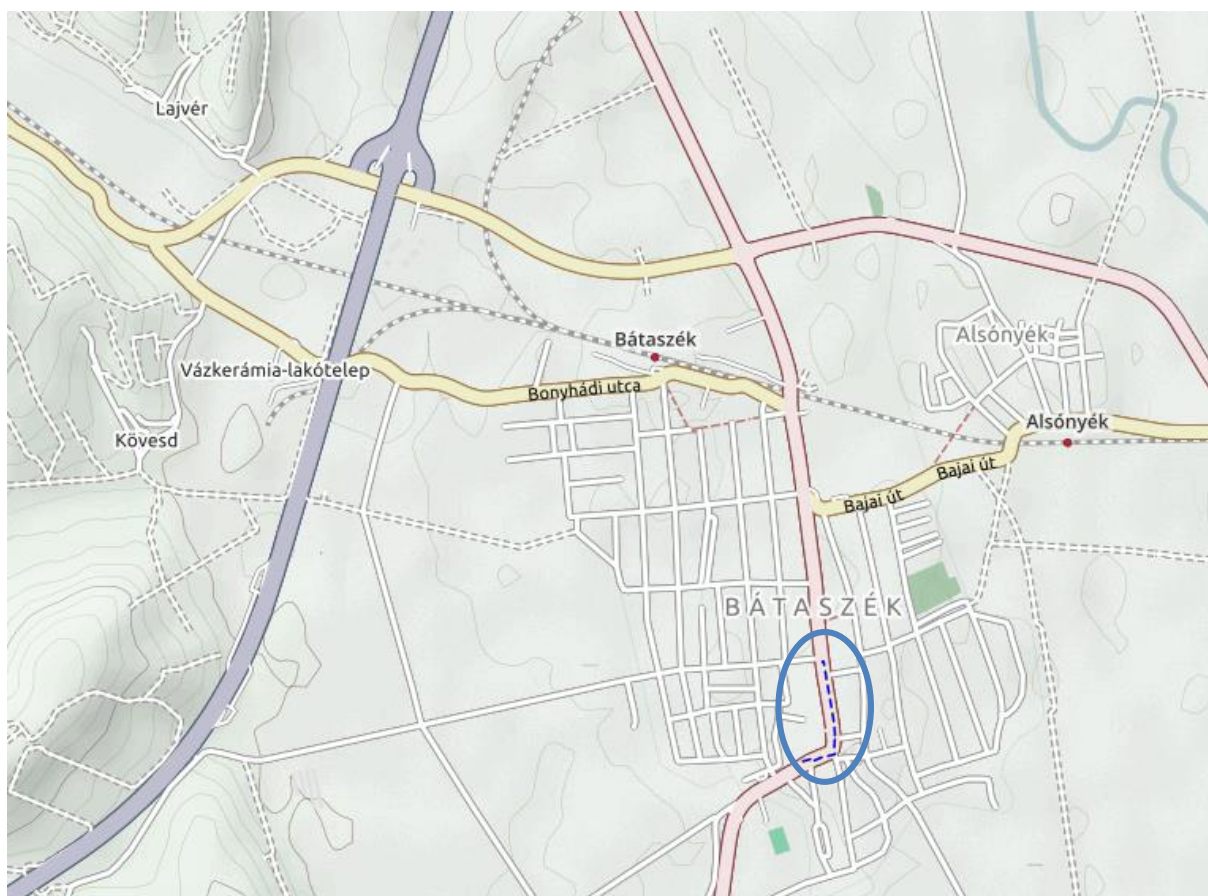

A vasútállomás épülete bizonyítékként szolgál az egykori intenzív vasúti kapcsolatokra, azonban az is egyértelműen látszik, hogy a sínek és a peronok elhanyagolt állapotban vannak, ezek felújítása, valamint a térségi vasúti közlekedési kapcsolatok megerősítése révén (munkahelyekhez alkalmazkodó menetrendek, iskolakezdéshez igazodó menetrendek, járatsűrítések stb.) növelhető lenne a vonzáskörzet.

A közlekedés kapcsán nem csupán a térségi közlekedéshálózatról szükséges beszélni, hanem a városi közlekedés problémáiról is. Bátaszéken jellemzően a közúti közlekedés uralkodik személyautóval, helyi autóbusz vagy egyéb helyi közlekedés nincs a település méretéből adódóan. A városi közlekedési kapcsolatok erősítése (és a városi terek, különböző funkciók elérhetősége) miatt alternatív közlekedési módok bevezetése lehet indokolt. A városban a kerékpáros közlekedés nem jelentős, ennek oka a kerékpáros infrastruktúra fejletlensége, a kerékpáros közlekedési útvonalak hiánya. A város egyetlen kerékpárútja igen kis szakaszon található csupán. A város központi településrésze könnyen átjárható, azonban a különálló településrészek (Kövesd és

Lajvér) elérhetőségét (és fordítva) nagyban megkönnyítené egy megfelelően kiépített kerékpárút hálózat. Bátaszék térségi közlekedési problémáira is választ adhatna részben egy térségi kerékpárút hálózat kiépítése.

A gyalogos közlekedés a járdák minősége miatt okoz problémát Bátaszéken. A töredezett, nem sima felületű járdák megnehezítik a gyalogos közlekedést, ráadásul nem akadálymentesített a gyalogos közlekedés, így a mozgáskorlátozott vagy a csupán babakocsival közlekedő lakosok számára rendkívül nehéz lehet. A város átjárhatósága és az alapszolgáltatások elérhetőségének javítása érdekében a gyalogos infrastruktúra megújítása elengedhetetlen.

Bátaszék jelenlegi kerékpárútjai, csupán a kék szaggatott vonallal jelölt szakaszon található

A belváros területén jelentős problémát okoz a közúti közlekedést alkalmazó lakosok számára a parkolóhelyek alacsony száma. A térségi vonzáskörzet fejlődésének akadályozásában a parkolási lehetőségek szűkössége is szerepet játszhat részben, illetve

a városi lakosok életminőségét is ronthatja, amennyiben nem tudják megfelelően elhelyezni gépjárműveiket a város területén. Ezen a téren tehát szintén beavatkozásokra van szükség.

Gazdaság

Bátaszék gazdasága kiváló hagyományokkal rendelkezik, illetve a meglévő adottságokat is jól kihasználja, a városban számos működő vállalkozás található. Ma is jelentős foglalkoztató a mezőgazdaság. A termőterületek nagy része – mintegy 2/3-a, 3330 ha – a szántóföld. Emellett jelentős a szőlő-és gyümölcskultúra. A város a szekszárdi borvidék szélén fekszik. Helyi gyümölcs és borfeldolgozásra is alakultak kisüzemek, amelyek a munkaerő szükségletüket helyi lakosokból biztosítják. Az állattenyésztési potenciál is jelentős. A város nyugati részén egy több száz férőhelyes sertéstelep működik magántulajdonban, illetve a várostól délre egy szövetkezet 100 férőhelyes szarvasmarhatelepet tart fenn. Az élelmiszer-feldolgozó ipar helyi reprezentánsa a baromfifeldolgozó üzem.

A mezőgazdaságban működő vállalkozások aránya az összes vállalkozáshoz képest 10% alatti. 2008-ban 9,48% volt, 2009-ben 8,66, majd 2010-ben kicsit emelkedett, 8,77% lett. Ez az arány a környékhez képest viszonylag alacsony, mert a járás környező településein ez a mutató több % ponttal magasabb értéket is elért, de a többi városhoz viszonyítva megyei átlagban magas, a járás-, egyben megyeszékhely Szekszárd értékének pedig több mint 4-szerese. Habár dicséretes a mezőgazdasági ágak magas aránya a városban, a modern települések gazdasági struktúrájában a mezőgazdaság szerepe alárendelt, és legfeljebb 5 %-kal jelenik meg a bevételekben. Ez nem jelenti feltétlenül azt, hogy a mezőgazdaság jelenlegi bázisával baj lenne, inkább azt tükrözi, hogy a város egyéb gazdasági ágazatai még nem érték el a 21. századi kihívásoknak megfelelő szintet, ez azonban megnehezíti a város jövőbeli fejlődését.

Az erős mezőgazdasági bázis kihasználásával, több feldolgozóüzem és erre épülő vállalkozás kedvezőbb irányba billenthetné a gazdasági szerkezetét a városnak. Nem

csak a szekunder, de a terciér ágazatok is jelentősebbé válhatnának, például a helyi termelők és vállalkozások áruinak eladására szolgáló helyi piac(ok) létrehozásával.

Bátaszék ipari szektora az utóbbi években hanyatló tendenciát mutatott. Számos vállalkozás szűnt meg, elsősorban az építőipar területén. Bátaszéken bányászatban és kőfejtésben, villamosenergia-, gáz- és gőzellátás területén működő vállalkozás nincs, hasonlóan az egész térséghez. A feldolgozóiparban viszont viszonylag magas az arány, 39 db cég végzett ilyen jellegű tevékenységet 2010-ben.

Alapvető problémát jelent az, hogy a városnak nincs ipari parkja, ahol a kezdő, ipari vállalkozások telephelyhez, irodákhoz, megfelelő, magas színvonalú szolgáltatásokhoz juthatnának. Ezeken felül az ipari park sokszor inkubátorházként is működhet, ahol a kezdő vállalkozások számos kedvezményben és további támogatásokban részesülhetnek. Az ipari park megléte ösztönözné egyfelől új vállalkozások létrehozását a városban, másfelől támogatná a már működő vállalkozások működését.

Az építőipari vállalkozások számának csökkenése a városban egyértelműen arra utal, hogy nincs jelentős építkezés Bátaszéken sem jelenleg, sem az utóbbi években. Mivel a város népessége zsugorodik, nem is várható hogy a közeljövőben nagy építkezésekre lesz szükség. Ezzel szemben, ahogy fent már láthattuk, az erős mezőgazdasági bázis jó alapot jelenthez a feldolgozóipar számára, mind élelmiszeripari, mind nyersanyag feldolgozás szempontjából. Jó példaként állhat a vállalkozni vágyók előtt a Bátgrill Kft. baromfifeldolgozó üzem.

Szolgáltatások tekintetében Bátaszéken egyre emelkedik a vállalkozások aránya. A szolgáltatási szektor amúgy is magas százalékot képviselt mindig a település életében hasonlóan a térséghez, ahol a mutatóival középmezőnyben áll.

A kereskedelemben működő vállalkozások száma az utóbbi években nőtt, ennek ellenére Szekszárd kereskedelmi egységei számos vásárlót a megyeszékhelyre vonzanak. Ennek a jelenségnek két jelentése lehet, egyfelől utalhat arra, hogy kevés a kereskedelmi

egységek száma a városban, másfelől jelentheti azt is, hogy a meglévő kereskedelmi egységek, szupermarketek és boltok minőségi problémái okozzák a vásárlók döntéseit. A város számára azonban fontos lenne, hogy a helyi fogyasztók helyben vásárolják meg a számukra szükséges termékeket, mert ezáltal Bátaszéken maradna a helyi tőke.

A vásárlók helyben tartása lehetséges egyrészt lehetőségeik kiszélesítésével, vagyis a kereskedelmi vállalkozások számának növekedése eredményezhet változást, vagy a kínálat növelése is segíthet, specializáltabb boltokkal. Ez a város kereskedelmi vonzáskörzetét is növelheti. Helyi piacok tartásával, piachely biztosításával is növekedhet a helyben vásárló lakosok száma, ugyanakkor a helyi vállalkozásokat is támogatná egy ilyen beavatkozás.

A város vendéglátóhelyeinek száma az utóbbi években növekedett, ami azért jelentős és pozitív változás a városban, mert ugyan ezekben az években az idegenforgalmi céllal ide látogató vendégek száma is növekedett. Ennek ellenére magas színvonalú étterem a városban nem üzemel, és kávézója sincs. A város cukrászdái is csupán a nyári időszakban üzemelnek. A problémát az jelenti, hogy az idegenforgalmi infrastruktúrája a városnak fejletlen és kevés elemből áll, a szálláshelyek száma alacsony. Ezen a téren mindenképpen előrelépésre van szükség, mert a város ezáltal eszik azoktól a bevételektől, amelyeket a szálló vendégek biztosítanak, nem csak a kereskedelmi szálláshelyeken, de egyéb vendéglátóhelyeken is.

Fentiekén túl működnek vállalkozások pénzügyi, biztosítási, szállítmányozási területeken is, de számuk nem jelentős. A szakmai, tudományos területen működő vállalkozások aránya azonban meglepően magas a környékhez képest. Szekszárd és Tolna után elmarad a település, de a környező településekhez képest nagyon jelentős az itt működő 9 ilyen jellegű cég. Ugyanennyi volt a száma 2010-ben az oktatás területén foglalkozó cégeknek is, humán-egészségügyi szolgáltatás terén pedig 13. Művészettel, szórakoztatással csak 5 fő foglalkozott a városban, míg az egyéb szolgáltató cégek létszáma csökkent ugyan, de még így is 2010-ben elérte a 16 db-ot, mára ez tovább nőtt. A településen két bankfiók működik, egy OTP Bankfiók, valamint egy Bátaszék és Vidéke Takarékszövetkezet.

Bátaszék kiváló tulajdonságokkal rendelkezik, amelyek alapján elvárható lenne, hogy egy dinamikus, fejlődő helyi gazdaság uralkodjon a városban. Ehhez képest azonban inkább gyenge recesszió tapasztalható, bizonyos gazdasági ágak hanyatlása, másikkal hanyatlása. A sikertelenség több okra vezethető vissza, amelyek közül több szóba fog kerülni a későbbiekben. A város úgy tűnik, sem munkaerőpiacával, sem K+F+I adottságaival, sem pedig termelési hagyományaival nem tud jelentős áttörést elérni.

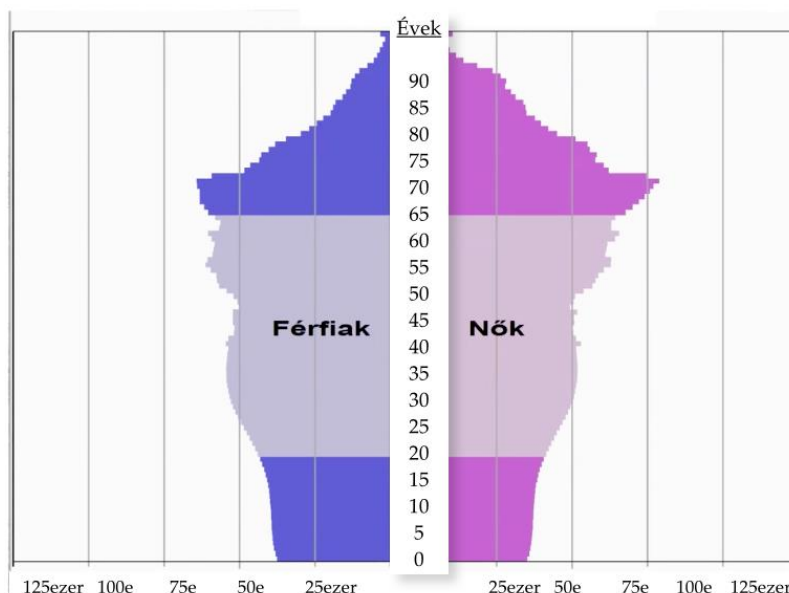
Társadalom

Bátaszék lakossága a 2011-es népszámlálás alapján 6370 fő volt, a Központi Statisztikai hivatal adatai szerint pedig 2014-ben már csak 6307. A népszámlálást megelőző években ez a csökkenő tendencia szintén jellemző volt, a város népességére tehát a zsugorodás jellemző. A település korfája ezek alapján az országoshoz hasonló, a születések rendkívül alacsony, ezen felül csökkenő számával, valamint az időskorú lakosság magas arányával, főként a fiatal korosztályokhoz viszonyítva.

A lakosságszám változását két tényező befolyásolja: egyrészt a természetes szaporodás (vagy fogyás), másrészt pedig a vándorlási egyenleg. Bátaszék népességszámának csökkenésében most már mind a természetes fogyás, mind pedig a negatív vándorlási különbözet szerepet játszik. Az 1980-as években a vándorlási különbözet pozitív képet mutatott. Emellett viszont folyamatosan, minden évtizedben természetes fogyás volt tapasztalható, természetes szaporodásról már régen nem beszélhetünk. Az ezer főre jutó halálozások száma a városban az elmúlt két évtizedben stagnál, de a születések száma csökken, a lakosság korfája öregszik. Az elmúlt években az országos tendenciához hasonlóan egyre többen hagyják el a települést külföldi munkavállalás céljából, amivel a természetes népmozgalmi adatok tendenciózus romlása erősödik fel.

Bátaszék természetes fogyása (hasonlóan több magyar településhez és kisvároshoz) számos egyéb társadalmi problémát eredményez és vetít előre. A születések számának csökkenése azt is jelenti egyben, hogy a település nem képes reprodukálni önmagát, maga a demográfiai zsugorodás szűk értelemben ezt jelenti. Az alapvető társadalmi konfliktus abban jelentkezik, hogy egy gyermekkorú lakosra sok esetben akár két, vagy

három időskorú, nyugdíjas lakos is jut. Utóbbi korcsoport növekedése a javuló közegészségügyből is adódik, az átlagéletkor növekedésével tehát az időskorúak népességen belüli aránya tovább növekedik.

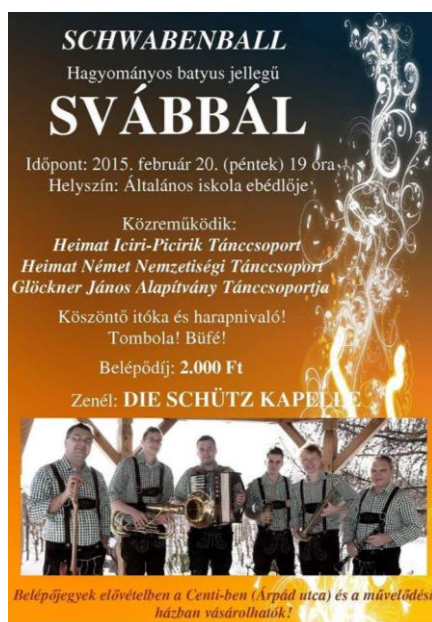
Amellett hogy a lakosság száma csökken, felmerül több problémás kérdés is, például az időskorú népesség ellátásának problémája. Ez főként az elkövetkező évtizedekben lesz igen súlyos gond a magyar társadalomban nagy általánosságban, hiszen a Ratkó korosztály hamarosan nyugdíjba vonul, az ő számuk pedig kiugróan magas a többi korosztály létszámához viszonyítva.

A korstruktúra problémáit tovább fokozza a város negatív vándorlási mérlege. Az elvándorlás általában a fiatal felnőttekre jellemző, akik családalapítás és letelepedés előtt kívánnak egy jobb adottságokkal rendelkező településen szerencsét próbálni és munkát keresni. Ez a tendencia azonban tovább terheli azt az aktív korosztályt, amelyik a településen marad egyrészt az időskorúak, másrészt az egyéb ellátásban részesülők juttatásainak biztosításában.

A népesség zsugorodása felveti a munkaerő pótlásának problémáját is. Egyrészt az alacsony születésszám miatt eleve csökken a munkaerőbázisa a városnak, másrészt a fent említett elvándorlás miatt a képzett, fiatal munkaerő is eltűnik a városból, ezzel veszítve tőkevonzó képességéből.

Bátaszéken a gazdasági nehézségek egyik forrása a képzetlen munkaerő helyben maradásából és a munkanélküli rétegek nem megfelelő végzettségéből származik többek között. A város tőkevonzó képességét és potenciális befektetőinek számát növelhetné az, ha a település munkanélküli rétegeiből versenyképes munkaerő válna, a továbbképzések és felnőttképzési programok ezt a célt szolgálnák. A képzések egy része amennyiben a meglévő vállalkozások profiljával összhangban áll, azzal az esetleges munkaerő veszteség (nyugdíjazások, elköltözés, GYES vagy GYED, betegápolási szabadság stb.) utánpótlását biztosíthatja ezzel fenntartva a városi gazdaság jelen szintjét.

A város társadalma a demográfiai folyamatoktól eltekintve stabil lábakon áll, a társadalom különböző csoportjai remekül szerveződnek és képviselik magukat. A városban több nemzetiség is él a zömmel magyar lakosok mellett, a nemzetiségi csoportok együttélése békés, társadalmi konfliktusok a városban nincsenek. Ha a nemzetiségeket a település teljes lakosságához viszonyítjuk, abban az esetben Bátaszéken a lakosság 6,9 százaléka a német, 2 százaléka a cigány nemzetiséghez tartozik. A fent említett két nemzetiség mellett bolgár, horvát, lengyel, román, szerb nemzetiségűek élnek a területen, de arányuk a teljes népességhez viszonyítva minimális.

A település nemzetiségi csoportjai nemzetiségi önkormányzattal is rendelkeznek, ezek kiválóan képviselik csoportjaikat, valamint összetartják a közösséget is. Számos kulturális rendezvényt is tartanak. A nemzetiségi csoportok mellett a város egész társadalma számára rendkívül színes kulturális és közösségi élet áll rendelkezésre, ami a társadalmi összetartozást erősíti. Egy település civil szférája meghatározó lehet a település fejlődésében, hiszen a civil szervezetek megfogalmazhatják elképzeléseiket a jövőbeli fejlődési irányokról, vagyis az alulról jövő (bottom up) kezdeményezésekkel saját, helyi igények szerint alakulhat a város jövője.

Bátaszéken az iskolai végzettség szintje a megyei átlaggal megegyezik, a 18 éven felüli lakosságon belül 1890 fő rendelkezik legalább érettségivel, ami a város népességének közel 30%-a. Felsőfokú végzettséggel rendelkező lakosokból azonban hiány van, a népesség kevesebb, mint 10%-a rendelkezik valamilyen felsőfokú oklevéllel. A gazdaság munkaerőpiachoz kötött problémáit a fentiekben már láthattuk, a lakónépesség végzettségi statisztikái is ezt tükrözik: a népesség és a munkaerő képzetlensége lehet az egyik oka a gazdaság nehézkességének.

A népesség munkanélküli rétegének számát nagymértékben csökkentette a közmunka program bevezetése, melynek elsődleges célja az, hogy visszasegítse a tartósan munkanélküli rétegeket a munkaerőpiacra. A program sikeressége vitatott, jelenleg inkább elfedi a statisztikát, minden esetre Bátaszéken a városi közterek és közösségi munkák elvégzését a közmunkások végzik, munkájuk nagy értéket képvisel. Köztük (sajnos) képzett, pályakezdő fiatalok is dolgoznak, akik inkább hivatali és adminisztrációs feladatokat kapnak. Önmagában a közmunka program mindenki számára nagyobb esélyt nyújthatna a munkaerő-piaci (re)integráció folyamatában, fennáll azonban a veszélye annak, hogy ezek a rétegek tartósan beleragadnak ebbe a társadalmilag nem éppen magas presztízsű miliőbe. Számukra szintén a felnőttképzési, átképzési programok jelenthetnek megoldást.

Bátaszék esetében a lakosság jövedelmi helyzetét jól mutatják a személyi jövedelemadóval kapcsolatos mutatók. A városban viszonylag alacsony mind az adózók száma, mind az adóalap és így az adó összege. Ez azt tükrözi, hogy a jövedelmi helyzete a

lakosságnak nem mondható jónak. A munkahelyeken megkeresett bérek mellett megjelenik azonban a szociális juttatások formájában befolyó jövedelem az arra jogosult csoportok esetében. A társadalom jelentős részének számottevő bevételei származnak a különféle szociális ellátásokból.

Bátaszék lakosai szerény, de egyelőre még elfogadható körülmények között élnek. Az elmúlt évtizedekben kialakított otthonok fenntartása azonban ma már egyre nehezebb. Ennek legfőbb oka a nagymértékű munkanélküliség. Az emberek többsége a korábban összegyűjtött megtakarításait feléli, újabb megtakarításokra nincs lehetőség. Sajnálatos módon a fiatalok nem tudnak segíteni az idős szülőknek, éppen ellenkezőleg, a szülők segítik ki a fiatalokat. Úgy tűnik, hogy jelenleg a nyugdíj a legbiztosabb bevételi forrás. A fenti jövedelmi hiányokat az egészíthetné ki/pótolhatná, ha több tőkeerős vállalkozása lenne a városnak, amely több munkalehetőséget, magasabb jövedelmeket biztosítana. A gazdaság, valamint a társadalom elemzése rávilágított már erre a problémára.

Humán infrastruktúra

A lakosok életminőségét jelentős mértékben meghatározza az elérhető humán közszolgáltatások (oktatás, szociális ellátás, egészségügy, kultúra, sport, stb.) elérhetősége és azok minősége. Bátaszék a mikrotérség térszervezője, a humán közszolgáltatások tekintetében fontos feladatokat betöltő település. Oktatási,

egészségügyi és szociális intézményei, a kulturális és sportlehetőségek a város és a környék településeit egyaránt kiszolgálja.

Bátaszéken a humán infrastruktúra színvonala összességében jónak mondható, ez kifejezetten fontos, nem csak saját lakossága, hanem térségi szerepköre miatt is.

Bátaszéken az oktatási intézmények minden szintje megtalálható, bölcsődétől közép fokú intézményig bezárólag, az oktatási intézmények fenntartója a KLIK (Klebensberg Kunó Iskolafenntartó Központ). Bátaszék hiányosságai az oktatás terén a középszintű intézményekben jelenteknek először, a városban egy gimnázium működik, szakképzés azonban nem érhető el a településen. A helyi gazdasági profilhoz igazított szakképzésekkel a már a középiskolából kikerülő, fiatal munkaerő, akár helyben szerzett szakmai gyakorlattal munkába állhatna, ez megkönnyítené elhelyezkedését a pályakezdő fiataloknak.

Az oktatási infrastruktúra a fentiek alapján tehát teljes, a problémát itt is a gyerekek csökkenő száma okozhatja, ami megnehezíti, hogy feltöltsék az osztályokat. Bátaszék oktatási intézményeit azonban bezárás nem fenyegeti, mert a mikrotérség egyértelmű oktatási központja, több településről járnak ide a gyerekek iskolába.

A város lakói számára az egészségügyi alapellátás igénybevétele helyben biztosított egy központi helyen. A lakosság részére 4 felnőtt és 1 házi gyermekorvosi körzet áll rendelkezésre, a felnőtt fogászati rendelők száma 2, ahol a gyermekek részére is biztosított az ellátás az iskolafogászati rendelésen. Az iskola-egészségügyi ellátást a nevelési-oktatási intézményekben a házi gyermekorvos biztosítja, illetve az intézményekben 2013. január 1-jétől a településen dolgozó 4 védőnő vegyes körzetben látja el a feladatokat. A településen két gyógyszertár található. A szakellátást a 18 km-re fekvő megyeszékhelyen, Szekszárdon működő Tolna Megyei Önkormányzat Balassa János Kórháza látja el, de Bátaszéken működik mentőszolgálat is. A központi orvosi ügyelet társulási formában működik. A mozgásszervi betegségben szenvedők számára fizioterápiás kezeléseken való részvételre van lehetőség háziorvosi javaslat alapján.

Az egészségügyi ellátás kiváló minőségű, széles körben elérhető, kapacitásai megfelelőek. A városi lakosság igényeinek kiszolgálása mellett megfelelő színvonalon tudja ellátni a város vonzáskörzetének egészségügyi ellátási feladatait is. Bátaszék térségi szerepkörét illetően ez rendkívül fontos, a térségi kapcsolatokat és vonzáskörzetet erősíti. 2005-ben alakult meg a Gondozási Központ, amely nemcsak szociális, de gyermekjóléti és egészségügyi feladatokat is ellát. Az intézmény fenntartója a Bátaszék és Környéke Önkormányzatainak Egészségügyi, Szociális és Gyermekjóléti Intézmény-fenntartó Társulás.

A szociális ellátás jelentősége nem a gyermekgondozásban nyilvánul meg legerőteljesebben, hanem a megváltozott munkaképességű, valamint a nyugdíjas lakosság gondozásában. A népesedés jelenlegi tendenciáinak folytatódása azt eredményezi, hogy az elkövetkező évtizedekben Bátaszéken tovább nő az időskorúak aránya a fiatalok rovására, előbbi réteg gondozását biztosítani kell. A szociális ellátás, az idősgondozás és ennek egy megfelelő infrastruktúra kiépítése nem csak az idősebb népesség életkörülményeit és életminőségét javítaná, hanem munkát adhatna a munkanélküli lakosságnak is. Az idősgondozás egyik formája lehet a házi ellátás és házi segítségnyújtás, ez már működik a városban, kiszélesítésével azonban az idősek sokkal nagyobb aránya lenne elérhető.

A humán közszolgáltatások közé tartozik a közművelődés és kultúra infrastruktúrája is. A városnak saját művelődési háza és saját könyvtára is van. A művelődési ház rendkívül széles körben nyújt programokat és rekreációs lehetőségeket a társadalom számára, ezt mindenképpen érdemes megtartani. A városi könyvtár rendeltetésszerűen működik.

A városban sportolási lehetőségek is rendelkezésre állnak, első sorban a tornacsarnokban, a sportpályán, valamint a tanuszodában. A sportlétesítmények jelentősége a településen abban rejlik, hogy közösségformáló erejükkel erősítik a társadalmat.

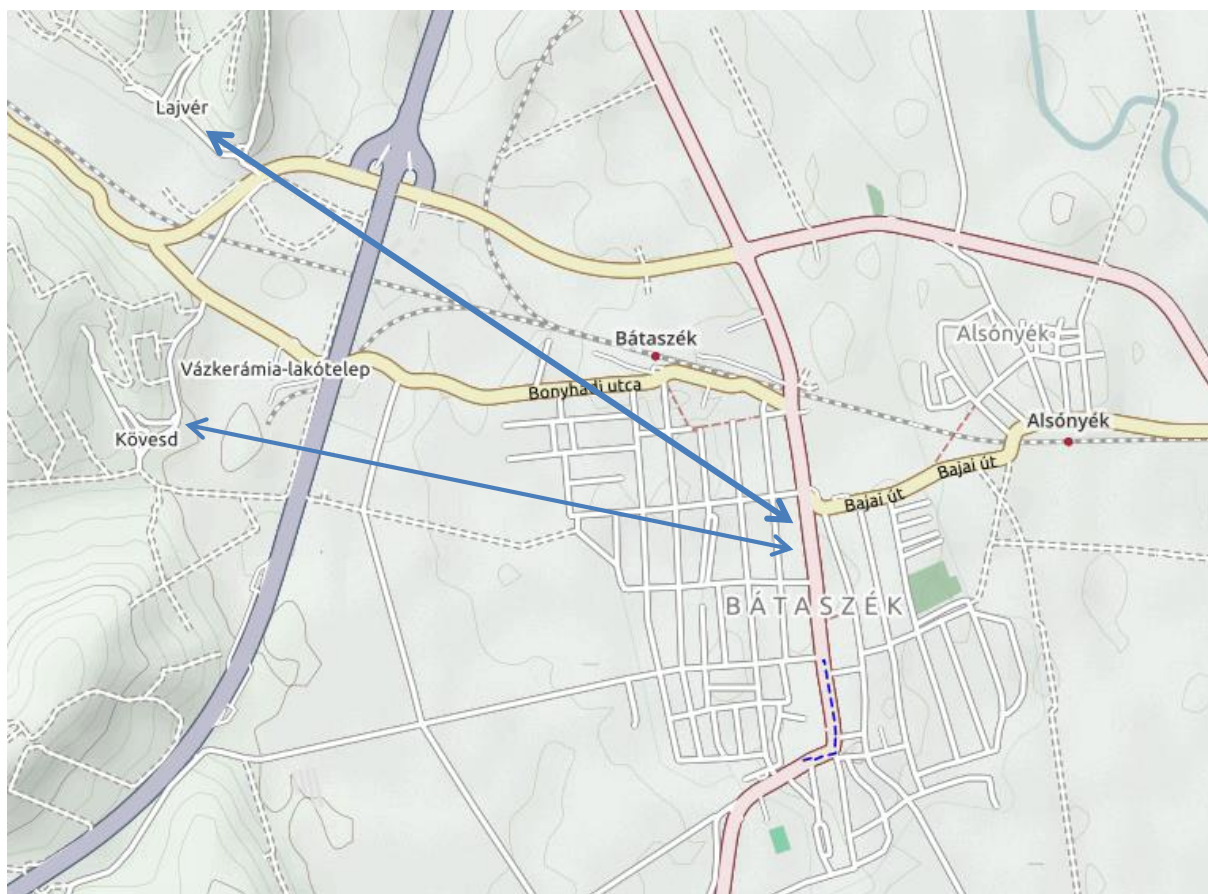

Településszerkezet és települési környezet

Bátaszéknek három lakott településrésze különíthető el. Egyrészt beszélhetünk a városközpontról, ami a városban lakó népesség zömének szolgál lakóhelyül, a 2011-es népszámlálás adatai alapján ez 6 053 főt jelent. Másik, lakott belterület Lajvér településrész, melynek 116, valamint Kövesd településrész, aminek lakossága 148 főt tesz ki. A számok is egyértelműen mutatják, hogy a városi funkciók és szolgáltatások a központi belterületen találhatók, a két különálló településrészen csak a lakófunkció van jelen.

A központi belterület meglehetősen kompakt, a funkciók egymástól nincsenek távol, jól megközelíthetők. A problémát az okozza, hogy a másik két lakóterület térben elkülönül a központi városi tömbtől, ezen felül pedig mindkét településrész több mint 5 km távolságra található a központtól. Mivel Bátaszéken helyi tömegközlekedés nem működik, a Kövesden és Lajvér városrészben lakó emberek kiszorulnak a város vérkeringéséből, amennyiben nem rendelkeznek gépjárművel.

A közlekedési problémák értékelése során már láthattuk, hogy Bátaszéken, elsősorban a különálló belterületek miatt, problémát okoz a városi közlekedés kiépítetlensége. Megfelelő gyalogos, illetve kerékpáros infrastruktúra kialakításával ezek a problémák enyhülnének. Bátaszék településrészei közti távolság nagy.

Bátaszéken a barnamezős ipari területek aránya alacsony, mégis jelen vannak a város szerkezetében, ráadásul kihasználatlanul. Az alapvető konfliktus forrása abból ered, hogy ezek a barnamezős területek magánkézben vannak, így az önkormányzat nem tudja érdemben hasznosítani őket, ellenben a településképet és a település komplexitását rontja jelenlétük. A barna mezős területek újrahasznosítása lehetőséget adna például ipari park létrehozására, vagy az új vállalkozások számára szükséges infrastruktúra létrehozására is. Az idegenforgalom számára is hasznos lehet, amennyiben alkalmasnak tűnnek ezek a területek turisztikai szuprastruktúra (a

turizmusra és idegenforgalomra épülő háttér infrastruktúra, ami kiszolgálja a vendégeket) létrehozására.

Más, a település szerkezetét érintő probléma a zöldterületek és zöldfelületek kérdéséhez tartozik. Bátaszéken a megyei átlaghoz képest alacsony a zöldfelületek aránya, ezért ezen változtatni érdemes a városban. Problémát okoz az is, hogy vannak üresen álló, forgalomképtelen ingatlanok, sok esetben az önkormányzat tulajdonában, melyek kihasználása kérdéses. Az ezekhez tartozó kerthelyiségek, vagy a rossz állapotú ingatlanok lebontásával felszabaduló zöld területek javítanák a város élhetőségét, a magasabb arányú növényzettel a levegő minősége is jobb lehetne.

Épített öröksége a városnak példaértékű, elsősorban a római katolikus templom emelhető ki az épített örökségek listájából. A településkép jellemzően falusias jellegű, a város lakossága nagyrészt családi házakban él. A belvárosi terület beépítése ad városias jelleget a településképnek. Kiemelkedő szerepe lehet a település védett épületeinek és ezen épületek értéktartásának, mert a növekvő idegenforgalmi vendégek számára a város ezen pontjai vonzerőt jelentenek. Éppen ezért kiemelkedő lehet jelentőségük, így védelmük is.

A település épített és természeti környezete mellett fontos ezek védelme, a környezettudatos magatartás és öntudat terjesztése a városi népesség körében. Az önkormányzat tulajdonába tartozó épületek esetén érdemes bevezetni az energiatakarékos, környezetbarát energiafelhasználási módokat. Ezzel egyrészt a környezetvédelmi alapelvek is megvalósulnának a városban, másrészt környezettudatos magatartásra sarkallnák a város lakosait is.

Bátaszéken a környezetbarát energiahordozók közül elsősorban a napenergia, ezen belül is a napelemek és napkollektorok lakossági, valamint önkormányzati felhasználása lehetséges. Napelemek telepíthetők többek között a közvilágítás egységeire is, így a közösségi világítás (ami már egy települési feladatellátás részét képezi) környezetkímélő módszerekkel lenne megoldva. Ezen felül a városi igények kiszolgálását is jelentheti az, ha az energiaigény egy részét például biomasszából biztosítaná a város. A fentiekben

már sokszor szóba kerülő kerékpáros infrastruktúra kiépítése jelentős mértékben növelné a település környezetkímélő jellegét.

Összegzés

A helyzetelemző munkarészben számos, a városban jelentkező problémát bemutattunk, azonban az is látszik, hogy ezeknek zöme kezelhető. Ráadásul minden problémára és gondra akad egy-egy pozitív tulajdonság is Bátaszéken, ami kellően ellensúlyozza a település esetleges válságát. A helyzetelemzésben leírt tapasztalatok és következtetések felhasználhatók arra, hogy Bátaszék egy a saját problémáit kezelő célrendszerrel és jövőképpel rendelkezzen. A jövőképben, az átfogó célrendszerben és a specifikus célok struktúrájában megjelennek a pozitív településjellemzők és kezelendő válságelemek is. Ezáltal Bátaszéken biztosított, hogy jelen fejlesztési dokumentumban foglalt fejlesztési irányok a település fejlettségével összhangban, tulajdonságaival és településjellegének megfelelően lettek kialakítva.

3.2 PROBLÉMATÉRKÉPEK

3.3 ELTÉRŐ JELLEMZŐKKEL RENDELKEZŐ TELEPÜLÉSRÉSZEK

Bátaszék településrészeinek jellemzőit és azok eltérő jegyeit, problémáit a 3.1-es fejezet „Településszerkezet és települési környezet” alfejezete részletezi. A város településrészeiről azonban más fejezetekben is vannak kitérések, ezekben csak említésként jelenik meg ez a kérdés.